

M.A. PALI COURSE

PART I

_____. Lecturer, Royal Geographical Society,
Survey Correspondent, Archaeological Survey of India,
Author, A History of Pali Literature, Geography
of Early Buddhism, Concepts of Buddhism,
Some Kṣatriya Tribes of Ancient
India, etc, etc

Published by the
University of Calcutta
1941

- 9 Dussangahā pabbajitā pi eke
 atho gahattā gharāma āvasanta,
 apposukko paraputtēsu hutvā
 eko care
 10 Oropayitvā gihivāṇānaṃ
 sammānāpato yatthā kovālo
 chetvāna vīro ghibbāndhanaṃ
 eko care
 11 Sacce labhettha nīpakāma sahāyaṃ
 saddhimceciāma sādhuvivhāri dhiāma,
 abbhibhūya sabbānaṃ parissayaṃ
 careyya ten' attamaṇo satimā
 12 No ce labhettha nīpakāma sahāyaṃ
 saddhimceciāma sādhuvivhāri dhiāma,
 rājā va rattiham vijitāma pabbāya
 eko care
 13 Addhā passamsāma sahāyasampadam
 setthā samaṃ sevitaḍḍhā sahāya,
 ete aladdhā anavajjabhojī
 eko care
 14 Divsā suvaṇṇassa pabbassasāma
 kammāraputtēna sunitthitāma
 samgahattamaṇāma dūve bhūjassimā
 eko care
 15 Evaṃ dutiyena sahaṃ maṃ' assa
 vācābhāpo abhisajjānaṃ vā,
 etāma bhāyaṃ āyatima pekkhamāna
 eko care
 16 Kāmaṃ hi citrā madhura manoramaṃ
 virūpāyūrena matthenti citāma,
 ādinavaṃ kāmāggaṇeṣu divsā
 eko care
 17 'Iti ca gando ca upaddavo ca
 rogo ca sallāhi ca bhāyaṃ ca m'etāma,
 etāma bhāyaṃ kāmāggaṇeṣu divsā
 eko care
 18 Sitāhi ca unhaṃ ca, khudāma pipāsāma,
 vātātāpe damassasurimsape ca
 vātātāpe damassasurimsape ca

- 19 Nāgo va yūthān vivaṇṇayitvā
sāṇṇatākaṇḍho padumī ulūo
yathābhūtantam vihaṇe māññe,
Attāna taṃ saṃgaṇikātaṣṣa,
yam pha-saṇṇe sāmāyikam vinnutim,
Ādiccābandhusa vaco mīsamma
eko care
- 20 Dittivīśukāṃ upātīvatto
patto nīyāmaṃ patiladdhamaggo,
'uppannānāno' mhi anaññāneyyo'
eko care
- 22 Nīllopo nikkūho nippipāso
nimmakkho mīdḍhantaḥsaṇvamoḥo
mīṣaṇṇo sabbaloke bhavitvā
eko care .
- 23 Pāpaṃ saḥāyam pavivaṇṇayetha
anattādaṣṣim viṣaṇṇe mivitham,
sayam na seve pasutam pamaṭṭam,
eko care
- 24 Bahussutam dhammadharam bhajetha
mittam ulūram patibhāṇavantaṃ,
aññāya attāṇaṃ vameyya kaṃkham
eko care
- 25 Khiddam ratim kāmāsukhaṃ ca loke
analamkāritvā anapekkhamāno
vibhūṣanaṭṭhāṇā virato saccaṇṇādi
eko care
- 26 Puttaṃ ca dāraṃ pitaraṃ ca mātaraṃ
dhaṇṇāni dhāṇṇāni ca bandhavāni ca
hitvāna kāmāni yathodhikāni
eko care
- 27 'Sango eso, parittam ettha sokhyam,
app' assādo, dukkham ettha bhīyo,
galo eso' iti natvā mutimā
eko care . . .

Khaggavasiṇasuttaṃ mitthiṃ

padumam va loyena abhapaṃaṇo
 sīho vāthā dathabālī pasayha
 rājamaṇṇam abhībhuva carī
 cāyetha paṇṇinā enāṃ mānā,
 kho cāro
 Meṭṭham apābhram kammam vamaṭṭam
 tīsaṃ māno mudatāṇā cā kale
 abhīcāya bolāna vavrujḥḥ māno
 kho cāro
 Balaṇṇā cā dāyā cā pahāya mohaṃ
 mudhāvaṇṇāsaṃ vayo mānā
 cāntā amāpivāsa-mahāyamaḥi
 kho cāro
 Bhagavā savaṇṇa cā kāmāvatthā,
 mahākarimā dūllobhā ajjamaṇī,
 atthetiḥ paṇṇāṇāṃ suvāsaṇṇaṃ—
 kho cāro

(Sutta-majjhā)

VIÑSISUTTA

1 Sāthivāto bhayam jātāṃ, nibbā jāyate rajo,
 amhetaṃ a-sambhavaṃ etāṃ ve munidassamaṃ
 2 Yo jātāṃ uccāhija na topayeyya,
 jāyantaṃ assa nānuppaṇvaceche,
 tam āhu cāṃ munimaṃ carantaṃ
 addakkehi so santipadaṃ nibbhe
 3 Saṃbhāya vālbhūṃ paṇḍāya bhīṃ
 simeṭṭhaṃ assa nānuppaṇvaceche,
 sa ve muṇi jātikhayantaḥḥasi
 4 tatkāṃ pahāya na upeti samikhaṃ
 Aññāya sabbāṃ nivesanaṃ
 amikāmayam aññatāṃ pi tesam
 sa ve muṇi vitaggeḥho aggidḥho
 nāyūḥḥati, pāṇagato hi hoṭi

- 5 Sabbabhibhum sabbavudum sumedham
sabbesu dhammesu anupalittam
sabbavijaham tanhakkhaye vimuttam
tam vāpi dhitrā munim vedayanti
6 Paññabalam silavatūpappanam
samāhitam jhānaratam satimam
sangā pamuttam akkhilam anāsavam
tam vāpi dhitrā munim vedayanti
7 Ekam carantam munim appamatam
nundāpasamsāsu avedhamānam
siham va saddesu asantasantam
vātam va jalamhi asajjamānam
padumam va toyena alippamānam
netāram aññesam anaññaneyyam
tam vāpi -pe-
8 Yo ogahane thambo -r- ivābhijāyati,
yasmim pare vācā pariyantam vadanti,
tam vitarāggam susamāhitindriyam,
tam vāpi
9 Yo ve thitatto tasaram va ujjam
jigucchati kammehi pāpakehi
vīmaṃsamāno viṣamam samāhi ca,
tam vāpi
10 Yo saññatatto na karoti pāpam,
dāharo ca majjho ca muni yatatto,
arosaneyyo so na roseti kañci,
tam vāpi
11 Vād aggaṭo majjhatto sesato vā
pudam labhettha paradatūpajivi,
nālan thutun no pi nipaccavādi,
tam vāpi
12 Munim carantam viratam methunasma,
yo yobbane na upamibhajjate kvaci,
madappamādā viratam vipamuttam,
tam vāpi
13 Aññāya lokam paramatthadassum
ogham samuddam atitariya tadam,
tam chinnaḡantam asitam anāsavam
tam vāpi dhitrā munim vedayanti

12 So ñātidhammo ca ayaṃ nudassito, peṭṭhaṃ pūjā ca katā ulārā
 balaṃ ca bhikkhūnaṃ anuppadinnaṃ, tumhehi puññaṃ pasutaṃ
 anappakaṃ 'ti

URAGAPETAVATTU

(*Petavatthu*)

- 1 Urago 'va taṇṇaṃ jūnaṃ hitvā gacchati saṃ tannaṃ
 evaṃ saviṇṇaṃ pete kālākathe sati
- 2 Dayhamāno na jānāti ñātināṃ paridevitaṃ
 tasmaṃ evaṃ na socāmi gato so tassasā yā gatitī
- 3 Anabbhito tato agā ñānuññito ito gato
 yathāgato tathāgato tathā kī paridevaṇā
- 4 Dayhamāno na jānāti ñātināṃ paridevitaṃ
 tasmaṃ evaṃ na iodaṃmi gato so tassasā yā gatitī
- 5 Sace rode kisaṃ assaṃ tathā me kiṃ phalaṃ siyā
 ñātinittāsuññajjānaṃ bhīyo no aratī siyā
- 6 Dayhamāno na jānāti ñātināṃ paridevitaṃ
 tasmaṃ evaṃ na iodaṃmi gato so tassasā yā gatitī
- 7 Yathā pi darako caṇḍaṃ gacchantaṃ annuodaṃ
 evaṃ sampadam ev' etaṃ yo peṭṭhaṃ annuocati
- 8 Layhamāno na jānāti ñātināṃ paridevitaṃ
 tasmaṃ evaṃ na iodaṃmi gato so tassasā yā gatitī
- 9 Yathā pi brahṃe uḍakunibho bhīno appatisamdhīyo
 evaṃ sampadam ev' etaṃ yo peṭṭhaṃ annuocati
- 10 Dayhamāno na jānāti ñātināṃ paridevitaṃ
 tasmaṃ evaṃ na iodaṃmi gato so tassasā yā gatitī

SERISSAKAVATTU

(*Vimānavatthu*)

Sumotha yakkassasā ca vāṇijāna ca
 Samāgāmo yathā tadā ahoṣi
 Yathā kathāṃ itaritarēna cāpi
 Subhāsitāṃ taṃ ca suṇātha sabbe
 Yo so ahu iṭṭhā Pāyāsī nāma
 Bhūmānaṃ sahaṃvāgato yasaṃsi

So modanāno va sake vināne
 Āmānuso mānuse aḷḷabhaṣi ti

2

Vanke araṇṇe amanussathāne

3

Kantāe appodake appabhakkhe

4

Suduggame vanupathassa majjhe

5

Vanikambhayaṁ natthi manāṁ manussā

6

Nayidha phala mūlamayaṁ ca santi

7

Upādānam natthi kuto 'dha bhikkhā

8

Ānāta paṁsuhi ca vāluḷāhi ca

9

Tattāhi unḷāhi ca dārunḷāhi

10

Ujjangalam tattam ivam kapālam

11

Ānāyasaṁ paralokena tulyam

12

Luddānam āvāsam idam purānam

13

Bhūmippadeso abhisattarūpo

14

Ātha tūmhe kena nu vanneṇa

15

Kāya āsinaṇāya imam padesam

16

Ānupavittā sahasā samecca

17

Lobha bhayaṁ atha vā sampramūhā ti

18

Magadhesu āngesu ca satthavāhā

19

Āiopiyaṁba paṇiyam pabūtā

20

Te yāmasse Sindhusovirabhūmim

21

Dhānatthikā uddayam patthayaṇā

22

Divā pipāsā n' adhivāsayaṇtā

23

Yoggānukampā ca samekkhamāṇā

24

Itena vegenā āyāma sabbe

25

Teratim maggam patipannā vikkāle

26

Te duppayatā aparaddhamaggā

27

Andhākulā vippanatthā araṇṇe

28

Suduggame vanupathassa majjhe

29

Disam na jānāma pamūlhaṇitā

30

Idāṁ ca disvāna adittapubbam

31

Vimānasetthāṁ ca tūvaṁ ca yakkhā

32

Tatuttarim jivitāṁ āsimsaṇā

33

Divā patitā sumāṇā udaggā ti

34

Farāṁ samuddassa imāṁ ca vanum

35

Vettaccaram sakupathāṁ ca maggam

36

Nadiyo pana pabbatānaṁ ca duggā

37

Puthu disā gacchathā bhogahetu

38

- Pakkhandiyānam vijitāṃ paresāṃ
 Verajjake mānuse pekkhamāṇā
 Yam vo sutāṃ athavāpi dīttāṃ
 Accherekāṃ tām vo sunoma tātā ti
- 12
- Ito pi acchekatāṃ kumārā
 Na no sutāṃ vā athavāpi dīttāṃ
 Attamānussakāṃ eva sabbaṃ
 Disvāna tappāma anomaṇṇam
 Vehāsayāṃ pokkharāṇṇo savanti
 Pabhūtamāyā bahupundarikā
 Duma ca te niccaphalūppapaṇṇā
 Atvā gandhā surabhī pavāyanti
 Veluriyattāmbā satāṃ ussitāse
 Silappavālāssa ca āyatansa
 Masāragallā sahā lohitaṅkā
 Thambā me jotvāsaṃ mayāse
- 15
- Sahassattāmbāṃ atulānubhāvaṃ
 Tesuppari sādhum idam vīmāṇam
 Ratanaṭṭarāṃ kaṇṇeṇavedimissam
 Tapaṇiyapattēhi ca sādhu cānam
 Tambonaduttattāṃ idam sumattāṃ
 Pāsādasopānaphalūppapaṇṇo
 Dalho ca vaggū ca susaṅgato ca
 Atvā nījjāṇakāṃ manūṇṇo
- 17
- Ratanaṭṭarasīm bahu anapānam
 Parivārito acchaṇṇasamgāṇena
 Muraṇṇa-ālambaratūriya-samgūṭṭho
 Abhivandito si tñhuvandamāyā
 So modasi nārigaṇappabodhaṇo
 Vīmāṇa-pāsāda-vare manoraṃe
 Acmitiyo sabbaḡunūppapaṇṇo
 Rājā yathā Vessaṇṇo nālinyā
 Devo nu asi uda hosi yakkho
 Udāhu devendo manussabūto
 Pucchanti tam vāṇijasattāvaṇṇā
 Ācikkha ko nāma tūvaṃ si yakkho ti
- 20
- Sevissako nāma ahaṃhi yakkho
 Kantāriyo vāṇupattāṃhi gūto

21

Imam padanam abhipālayāmi

Vacanakaro Vessavanassa rañño ti

22

Katham taya laddham idam manunñam

Nā sayam katam na hi devehi dīnam

23

Sakehi kammehi apāpakehi

Punñehi me laddham idam manunñam

24

Katham taya laddham idam vimānam

Māma Payāsīti ahu samañña

Rajyam yada kārayim Kosalanam

Natthi kudittu kadariyo pāpadhammo

25

Ucchedavādi ca tadā ahosim

Samano ca kho āsi Kumārakassapo

Bahussuto citta-kathī ulāro

So me tadā dhammakatham akāsi

26

Ditthivisūkāni vinodayi me

Tāham tassā dhammakatham suntvā

Upāsakatam pativedayissam

Pānātipātā virato ahosim

Loke adinam parivajjayissam

Amajjapo no ca musā abhānum

27

Sakena dārena ca homi tuttho

Tam me vaṣam tam pana brahmaacariyam

Tassa sucinmassa ayaṃ vipāko

Tēheva kammehi apāpakehi

28

Punñehi me laddham idam vimānam

Saccam kirāhamasu nara sapañña

Anaṇṇatthā vacanam panditānam

Yahim yahim gacchati puñṇakammo

Tāham tāham modati kāmakāmi

29

Yahim yahim sokapariddavo ca

Vadho ca bandho ca parikkileso

- 30 Taham tahiṃ gacchati pāpakamma
Na muccati duggatiya kadāci
Sammūlharūpo va jano ahoṣi
Asmiṃ mubbutte kalalīkato ca
Janaṣṣamaṣṣa tūyhaṇi ca kumāra
Appaccayo kena nu kho ahoṣi
31 Ime pi surisappavaṇā ca tāta
Dibba ca gāndhā surābhi pavanti
Te sampavāyanti idam viṃṇaṃ
Divā ca ratto ca tamam nihaṇṭā
32 Imesaṇi ca kho vassasataccayena
Sipātīka phalaṇṭi ekameka
Mānussaṣakam vassasatam aṭṭam
Vadagge kāyamaṇhi idhūpapanno
33 Dibbānaṃ vassasatāṃ pañca
Asmiṃ viṃṇamaṇhi thātvāna tāta
Āyulkkhaya pūñṇakkhaya ca viṣṣam
Teneva sokeṇa pamuccchitosmi
34 Kathaṃ nu soceyya tathāvidho so
Laddha viṃṇaṃ atulāṃ curāya
Ye cāpi kho itṭhāṃ upapanno
Te nūna soceyya paritṭapunnā ti
35 Anuccahaviṃ ovaḍiyāṇi ca me tam
Yam māṃ tumahe peyyavācam vadetha
Tumaheva kho tāta mayānugutta
Yen' icchakāṃ teṇa paletha sotthi ti
36 Gantvā mayāṃ Sindhuso vitrabhūṇum
Dhanaṭṭhika uddayapattayaṇā
Yathā payogā paipunnacāga .
37 Kāhāma Serissa maham ulāṇa ti
Ala heva Serissa maham akattā
Sabbāṇi ca vo bhavissati yam vadetha
Pāpāṇi kammaṇi viyaḍḍiyaṭṭhā
38 Dhammānuyogaṇi ca adhiṭṭhāhaṭṭhāti
Upāsako atthi imamaṇi samghe
Bahussuto silavattūpapanno
Saddho ca cāgi ca supesalo ca
Vieakkhano santusito mutinaṃ
39

- Saṅgāmanāno na musā bhaneyya
 Parupaghatāya na cetāyeyya
 Vebhūtīkam pesunam no kareyya
 40 Sanhañ ca vācam sakhlam bhaneyya
 Saggāraṇo sappatisso vṃto
 Apāpako adhisīle viṣuddho
 So mātarāṃ pitarañ cāpi jantu
 41 Dhammena poseṭi ariyavutti
 Maññe so mātāpitunam hi kāraṇā
 Bhogaṃ pariyesati na attahetu
 Mātāpitunāñ ca yo accāyena
 42 Nekkhammapono carissati brahmacariyam
 Uṇṇaṃ avānko asattho amāyo
 Na lesakappena ca vohareyya
 So tādiso sukatakammakārī
 43 Dhamme thito kinti labhettha dukkham
 Tam kāruṇā patukkatomhi attana
 Tasma ca mam passattha vāṇya se
 Aññatra te na hi bhasmi bhavetha
 Andhākula vippanatthā araṇṇe
 Tam khippamānena lahuṃ paena
 44 Sukho have sappuriseṇa saṅgamo ti
 Kumāma so kiñ ca karoti kammanam
 Kim nāmadhēyyam kiṃ pana tassa gottam
 Mayam pi nam datthukāmanha yakkha
 Vassānukampāya idhāgato si
 45 Labha hi tassa yassa tuvaṃ pi hesiti
 Yo kappako Sambhavaṇāmadhēyyo
 Upāsako koccabhandupajivi
 Jānāttha nam tumhākam pesasi yo so
 46 Mā ca kho nam hīlitttha supesalo so ti
 Jānāmaso yam tvam vadesi yakkha
 Na kho tam jānāma sa ediso ti
 47 Mayam pi nam pūjāyissāma yakkha
 Suvāṇaṃ tuyham vacaṇam ulātan ti
 Ye kece' imasum sabbē manussā
 48 Dāhārā mahantā attha cāpi mājjhima
 Sābbeva te ālambanā vinnānam
 Passantu puñṇāna phalaṃ kadariyā ti

- Te tathā sabbeva ahaṃ pureti
 tam kappakam tathā puṇakkhitaṃ
 Sabbe va te alambusū vmaṇam
 Alasakkasāram vya Vāsavaṣṣa
 Te tathā sabbeva ahaṃ pureti
 Upāsakattam pativedayitvā
 Paṇātipātā viratā ahesum
 Loke adunnam parivajjajanusu
 Aṃajjapā no ca musā bhaṇimsu
 Sakeṇa dārena ahesum tuthā
 Te tathā sabbeva ahaṃ pureti
 Upāsakattam pativedayitvā
 Pakkam satthe anuṇodamaṇo
 Yakkhiddhūyā anuṇato puṇappunam
 Gantvāna te Sindhuvosvīrabhinum
 Dhamatthikā uddaya patthayānā
 Yathā payogā paṇipunnalabbā
 Paccaḡgatum Pāṭalputtam akkhatam
 Gantvāna te sagharāni sotthivanto
 Puttehi dārehi samaggbhūtā
 Anandacittā sumanaṃ patitā
 Akamsu Serrisa mahāni ulāram
 Serrissakam parivenam māpayimsu
 Etādisa sappuṇisā sevanaṃ
 Mahiddhūyā dhammaguṇāna sevanaṃ
 Ekassa attthāya upāsakassa
 Sabbeva satthā sukhitā ahesum ti

Serrissaka-vmaṇam nittvitaṃ

SUMEDHĀ

(*Therīgāthā*)

Alantāvahūyā nagare raṇṇo Koṇḍassa aggamahesiyā |
 dhitā aṣi Sumedhā pāsādikā sāsanakarehi ||
 silavati citta-kathikā bahussutā buddhasāsaṇe vutthā |
 mātāpitaro upaganna bhaṇati ubhayo māsametha ||
 mubbānābhutā ahaṃ asassatam bhavagatam yaḍi pi dibbam |
 kum anga pana tuccha kama appassadā bahuvigghatā ||

kama katuka satvisūpama yesu mucchita bala |
 te digharattam nraye samapptā haññante dukkhita ||
 socanti pāpakamma vimpatē pāpabuddhino |
 sada kāyena vācāya ca manasa ca asamvutā bala ||
 bala te duppanā acetana dukkhasamudayoruddha |
 desente ajānanta na byjhare ariyasaccāni ||
 saccāni amma buddhavaradesitāni te bahutara ajānanta |
 ye abhimanānanti bhavagatam piḥanti devesu upapatim ||
 devesu pi upapati asassata bhavagatē amiccāni |
 na ca santasanti bala punappunam jāyitabbassa ||
 cattaro vimpatā dve ca gatiyo kathanāci labbhanti |
 na ca vimpatāgatānam pabbajjā atthi nrayesu ||
 anujānātha mam ubhayo pabbajitum dasabalassa pāvacane |
 appossukā ghatissam jātamaranappahānāya ||
 kim bhavagatena abhinanditena kāyakalīnā asarena |
 bhavatānāya nirodha anujānātha pabbajissāni ||
 buddhānam upādo vivajjito akkhaṇo khano laddho |
 sīlāni brahmacariyam yāvajivam na pūseyyam ||
 evam bhanati Summedha mātāpitāro na tāva abhām |
 abhāyā gahattā maraṇavassam gata' va hessāni ||
 mātā dukkhita rodati pita ca assa sabbaso samabhissato |
 ghatenti saññāpetum pāsādatale cchamā patitam ||
 utthēhi puttaka kim socitena dinnā si Vāṇavattimhi |
 rājā Amikaratto abhivūpo tassā tvam dinnā ||
 aggamahesi bhāviṣṣasi Amikaratassā rājino bhariyā |
 sīlāni brahmacariyam pabbajjā dukkaiā puttaka |
 rājā ānā dhammāni issariyam bhoga sukka daharika pi |
 bhunhāhi kāmabhoge vāreyyam hotu te putta |
 attha ne bhanati Summedha mā edisakāni bhavagatam a-āram |
 pabbajjā vā hohiti maiānam vā tena c' eva vāleyyam |
 kim va pūtikāyaṃ asueṃ savanaagandham bhayānakam |
 kunāpam abhisamviseyyam gattam akhapaḍḍhāritam a-ucipunnam |
 kim va t' āham jānanti vikkalākam mām-a-sontapāritam |
 kimkulālayam sakimabhattam kalevānam kisa-diyati ti |
 nibbuyhati susānam acūram kāyo apetavāññāno |
 chuttho kalhngūnam vīya jiggucchamāññehi nāthi |
 chaddūna nam susāne parabbhattam ubhayānti jiggucchanti |
 miyaka mātāpitāro kim pana sādāhāna jānata

ajjhositā asāre kalēvare atthimahaṇṇasamgahāte |
 khelessumuccheṣṣavaparipunnē pūtikāyāmaḥi ||
 yo nam vimibbhujitvā abbhantaṃ assa bahuraṃ karyā ||
 gandhabbassa asahamaṇā sakā pi māta jiguccheyya ||
 khanddhabhātūyātamaṃ sanikhataṃ jātumūlakam |
 dukkham yonso aruṇim bhānanti vāreyyam kassa iccheyyam |
 divase divase ti sattisatāṃ navanavā pateyyum kāyamaḥi |
 vassasatam pi ca ghāto seyyo dukkhassa c' eva khayo ||
 ajjhupagacche ghātāṃ yo viññu evam satthuno vacanam |
 digho tesam samasāro punappunam haṇṇamaṇānam ||
 deveṣu manussesu ca tiracchānāyomiyā asura kāye |
 petesu ca nrayesu ca aparimittā diyaṇte ghātā ||
 nrayesu bahū vimpatagatassa klissamaṇassa |
 deveṣu pi attānam nibbānasukhā parāṃ n'atthi ||
 patā te nibbānam ye yuttā dasabalassa pāvacaṇe |
 appossukā ghaṭenti jātumaraṇappahāṇāya ||
 ajj'eva tāta abhinikkhamissam bhogehi kim asārehi |
 nibbinaṃ me kāma vantasamaṃ tālavatthukata ||
 sā c'evam bhānati pitaraṃ Anikaratto ca yassa dinnā |
 upayāsī pitarunāvuto vāreyyam upatthite kāle ||
 atha asitaṃcetanunduke kesse khaggena chinḍiya |
 Sumedhā pāsadam pidhātva pathamaṃjjhānam samāpajji ||
 sā ca tāṃ samāpamaṇā Anikaratto ca āgato nagaram |
 pāsade 'va Sumedhā amiccasaṇṇā su bhāveti ||
 sā ca manasikaroti Anikaratto ca āruhi tuitam |
 mamikanaṃakabhūsitāṃgo katāṇṇaḥi yācati Sumedham ||
 rajje aṇḍa dhanam issariyam bhogaṃ sukhā daharikaḥ pi |
 bhujjāhi kāmaabhogē kāmāsukhā sudullabhaḥa loke ||
 mussattham te rajyam bhogē bhujjassu dehi dānaṃ |
 mā dummamaṇā ahoṣi matāpitāro te dukkhiṭā ||
 tan tam bhānati Sumedhā kāmehi anattikhikā vīgatamoḥa |
 mā kāme abhūnandi kāmēsv ādinavaṃ passā ||
 cātuddipo rajā Mandhātā aṣi kāmabhogumam āggo |
 attito kālānkato na c'assa paripūrītā iccha ||
 satta ratanaṃ vasseyya vuttimaṃ dasadissā samantena |
 na c'atthi titthi kāmānam atittā 'va maianti natā ||
 asāsiḍḍipamaṇā kāmā sappasūpamaṇā |
 ukkopamaṇā anudhānti atthikānkālāsamaṇibhā ||

amice addhuvā kāmā bahudukkhā mahāvīsā |
 ayogulo va santatto aghamulā dukkhaṃphalā ||
 rikkhapphalūpama kāmā mamsapesūpama dukkhā |
 supinopama vañcaniyā kāmā yācitakūpama ||
 satṭhisūlūpama kāmā rogo gando agham nigham |
 aṅgarakāsusadisa aghamulā bhayaṃ vadhō ||
 evaṃ bahudukkhā kāmā akkhātā antariyikā |
 gacchathā na me bhavagata vissaso attī attano ||
 kim mama paro karissati attano sisamhi dayhamānamhi |
 anubandhe jarāmarane tassā ghatāya ghatitabham ||
 dvāraṃ apāpunitvāna 'yaṃ mātāpitaro Anikarattā ca |
 disvāna cāhamam nisīnne rodante idam avoca ||
 digho bālānam samasāro punappunam ca rodātāṃ |
 anamatagge pitu maraṇe bhātu vadhē attano ca vadhē ||
 assu thāṇāṃ rūpūratam samasāram anamatagato sarathā |
 sattānaṃ samasāritam sarathī attinā ca samnicayāṃ ||
 sara caturo 'dadhī upanite assutthāṇārūpūrahī |
 sara ekakappam attihināṃ sañcayāṃ Vipulena samam ||
 anamatagge samasāro mahim jambudīpam upanītāṃ |
 kolattimattāgūlikā mātāpītusv eva na ppahonti ||
 sara tinakattāṃ sākḥāpalāsāṃ upanītāṃ anamatagato |
 pītusū catuṃgūlikā ghatikā pītupītusv eva na ppahonti ||
 sara kānakacchāpam pubbe samudde aparato ca yugacchiddam |
 sīram tassā ca patimukkam manussalābhamhi opammam ||
 sara rūpam pḥenapindopamassā kāyākāḥno asārasā |
 khandhe passā amice sarathī niraye bahuvigghāte ||
 sara katāsīm vaddhente punappunam tāsū tāsū jātisū |
 sara kumbhlabhayaṃ ca sarathī cattāri saaccāni ||
 amatāṃhi vijjāmaṇe kin tava kāmehi ye pariḥhā |
 sabbā hi kāmāratiyo jalitā kuthitā kupitā santāpitā ||
 asāpatāṃhi samāṇe kin tava kāmehi ye bahusāpatā |
 rājaggecorauḍakakappiyehi sādharāṇā kāmā bahusāpatā ||
 mokkhamhi vijjāmaṇe kin tava kāmehi yesū vaddhabandho |
 kāmesu hi vaddhabandho kāmākāmā dukkhāni anubhonti ||
 ādipitā tinnukā gāhantāṃ dahanti n'eva munāntāṃ |
 ukkopama hi kāmā dahanti ye te na munānti ||

mā appakassa hetu kāmāsukhassa vipulā jahi sukhā
 mā pūthulomo va bahsam glitvā pacchā vihaññasi. ||
 kāmam kāmesu damassu tāva suakhō va sankhālābaddho
 khāhnti khu tam kāmā chātā suakhāham va candālā
 aparimittā ca dukkhāham bahūni ca cittadomanassāni
 anubhohisi kāmesu yutto patimissajā addhuvē kāmē
 ajaramhi vijjamāne kin tava kāmehi ye sujārā
 maranābyādhigahitā sabbā sabbatthā jātīyo ||

idam ajaram idam amaram idam ajārāmaranapadam asokam
 asapattham asambādham akhalitam abhayam nupatāpam ||
 addhigatam idam bahūni amatam ajjāpi ca labhaniyam idam
 yo yomiso payuyjati na ca sakka aghatamañena ||

evam bhānati Sumedhā sankhāragate ratim alabhamañā
 anunenti Amikaratam kesse 'va chāmam chupi Sumedhā ||
 utthāya Amikaratto pañjaliko yāci tassā pitaram so |

viśasajjetha Sumedham pabbajitum vimokkhasaccadassā
 viśasajjita mātāpūtūhi pabbajyi sokabhayabhitā |
 cha abhinñā sacchikatā aggaphalāni sikkhamāñāya ||
 acchariyam abbhutan tam nibbānam āsi rājakaññāya |

pubbēnivāsacaritam yathā byākari pacchime kāle ||
 bhagavati Konaḡgamaṇe samgahāramāmi navamivessāmi |

sakhiyo tū janyo vīharādānam adāsīmā ||
 dasakkhattum satakkhattum dasasatakkhattum satāni ca sata-

khattum |

devesu upapajjmā ko pana vādo manussesu ||
 devesu mahiddhikā ahumhā manussakāmihi ko pana vādo |
 sattaratamassā mahesi itthiratanam aham āsim ||
 so hetu so pabhavo tam mūlam satthu sāsane khanti |
 tam pathamassamodhānam tam dhammaratāya nibbānam ||
 evam kathenti ye saddhanti vacanam anomaṇipāṇassā |
 nibbindanti bhavagatē nibbinditvā vrapjanti ti ||

VESSANTARAJĀTAKA

(Gāthās)

1 Thusati varamābhe varassu dasadhā vare

pathavyā cārupubbaṅgi yam tūyham manaso piyan ti

2 Devatāya namo ty-atthu, kim pāpam pakatam mayā,

rammā cāvesi mam thānā vāto va dharanirubhan ti-

3 Na c' eva te katam pāpam, na ca me tvam asi appiṇṇā,
puṇṇāñ ca te parikkhinam yena t' evam vadāmi' aham
4 Santike maraṇam tuyham, vinābhāvo bhaviṣṣati,
paṭigāṇhāhi me ete vare dasa paveccchato ti
5 Varaṇ ce me ado Sakka sabbaḍḍhūtānam issara
Sivirājassa bhaddan te tattha assam nivesane
6 Nilanetta nilabhānu nilakkhi ca yathā mgi
Phusati nāma nāmena tattha p' assam Purindada
7 Puttam labhettha varadam yācayogam amacccharam
pūjitam patirājjeḥi kittimaṇṭam yasassinam
8 Gabbham me dhārayantiṇṇā majjhimaṅgam anunnatam
kucchi annunato assa cāpam va lakkhitam samam
9 Thanaṃ me na-ppapateyyum, palitā nassantu' Vāsava,
kāye rāgo na lppettha, vajjhañ cāpi pammocaye
10 Māyurakonḍebhurude nāṭivaraggaṇāyute
khujjateccaḷākkhakkakine sudamaḅḅhatavanṇite
11 Citraggaleṇṇusite surāmasappabodhane
Sivirājassa bhaddan te tattha assam mahesiṇṇā ti
12 Ye te dasa vara dinnā mayā sabbaṅgasobhane
Sivirājassa vijite sabbe te laccassa vare
13 Idam vatvāna Māghava devarājā Sujampati
Phusatiṇṇā varam datvā annuḍḍittha Vāsavo ti
14 Tato cuta sā Phusati khattiye upapajjatha,
Jettuttaramhi nagare Saṇṇayena samāgamiṇi
15 Dasamaṇṇe dharayitvāna karonti puram padakkhumam
vessāṇam vithiṇṇā majjhe jaṇesi Phusati mameva ti
16 Na mayham matthikam nāmaṃ, na pi peṭṭikasaṃbhavam,
jāto' mhi vessavithiṇṇam, tasmaṃ Vessantarō ahum ti
17 Vadāham dāraḷko homi jātīyā atthavaṣṣiḷko
tadā nissajja pāsāde dānam dātum vinnatayim
18 Hadayam dadeyyam cakkhum pi mamsam pi ruddhiram pi ca
dadeyyam kāyam sāvettvā yadi koci yācaye mameva
19 Sabhāvam cūṭayantaṇṇa akampitam asaṇṇhitam
akampi tattha patthavi Sineru-vanavataṇṇasaḷā ti
20 Parulhaḷaccchanaḷalomaṃ pamkadanṇā rajassirā
Paggayha dakkhinaḷabāhum kim mam yācanti brāhmaṇā ti
21 Ratanam deve yācāma Sivim ratthavaddhana,
dadāhi pavaram nāgam Issadantaṃ urulhavāva ti

22. Dadāmi na vikampāmi yam mam yācanti brāhmaṇā
 pabbunnam kunjarāraṃ dantim opavuyham gayuttamam,
 Hattihikkhandhato oruyha rājā caggādhimānaso
 brāhmaṇānaṃ adā dānam Sivinaṃ rattāvaddhanaṃ ti
 24. Taddāsi yam bhimsanakāmaṃ taddāsi lomahamsanāma
 hattināge padmanāmiḥi medini samakampatthā
 25. Taddāsi yam bhimsanakāmaṃ taddāsi lomahamsanāma
 hattināge padmanāmiḥi khubbhittā nagaraṃ tadā
 hattināge padmanāmiḥi pūam āsi ghoso ca vipulo mahā
 26. Samakulam pūam āsi ghoso ca vipulo mahā
 hattināge padmanāmiḥi Sivinaṃ rattāvaddhanaṃ ti
 27. Ath' ettha vattati saddo tūnulo bheravo mahā
 hattināge padmanāmiḥi medini samakampatthā
 28. Ath' ettha vattati saddo tūnulo bheravo mahā
 hattināge padmanāmiḥi khubbhittā nagaraṃ tadā,
 Ath' ettha vattati saddo tūnulo bheravo mahā
 29. Hattināge padmanāmiḥi Sivinaṃ rattāvaddhanaṃ ti
 30. Uggā ca rājaputtā ca vesiyāna ca brāhmaṇā
 hattihānāni anikkatthā rāthikā patthikārikā
 31. Kevālo cāpi nigamo Sivayo cāpi samāgatā
 disvā nāgaṃ mīyamaṇaṃ te raṇṇo pativedayum
 32. Vidhamāna deva te rāthānaṃ puttā Vessantarō tava
 kathano no hattināmaṃ dajjā nāgaṃ rattassā pūritam
 33. Kathano no kunjaraṃ dajjā isādanāmaṃ uullavam
 khetthanūnaṃ sabbayupuddhānaṃ sabbaseṭam gayuttamam
 Pandukambalasaṇḍhānaṃ pabbunnam satvunaddanāmaṃ
 34. dantim savālavijayum setam Kelasa-sādasam
 Sasetacehattam saupatheyayam sathabbanāmaṃ sabatthipam
 35. aggayānaṃ rājavāhiṃ brāhmaṇānaṃ adā dhanam ti
 36. Annapānāni ca yo dajjā vattahasenāsaṇāmaṃ ca
 etam kbo dānapatirūpaṃ etam kbo brāhmaṇānaṃ
 37. Ayaṃ te vamsasāḍā no Sivinaṃ rattāvaddhanaṃ,
 katham Vessantarō puttā gayam bhājeti Sanyaya
 38. Sace tvam na karissasi Sivinaṃ vacanānaṃ idam
 maññe tam saba puttēna Siviḥi hatthe karissase ti
 39. Kāmaṃ janapado māsi, rattihāni cāpi vinassatu,
 nāham Sivinaṃ vacanā rājaputtānaṃ adūsakam
 pabbājeyyam sakā rattihā, puttā hi mama oraso.

- 0 Kāmam janapado māsi, rattbhañ cāpi vinassatu,
nāham Sivinaṃ vacanañ iḷajputtam adūsakam
pabbajeyyam sakā rattbha, puttō hi mama aṭṭajo
Na cāham tassā dubbhēyyam, ariyasīlāvatō hi so,
asilo ko pi me assa, pāpañ ca passave bahum,
katham Vessantarāṃ puttāṃ sātthēna ghātāyāmasa ti
Ma nam dandena sātthēna, na hi so bandhanaṅgaho,
pabbajjehi ca nam rattbha, Vamke vasatu pabbate ti
Esō ce Sivinaṃ chando chandam na paṇudāmasa,
imam so vasatu rattim kāmē ca paribhujātu
Tato ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaḃḃḃ Sivaḃ huta rattbha pabbajjāyantu tan ti
Uttbhehi katte, tarāmaṇo gantvā Vessantarāṃ vada
Sivaḃ deva te kuḃḃḃ negama ca samāgata
Ugga ca rājaputta ca vesiyāna ca brāhmaṇa
hattbharūha anikattbha rattbha patikkārika
kevalo cāpi nigamo Sivaḃ cāpi samāgata,
Asmā ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaḃḃḃ Sivaḃ huta rattbha pabbajjāyanti tam
Sa kattā tarāmaṇo va Sivirājēna pesto
amuttbhattbharāno suvattho candanabhūsito
Sisam nabhato udake so amuttamānikundalo
upgami puram ramam Vessantarānivessanam
Tattb' addasa kumārāṃ so ramamāṇam sake pue
parikinnam amacccehi tiddasāṇam va Vāsavam
51 So tattbha gantvā tarāmaṇo kattā Vessantarāṃ bravi
dukkhaṇ te vedāyissāmi, mā me kujjhi rattbhesabha
Vanditvā rodamaṇo so kattā rājāṇam abravī
bhattā me si mahāiḷja sabbakāmarasāhara,
dukkhaṇ te vedāyissāmi, tattbha assasāyantu mam
Sivaḃ deva te kuḃḃḃ negama ca samāgata
Ugga ca rājaputta ca vesiyāna ca brāhmaṇa
hattbharūha anikattbha rattbha patikkārika
kevalo cāpi nigamo Sivaḃ cāpi samāgata,
Asmā ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaḃḃḃ Sivaḃ huta rattbha pabbajjāyanti tan ti
Kisimam me Sivaḃ kuḃḃḃ, nāham passāmi dukkatam,
tam me katte viyācikkha kasamā pabbajjāyanti man ti

- 57 Uggā ca ājaputtā ca vesiyānā ca bhāmanā
 hatthārūhā amikattā iatthikā patukālikā
 nāgādānena khīyanti, tasmā pabbajayanti taṃ ti
 Hadāyāni cakkhum p' ahaṃ dāyam,
 kum me bhikkham dhamm
 bhāṇīham vā suvaṇṇam vā muttā veluṇṇā maṇi
 Adakkhima vāp' ahaṃ bhūm disvā yācakaṃgāte
 dadeyyāmi na vīkampiyyāmi, dāne me iyaṃti maṇo
 Kāmaṃ maṃ Sīvayo sabbe pabbajjenti haṃanti vā,
 n' eva dānā viraṃsassaṃ, kāmaṃ cūḍanti sattadā ti
 61 Evaṃ taṃ Sīvayo āhu negaṃā ca saṃgātā
 Kottuṃāyā tīreṇa guṇa ājāyāmi pati
 yena pabbajjīyā yanti tena gacchatu subbato ti
 So' haṃ tena gaṃhiṃsāmi yena gacchāmi dūsakā,
 iatthidivāmi me khamattha yāva dānaṃ dadāmi' ahaṃ ti
 63 Āmanāyittā ājā naṃ Mādāmi sabbaṅgasaḍḍhaṃ
 yān te kīṇi maṇā dhammā dhammā ca vijjati
 Hirāṇīhaṃ vā suvaṇṇam vā muttā veluṇṇā bahū
 sabbaṃ taṃ nidahēyyāsi yaṃ ca te peṭṭikāmi dhammā ti
 65 Taṃ abravī ājaputti Mādāmi sabbaṅgasaḍḍhaṃ
 kum deva nidahēyyāmi taṃ me akkhihi pucchito ti
 66 Silavantesu dāyāsi dānaṃ Mādāmi yathāhihaṃ,
 na hi dānā paṇaṃ attāhi patitthā sabbaḍḍhaṃ ti
 67 Puttesu Mādāmi dāyāsi sāsuyā sāsuyāhi ca,
 yo ca taṃ bhattā mānēyya sakkaṇṇaṃ taṃ upatthāhe
 No ce taṃ bhattā mānēyya maṇā vipavaseṇa te
 68 aṇṇam bhattāmi paṇiyyesa, mā kīṣittha maṇā vīnā ti
 69 Ahhaṃ hi vānaṃ gacchāmi ghoṇi vālaṃgiyutāmi,
 samsāyo jīvitaṃ mayhaṃ ekakassa brahāvāne ti
 70 Taṃ abravī ājaputti Mādāmi sabbaṅgasaḍḍhaṃ
 abhūṃme katham bhānāsi, pāpakaṃ vata bhāsa
 71 N' esa dhammo mahārāja yaṃ tvam gacchēyya ekako,
 ahaṃ pi tena gacchāmi yena gacchāsi khattiya
 72 Mānaṃ vā tayā saddhāmi jīvitaṃ vā tayā vīnā,
 tad eva mānaṃ seyyo yaṃ ce jive tayā vīnā
 73 Aggaṃ nujjāyitvāna ekajālāsamaḍḍitaṃ,
 tattāha me mānaṃ seyyo yaṃ ce jive tayā vīnā
 74 Yathā āraṇhakaṃ nāgaṃ danti anveti hatthiṃ
 jessantāmi gūṇiduggesu samānesu viśāmesu ca

[illegible]

- 94 Vada morhi parikūṇaṃ nilagīvaṃ sikhandaṃ
 moram dakkhiṇi naecaṇṭam na rajjassa sarissasi.
 Vada dakkhiṇi hemaṇṭe pupphite dharanīrūhe
 surabhisamvāyante na rajjassa sarissasi
 Vada hemaṇṭike māse haritam dakkhiṇi medinim
 indagopakasāṇḍhaṃ na rajjassa sarissasi
 Vada dakkhiṇi hemaṇṭe pupphite dharanīrūhe
 Vada dakkhiṇi hemaṇṭe pupphite dharanīrūhe
 kutajam bumbajālāṇi ca pupphitāṃ lomapadamakam
 surabhisamvāyante na rajjassa sarissasi
 Vada hemaṇṭike māse vanam dakkhiṇi pupphitam
 opupphāṇi ca padmāṇi na rajjassa sarissasi
 Tesam lalappitam sutvā puttassa sumāya ca
 karuṇam paridevesi rājaputti yasassini.
 Seyyo vīsaṃ me khāyitāṃ papāṭā papateyya ahaṃ
 [rajjyā bajjha mūyāhaṃ], kasmā Vessantarāṃ puttāṃ
 pabbājenti adūsakam
 101 Ajjhāyakam dānapatiṃ yācayogam amācchati
 pūjitāṃ patirājeḥi kittaṃantaṃ yasassunam
 kasmā Vessantarāṃ puttāṃ pabbājenti adūsakam
 Mātāpettibharaṃ jantum kule jettāpaccāyikam
 kasmā Vessantarāṃ puttāṃ pabbājenti adūsakam
 102 Raño hitam devhitāṃ nāṭṭhaṃ sakhaṃ hitam
 [hitam sabbassa ratthassa], kasmā Vessantarāṃ puttāṃ
 pabbājenti adūsakanti
 103 Mādhuṃ va palāṭāṃ ambā ca patitā cāhaṃ
 evaṃ hessati te rattham, pabbājenti adūsakam
 104 Hāso mikhinapatto va pallasum amūḍake
 apaviddho amāccheḥi eko rāja vhiyasi
 105 Tam tam brūmi mahārāja attho te mā upacagā,
 mā naṃ Sīvaṃ vacaṇā pabbājesi adūsakaṃ ti
 106 Dhammass' apacitiṃ kummi Sīvaṃ viṇayaṃ dhajam
 pabbājemi sakam puttāṃ, pāṇā piyātaro hi me ti
 107 Vassa pubbe dhaṃaggaṃ kamikāraṃ va pupphitā
 yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājj eko va gāmissati
 108 Vassa pubbe dhaṃaggaṃ kamikāraṃ va
 yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājj eko va gāmissati
 109 Vassa pubbe anikāṃ kamikāraṃ va pupphitā
 yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājj' eko va gāmissati
 110

111	Vassa pubbe anikāni kanikāravānāni va yāyāntam anuyāyanti sv-ājj' eko va gāmissati Indagopakavāmanābhā Gandhārā pandukambalā yāyāntam anuyāyanti, sv-ājj' eko va gāmissati Yo pubbe hatthimā yāti sivikāya iathena ca sv-ājja Vessantarō rājā kathānam gacchati patṭiko Kathānam candanāhittango naccagittappabodhana kharājānam pharasuṇi ca khariṇikājam va bhāṇi Kasmaṇṇ nabbiharīyanti kāsāva ajjānāni va, pavasantam brāhmarāṇānam kasmaṇ citram na bayjhare Kathānam nu citram dhārenti rājapabbajitā jaṇā, kathānam kusamayam citram Mādidi paridāhessati Kāsiyaṇi ca dhāretvā khomakodumbarāni ca kusaciraṇi dhārenti kathānam Mādidi karissati Vayhāhi pariyaṇṇāyitvā sivikāya rathena ca sā kath' ajja anuccaṇṇi patham gacchati patṭikā Vassa mudutalā hatthā caranā ca sukhe thitā sā kath' ajja anuccaṇṇi vānam gacchati bhiriṇkā Vassa mudutalā pādā caranā ca sukhe thitā pādukāhi suvaṇṇāni pīlāmaṇā va gacchati sā kath' ajja anuccaṇṇi patham gacchati patṭikā Vassu itthiṇṇasassassa purato gacchati māḷhi sā kath' ajja anuccaṇṇi vānam gacchati ekikā Vassu sivāya sutvāna muhum uttasate pūte sā kath' ajja anuccaṇṇi vānam gacchati bhiriṇkā Vassu Indassa gottassa ulūkassa pavassato suttvāna nadato bhita Vāruṇi va paveddhati Sakuni hataputtā va suṇṇāni disvā kulāvakam Sakuni dukkheṇa jhāyissam suṇṇānam āgam imam puram 124	125	126	127	128
-----	--	-----	-----	-----	-----

129	Kurari hatachāpā va suññam divsā kulāvākam
130	Sa nūa cakkaṇvākiva pallāsamim anūdake
131	Sa nūa cakkaṇvākiva pallāsamim anūdake
132	Sa nūa cakkaṇvākiva pallāsamim anūdake
133	tena tena padhāvissam piye putte apassati
134	Evam ce me vilapanīyā rājaputtam adūsakam
135	pabbājesi vanam iatthā māññe hessāmi jīvitān ti
136	Tassa lalāpītam sutvā sabba antepure bahu
137	bāhā paggayha pakkandum Sivikāñña samāgatā
138	Sāla va sampamathitā māññitena pamaḍḍā
139	sentī puttā ca dāri ca Vessantataramivesane
140	Tato iatya vivasane suīyass' uggamanam pati
141	atha Vessantaro iajā dānam datum upāgami
142	Vatthāni vatthakāmaṇānam sonḍānam deṭha vāi unim
143	bhōjanam bhōjanatthimam samma deṭha pavēceḥattha
144	Mā ca kaṇḍi vambāke hetthāyittha idhāgate,
145	tappetha amapānena, gacchanta patiṇṇijjā
146	Te su mattha kilantā ca sampātanti vambāka
147	nikkhamante mahārāje Sivīnam rattihavaddhane
148	Tassa lalāpītam sutvā sabba antepure bahu
149	bāhā paggayha pakkandum yā tamhi nagare ahu
150	nikkhamante mahārāje Sivīnam rattihavaddhane
151	Ve brāhmaṇā ye ca samana āññe capi vambāka
152	bāhā paggayha pakkandum adhammo kura bho iti

[illegible]

aham puññāni karomi,
tumhe pamkamhi siddhā 'ti
Tāṃ sūtvā Phussaṭi āha

167

Anuṇāmaṃ tām puttā, pabbajjā te samujjhatu,
ayaṃ ca Māddi kalyāṇi susaṇṇā taṇuṃajjhuma
acchataṃ saha puttēhi, kīṃ araṇṇe karissasati

168

Nāhaṃ akāmaṃ dāsum pi araṇṇaṃ netum ussahe,
sace icchati anvetu, sace n' icchati acchatu ti

169

Tato sunhaṃ mahārājā yācitum patipajjathā
mā candaṇasaṃācāre rajojallam adhārayi,

170

Mā kāsīyaṃ dhāretvā kusacītram adhārayi,
dukkho vāso araṇṇasum, mā hi tvam lakkhaṇe gamiti

171

Tāṃ abravī rājaputti Māddi sabbaṅgasobhaṇā
nāhaṃ tām sukhāṃ iccheyyāṃ yaṃ me Vessaṇtaram vma ti.

172

Tāṃ abravī mahārājā Sivinaṃ rattavaddhaṇo
umgha Māddi nisāmehi vane ye honti dussahā

173

Bahu kīṭa patamga ca makasaṃ madhumaṅkhiṭṭā
te pi tam tāthā himseyyūṃ, tan te dukkhataram siyā

174

Āpare passa saṇṭape nadin ūpa misevite
sappā ajagaraṇāṃ aṇṇa aṇṇa te mahabbala

175

Te maṇussam migam vāpi api-m-aṇṇam āgataṃ
parikkhupitvā bhogehi vasaṃ āneṇti attano

176

Āṇṇe pi kaṇhājatino accheṇā nāma aghaṇimigā
na tehi puriso dūttho rukkhāṃ āruyaṃ muceati

177

Samgahattāyaṇṭa sumgaṇi tikkhaṅgaṃ tippaharino
mahisā vicaraṇṭ' ettha nadim Sotumbaram pati

178

Disvā migāṇam yūthāṃ gavam saṇcaratāṃ vane
dheṇu vā vacchagiddhā vā kathāṃ Māddi karissasi

179

Disvā sampatite ghore dumaṅge suplavamaṅgame
akhettaṇṇāya te Māddi bhavitaṇ te mahabbhayaṃ

180

Vā tvam sivāya sūtvāṇa muṇum uttasayi pure
sā tvam Vamkam anuppatṭā kathāṃ Māddi karissasi

181

Thite majjhantike kāle saṇṇissimesu pakkhisu
sanate vā brahāraṇṇāṃ, tāthā kīṃ gantum icchasi ti

182

Tāṃ abravī rājaputti Māddi sabbaṅgasobhaṇā
yāṃ etiṃ akkhāsī vane patibhayaṃ me

183

Kāsam kusam potakilaṃ usitram muṇjapabbajam
urasā padahessāmi, nāssa hessāmi dunaya

- 184 Bahūhi vata cariyāhi kumārī vindate patim
 udarass' uparodhena gohanubdethanena ca
 āgessa paricarīyāya udakummajjanena ca
 vedhabbam katukam loke gacchhānī nēva ratthesabha
 āpi'ssā hoti appatto uccchittam āpi bhūñjitam
 yo nam hatthe gahetvāna akāmaṃ parikaddhati,
 vedhabbam kutukam loke gaccham nēva ratthesabha
 Kessaggahānamukkhepā bhūmyā ca parsunubhānā
 datvā ca nopakkamati bahum dukkham anappakam,
 vedhabbam, etc
 188 Sūkkaacchaviveddhavērā datvā subhagamāno
 akāmaṃ parikaddhanti ulūkam nēva vāyasa, ve—etc
 189 Āpi hātikule phite kamsapajjotane vasaṃ
 n' evātivākyaṃ na labhe bhātūhi sakhikāhi ca, ve—etc
 190 Naggaṃ nadi anodakā naggaṃ rattham arājīkam
 itthi pi vidhāvā naggaṃ yassāpi dasa bhātaro, ve—etc
 191 Dhajo ratthassa paññānaṃ, dhūmo paññānaṃ agginō,
 rājā ratthassa paññānaṃ, bhātā paññānaṃ itthiyā ve—etc
 192 Yā dahiddi dahiddassa addhā addhassa kittimā
 tam ve devā pasamsanti dukkaram hi karoti sā
 Sāmikam anubandhissam sadā kāsāyavāsini,
 pathavyāpi abhejjantiyā n' icche Vessantaram vīnā, ve—etc
 194 Āpi sāgaraparīyantam bahum vitadharāṃ mahim
 nānāratanaaparīpūram n' icche Vessantaram vīnā
 Kathan nu tāsāṃ hadayaṃ, sukharā vata itthiyō
 yā sāmike dukkhitamhi sukham icchanti attano
 Nikkhamante mahārājye Sivināṃ ratthavaddhane
 tam aham anubandhissam, sabbakāmadado hi me ti
 Tam abravī mahārājā Mādāṃ sabbaṃgaso bhānam
 ime te daharā puttā, Jālī Kanhājyā vubho
 nikkippa lakkhane gaccha, mayān te posiyāmasse ti
 Tam abravī rājaputti Mādā sabbaṃgaso bhānā
 198 piyā me puttakā deva, Jālī Kanhājyā vubho
 ty-āmaṃ tattha ramessanti arāññe jīvasokinaṃ ti
 Tam abravī mahārājā Sivināṃ ratthavaddhano.
 199 sāhnaṃ odanaṃ bhutvā sucaṃ mamsūpasecānaṃ
 rukkhapphalāṃ bhūñjantā kathāṃ kāhanāti dārakā
 Bhutvā sataphale kamase sovaṃne satarājike
 200 rukkhapattesa bhūñjantā kathāṃ kāhanāti dārakā

- [illegible]

- 220 Yadi keci manujā enti anumagege patipathe
maggan te patipuccama kuham Vamkatapabbato
Te tattha amhe passitvā karunam paridevayum,
dukkhan te patividenti dure Vamkatapabbato ti
Yadi passanti pavane dāraḥ phalite dume
tesam phalaṇam hetuḥi uparodanti dāraḥ
Rodante dāraḥe disvā ubbiggā vipulā duma
sayam ev' onamitvāna upagacchanti dāraḥe
Idam accherakam disvā abbhutam lomahamsanam
224 Idam accherakam disvā abbhutam lomahamsanam
saddhukāraṃ pavattesi Mādidi sabhangasobhanā
Accheram vata lokasmim abbhutam lomahamsanam
Vessantarassa tēṇa sayam ev' onatā duma ti
225 Vessantarassa tēṇa sayam ev' onatā duma ti
Samkhipimsu patham yakkhā anukampāya dāraḥe,
226 Samkhipimsu patham yakkhā anukampāya dāraḥe,
mukkhantadivaseṇ' eva Cetarattāṇam upāgamun ti
227 Te gantvā digham addhānam Cetarattāṇam upāgamun,
iddham phitam janapadam bahumamsasurodananti
228 Cetiyo parikurimsu disvā lakkhānam āgataṃ
sukhumāli vata ayyā patikā paridhāvati
229 Vayhāhi pariyāyitvā sivkāya ca khatīya
sajja Mādidi araṇṇasmim patikā paridhāvati
230 Tāṃ disvā Cetapāmoḁkkhā rodamaṇā upāgamun
kacem nu deva kusalam, kaccei deva anāmayam,
231 Kaccei pītā arogo te Sivinaṇ ca anāmayam
Ko te balam mahārājā, ko nu te ratthamaṇḍalam,
232 anassako aratthako digham addhānam āgato,
kacce' amittehi pakato anuppatto s' umam disan ti
233 Kusalan' c' eva me samma, atho samma anāmayam,
atho pītā arogo me Sivinaṇ ca anāmayam
234 Aham hi kuṇḍaram dajjam isādanam urulhavam
khetthāṇum sabbayuddhānam sabbaseṭam gajuttamam
235 Pāṇḍukāmbalasaṇcānam pabhūnam satumaddanam
dantim savālaviṇṇum seṭam Keḷāsa-sādisam
236 Sasetacchattam saupatheyyam sātthabbanam sabattihipam
aggayānam rājāvāḥum brāhmaṇānam adās' aham
237 Tasum me Sivayo kuḍḍhā, pītā c' upahato mano,
avaruddhati mam rājā, Vamkam gacchāmi pabbatam,
238 Svāgatan te mahārājā atho te adurgatam,
issaro si anuppatto yam idh' attīhi pavedayā

- 238 Sākam bhissam madhūm mamsam suddham sālinam odanam
paribhūya mahārāja, pāhuno no si āgato ti
239 Pāṭiggaḥitaṃ yaṃ dīnaṃ sabbaṣṣa aggahiyāṃ kaṭaṃ,
avaruddhaṃti māṃ rāja, Vāṃkaṃ, gacchāmi pabbataṃ,
okāsaṃ samma jānātha vane yattā vasaṃmase ti
240 Idh' eva tāva acchassu Cetaṛatthe ratthesabha
yāva Cetaṃ gamissanti raṇṇo santikaṃ yācitum
241 Tam taṃ Cetaṃ purakkhavaṃ patitā laddhapaccaya
parivāretvaṇa gacchanti, evaṃ jānāhi khattiyā' ti
242 Mā vo rucettha gamanam raṇṇo santika yācitum
243 Mijhāpetum mahārājaṃ, rāja tathā na issaro
244 Accuggataṃ hi Sivayo balattā negamaṃ ca ye
te padhamsetum icchanti rājānaṃ māma kāranaṃ ti
Sace esa pavat' ettha ratthasmim ratthavaddhana
245 Idh' eva rājāṃ karehi Cetehi parivāro
246 Iddham phitaṃ c' idaṃ ratthaṃ iddho janapado mahā,
matim karohi tvāṃ deva rājassa-m-ānussāsituṃ ti
247 Na me chando mati atthi rājassa-m-ānussāsituṃ
pabbajitassa ratthasmaṃ, Cetaputtā sumātha me
248 Atuttā Sivayo assu balattā negamaṃ ca ye
pabbajitassa ratthasmaṃ, Cetaṃ rājye hi seccayum
249 Asammodayaṃ pi vo assa accantaṃ māma kāranaṃ
Sivima bhandaṃ cāpi, viggaho me na iuccati
250 Ath' assa bhandaṃ ghoram sampahāro anappako,
ekassa kāranaṃ mayhaṃ bimseyyūṃ bahuke jane
Pāṭiggaḥitaṃ yaṃ dīnaṃ sabbaṣṣa aggahiyāṃ kaṭaṃ,
avaruddhaṃti māṃ rāja, Vāṃkaṃ gacchāmi pabbataṃ,
okāsaṃ samma jānātha vane yattā vasaṃmase ti
251 Taggha te mayāṃ akkhāma yathāpi kusala tathā
rājasi yattā sammanti āhutaṃgi samāhita
252 Eṣa seḷo mahārāja pabbato Gandhamādana
yattā tvāṃ saha puttehi saha bhariyāya c' acchasi
253 Tam Cetaṃ ānussāsu assunettā rudammukhā,
ito gaccha mahārāja ujju yen' uttarāmmukho.
254 Atha dakkhasi bhaddaṃ te Vipulaṃ nāma pabbataṃ
nāpāduṃmaggaṃ sitacchāyaṃ manoramaṃ
255 Tam atikkamma bhaddaṃ te atha dakkhasi āpakam
nadiṃ Ketumatiṃ nāma gambhīraṃ gurgibbāraṃ

256. Pūbhulomamacchākinam supatittham mahodakam,
tattva nahatva pivitva ca assaṣetva saputtake
257. Atha dakkhaṣi bhaddan te mīgrodham maddhuvipphalam
tammake sikkhare jātam sitacehāyam manoramam
258. Atha dakkhaṣi bhaddan te Nālikam nāma pabbatam
nānādijaganākunam selam kimpurisāyutam.
259. Tassa uttarapubbena Mucalindo nāmaso saro
pundarikhehi sañchanamo setasogandhiyehi ca
260. So vanam meghasamkāsam dhuvam haritasaddalam
siho vāmisapekkhiva vanasandam vigāhiya
puppharuvakkhehi sañchanam phalaruvakkhehi c' ūbhayam
261. Tattva bindussara vaggū nānavanaṁ bahū diṣā
kujjantam upakujjanti utusamrupphite dume
262. Gantva gīrvividuggānam nādinam pabhavaṁ ca
so dakkhaṣi pokkharaniṁ karaniyakkakudhāyutam
263. Pūbhulomamacchākinam supatittham mahodakam
saman ca catuṣṣaṁ ca sādum appatigandhiyam
264. Tassa uttarapubbena panmasalam amāpaya
panmasalam amāpetvā uñchaṇṇāya ihathā' ti
265. Abhū vāsi Kaṇṇgesu Jūjako nāma brāhmaṇo
tassapī dahara bhariyā nāmen-Āmittatāpana
266. Tā tam tattva gata vocum nadiudakkahārikā
thiyo tam paribhāsisu samāgantvā kutūhala
267. Āmittā nūna te mātā Āmittā nūna te pitā
ye tam junnassa pādamsu evam dahariyam satī
268. Abhitam vata te nāti mantayimsu rahogata
ye tam junnassa pādamsu evam dahariyam satī
269. Dukkaram vata te nāti mantayimsu rahogata ye, etc
270. Pāpakam vata te nāti mantayimsu rahogata ye, etc
271. Amānāpam vata te nāti mantayimsu rahogata ye, etc
272. Amānāpavāsam vasasi evam dahariyam satī
273. Ya tvam vasasi junnassa, matam te jivita varam
Nā hi nūna tuyham kalyāṇi pitā mātā ca sobhane
274. aṭṭham bhattāram vundimsu [ye tam juna pādamsu]
evam dahariyam satī
275. Dūyittham te navamiyam akatam agghutṭakam ye, etc
276. Samane brāhmaṇe nūna brahmacariyapariyane
sā tvam loke abhūyasi silavante bahussute
ya tvam vasasi junnassa evam dahariyam satī

276. Na dukkham ahinaṃ daddham na dukkham satiyā hatam
 taṃ ca dukkhaṃ ca tippaṃ ca yaṃ passe jīnakam patim
 277 N' atthi khiddaṃ n' atthi rati jīnena patinā saha
 n' atthi allāpasallāpo, jāgghitam pi na sobhati
 278 Yada daharo daharā ca mantayanti rahogata
 sabbasam sokā nassanti ye keci hadayaṃissitā
 279 Dabaraṃ tvam rūpavati purisānam abhipattitā
 gaaccha nātikule accha, kim jīno ramayissatīti
 280. Na te brāhmaṇa gaacchāma nadim udakahāriyā,
 thīyo mam paribhāsanti taya jīnena brāhmaṇā ti
 281 Ma me tvam akaraṃ kammam, mā me udakam āhāri,
 aham udakam āhissam, mā bhoti kupitā ahu ti
 282 Naḥam tamhi kule jātā yaṃ tvam udakam āhare,
 evam brāhmaṇa jānāhi na te vaccham aham ghare
 283 Sace me dāsam dāsim vā nānāyissasi brāhmaṇa
 evam brāhmaṇa jānāhi na te vacchāmi santike ti
 284 N' atthi me sippatthānam vā dhanadhaññaṃ vā brāhmaṇi
 kuto 'ham dāsam dāsim vā ānāyissāmi bhotiyā,
 aham bhotim upatthissam, mā bhoti kupitā ahu ti
 Brāhmaṇi āha
 285 Ehi te aham alkhiṣsam yathā me vacanam sutam
 esa Vessantarō rājā Vamke vasati pabbate,
 286 Tam tvam gantvāna yācassu dāsam dāsi ca brāhmaṇa,
 so te dāssati yācito dāsam dāsi ca khattiyō ti
 287 Jīno 'ham asmi abalo, digho c' addhā suduggamo,
 mā bhoti paridevesi, mā ca tvam vīmanā ahu,
 aham bhotim upatthissam, mā bhoti kupitā ahu ti
 288 Yathā āgantvā samgāmam ayuddho va parājito
 evam eva tvam brahme āgantvā va parājito
 289 Sace me dāsam dāsim vā nānāyissasi brāhmaṇa
 evam brāhmaṇa jānāhi, na te vaccham aham ghare,
 amagāpam te karissāmi, tam te dukkham bhavissati
 290 Nakkhate utpūpbesu yadā man dakkhasi lamkatam
 aññehi saddhim ramamānam tan te dukkham bhavissati
 291 Adassaneṃ mayham te jīnassa paridevato
 bhūyo Vamkā ca patitā bahū hessanti brāhmaṇā ti
 292 Tato so brāhmaṇo bhito brāhmaṇi vasaṅgo
 atthito kāmāregeṇa brāhmaṇam etad abravī

- 293 Pātheyyam me kaioli tvam samkulyā sagulāni ca
madhupundrikā ca sukatāyo sattubhātāni ca brāhmaṇi
294 ānyissam methunake ubho dāsakumārake,
te tam paicairissanti iattnidivam atanditā ti
295 Idam katvā brāhmanabandhu patimuniḥ upāhanam
tato so mantayitvāna bhāriyam katvā padakkhinam
296 Pakkāmi so tūnamukho brāhmano sahitaḥ
Sivam nagaiam phitam dāsapāyisesanam caran ti
297 So tattha gantvā avaca ye tatthāsum samāgata
kuṇim Vessantaro rāja, kattha passenu khatiyam
298 So jano tam avacaṣi ye tatthāsum samāgata
tūmhehi biāhne pakato atidāneṇa khatiyō
pabbajito sakā ratthā, Vamke vasati pabbate
299 Tūmhehi biāhne pakato atidāneṇa khatiyō
ādaya puttāraṇ ca Vamke vasati pabbate ti
300 So codito brāhmaṇiā brāhmano kamaḡiddhima
agghan tam patisevittā vane [vālamigākumne
khaḡga] dipmissevite
301 ādaya beluvam dandam agḡhuttam kamaṇḍalum
so pāvīsi brāhāṇiṇam yattha assosi kamaḍam
302 Tam pavittam brāhāṇiṇam kokā nam parvārayum,
vikkaṇḍi so vippanattho dure patthā apakkam
303 Tato so brāhmano gantvā bhogaluddho asaṇṇato
Vamkass' oharane nattho ima gāthā abhāsathā ti
304 Ko rājaputtam nisabham jayanam aparajitam
bhaye khemassā datāram ko me Vessantaram vidū
305 Yo yācatam patittḥāsi bhūtānam dharanī-r-iva
dharanūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
306 Yo yācatam gati āsi savantimam va sāgaro
udadhūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
307 Kalyāṇatittam supipim sitūḍḍakam manoramam
pundarikēhi saṇḍhanam yuttam kūṇijakkharenuṇṇā
308 rabadūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
Assattham va pathe jātam sitaḥchāyā manoramam
309 santānam vissamētāram kilantānam patigḡgham
tathūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
Nigrodham va pathe jātam sitaḥchāyā manoramam
309 santānam vissamētāram kilantānam patigḡgham
tathūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū

- 310 Ambam iva pathe jātam sitacchāyam manoramam
santānam vissamētāram kilantānam patiggaḥam
tathūpamam mahārājam ko me Vessantaram vīdū
311 Sālam iva pathe jātam sitacchāyam manoramam
tathūpamam vissamētāram kilantānam patiggaḥam
tathūpamam mahārājam ko me Vessantaram vīdū
312 Dumam iva, etc
313 Evañ ca me vilapato pavittasssa brahāvane
314 aham jānam ti yo vajjā nandim so jānaye mamam
Vo me evam vilapato pavittasssa brahāvane
315 aham jānam ti yo vajjā [tāya so ekavācāya]
pasave puññam anappakan ti
316 Tassa Ceto patissosī araññe luddako cāram
tumhehi brahme pakato atidānena khattiyo,
pabbājito saka ratthā Vamke vasati pabbate
317 Tumhehi brahme pakato atidānena khattiyo
Akkacakkari dummehho ratthā vivānam āgato
318 rajaputtam gavesanto bako maaccham ivōdake
Tassa ty-āham na dassāmi jīvītam idha brahmana,
319 ayaṃ hi te mayā nunno saro passasati lohitaṃ
Suro te vajjhayitvāna hadayam chetvā sabandhanam
320 panthasakunam yaṇissāmi tuyham mamsena brahmana
Tuyham mamsena medena matthakena ca brahmana
321 abhūm paggaheṣsāmi chetvāna hadayam tava
Tam me suyittānam subhūtam tuyham mamsena brahmana
na ca tvam rajaputtasssa bhariyam putte ca nessesati.
322 Avajjho brahmano dūto, Cetaputta sunohi me,
tasmā dūtān na hananti, esa dhammo samantano
323 Nijjhātā Sīvayo sabbe, pitā nam datthum icchati
mātā ca dubbala tasssa, acirā cakkhūni jiyare
324 Tes' āham pabito dūto, Cetaputta sunohi me,
rajaputtam nayissāmi, yadi jānāsi samsa me ti
325 Piyaṣsa me piyo dūto, punnapattam dadāmi te
imañ ca madhuno tumbam mugasatthiñ ca brāhmaṇa,
tāñ ca te desam akkhiṣsam yaṭṭha sammamā kāmadō ti
326 Esa seḷo mahābrahme pabbato Gandhamādano
yaṭṭha Vessantaro rājā saha puttehi sammamāti

327. Dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca masañjātam,
cammavāsi cchamā seti jātavedam namassasati
Ete nīlā padissanti nānāphaladhara duma
uggaṭa abbhakūta va nīlā añjanapabbatā
Dhavasakāmañ khadira sāla phandanaṃālīvā
sappavedhenti vātena sakim pitā va mānavā
Upari dumapariyāyesu samgītiyo va sūyare,
nāyubā kokilā samgāḥ sampatanti duma duma
Avhayan' eva gacchantañ sākāpātatasameritā
ramayan' eva āgantum modayan'ti mvaśamañ
yathā Vessantaro rājā saha puttēhi sammati
Dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca masañjātam,
cammavāsi cchamā seti jātavedam namassasati
333. Amba kapiṭṭhā paṇasa sāla jambū vibhītaka
haritaka āmalaka assaṭṭhā padarāni ca
334. Cāru tumbavukkha c' ettha migrodha ca kapiṭṭhana
madhuvuṃmadhuka thevanti nice pakka c' udumbara
335. Paravata bhavēyā ca muddikā ca madhuttikā
madhum anelakam tattha sakam ādaya bhujjare
Aññ' ettha pupphitā amba aññe tittanti dovīlā
aññe amā ca pakka ca bhekavamañ tadūbhaya
337. Ath' ettha bēṭṭhā puriso ambapakkāni ganhati
āmāni c' eva pakkañi vanagandharasuttame
338. Ath' eva me acchariyam himkaro patibhāti mam
devānam va āvāso sobhati Nandanūpumo
339. Vibhedikā nālikera khajjurinam bihāvane
mālā va gantthitā than' dhiyaggañ' eva dissare
nānavamehi pupphehi nabham tāracitāni va
340. Kutajī kuttahatagari pātalyo ca pupphitā
punnagga guṇunnaḡā kovlārā ca pupphitā
341. Uddālaka somarukkha āgarubhaliyo bahū
puttājivā ca kakudha āsana c' ettha pupphitā
342. Kutajā sāla nīpā kosambalabujā dhavā
sālā ca pupphitā tattha palālakhalasambhā
343. Tassavīdure pokkhalani bhūmibhāge manoiame
padumppalasāchamañ devānam va Nandane
344. Ath' ettha pupphasamatā kokilā nuṇṇubhānikā
abbhādentī pavanaṃ utusamupphite dume.

- 345 Bhassanti makkarandehi pokkhare pokkhare madhū,
ath' ettha vātā vāyanti dakkhina atha pacchima,
padumakūṭijakkharenūhi okimno hoti assamo
Thūla simghātaka c' ettha samsādiya pasādiya
macchakacchapaṇḍāvidhā bahu c' ettha-m-upayānaka
madhum bhimsehi savati khīram sappi mūlāhi
Surabhi tam vanam vāti nāṇagandhasameritam
sammaddat' eva gandhena pupphasākhāhi tam vanam
Bhamara pupphagandhena samanta-m-abhinaditā
ath' ettha sakunā santi nāṇavanabāhū diya
modanti sāha bhariyāhi aññamaññam pakujjo
Nandika jivaputtā ca jivaputtā piyā ca no
piyā puttā piyā nandā diya pokkharanigihare
Māla va gantthitā thani dhajaggān' eva dissare
nāṇavannehi pupphehi kusaleh' eva sugandhikā
yattāha Vessantarō rājā sāha puttēhi sammati,
dhārento brāhmanam vanam āsadan' ca massajjātam
cammavāsī cchamā seti jātavedam namassati
Idaṁ ca me sattubhattam madhuna patissamyuttam
madhupindikā ca sukatāyo sattubhattam dadāmi te ti
Tuyh' eva sambalam hotu, nāham icchāmi sambalam,
ito hi brahme ganbhāhi, gaccha brahme yathāsukham
Ayaṁ ekapadi eti, ujum gacchati assamam,
isi pi Accuto tāttha pamkadanō rajasso
Dhārento brāhmanam vanam āsadan' ca massajjātam
Dhārento brāhmanam vanam āsadan' ca massajjātam
cammavāsī cchamā seti, jātavedam namassati,
tam tvam gantvāna pucchassu, so te maggam pavakkhātīti
Idam sutvā brahmanabandhu Cetaṁ katvā padakkhumam
udaggacitto pakkaṁi yenāsi Accuto isiti
356 Gacchanto Bhāradvājo so addasa Accutam isim,
disvāna tam Bhāradvājo sammōdi ismā sāha
Kacci nu bho to kusalam, kacci bho to anāmayam,
Kacci uñchena yāpesi, kacci mūlaphala bahu
Kacci damsa ca makasa ca appam eva surisappa,
vane vālamgikkhine kacci himsa na vijjati
359 Kusalaṁ c' eva me brahme atho brahme anāmayam,
atho uñchena yāpemi, atho mūlaphala bahu
360 Atha damsa ca makasa ca appam eva surisappa,
vane vālamgikkhine himsa mayham na vijjati

- 361 Bhitū vasaṃśṛṅgāṃ aśṣame vasaṭo māmā,
 ābhījānāṃ uppannāṃ ābādham amanoranam
 svāgātāṃ te mahābrahṃe atho te aduṣṭāgātāṃ,
 unto pavāsa bhaddān te pāde pakṣhāṇīyassu te
 363 Tṛṇdukāṃ pṛvāṇāṃ madhukē kāsūmāṛīyo
 phalāṃ khuddakappāṃ bhūṇṇa brahṃe varāṃ varāṃ
 idāṃ pī pāṇīyāṃ sītāṃ ābhatāṃ guṇigabbhātā,
 tato piva mahābrahṃe saṭe tvāṃ abhikāṃkṣasi
 365 Pāṭiggahitāṃ vāṃ dinnāṃ sabbaṣṣa aggīhiyāṃ kāmāṃ,
 Saṇṇayaṣṣa sakaṃ puttāṃ Sivīhi vipravāṣitāṃ
 tām ahaṃ dassāṃāṃ āgato yadi jānāsi saṃsa me ti
 366 Na bhavaṃ eṭi puṇnatthāṃ Sivīrājyaṣṣa dassāṃāṃ,
 māññe bhavaṃ puttayati jāñño bhāyiyāṃ patibbatāṃ
 367 Maññe Kaṇhīrājyaṃ dāṣṇāṃ jātīm dāṣāṇi ca icchasi,
 athavā tavo mātāpūtte arāññaṃ nectum āgato,
 na tassa bhogā vijjanti dharmadhamāṇi ca bālāṃāṇāṃ 'ti
 368 Akuddhīrūp' ahaṃ bhoṭā, nāhaṃ yācitum āgato,
 ādhiṇ dassāṃāṃ ayyānāṃ, saṃvivāso sudaṃ sukkho
 369 Aditthapubbho Sivīrājyaṃ Sivīhi vipravāṣito,
 tām ahaṃ dassāṃāṃ āgato, yadi jānāsi saṃsa me ti
 370 Eṣa seṭṭho mahābrahṃe pabbato Candhamāḍāṇo
 vatttha Vesaṇtaro rājā saha puttēhi saṃmābhi
 371 Dhātento brāhṃaṇāṃ vāṃnāṃ āsādāṇi ca māsañjātāṃ,
 cāmmāvāsi cāṇāṃ seṭṭhi, jātāvedāṃ nāmaṣṣati
 372 Eṭe nīla padīssanti nānāphalādhārā dūmā
 uggaṭā abbhakūtā va nīlā aṇṇapabbatā
 dhāvassakāṇāṃ khādītā sālā phāṇḍanāmāṇvā
 sampavedhenti vāteṇaṃ sakim pītā va mānavā
 373 374 375=330 331 332
 376. Kāremāṇā vitatā bhūmibhāge manoranam
 saddalā haritā bhūmī, na tathā' uddhamasate rajo,
 377 Alayū agīvasamkāṣā tulāphassasamupama
 tūṇāni nātīvātānti samāntā caturāṅgulā
 ambhā jambu kapiṭṭhā ca nīce pakkaṃ c' udumbarā
 paribhogēhi rukkhēhi vāṇāṃ tām rativaddhaṇāṃ
 378 Veluriyavāṃsaṃ nibhaṃ macchagūṇḍamāsevitāṃ
 suvum sugandhaṃ sālīṃ āpo tathā pī sandatī
 379 Tassāvīdure pokkharāṇi bhūmibhāge manoranam
 padumuppalasatthāṇāṃ devāṇāṃ ivā Nandane

380	Tiṃ uppalajātāni tasmim sarasī brāhmaṇa
vicitram nīlan' ekāni setā lohitaḥkāmī cā, ti
381	Khoma va tattha paduma, setasogandhigehi ca
kalambakēhi sañcāhano Mucalindo nama so saro
382	Ath' ettha paduma phulla apariganta va dissase
gimha hemantika phulla jannutaggha upatthara
383	Surabhi sampavāyanti vicitā pupphasānṭha
384	Ath' ettha udakāntasmim rukkhā tittṭhanti brāhmaṇā
kadamba pātālī phullā kovilara ca pupphita
385	Amkola kaṇṇikāra ca parigāṇṇa ca pupphita
vāraṇa sāyana rukkhā Mucalindam abhito saram
386	Sutisa setavārisa sādhu vāyanti padmakā
maggundī surimaggundi asaṇa c' ettha pupphita
387	Pangura vakula sāla sobhāṇṇakā ca pupphita
ketakā kaṇṇikāra ca mahāṇṇama ca pupphita
388	Ajyuta ajjukāma ca mahāṇṇama ca pupphita
samupphitagga tittṭhanti pajjalant' eva kumuskā
389	Setapama satṭapama kadalyo kusumbhara
dhanutakkari pupphēhi samsapa varenēhi ca
390	Acchiva sibalā rukkhā salakko ca pupphita
setageru ca tagara mamsikuttā kulāvare
391	Dahara ca rukkhā vuddha ca akuttā c' ettha pupphita
assama ubhato thanti agyāggāra samantato ti
392	Ath' ettha udakāntasmim bahujāto phanujako
muggatyo karatyo sevālasimsakam bahu
393	Uddha pavattam ullittam makkhikā luggujalaka
dāsmakāṇṇakako c' ettha bahu nicēkalambakā
394	Elambarakasamcāhama rukkhā tittṭhanti brāhmaṇā
satṭhaṃ dhārayamāṇama gandho tēsam na cūjati
395	Ubbato saram mucalindam puppha tittṭhanti sobhāṇā,
indivarehi sañcāhama vama tam upasobhitam
396	addhamāsam dhārayamāṇama gandho tēsam na cūjati.
Nīlapupphisekadhārī pupphita gurukāmanikā,
397	Samaddat' eva gandhena pupphasākhāni tam vama,
bhamaṇa pupphagandhena samantā-m-abhinaditā
398	Tiṃ kakkarujātāni tasmim sarasī brāhmaṇa
kumbhamattāni c' ekāni muraṇattāni tā ubho ti

- 399 Ath' ettha sāsapo bahuko nādiyo haritāyuto
asi tāla va tittanti chejja indivara bahu
400 Apphota suriyavāli ca kāliya madhugandhiya
asoka mudayanti ca vāliho khuddapuppho
401 Korandaka anojā ca pupphita nāgavālika
rulkham āruya tittanti phulla kimsukavāliyo
402 Kateruha ca vāsanti yūthika madhugandhiyo
niya sumanā bhandi sobhati padumuttaro
403 Pātālisamuddakappasī kanikārā ca pupphita
hemajālā va dissanti rucre aggisikhūpama
404 Yāni kāmī ca pupphāni thalajan' udakāni ca
sabbāni tattha dissanti, evam rāmo mahodadhiti
405 Ath' assa pokkharaniya pabhūta vārigocara
rohitā nālapī sungu kumbhila makarā susu
406. Mādhu ca mādhuḷatthi ca tālā ca piyānguka
unaka bhaddamuttā ca sātāpuppha ca lolupa
407. Surabhi ca rukkhā tagarā pabhūta tūgavāntaka
padmaka nārada kuttā jhāmaka ca harenuka
408 Haddaka gandhasilā hiriverā ca guggula
vibhedika coraka kuttā kappurā ca kalmigu ca 'ti
409 Ath' ettha sīhavyaggā ca purisāni ca hatthiyo
eneyā pasada c' eva rohiccasarabha miga
410 Kothusuna sulopi ca tulyā nālasānibha
camari calāni jamghi jhāpita makkata picu
411 Kakkata katamāyā ca ikka gonasa bahu
khaggā varāha nakula kālak' ettha bahūtaso
412 Mahisa sonā sigālā ca pampaka ca samantato
akuce pacalāka ca citrakā cāpi dipiyo
413 Pelaka ca vighāsāda sīha kokanisātaka
atthapādā ca romā ca bhassarā ca kukuttaka
414 Camkora kukkuta nāga ānāmanānam pakujino
baka balaka nājūha dindibha kōṇevādika
415 Vyagghinasa lohapiṭṭha pampaka jīvajivaka
kapijara tittarāyo kulāva patikuttaka
416 Maddalaka cetakēdu bhāndutittanāmakā
celavaka pmgulāyo godhaka āgābheta
417 Karaviyā ca sagga ca ubumkāra ca kukkūhā
nānādigamākinnam nānāsaramikujjitan ti

- 418 Ath' ettha sakunā santi nīlakā māṇyubhāṇakā
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakujjo
Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māṇussarā sītā
420 Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māṇussarā sītā
setaccakutā bhadrakkhā andajā citrapekhūnā
422 Hadda lohita setā ath' ettha nālakā bahū
kālameyyā baliyakkhā kadambā suvasālikā
421 Kukkutthakā kulirakā kottahapokkharasātakā
sikhandulāgīvāhi aññamaññaṃ pakujjo
420 Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māṇussarā sītā
423 Kukkusā kurasā hamsā ātā parivadantīkā
pākāhamasā atibālā nāyuhā jīvājīvākā
424 Pārepātā ravihamsā cakkavālākā nadīcarā
vāraṇābhīruddā ramma ubho kalūpakujjo
425. Ath' ettha sakunā santi nāṇāvannaṃ bahū diṭṭā
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakujjo
426 Ath' ettha sakunā santi nāṇāvannaṃ bahū diṭṭā
sabbhe māṇyuni kūjanī Mucalindam abhito sarām
427 Ath' ettha sakunā santi karavi nāma tē diṭṭā
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakujjo
428 Ath' ettha sakunā santi karavi nāma tē diṭṭā
sabbhe māṇyuni kūjanī Mucalindam abhito sarām
429 Bhogypasādākkumam nāgasamsevitam vānam
nāṇālātāhi saññhanam kadālīmīgasevitam
430 Ath' ettha sāsapo bahuko nivāro varako bahū
sālī akattāpāko va uccu tātthā anappako
431 Ayam ekapadī eṭi, ujām gacchati assamam,
kхудam pīpāsam aratim tātthā patto na vīdati
yātthā Vessantāro rājā sahā puttēhi sammamā
432 Dhārento brāhmanam vānam āsadañ ca massajātam
cammavāsī cchamā seti jātāvedam namassatthi
433 Idam sutvā brāhmadāndhu ism katvā padakkhamam
udaggaṇṇito pakkāmi yātthā Vessantāro ahū ti
434 Uttāhehi jālī patitthā, porānam viya dissatthi,
brāhmanam viya passāmi, nandiyō m' ābhikkhīare ti
435 Aham pi tāta passāmi, yō so bihamā va dissatthi,
atthiko viya āyātthi no bhavissatthi
436 Kaccē nu bho to kusalam, kaccē bho to anāmayam
kaccē uñchena yāpetthā, kaccē mūlapphalā bahū

- 437 Kaccī dāmsā ca makasā ca appam eva sūmsapā,
vane vālamīgikine kaccī himsā na vijjati
438 Kusulā c' eva no brahine atho brahine anāmayam,
atho uttarena yūpeṇa, atho mulaphalā bahū
439 Atho dāmsā ca makasā ca appam eva sūmsapā,
vane vālamīgikine himsā amham na vijjati
440 Satta no māse vasatam araṇṇe jīvasokkimam
imam pi pathamam passāma brahmanam devavaninam
ādāya beluvam dandam aggihuttam kamandalum
441 Svāgatān te mahābrahṇe atho te adurāgatān,
anto pavisa bhaddan te, pāde pakkhālayassu te
442 Tindukāni piyālāni madhuke kāsūmāyīyo
phālāni khuddakappāni, bhūñjya brahṇe varam varam
443 Idam pi pāñiyam sītam abhataṃ girigabdhara,
tato piva mahābrahṇe sace tvam abhikamkhasati
444 Atha tvam kena vanneṇa kena vā pana hetunā
anuppatto brahāraṇṇam, tam me akkhāhi pucchito ti
445 Yathā vāriyaho puro sabbakāle na khīyati
evan tam yācī' āgañchīm, putte me dehi yācito ti
446 Dadāmi na vikampāmi, issaro naya brahmanā,
pāto gatā rājaputti sūyam unchāto ehi
447 Ekaratthim vasitvāna pāto gacchasi brahmanā
tassā mahāte upaghatē atha ne mālādharīne
448 Ekaratthim vasitvāna pāto gacchasi brahmanā
nānāpūrphehi sañcchame nānāgandhavibhūsite
nānāmūlaphalākaṇṇe gacchiss-ādāya brāhmanā' ti
449 Na vāsam abhuroccāmi, gamanam mayha ruccati,
antarāyo pi me assa, gacchāṇi nēva rathesabha
450 Na h' etā yācayogī nam, antarāyassa kāriyā,
ittihīyo mantam jānanti, sabbam gānhanī vāmato
451 Saddhāya dānam dato māsaṃ addakakhi mātaram,
antarāyam pi sū kāyirū, gacchāṇi nēva rathesabha
452 Amantayassu te putte, mā te mātaram addasum,
saddhāya dānam dato evam puñnam pavaddhati
453 Amantayassu te putte, mā te mātaram addasum,
mādisassa dhanam datvā rāja saggaṃ gamissasati
454 Sace tvam n' icchase datthum mama bhariyam patibbatam
ayyakass' api dasseshi jālīm Kanhājīnam ubho

- 455 Ime kumāre disvāna māṇjuka piyabhānune
 patto sumano vīto bahum dassati te dhanan ti
 Acchedanasssa bhāyāmi, rājaputtā sunohi me,
 rājā dandāya mām dajjā vikkameyya hameyya vā
 jino dhanā ca dāse ca garayhasssa brahmapandhuyā ti
- 457 Ime kumāre disvāna māṇjuka piyabhānune
 dhamme tthito mahārājā Sivīnam ratthavaddhano
 laddha pītissomānasssam bahum dassati te dhanan ti
 Nahan tām pi karissāmi yam mām tvam anusāsasi,
 dātake ca abham nessam brāhmaṇiyyā paricārake ti
 Tato kumārā vyadhittā sutvā luddasssa bhāsitam
 tena tena padhāvimsu Jālī Kanhājūmā ubho ti
- 460 Ehi tāta piyaputtā, pūrethā māmā parāmm,
 hadayam me 'bhissitūceṭhā, karothā vacanam māmā
 Yāmanāvā ca me hotā acaḷā bhavassāggare,
 jātipārāma tarissāmi santāressam sadevakan ti
462. Ehi amma piyadhiti, pūrethā māmā parāmm,
 hadayam me 'bhissitūceṭhā, karothā vacanam māmā
 Yāmanāvā ca me hotā acaḷā bhavassāggare,
 jātipārāma tarissāmi santāressam sadevakan ti
- 461 Yāmanāvā ca me hotā acaḷā bhavassāggare,
 hadayam me 'bhissitūceṭhā, karothā vacanam māmā
 jātipārāma tarissāmi santāressam sadevakan ti
- 464 Tato kumāre ādāya Jālm Kanhājūmā ubho
 brāhmaṇasssa adā dānam Sivīnam ratthavaddhano
 Tato kumāre ādāya Jālm Kanhājūmā ubho
 brāhmaṇasssa agā vīto puttake dānam uttamam
 Tādāsi yam bhimsanakkam tādāsi lomahanassam,
 yam kumāre padinnamhi medini samakkampathā
 Tādāsi yam bhimsanakkam tādāsi lomahanassam,
- 467 Tādāsi yam bhimsanakkam tādāsi lomahanassam,
 yam piyājālikato rājā kumāre sukhavācchite
 brāhmaṇasssa adā dānam Sivīnam ratthavaddhano ti
- 468 Tato so brāhmaṇo luddo latam dantehi cchinḍiya
 latāya hatthe bandhittvā latāya anumaṇṇajjathā
 Tato so rājūm ādāya dandam ādāya brāhmaṇo
 ākotiyanato te neti Sivirājasssa pekkhato ti
- 470 Tato kumārā pakkaṇum brāhmaṇasssa pamuṇḍiya,
 assupunnehi nettehi pitarā so udikkhanti
 Vedham assatthapattāma va pitu pad' abhivandati,
 pitu padāni vandittvā idam vacanam abravī
- 472 Amma ca tāta mikkhanta, tvā ca no tāta dassasi,
 yāva ammam pi passemu atha no tāta dassasi

- 173 Ammā ca tāta mikhantā tvañ ca no tāta dassasi,
mā no tvam tāta adadā vāva ammiñpi eti no,
tadāvaṃ brāhmaṇo kāmam vikkimātu haṇātu vā
Balamkappādo addhamakkho atha ovaḍḍhapindiko
dighittarottho capilo kalatō bhaggaṇāsako
Kumbhūḍaro bhaggaṇpittī atho viṣamaeckkhulo
lobhamassa hatthakcso vāhiṇam tilakkāhato
Puggalo ca vinnato ca vikkato ca brahā kharo
ajjāmi ca samuḍḍhō amannusso bhayāṇako
Mannusso udāhu vakkho manussalohitabhogano
gāmaṃ arāmiṇam āgamaṃ dhanam tam tāta yāceti,
mīyamāṇe piṭṭhena kin nu tāta udikkhasi,
Assmā nuna te hadāyaṃ āyaṣam dallhabbandhanam
yo no baddhe na jānāsi brāhmaṇena dhanesma
accāyikena luddena yo no gāvo va sumbhathi
Idh' eva acchataṃ Kaṇhā na sā jānāti kismiñci
miggiva khirasammatā yūthā hīna pakandati
Nā me idam tathā dukkham labbhā hi punnaṃ idam
yāñ ca ammaṃ na passāmi tam me dukkhataram ito
Nā me idam tathā dukkham labbhā hi punnaṃ idam
yāñ ca tātam na passāmi tam me dukkhataram ito
Sā nūna kapaṇā ammiṃ cirarattāya rucchiti
Kaṇhājijjam apassanti kumārim cāudassam
So nūna kapano tāto cirarattāya rucchiti
Kaṇhājijjam apassanti kumārim cāudassam
Sā nūna kapaṇā ammiṃ ciram rucchiti assame
Kaṇhājijjam apassanti kumārim cāudassam
So nūna kapano tāto ciṃam rucchiti assame
Kaṇhājijjam apassanto kumārim cāudassam
Sā nūna kapaṇā ammiṃ cirarattāya rucchiti,
addharatte vā rāte vā nadiṃ va avasucchati
So nūna kapano tāto cirarattāya rucchiti
addharatte vā rāte vā nadiṃ va avasucchati
Ime te jambukā rukkhā vedisā siddhuvārītā
vividhāni rukkhajātāni—tāni ajja jahāmasse
Assattā paṇasā cōme nigrodhā ca kapittānā
vividhāni phalajātāni—tāni ajja jahāmasse
Ime tittthanti āramā ayaṃ sītodakkā nadi
yath' assu pubbe klāma—tāni ajja jahāmasse

- 491 Vividham pupphajātān asmiṃ upāi pabbate
 γān' assu pubbe dhāremā—tān ayya jabhāmasse
 Vividham phalajātān asmiṃ upari pabbate
 γān' assu pubbe bhuṇjāma tān ayya jabhāmasse
 Ime no hatthikā assā baliṇaddā ca no me
 yehi-ssu pubbe kīlāma—tān ayya jabhāmasse ti
 494 Niyamānā kumārā te pitāraṃ etaḍ abhinuṃ
 ammaṃ ārogyān vājāsī tvān ca tāta sukhī bhava
 Ime no hatthikā assā baliṇaddā ca no me
 tān ammaṃ ā dayāsī sokam tēhi viṇessati
 Ime no hatthikā assā baliṇaddā ca no me
 496 Ime no hatthikā assā baliṇaddā ca no me
 tān ammaṃ udikkhanti sokam patiṃvessanti
 Tato Vessantarō rājā dānaṃ datvāna khattiyo
 pamaṣālāṃ pavasiṭvā karuṃaṃ paridevayīti
 Tatoparaṃ ālahāsatassā viḷāpagāthā honti
 498 Ka n' ayya cchātā tāsītā uparucchanti dārakā,
 sāyaṃ samvesanākalē ko nē dassati bhojanam
 Ka n' ayya cchātā tāsītā uparucchanti dārakā,
 sāyaṃ samvesanākalē amma cchāt' amha deṭṭha no
 500 Kathaṃ nu pātham gacchanti pattikā anupāhānā
 santāsumehi pādehi, ko nē hatthē gahessati
 501 Kathaṃ nu so na lajeyya sammukhā paharaṃ mama
 adūsakānaṃ puttānaṃ alajjī vata brāhmana
 502 Yo hi me dāsiddas' assa añño vā pana pessiḥ
 tassāpi suvāhinaṃ ko lajji paharissati
 503 Vāriyassēva me sato baddhassa kumamānukhe
 akkosati paharati piye putte apassato ti
 504 Adu cāpaṃ gābhētvāna khaggaṃ bandhītvā vāmato
 anāyaṃ sake putte, puttānaṃ hi vadho dukkho
 505 Addhā hi me tam dukkharūpam yaṃ kumārā vihaṇāre
 satān ca dhammaṃ aṇṇāya ko datvā anutappati
 506 Saccam k' evaṃ āhamsu nare ekacciyā idha
 yassa n' atthi sakāmatā yathā n' atthi tat' eva so
 507 Ehi Kānhe marissāma n' att' att'ho jiviteṃ no
 d'm' amhā ti jaṇḍeṇa brāhmanaṃssa dhammeso
 accāyikkassa luddassa yo no gāvo va sumbhati
 Ime te jaṃbukaṃ rukkhā vedhā sūdhuvārītā
 vividhāṃ rukkhajātāṃ tān Kānhe jabhāmasse

[illegible]

- 527 Tesam lalappitam sutvā tayo vāīa vane muggā
 sīho vyaaggāho ca dīpi ca idaṃ vacanam abravum
 Mā h' eva no rajaputti sāyam ubbhatō āgama
 mā h' ev' amhākaṃ mubbhogē bethāvīrīha vane muggā
 Sīho ce nam vītherheyvā vyaaggāho dīpi ca lakṣhanam
 n' eva jātikumār assa kuto Kanhājina sīvā,
 ubbhayen' eva jīvettha patim putte ca lakṣhaṇā ti
 Khamuttukam me parati dakkhinaṃakṣhi ca phandati
 aṃhala pḥalamo rukkhā sabbaṃ muyhanu me disā
 Tassa sāyamhakkālamhi assamāgamanam pati
 arthamittamhi suriyamhi vāīa pamtḥe upattabhum
 Nīce c' olaṃbare suriyō dūre ca vata assamo
 Yam ca tesam ito hassam tan te bhūmijeyyum bhojanam
 So nūna khattiyo eko pannaśālāyā accḥati
 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 sāyam samvesanakkāle kḥirapitā va accḥare
 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 sāyam samvesanakkāle vāīipitā va accḥare
 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 pacceggatā mam tittḥanti vacchā bālā va mātaram
 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 pacceggatā mam tittḥanti bamsā va upari pallale
 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 538 Te nūna puttakā mayham kapamāyā vataḥkīyā
 pacceggatā mam tittḥanti assamassāvīdūratō
 539 Ekāyano ekapatho sarā sobhā ca passato
 aṃham maggam na passāmi yena gaccheyyā assamam
 540 Miggā nam' arthu rājāno kāmāssum mahaḃbala,
 dhammena bhātaro hotḥa, maggam me deṭṭha yācitā,
 541 Avatuddhass' aham bhariyā rajaputtassa sutimato
 taṃ cāham natimānāmi Rāmam Sīra v' anubbatā
 542 Tumhe ca putte passattha sāyam samvesanam pati
 abhā ca putte passseyyam jāham Kanhājinaṃ c' ubbo
 543 Bahuv' idam mūlaphalam bhakkho cāyam anappako
 tato upāddham dassāmi maggam me deṭṭha yācitā
 544 Rajaputti ca no mātā rajaputto ca no pitā
 dhammena bhātaro hotḥa maggam me deṭṭha yācitā ti
 545 Tassa lalappamāyā bahukūruḥsasambhutam
 sutvā nelapattim vācam vāīa patthā apakkamun ti

546	Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukuntthā pacuggatā mam tittanti vaecchā balā va mātarāma Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukuntthā pacuggatā mam tittanti hamasā v' upari pallale Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukuntthā Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukuntthā Te migā viya ukkanā samanta-m-abhidhāvino ānanditā pamuditā vaggamānā va kampare, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho Chakaliva migi chāpam pakkihi muttā va paṇṇarā ohāya putte mikkhamam sihi vāmissāgiddhimi, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho Idam tesam parakkantam nāgānam iva pabbate, cittakā parikinnāyo assamassāvūratō, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho Vālukāya pi okinnā puttaka pamsukuntthā samanta-m-abhidhāvanti, te na passāmi dārake, Ye mam pure paccudenti araṇṇā dūram āyatim ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho. Chakaliva migi chāpā paccuggantvāna assama dūre mam pavloken ti, te ja passāmi dārake, Idaṇ ca tesam kilanākam patitam pandubeluvam, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho Thana ca mayh' ime purā uro ca sampadalati, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho Ucchanṇe me viṇanti thanā eka vilambati, ty-ajja putte na passāmi Jālim Kanhājyana c' ubho V' assu sāyānhasamayam puttaka pamsukuntthā ucchanṇe me vivatanti te na passāmi dārake Āyam so assamo pubbe samajjo patibhāti mam, ty-ajja putte apassamāya bhāmate viya assamo Kim idam appasaddo va assamo patibhāti mam, kākolāpi na vassanti, matā me nūna dārakā Kim idam appasaddo va assamo patibhāti mam, kākolāpi na vassanti, matā me nūna dārakā Kim idam tūnhibhūto si, api ratte va me mano, kākolāpi na vassanti, hata me nūna dārakā Kim idam tūnhibhūto si, api ratte va me mano, sakkunāpi na vassanti, matā me nūna dārakā
-----	---

- 564 Kaccī nu me ayyaputā migā khādunsu dārake,
araññe tīne vivane kena nīta me dārake
565 Adu te pahitā dūtā adu sutā piyavada
adu bāhi nu nikkhanta khiddāsu pasutā nu te
566 N' ev' assa kesa dissanti batthapada ca jāno
sakumāna ca opāto, kena nīta me dārake ti
567 Idam tato dukkhatarāma sallaviddho yathā vāno,
ty-ajja putte na passāmi jāma Kanhājima ca ubho
Idam pi dutiyāma sallāma kampeti badāyāma māma
568 ty-ajja putte na passāmi tvā ca māma nābhībhiṣasi
Ajj' eva me māma ratim rājaputā na sammasi,
maññe ukkatasattāma māma pāto dakkhisi no matāna ti
570 Nāma Mādā vāra oha rājaputā yāsasmi,
pāto gataṣi unchāyā, kiṃ idāma sāyāma āgatā ti
571 Nāma tvāma saddāma assosi ye sarāma pātuma āgatā
sihassa vāmadantassa vyaggāhassa ca nikkujjitāma
572 Aha pubbanimittāma me vicarantā balaṭvane
khamitto me hatthā patito uggrāva capī amasato
573 Tādāma vyādhitā bhītā pūthuma katvāna ājāma
sabbā dāsa namassasāma aji sotthi ito siyā
574 Me h' eva no rājaputto hato sihena dipma
dārake vā parāmatthā accakakataracchihī
575 Siho vyaggāho ca dipi ca tāyo vāla vane migā
te māma pariyāvārum māggāma, tena sāyāma āgatā ti
576 Ahaṃ patā ca putte ca ācāraṃ va māna vo
amuttāma divāratim jāmi brahmaṇaṃ
577 Ajima paridāhita vāmaṃvālaṭhāyā
vicāma divāratim tūyāma kāmāhi puttake,
578 Ahaṃ suvaṃṇaḥāddim ābhatāma pandubeluvāma
rukkhapakkāma cāhāssāma, me te putā kīlāma
579 Imāma mūlālaṭvātakāma sālūkāma pūjārodakāma
bhūjā khuddehi samyutāma sāha puttehi khatthiā
580 Padumāma jāma dehi kumudāma parāma kumārīyā,
māma passāma naccānte Sivi puttā ti c' avhāyā
581 Tāto Kanhājimaṃ aji māmaṃvālaṭhesabha
mājussarāyā vaggūyā assāmaṃ upāyānti
582 Samānasukhadukkāh' amha ratthā pabbajitā ubho,
api Siviputte passesi jāma Kanhājima c' ubho.

583	Saṃane brāhṃane nūna brahṃacāriyapārāyaṇe āhaṃ loka abhiśaṃ siḷvante bahussute, ty-ajja putte na passaṃi jālṃ Kāṇhājṃaṇi c' ubho ti
584	Ime te jaṃbukaṃ ukiṃhā vedisaṃ sindhuvārītā vividhāni rukkhajātāni, te kumārā na dissare Assatthā paṇasa ceme nigrodhā ca kapittihāna vividhāni phalajātāni, te kumārā na dissare vividhāni ātāna āyaṃ sitodakā nadi Ime tittṃanti ātāna āyaṃ sitodakā nadi yatt'h' assu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare vividhāni pupphajātāni aṣṣu upari pabbate yān' assu pubbe dḷhāriṃsu, te kumārā na dissare, vividhāni phalajātāni aṣṣu upari pabbate yān' assu pubbe bhujjṃsu, te kumārā na dissare Ime te hatthikā assā bahivaddā ca te ime yehi-ssu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare ti Ime sāma sasolūkā bahukā kadalmigā yehi-ssu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare yehi-ssu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare Ime tā vanaḡumbāyo pupphitā sabbakalikhā yatt'h' assu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare Imā [tā] polkhaiaṃyo rammaṃ cakkaṃvākupakujītā mandālākehi sāṇchanaṃ pādumappalākehi ca yatt'h' assu pubbe kilṃsu, te kumārā na dissare Nā te kattḃāni bhṃṃāni, na te udakam ābhataṃ, aggi pi te na hāpito, kiṃ nu mando va jāyāsi Piyo piyena saṃḡama samo me vyāpahaṇṇāti, ty-ajja putte na passaṃi jālṃ Kāṇhājṃaṇi c' ubho ti
596	Nā kho no deva passaṃi yena te nīhitā matā, kakkolāpi na vassanti, hataṃ me nūna dārakā
597	Nā kho no deva passaṃi yena te nīhitā matā, sakunāpi na vassanti, matā me nūna dārakā ti
598	Sā tattḃa paridevītā pabbatāni vanaṃ ca puna-d-eṃ aṣṣamaṃ ḡantvā sāmikkass' anti rodati Nā kho no deva passaṃi yena te nīhitā matā, kakkolāpi na vassanti, hataṃ me nūna dārakā
599	Nā kho no deva passaṃi yena te nīhitā matā, sakunāpi na vassanti, matā me nūna dārakā
600	Nā kho no deva passaṃi yena te nīhitā matā, sakunāpi na vassanti, matā me nūna dārakā

- Na kho no deva passāmi yena te nibhā matā
 vicaranti rukkhamuñlesu pabbatesu guhāsu ca
 Iti Maddi varāroha rājaputī yasaṃsi
 602
 bāhā paggayha kanditvā tatth' eva patitā chāmā ti
 Tam ayyhapattam rājaputtim udakena abhisincaṭṭha
 assattham nam viditvāna atha nam etad abravīti
 604
 'Adiyen' eva te Maddi dukkham na kātum icchissam,
 dābiddo yācako vuddho brāhmaṇo gharāṃ āgato
 tassā dinnā mayā puttā, Maddi mā bhāyi assasā
 605
 Māṃ passā Maddi mā puttē mā bālham paridevasi,
 laccāma puttē jīvanta āroge ca bhavāṃmase
 606
 Putte pasuṇi ca dhaññaṇi ca yaṇi ca-m-aññaṇaṃ ghaṇe dhamam
 dayjā sappurisso dānaṃ disvā yācakaṃ āgata,
 607
 Anumodāmi te deva, puttake dānaṃ uttamaṃ ti
 anumodāhi me Maddi, puttake dānaṃ uttamaṃ ti
 609
 Nimmaddā te patṭhavi, saddo te tdivaṃ gato
 samantā vijjuta āgum gūṇāṃ va patissutā ti
 610
 Tassa te anumodanti ubho Nārada-Pabbatā,
 [Indo ca Brāhma ca Pajāpati ca
 Soma Yamo Vessavaṇo ca rājā]
 sabbe devā anumodanti Tāvatiṃsā sa-Indakā
 611
 Iti Maddi varāroha rājaputī yasaṃsi
 Vessantaratassa anumodī puttake dānaṃ uttamaṃ ti
 612
 Tato ratyā viṇasane suriyass' uggamaṃ pati
 Sakko brāhmaṇaṇaṇena pāto tesaṃ adissatthā' ti.
 613
 Kaccuṃ nu bhoto kusalam, kacci bhoto anāmayam,
 kacci uñchena yāpetṭha, kacci mūlapphalaṃ bahu,
 614
 Kacci damasā ca makasā ca appam eva surimappā,
 vane vālamigākinne kacci himsā na vijjati
 615
 Kusalaṇi c' eva no brahṃme, atho brahṃme anāmayam,
 atho uñchena yāpetṃma, atho mūlapphalaṃ bahu
 616
 Atho damasā ca makasā ca appam eva surimappā,
 vane vālamigākinne himsā amham na vijjati
 617
 Satta no māsē vasatam araṇṇiē jivisokkimaṃ
 idam pi dutiyam passāma brāhmaṇaṃ devavaṇṇamaṃ
 ādāya beluvam dandam dhārentam ayyakkhīpam.

618	svāgati te mahābāhine atho te adunāgataṃ nto pavisā bhaddan te pāde pakṣiṇīyassu te
619	lindukāṃ pivātaṃ maddhukē kāsūmāyō phāṇaṃ khuddakappāṃ bhūṇṇa brahṇe vaṇaṃ vaṇaṃ idaṃ pi pāṇivāṃ sīṇaṃ ābhataṃ gṛigabbhātā,
620	tato pivā mahābāhine sace tvāṃ abhikāṃkhaṣṭi Attha tvāṃ keṇa vāṇeṇa keṇa vā pana hetunā
621	anuppatto brāhmarāṇṇaṃ, taṃ me akkhāhi pucchito ti Yathā vāṇvaho pūro sabbakāṇaṃ na khīyati
622	evaṃ taṃ vācī āgāheṇaṃ bhariyaṃ, me dehi yācito ti Baddaṃ na vikampāmi yāṃ maṃ yācasi brāhmaṇa,
623	santaṃ na-ppatigūhāmi, dāne me raṇati maṇo ti Maddaṃ hatthe gāhevaṇa udakassa ca kaṇaṇḍalūṃ
624	brāhmaṇa-ssa adaḍḍaṇaṃ sīvināṃ tatthavaddhaṇo Tadda-ṇi yāṃ bhimsanākaṃ tadāsi lomahaṃsaṃ
625	Maddaṃ pariccayanta-ssa medini samakampatha N' ev' assa Maddibhakkūti, na sandhiyati na rodati,
626	pekkhat' ev' assa tuṇhi-ssa eso jānāti yāṃ vaṇaṃ ti Jāṇaṃ Kaṇhāyamaṃ dhiṇaṃ Māddidevaṃ patibbataṃ
627	cajamaṇo na cintesiṃ bodhiyā yeva kāraṇā Na me de-ssa ubbo puttā, Māddi devī na deṣsiyā,
628	sabbaṇṇutaṃ piyaṃ mayhaṃ, tasmaṃ piye adaḍḍa' ahaṇ ti Komaṇi yassaḍhaṃ bhariyā sūṇiko maṇaṃ issaro,
629	yass' icche tassa maṃ dajjā vikkineyya haṇeyya vā ti Tesaṃ saṃkappāṃ aṇṇāya devinda etad abravī
630	-abbe jita te paccuha ye dibba ye ca mānusa Nimādita te pathavi, saddo te tdivaṃ gāto,
631	samanta vijjita āgūṇa gṛiṇaṃ va patissuta, Tassa te anuṇodanti ubbo Māda-Pabbata
632	[Indo ca Brahma ca Paṇḍapāti ca Soma Yaṃo Vessavaṇo ca rājā],
633	sabbe devā anuṇodanti dukkaraṃ hi kaṇoti so, Duddadaṃ dadamaṇāṇaṃ dukkaraṃ kaṃma kubbatāṃ
634	asanto nānukubbanti satāṃ dhammo duranayaṃ
635	Tasmaṃ satāṃ ca asatāṃ ca nāṇa hoti ito gati asanto nirayaṃ yaṇti santo saḍḍaparaṇāṇa Yaṃ etaṃ kumaṇe adaḍḍa bhariyaṃ adaḍḍa vane vasaṃ brahmayāṇaṃ anokkamaṃ saḍḍe te taṃ vipaccatu' ti

- 636 Dadāmi bhoṭo bhāriyaṃ Mādāmi sabbaṅgasobhaṇaṃ
tvāṃ nēva Mādāmiyaṃ cāhaṃ Mādāmi cā patinā saha
Yathā payo cā samkko cā ubho samānavāmino
evāṃ tvaṇ cā Mādāmi cā samānamācetasā
638 Āvaruddh' ettha arāṇhasmiṃ ubho sammātaśassame
khattiyaṃ gottasampannaṃ sajetā matupetito
yathā puṇṇāmi kayirātha dadanta aparāparaṃ ti
Sakko 'haṃ asmi devinda, āgato 'smi taṃ' antike,
vaṃ vaissu rājasi, vare attha dadāmi te ti
640 Varaṇ ce me ado Sakka sabba bhūtānaṃ issaro
pitā maṃ anuṃodeyya ito patāṃ sakāṃ gharāṃ,
āsaneṃ nimantheyya, pathamaṃ taṃ vaṃ vaṃ
641 Purissassa vadhāṃ na loceyyaṃ api kibbisakālikāṃ
vājjhaṃ vadhāṃhā moceyyaṃ, dutiy' etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
Ye ca vuddhā ye ca dabbā ye ca majjhimaṃpoma
maṃ eva upajiveyyuṃ, tatiy' etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
643 Paraddāṃ na gaccheyyaṃ sadārapasuto siyaṃ,
thiṇaṃ vaṃ na gaccheyyaṃ catutth' etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
644 Putto me Sakka jāyetha yo ca digbhāyuko siyā,
dhammena jñe pathaviṃ, pañcaṃ etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
645 Tato rātyā vivasane suriyass' uggamaṃ pati
dibba bhakkhā patubhāveyyuṃ, chaṭṭhaṃ etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
646 Dadato me na khiyetha, datvā nānutaṃpeyy' ahaṃ,
dadāṃ cittaṃ pasādeyyaṃ, satthaṃ etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ
647 Itto vimuccamaṇ, āhaṃ saggaṃ viśeṣaṇu
anubhātī tato assaṃ, atthaṃ' etāṃ vaṃ vaṃ vaṃ ti
648 Tassa taṃ vacamaṃ sutvā devinda etad abhavi
Tassa taṃ vacamaṃ sutvā devinda etad abhavi
649 Idāṃ vatvāna Magghavā devarājā Sujāṃpati
Vessaṇtare vaṃ datvā saggaṃkāyaṃ apakkaṃti
650 Kass' etāṃ mukhaṃ abhātī heṃaṃ vutataṃ āggaṃ
nikkaṃ va jātarūpassa ukkāṃmukhaṃpamastaṃ
651 Ubho sadisapaṇṇaṃ ubho sadisalakkaṇaṃ,
Jāṭissa sadiso ekko, ekka Kāṇhāyina yathā
652 Siha bhi va nikkaṇṇa ubho sampatirūpaṃ,
jātarūpamaṃ yeva me dissanti dāraṃ ti
653 Mayhaṃ te dāraṃ deva dinnā vitteṇa Saṇḍaya,
ajja pannaṃsaṃ ratti yato dinnā me dāraṃ ti

- 654 Keṇa vā vācapyeyena sammāñāyena saddahe,
ko te tam dānam adadā puttake dānam uttaman ti
Yo yācetaṃ patitthāsi bhūtaṃ dhamāni-r-iva
so me Vessantaro ijaṃ putte dāsi vane vasam,
Yo yācetaṃ gati āsi savantīnam va sāgaro
so me Vessantaro ijaṃ putte dāsi vane vasan ti.
657 Dukkataṃ vata bho iaññā saddhena gharameññā,
kathān nu puttake dayā ariññe avaruddhake
Idam bhonto nusanetha yāvan't' etha samāgata,
katham Vessantaro ijaṃ putte dāsi vane vasam
659 Dāsam dāsi ca so dayā assaṇi c' assatari ratham,
patthi ca kuṇḍalam dayā, katham so dayā dārahe ti
660 'Vassa n' atthi ghāre dāso asso c' assatari ratho
patthi ca kuṇḍaro nāgo kim so dayā pitamahā' ti
661 Dānam assa pasamsāma nāvamanāma puttaka,
kathān nu hadayam āsi tumhe datvā vanibbake,
662 Dukk' assa hadayam āsi abho unham pi passasi
Rohiṇi h' eva taṃbakkhi pitā assuṃi vatthayiti
663 Van tam Kanhājā voca ayaṃ mam tatā brahmano
latthiya patikoteti ghare jātam va dāsiyam
664 Na cāyam brahmano tatā,—dhammika honti brahmanā—
Yakkho brahmanavaneṇa khādītum tatā neti no,
niyamaṇe piṣācena kin nu tatā udikkhasi
665 Rājaputti ca vo mātā rājaputto ca vo pitā,
pubbe me amkam āruya kim nu titthatha ārakā ti
666 Rājaputti ca no mātā rājaputto ca no pitā,
dāsa mayam brahmanassa, tasma titthāma ārakā ti
667 'Mā samm' evam avacuttiha, dayhate hadayam mama,
citakā viya me kāyo, āsane na sukhāma labhe
668 'Mā samm' evam avacuttiha, bhīyo sokam janetha mam,
nikkamsāma dandena, na vo dāsa bhaviṣsattha
Kīmaggīyam hi vo tatā brahmanassa pitā ada,
669 yathābhūtaṃ me akkhattha, patipādentu brahmanan ti
670 Sabassaggīham hi mam tatā brahmanassa pitā ada
attha Kanhājānam kaṇṇāma hatthiṇā ca satena cā' ti
671 Uttihehi katte taramāno, brāhmaṇassa avākāra,
dāsatam dāsatam gavam hatthūsbhānam satam
jāterūpasahassā ca puttānam dehi mikāyan ti

- 672 Tato kattā taramaṇo brāhmaṇassa avākari
 dāsissatam dāsasatam gavam hatthūsabham satam
 jātaturpasabassan ca puttānam dāsi nikkayan ti
 Nikkimitvā nahāpetvā bhogayitvāna dārake
 samalāmkarivā bhande ucchaṇge upavesayum
 674 Sissamaṇhāte sucivatthe sabbābharaṇabhūsite
 rājā amke karitvāna ayyako paripuṇṇabhā
 Kupaḍale ghuṇsite māle sabbālakkarābhūsite
 rājā amke karitvāna idam vacanam abravī
 676 Kaccī ubho aroga te jāli mātāpita tava,
 kaccī uñchena yāpenti, kaccī mūlapphala bahu
 Kaccī damsa ca makasa ca appam eva sūrimsapā,
 vane vālamigākinne himsa tesam na vijjati
 678 Atho ubho aroga me deva mātāpita mama,
 atho uñchena yāpenti, atho mūlapphala bahu
 Atho damsa ca makasa ca appam eva sūrimsapā,
 vane vālamigākinne himsa tesam na vijjati
 680 Khamant' alukalambāni bilalittakalāni ca
 kolam bhallātakam bellam sā no āhatvā posati
 Yān c' eva sā āharati vanaṇmūlapphalārikā
 tam no sabbe samāgantvā rāttim bhujjāma no divā
 Amma va no kisa pandu āharanti dumaṇṇphalam
 vātātapena sukhumaḷapadumam hatthagatāni va
 683 Ammāya patanūkessa vicarantya brāhāvaṇe
 vane vālamigākinne khaḅḅgādiṇusevite,
 Kessesu jātam bandhivā kacche jallam adhārayi,
 gannaṇvāsi cchama ceti jātāvedaṇa namaṇṇasati,
 685 Puttā piyā maṇussaṇaṇa lokasmiṇ udapajjissum,
 na ha nūn' amhākam ayyassa putte simeho ajāyathā ti
 Dukkantaṇ ca hi no puttā bhūṇahaccaṇa katam mayā
 686 yo 'ham Sivimam vacanaṇ pabbajjesiṇa adosakam
 Yam me kiñci idha attāhi dhaṇadhaṇṇaṇ ca vijjati
 687 etu Vessantaṇo rājā Siviratthe passaṇasati ti
 Na deva mayham vacanaṇ ehihi Siva' uttamo,
 sayam eva devo gantvā[na] sinca bhogehi atrajan ti
 689 Tato senāpatim rājā Saṇjayo ajjhabhāsatha
 hatthi assa rathā patti senā samābhayan tu nam,
 negama ca mām anven tu brāhmaṇa ca puruhitā

690	'Tato sattihsahassāni yudhino catudassanā
691	khippam āyantu sannaddhā nānāvameh' alamkatā
	ññe lobhitatunhiśa suddhā neke mivāsītā
692.	khippam āyantu sannaddhā nānāvattihēh' alamkatā
	Humava yathā Gandhāto pabbato Gandhamādano
	nānārukkihēhi sannichanno mahābhūtaganālayo
693	Osaḍdhēhi ca dibbēhi disā bhātī pavāti ca
	khippam āyantu sannaddhā disā bhātī pavāti ca
694.	'Tato nāgasahassāni yojayantu catuddasa
	suvaṇṇakacehā mātangaḥ hemakappanavāsasā
695	Ārūhā gāmaṇiyēhi tomataṃkusapānīhi
	khippam āyantu sannaddhā hatthikkhandhēhi dassitā
696	'Tato assasahassāni yojayantu catuddasa
	ājāniyā va jātiyā sindhava sigbhavāhānā
697	Ārūhā gāmaṇiyēhi illyacāpadhārīhi
698	'Tato rathasahasāni yojayantu catuddasa
	ayosukatanenūyo suvaṇṇacitapakkhare
699	Āropentu dhajē tatthā caṃmāni kavacaṃ ca
	vīpphālentū ca cāpāni dalhadhammā pahāriṇo
700	Tajā olōpiyā pupphā mālagandhaviḍḍepanā
	agghiyāni ca tittāntu yena maggena ehi
701	Gāme gāme satam kumbhā meḷayassasā sutāya ca
	maggaṃhi patittihantu yena maggena ehi
702	Maggaṃhi patittihantu yena maggena ehi
	Maggaṃhi patittihantu yena maggena ehi
703	Sappi telam dadhim khīram kaṇṇu vīhi bahū surā
	maggaṃhi patittihantu yena maggena ehi
704	Ālārika ca sūdā ca natamaṭṭakagāyanā
	pāmissarā kumbhathūniyo mandakā sokajjhāyikā
705	Āhāññantu sabbavīnā bhēriyo dēndimāni ca
	kharamukhāni dhamantu vadatam ekapokkharā
706	Muttagā panavaḥ sammhā godhā parivadeṇṭika
	dindimāni ca haññantu kutumbā tindimāni ca
707	Sā senā mahati āsi uyyuttā Sivivāḍhiṇi,
	fālma maggaṇāyena Vamkam payāsi pabbatam

- 708 Kūḍaṃ nadati mātaṅgo kūḍaṃ satthibhāyaṇo
 kaṇḍhāya baddhamānāya kūḍaṃ nadati vāraṇo
 Ajāmyā hasissimso nemiḡghoso ajāyathā,
 abbaṃ raḷo aṇḍhadesi uyyutā Sivivāḥmi
 Sā senā mahati āsi' uyyutā hārahāmi,
 Jāṇaṃ maggaṇāyena Vamkam pāyāsi pabbataṃ
 Te pavisaṃ brahāraṇḥam bahusākhāṃ bahūḍijam
 puppharukkhehi samchannam phalaṃ ukkhehi c' ūbhayaṃ,
 712 Tattā bhiṇḍussaṛi vaggi nānāvamaṇā bahūḍijā
 kūjjantaṃ upakujjanti utusamupphute dume
 713 Te gantvā diḡham addhānaṃ abhorattānaṃ accaye
 padesaṃ taṃ upāgañchum yattā Vessaṇtaṇaṇa abhū' ti
 714 Tesam sutvāna miḡghosam bhito Vessaṇtaṇaṇa abhū,
 pabbataṃ abhivūḥitvā bhito senaṃ uḍikkhati
 715 Imgha Māddi māsāmehi miḡghoso yādiso vane
 ajāmyā hasissanti dhajaggāṃ ca dissare
 716 Ime ca nūna aṇṇānaṃ miḡgasamḡghāṃ luddakā
 vāguraḥi paṇikkhippa sobbhaṃ pāteva tāvade
 viḷkosaṃāṇā tippāhi hanṭi nesaṃ vaṃamvaram
 717 Yathā mayāṃ adusakā araṇṇe avaruḍḍhakā
 amittabhattahattagatā, passa dubbalagghātakaṇ ti
 718 Amittā na-ppasabheyyaṃ aggiva udakamaṇave
 tad eva tvam viciṇṭhehi api sotthi ito siyā ti
 719 Tato Vessaṇtaṇaṇa rājā orohitvāna pabbatā
 misidhi paṇnasālāyaṃ dalhaṃ katvāna mānasāṃ ti
 720 Vimvattayitvā iathāṃ vottāpetvāna senūyo
 ekam araṇṇe viharantaṃ piṭṭaṃ puttāṃ upāgama
 721. Hattikkhāṇḍhato oruyha ekamaṃ paṇjāḷkato
 paṇikkhitto amaccehi puttāṃ siṇṇitum āgamaṃ
 722 Tattā' addasa kumārāṃ so rammarūpaṃ samāhutaṃ
 misamaṃ paṇnasālāyaṃ jhāyantaṃ akutoḍhayaṃ ti
 723 Taṇ ca disvāna āyantaṃ pitaraṃ puttāḡḡḍḍhamaṃ
 Vessaṇtaṇaṇa ca Māddi ca pacceggantaṃ avandisum
 724 Māddi ca suasā pāde sasurassābhivādāyi,
 Māddi abhaṇ hi te deva pāde vandāmi te hūsa,
 te su tattā palissajja pāṇaṃ paṇimajjathā ti
 725 Kaccā vo kusalaṃ puttā, kaccā puttā anāmayāṃ,
 kaccā ūḍhena yāpetthā, kaccā mūlaphalaṃ bahu,

726	Kacci dāmaṣ ca makasā ca apṇam eva srimasapā, vane vāḥmigātkame kacci himsā na vijjati
727	Atthi no jivikā deva yā ca yādisi kīdisā, kasurā hi jivikā homa, uñhacūṇiyena jivitaṃ
728	Amiddhinaṃ mahāiṇāya dāmet' assam va sātāhi ty-amhā amiddhikā danta, asamiddhi dāmeti na
729	Api no kisaṃ mamsāṃ pitu mātū adassanā avaruddhānaṃ mahāiṇāya aṇiṇe jiviso kinā ti
730	Ye pi te Siviṣetthassa dayādappatamānaṣā Jāhi Kanhāyina c' ubho biāmanassa vasaṇugā accāyikassa luddassa yo ne gāvo va sumbhāti
731	Te rājaputtīyā putte yadi jānatha samsathā, pariyāpunātha no khipṇam sapṇadattāham va mānavā ti.
732	Uḥho kumārā mikkhā Jāhi Kanhāyina c' ubho brāhmanassa dhammaṃ datvā putta mā bhāyī assasā 'ti
733	Kaccin nu tāta kusalaṃ kacci tāta anāmayam, kacci nu tāta me mātū cakkhum na pariḥāyati
734	Kusalaṃ c' eva me putta, atho putta anāmayam atho pi putta te mātū cakkhum na pariḥāyati
735	Kacci ārogaṃ yoggaṃ te, kacci bahati vāhaṃ, kacci phitā janapadā, kacci vutthi na chiṇṇati
736	Atho ārogaṃ yoggaṃ me, atho vāhati vāhaṃ, atho phitā janapadā, atho vutthi ca chiṇṇati
737	Icc-eva mantayantaṃ mātā tessaṃ adissatha rājaputthi givdvāre patiyā anupāhanaṃ
738	Tā ca disvāna āyantiṃ mātaraṃ puttagiddhimaṃ Vessantarō ca Māddi ca paccuḡgantvā avandayum
739	Māddi ca sirasā pāde sassuṇyā abhivādayi Māddi āhaṃ pi te ayye pāde vandāmi te husā
740	Māddi ca puttakaṃ disvā durato sotthim āgata kandantaṃ abhidhāvimsu vacchā bālā va mātaraṃ
741	Māddi ca puttakaṃ disvā durato sotthim āgate vāruniva pavedhentī thanaḍḍhārābhisiṇcathā 'ti
742	Samāgatānaṃ nātināṃ mahāgghoso ajāyatha, pabbatā samānādhimsu, mahi ākampiṭṭā ahu
743	Vutthidhāraṃ pavechantaṃ devo pāvasssi tāvade, atha Vessantarō rājā nātihi samapajjatha

- 744 Natāro sunnā puttō rāja devī ca ekato
yadā samāgatā āsum tadasi lomahamsanam,
pañjalikā tassā yācanti rodantā bheravā vane
Vessantarā ca Mādhu ca sabbe rathā samāgatā
tvam no si issaro rāja, rajjam karetha no ubho ti
Dhammena rajjam karentam rathā pabbajayittha mam
tvā ca janapadā c' eva negamā ca samāgatā ti
Dukkatā ca hi no puttā bhūnahaccaṃ katam mayā
yo 'ham Sivinam vacanā pabbajesim adūsakan ti
Yena kenaci vānena pitu dukkham udabbāhe
mātu bhagunyā cāpi api panehi attano ti
Nāhanakāle mahārāja rajojallam pavāhaya' ti
tato Vessantarō rāja rajojallam pavāhayitī
Sisam nahāto sucivattō sabbābharaṇabhūsitō
paccayam nāgam āruyha khaggam bandhi parantapam
Tato satthiśaśassāni yudhmo cāruḍassanā
sahajātā parikarimsu nandayantā rathesabham
Tato Mādhu pi nahāpesum Sivikānā samāgatā
Vessantarō tam pāletu Jālī-Kānhaṃ c' ubho
atho pi tam mahārāja Saṅgayo abhivrajjhatu ti
Idā ca paccayam laddhā pubbe ca kilesam attano
ānandi vitā sumanā puttē samgamma lakkhanā
Idā ca paccayam laddhā pubbe ca kilesam attano
ānandi vitā patitā sahā puttēhi lakkhanā ti
Ekabhattā pure āsum niccam thandilāsāyī,
iti me tam vātam āsi tūmham kāmāhi puttakā
Tam me tam vātam samiddh' ājya tūmhe samgamma puttakā
mātujam pi tam pāletu pitujam pi ca puttakā,
atho pi tam mahārāja Saṅgayo abhivrajjhatu
Yam kiñc' attbi katam puñnam mahiyā c' eva pitu ca te
759 Kappāsikā ca koseyyam khomakodumbarāni ca
sāssu sunhāya pāhesi yēhi Mādhi asobhatha,
Tato khomā ca kāyūiam āmgadam manimekhalam
Tato khomā ca kāyūram gīveyyam ratanāmayam sāssu—etc
762 Umatam mukhapullan ca nānāratte ca maniyē sāssu—etc

763	Uḡgattḥanam giṃḡamākam mckhalam pūpādakam sassu sunḥāya pāḥesi yelḥi Māddi asobhathā Suttaṃ ca suttaṃvayaṃ ca upamaḡḡhāya seyyasi asobhathā rāḡaputti devakāṇṇā va Nandane, Sisam nahātvā suvivatṭhā sabbābhāṇanābhūsitā asobhathā rāḡaputti tāvatimsā va acchārā Kādāliva vātaecchupitā jātū cittaḡatāvaṇe dantāvaranaṃpamaṇā rāḡaputti asobhathā Sakuni māṇusmiva jātū cittaḡattā pati mḡrodḡhāpattābmbotṭhi rāḡaputti asobhathā. Tasā ca nāḡam āṇesum nātivaddhaṇ ca kuṇḡaram sattikḡkḡhamam saiaḡkḡhamam isādanam urūḡhavam Sā Māddi nāḡam āi uyiḥi nātivaddhaṇ ca kuṇḡaram sattikḡkḡhamam saraḡkḡhamam isādanam urūḡhavan ti Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha mḡḡā aḡḡ Vessantarasā teḡena nāṇāmaṇṇam abethayum Sabbamhi tamhi aiaṇṇamhi yāvaṇt' ettha diḡā aḡḡ Vessantarasā teḡena nāṇāmaṇṇam abethayum Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha mḡḡā aḡḡ Sivim rathavaddhane Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha diḡā aḡḡ ekajḡham samupatimsu Vessantare payātamhi Sivim rathavaddhane Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha mḡḡā aḡḡ ekajḡham samupatimsu Vessantare payātamhi Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha diḡā aḡḡ nāssu maḡḡūṃ kuḡḡimsu Vessantare payātamhi Si—etc 775. Sabbamhi tamhi araṇṇamhi yāvaṇt' ettha diḡā aḡḡ nāssu maḡḡūṃ kuḡḡimsu Vessantare payātamhi Si—etc 776. Patiyatto rāḡamaggo vicitto pupphaṇṇathato vasi Vessantaro yattḡā yāvata va jētuttarā. 777. Tato sattḡsibassāṃ yudḡhmo cāruḡassāṇā samanā parikarimsu Vessantare payātamhi Si—etc 778. Orodhā ca kumārā ca vesiyāṇā ca brāḡmaṇā samanā parikarimsu Vessantare payātamhi Si—etc 779. Hattḡhoroḡā anikattḡhā rathikā patḡkārīkā samanā parikarimsu Vessantare payātamhi Si—etc 780. Karotiḡā cammadharā khaggaḡhattḡhā suvaṃmino purato patḡḡḡimsu Vessantare payātamhi Si—etc
-----	--

- 781 Te pavissum puram ramam bahupākāratoranam
upetam anupānehi naccaḡītehi c' ubhayam
Mittā jānapadā āsum negamā ca samāgatā
anupatte kumārāmi Sivinam rattihavaddhane
783 Celukkehpo avatittā āgate dhanadāyake
nandi-pāvesi nāgare bandhanamokkho aghosathā 'ti
784 Jātārūpamayam vassam devo pāvassi tāvade
Vessantare pavittāhamhi Sivinam rattihavaddhane
785 Tato Vessantaro rājā dānam datvāna khattiyo
kāyassa bhedā sappattiño saggam so upapajjathā 'ti

BUPDHĀPADĀNA

(*Āpaddana*)

Namo tasssa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

1. Atha Buddhāpadānaṃ sunātha suddhamānassa
timsapāramisāpunnā dhammarājā, āsanākiyā,
2. Sambodhum Buddhaseṭṭhānam sasānghe lokanāyake
dasānguli nāmassitvā surasā abhivādayim
3. Yavata Buddhakhettesu ratanaṃ vijjanti 'sanākiyā
ākāsathā ca bhūmatthā manassa sabbam āhare
4. Tattha rūpyabhinūyam pāsādam māpaye aham
'nekabhūmim ratanamāyā ubbidham nabbam uggaṭam
5. Vicittatthambham sukātam suviphatam mahārahām
kanāmayasāngatām toranaccatāmananditām
6. Pāthamā veluriyā bhūmi vimālabbhasamā subhā
nalūjajalākiṇṇā varakāṇḍanābhūmiyā
7. Pavālam sapavālavānam kāci lohitaḥṣubhā
indagopakāvanābhā bhūmi obhāsati disā
8. Suvibhatā gharānukhā miyyuhā sīhapāṇījara
caturo vedikā jālā gandhāvelā manoranamā
9. Nīlā pītā lohitaḥṣā odātā suddhakālākā
kūtāḡṛavārūpetā sattaratānavibhūsitā
10. Olukamayā padumā vālāvivhaṅgasobhitā
nakkhattatāiḥkāḥṇā candasuriyehi manditā
11. Hemayālenā sañchannā sonnakūḥṇikāyutā
vātavegena kūjanti sonnamālā manoranamā.

- 12 Vāṇīśāṅkhaḥ lohitakam pītākam haripāṇīyam
nāṇīraṅgehi sampitām usstaddhānuṇālinī
Xāṇībāhiṇī nīkasaṭā phālūkā rajatāṇīyā
māmaṇīyā lohitāṇīkā māṣṭāgullamāyā tāthā
Xāṇīśāy māyāveṭṭā saṇhāṭkāśīkasaṇhāṭā
kāmbāṭī dukulā cīnā pattūmā paṇḍupāṇī
vīṇīdhittharānam sabbaṃ māmaṣṭā paṇīyapom aham
13 Tāsu tāṣṣeva bhūmīsu tāṇakāṇīṭāṇakāṭām
mīnīveṭṭe mīnā nīkā dhīyāntā sūṭṭhīre
Sobhānti eṣakī tīhāmbhā subhā kaṇīcānatōraṇā
jambhānādā sāraṇīyā atho rajatāṇīyā pi ca
17 'Nēkāsaṇdhīsu vībhāṭā kaṇṭāggaṇīcīṭā
ubhato puṇṇaggaṇṭā' nēke paduṇṇupulasaṇīyā uṭā
18 Aṇṭe sabbā-Buddhe ca sāsaṇṇhe lokāṇīyā ake
pakāṇīyā annatūpeṇā mīnīṇīṭvā sāṣāṇīke
19 Tīṇā dvāreṇā pavīṣīṭvā sabbe Buddhā sāṣāṇīkā
sabbāsoṇīyā e pīṭhe mīṇīṇā aṇīyāṇādā
20 Ye ca cīarāṇī athī Buddhā lōke mīṇṭvā
atīā vātāṇīṇā ca bhāvāṇām sabbē samāṇīṇām
21 Paccēkabbuddhe 'nēkasaṭe sāyaṇbhī apāṇīṭe
atīe vātāṇīṇā ca bhāvāṇām sabbē samāṇīṇām
22 Kappāṇīkīṇā bāhiṇī athī ve dībbā ye ca māṇṣā
sabbāṇī duṣṣāṇī samāṇīṇāṇvā acchāḍeṇī tīeivāṇām
23 Khajjāṇī bhōjāṇī sāyaṇīyāṇī samapāṇām paṇābhōjāṇām
māmaṇīyē subhe patte samapūṭeṇā adāṣ' aham
24 Dībbāyāṭṭhā samāṇīṇvā māṭṭhācīvāṇīsaṇīyūṭā
mādhūṣā sākṭhīṇā cēva tēlā ca mādhūṇīṇāṇvā
tāpīṭā pātāṇāmēṇā sabbē te aṇīyāṇādā
25 Kātāṇīggaṇḍhīṇām pavīṣīṭvā kēsaṇī vā guṇṭhāyā
māhātārāṇīṇī sāyaṇē sīhāṣēyāṇī akappāyāṇī
26 Samapjāṇā samūṭṭhīyā sāyaṇē pallāṇīkām ābhūjāṇī
gōcarāṇī sabbābuddhāṇām jhāṇārātāṇīpāṭī
27 Aṇṭe dhammāṇī dēṣeṇī aṇṭe kīlāṇī iddhīyā
aṇṭe ābhīṇīā āpēṇī ābhīṇīā vāṣībhāṇīvīṭā
vīkūbbāṇā vīkūbbāṇī aṇṭe 'nēkasaṭasaṇhāṣīyō
28 Buddhā pi buddhe pucchāṇī vīsaṇīyāṇī sabbāṇīṇām ālayāṇī
gāmbhīṇīṇām mīpūṇām thāṇām paṇīyāṇī vīṇīyāṇī
Sāvākā buddhe pucchāṇī buddhā pucchāṇī sāṇīke
29 aṇṭīṇāmāṇīṇī ca pucchāṇī aṇṭīṇāmāṇīṇī byākāroṇī te

- 30 Buddhā pacccekabuddhā ca sāvaka paricārakā
 evam ratīsu rammānā pāsāde bhūramanti te
 31 Svannajālābhi samyutām rajatājālamānhi ca
 muttājālāparikkhittām chattām dhārentu matthake
 32 Bhavaṇtu celavītānā somatārakacittitā
 vicitā malyavītā sabbe dhārentu matthake
 33 Vitatā malyadāmehi gandhadāmehi sobhitā
 dussadāmehi parikimā ratanadāmavibhūsitā
 34 Pūpphābhikimā sugittā surābhigandhadhūpitā
 gandhapāṇcāngulānkitā hemacchadanacchādītā
 35 Catuddisā pokkhararāṇo padumūppalāsantthātā
 sovanarūpe khāyantu padumarenurayuggatā
 36 Pūpphantu pādapa sabbe pāsādassā samantato
 sayā ca pūpphā muṇcivā gandhā bhavanam okkum
 37 Sikkhino tattā nacceṇtu divyā hamsā pakujare
 karavikā ca gāyantu dijasanghā samantato
 38 Bheriyō sabba vajjantu vinā sabba ravantu tā
 sabba saṅgīti vattantu pāsādassā samantato
 39 Vāvatā buddhahāketāmhi cakkaṇvāle ca-m-uppari
 mahantā jōtsampannā acchiddā ratanāmāyā
 40 Tittāntu somapallānka, diparukkā jālantu te
 bhavaṇtu ekapaṇṇotā dasasahassī paramparā
 41 Gamikā lasikā c' eva nacceṇtu acchārāggā
 nānārāggā padissantu pāsādassā samantato
 42 Dumagge pabbatagge vā Sinerugurimuddhane
 ussāpemi dhajam sabbam vicitām pañcavannikam.
 43 Nārā nāgā ca gandhabbā sabbe devā upentu te
 namassanta paṇṇalika pāsādā parivārayum
 44 Vam kiñci kusālam kammam kattābham kuryam mama
 kāyena vācā manasā tīdase sukatam katam
 45 Ye sattā saṇṇino attīhi ye ca sattā asaṇṇino
 katam pūṇāphalam mayham sabbe bhāgi bhavaṇtu te
 46 Yesam katam suvūditam dhammā pūṇāphalam mayā
 ye ca tattā na jānanti devā gantvā nivedayum
 47 Sabbe lokamhi ye sattā jīvanatāhārahētukā
 manūṇāna bhoyanam sabbam labhantu mama cetassā
 48 Almasā dānam mayā dhammā manasā pāsādā avāhim
 pūjitā sabba-Sambuddhā paccēka jmasāvaka.

- 49 Tena kammena sulkatena cetanañ pañidhihi ca
 jahiṭvā mānusañ dehañ 'Tāvatisaṃ aggañ' ahañ
 Duve bhava pañānañ devatte aṭha mānuse
 aṇṇaṃ gaṭṭu na jānañ mānasañ paṭṭhañaphalañ
 Devānañ adhiṃko hoñi bhavañ mānujādhipo
 rūpalakkhaṇasaṃpanno paññāya asaṃso bhava
 Bhogaṇaṃ vicidhañ seṭṭhañ iataṇañ ca anappakkaṃ
 nānaviddhañ vatthhañi nabhā khippaṃ upenti mān
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi dībba bhalkha upenti mān
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi iataṇa sabbe upenti me
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi sabbe gāndhā upenti me
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi sabbe yāna upenti me
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi sabbe yāna upenti me
 Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane
 yaṃyañ haṭṭhañ paṣāṇeñi sabbe khañjā upenti mān
 Adhane addhikajane yācāke ca paṭṭhāvino
 yaṃ me kattaṃ dānaṃvaraṃ saṃboddhivaraṃpaṭṭiyā.
 Nādentō paṭṭataṃ seḷaṃ gajjento bahalaṃ gūṇa
 sadevalokaṃ haṣento buddho loka bhavaṃ ahañ
 Disā dasaviddhā loka yāyato n' aṭṭhi antakaṃ
 tasmañ ca disābhāggāmañi buddhakkhetṭā asaṃkhiyā
 Paṭṭapaṭṭitṭā māyhaṃ yamaṃkaṃ ramasiṃvāhana
 etth' antare ramasiḷaṃ āloko vipulo bhava
 Etṭake lokadhaṭṭuñi sabbe paṣsaṇtu mān jaṇā
 sabbe ca sumanaṃ hoñtu sabbe mān anuvattare
 Visittamaḍḍhamaḍḍena amataṃ amā bhane
 etth' antare jaṇā sabbe su

- 68 DhammaMeghena vassante sabbe hontu anāsavaṃ
 ye 'ttha pacchimakka satā sotāpannā bhavantu te
 69 Datvā datābbakam dānam sīlam puretv' aśeasato
 nekkhamme parāram patvā patto sambodhim uttamam
 70 Pandite paripuṇṇhitvā katvā viriyam uttamam
 71 khamtiyā parāram gantvā patto sambodhim uttamam
 72 mettāya parāram gantvā patto sambodhim uttamam
 73 Labhālābhe sukhe dukkhe sammāne ca vimāṇane
 74 sabbattha sammako hutvā patto sambodhim uttamam
 75 Kosajjam bhayato disvā viriyāṃ cāpi khemato
 76 āradhāviriyaṃ hotā esa Buddhānussāsani
 77 Vivādān bhayato disvā avivādān ca khemato
 78 samaggā sakkhīa hotā esa Buddhānussāsani
 79 Pamaḍān bhayato disvā appamādaṃ ca khemato
 80 bhāve'th' atthamgikam maggam esa Buddhānussāsani
 81 Samāgatā bahu Buddhā arahanto ca sabbaso
 82 Sambuddhe arahante ca vandamāṇā namassattha
 83 Evaṃ acintiyā Buddhā Buddhadhammā acintiyā
 84 acintiyesu paśaṇṇānān vipāko hoti acintiyō ti

ti

Ittham sudam Bhagavaṃ attano buddhacāritam sambhāvayamāno
 Buddhānam 'padāniyam nāma dhammapariyāyam abhāsittā

Buddhāpadānam samattam

SĀRIPUTTĀPADĀNĀM

(Āpaddana)

- 1 Himavanta'ss' avidure Lāmbako nāma pabbato
 assamo sukato mayham panasāla sumāpitā
 2 Uttanakkulā nadikā supatittā manorama
 3 Sasuddhapulūnkama avidure mam' assamam
 4 Asakkharaṃ apabbhāraṃ sadu appatigandhikā
 5 sandati nadikā tattha sobhayantaṃ mam' assamam
 6 Kumbhila makaraṃ c' ettha sumsumāraṃ ca kacchapa
 7 sandati nadikā tattha sobhayantaṃ mam' assamam
 8 Pāṭhina pavusa macchaṃ jalajaṃ mugajarohitaṃ
 9 vaggulā ca patāyanti sobhayantaṃ mam' assamam

5B

- 6 Uḥho kuḷesu naḍiyā pupphamo phalino duma
 ubhato abhilaṃbanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 7 Amba kolaka tilaka pātali sindhuvārita
 8 Campaka salaḥa nipa nāgapunnāgaketaka
 9 dibbā gandhā sampavanti pupphita mama assame
 10 Atinutā asoka ca bhagummaḥ ca pupphita
 11 Ketaka kandaḥi c' eva kebuka tinasulika
 12 dibbā gandhā sampavanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 13 Punnāga guṇpunnāga kovilāra ca pupphita
 14 dibbā gandhā sampavanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 15 Uddalaka ca kutajā kadamba vakula bahu
 16 Alaka ismugga ca kadali mātulinugyo
 17 gandhodakena samvaddhā phalaṃ dhārayanti te
 18 Anne pupphanti paduma aṇṇe jayanti kesari
 19 aṇṇe opuppha paduma tālaka pupphita tadā
 20 Gabbhaṃ gaṇhanti paduma muddhāvanti mulāḷyo
 21 singhātipattamaḥkamaṃ sobhayaṃti tālakama tadā
 22 Nāyita ambagaṇḍhi ca utṭhi baddhujivaka
 23 dibbā gandhā sampavanti tālaka pupphita tadā
 24 Pāthma pavusa maccha valaja munnarohita
 25 sankula maggura c' eva vasaṃti tālaka tadā
 26 Kumbhila sunsumara ca taṃtiggāha ca takkhaṣa
 27 ogaha ajagara ca vasaṃti tālaka tadā
 28 Pārevaṭa ravīhama cakkavākaḥ nādicara
 29 kola sukasaḥi ca upajivanti tam saram
 30 Kukutthakaḥ kuliraka vane pokkharasātaka
 31 dindibhā suvapoṭa ca upajivanti tam saram
 32 Hamaṣa koṭṭa mayura ca kolaḥ tambaculaka
 33 sampaka jivajiva ca upajivanti tam saram
 34 Kosika pothasisa ca kuraraṭa senaka bahu
 35 mahākala ca sakuma upajivanti tam saram
 36 Pasada¹ ca varāha ca vakabherandaka bahu
 37 rohiṇa sugapoṭa ca upajivanti tam saram

- 25 Sīhā vyaaggā ca dīpi ca acchakokatataraecchayo
 tīdhapabbhūnā mātāngā upajīvanti tam saram
 26 Kunnare vānare c' eva attho pi vanaakammikā
 eṭṭa ca luddakā c' eva upajīvanti tam saiam
 27 Tindukāni piyālāni madhukēkā suṃāṇṇyo
 dhuvaṇḍhālāni dhaṇenti avdure mām' assaṃam
 28 Kosumbhā salaṇā nīpā sārapphalasamāyutā
 dhuvaṇḍhālāni dhaṇenti avdure mām' assaṃam
 29 Haṇṭakā āmalakā ambā jambuvṛbhitakā
 kolā bhallātakā bellā phalāni dhaṇanti te
 30 Ālulā ca kalamḍā ca bilāni takkālāni ca
 jīvākā sabhākā c' eva bahukā māmā assaṃe
 31 Assamaṇṣṣāvḍuamhi tālākā su-summittā
 acchodakā sitajalā supatittā manoramā
 32 Padumuppalasādīchannā pundaṛīkasamāyutā
 mandālākehi sādīchannā dībo gaṇḍho pavāyati
 33 Evaṃ sabbaṃgasaṃpāṇe pupphite phalite vane
 sukatē assaṃe raṇṇe vīharāmi ahaṃ tadā
 34 Sīlavā vatasaṃpāṇo jhāyi jhānarato sadā
 pañcābhīṇāphalappatto Suruci nāma tāsaso
 35 Catubbisasaḥassāni sissā mayhaṃ upatthabhum
 sabbe ca brāhmanā ete jātumanto yasassmo
 36 Lakkhaṇe itihāse ca saṃgighandū saketubhe
 padakā veyyākaraṇā saddhamme pārammagā
 37 Upādēsu nimmittesu lakkhaṇesu ca kovīdā
 patthābhūmmantallikkhe te māmā sissā susikkhittā
 38 Appiccha nīpakā ete appāhārā aloḍḍupā
 labhālābhena saṃtutthā parivārenti mām sadā
 39 Jhāyi jhānaratā dhīrā santacittā samāhūtā
 ākūñcaṇaṃ patthayanti parivārenti mām sadā
 40 Abhiññāpāramipattā pettikē goccare ratā
 antallikkhacārā dhīrā parivārenti mām sadā
 41 Samvutā chasu dvāresu aneyā lakkhitudriyā
 asamsattā ca te dhīrā māmā sissā durāsada
 42 Pallāṇkena misajjāyā thānā caṇḍakamānena ca
 vītānanti te ratum māmā sissā durāsada
 43 Rajanīye na rajjanti dosanīye na dussare
 mohanīye na mūyhaṇti māmā sissā durāsada

- 44 Iddhivimamsānā te vattanti niccākāhīram
 pāthavim te pakampenti sarambhena durā-
 45 Kīlāmānā ca te sī-^{sā} kilānti jhānāhītam
 jambuto phalam ānenti manā sī-^{sā} durā-
 46 Āññe gacchanti Goyānam āññe Pubbavidehanam
 āññe Uttarakurum ca manā sī-^{sā} durā-
 47 Putato khīṭum pescenti pacchato ca vāpanti te
 catuvīsamsaḥassāni chāditaṃ hoti ambaram
 48 Aggipākī anagga¹ ca dantodupakkhalā² pi ca
 asmena kotthikā³ keci pavattaphalabhogaṃ
 49 Uḍakorohakā⁴ keci sāyam pāto sucirā⁵
 toyābhiscakaraṃ mānā sī-^{sā} durā-
 50 Parūbhakaccānākharaṃ pānādanā⁶ pa-
 51 gandhitā⁷ siligandhena manā sī-^{sā} durā-
 52 Pāto⁸ va samupācivā⁹ jātīā uggaṭāpanā¹⁰
 labhātābhāṃ pakittivā¹¹ gacchanti ambare¹² id-
 53 Itte-¹³ sam pakamanānānam madāsaddo pavatti
 54 bhāṭābhāṃ pakamanāni antāhikkhānā¹⁴ sī-
 55 Disodisaṃ pakamanāni antāhikkhānā¹⁵ sī-
 56 sakubden¹⁶ upatthaddhā te gacchanti vācchā-
 57 Pāthavīkampaṇā¹⁷ te sabbe¹⁸ va nibha-
 58 uggaṭeja¹⁹ duppasā²⁰ sāgato²¹ va abhohā-
 59 'Thānacānāmanvā²² keci, keci muggi²³ sī-
 60 pavattābhogaṃ keci manā sī-^{sā} durā-
 61 Mettāvīhārimo²⁴ te²⁵ hite-²⁶ si-
 62 anattānā²⁷ sī-^{sā} sabbe²⁸ nī-^{sā} te vambhanti²⁹ sī-
 63 Sīhāraja³⁰ va³¹ sambhito gajaraja³² va³³ thū-
 64 durāsada³⁴ vyaggha³⁵ sī-^{sā} āgacchanti³⁶ m-
 65 Vyādhā³⁷ ca devatā³⁸ nī-^{sā} gandhā³⁹ sī-^{sā}
 66 kumbhā⁴⁰ nī-^{sā} dīpā⁴¹ sī-^{sā} muggi⁴² sī-
 67 E-⁴³ gajā⁴⁴ khiribhārikā⁴⁵ gūmarā⁴⁶ sī-
 68 nī-^{sā} bhū-⁴⁷ sī-^{sā} sabbhe⁴⁸ upagivātā⁴⁹ sī-
 69 I-⁵⁰ dīpā⁵¹ sī-^{sā} sabbhe⁵² muggi⁵³ sī-
 70 E-⁵⁴ gajā⁵⁵ khiribhārikā⁵⁶ gūmarā⁵⁷ sī-
 71 nī-^{sā} bhū-⁵⁸ sī-^{sā} sabbhe⁵⁹ upagivātā⁶⁰ sī-
 72 I-⁶¹ dīpā⁶² sī-^{sā} sabbhe⁶³ muggi⁶⁴ sī-
 73 E-⁶⁵ gajā⁶⁶ khiribhārikā⁶⁷ gūmarā⁶⁸ sī-
 74 nī-^{sā} bhū-⁶⁹ sī-^{sā} sabbhe⁷⁰ upagivātā⁷¹ sī-
 75 I-⁷² dīpā⁷³ sī-^{sā} sabbhe⁷⁴ muggi⁷⁵ sī-
 76 E-⁷⁶ gajā⁷⁷ khiribhārikā⁷⁸ gūmarā⁷⁹ sī-
 77 nī-^{sā} bhū-⁸⁰ sī-^{sā} sabbhe⁸¹ upagivātā⁸² sī-
 78 I-⁸³ dīpā⁸⁴ sī-^{sā} sabbhe⁸⁵ muggi⁸⁶ sī-
 79 E-⁸⁷ gajā⁸⁸ khiribhārikā⁸⁹ gūmarā⁹⁰ sī-
 80 nī-^{sā} bhū-⁹¹ sī-^{sā} sabbhe⁹² upagivātā⁹³ sī-
 81 I-⁹⁴ dīpā⁹⁵ sī-^{sā} sabbhe⁹⁶ muggi⁹⁷ sī-
 82 E-⁹⁸ gajā⁹⁹ khiribhārikā¹⁰⁰ gūmarā¹⁰¹ sī-
 83 nī-^{sā} bhū-¹⁰² sī-^{sā} sabbhe¹⁰³ upagivātā¹⁰⁴ sī-
 84 I-¹⁰⁵ dīpā¹⁰⁶ sī-^{sā} sabbhe¹⁰⁷ muggi¹⁰⁸ sī-
 85 E-¹⁰⁹ gajā¹¹⁰ khiribhārikā¹¹¹ gūmarā¹¹² sī-
 86 nī-^{sā} bhū-¹¹³ sī-^{sā} sabbhe¹¹⁴ upagivātā¹¹⁵ sī-
 87 I-¹¹⁶ dīpā¹¹⁷ sī-^{sā} sabbhe¹¹⁸ muggi¹¹⁹ sī-
 88 E-¹²⁰ gajā¹²¹ khiribhārikā¹²² gūmarā¹²³ sī-
 89 nī-^{sā} bhū-¹²⁴ sī-^{sā} sabbhe¹²⁵ upagivātā¹²⁶ sī-
 90 I-¹²⁷ dīpā¹²⁸ sī-^{sā} sabbhe¹²⁹ muggi¹³⁰ sī-
 91 E-¹³¹ gajā¹³² khiribhārikā¹³³ gūmarā¹³⁴ sī-
 92 nī-^{sā} bhū-¹³⁵ sī-^{sā} sabbhe¹³⁶ upagivātā¹³⁷ sī-
 93 I-¹³⁸ dīpā¹³⁹ sī-^{sā} sabbhe¹⁴⁰ muggi¹⁴¹ sī-
 94 E-¹⁴² gajā¹⁴³ khiribhārikā¹⁴⁴ gūmarā¹⁴⁵ sī-
 95 nī-^{sā} bhū-¹⁴⁶ sī-^{sā} sabbhe¹⁴⁷ upagivātā¹⁴⁸ sī-
 96 I-¹⁴⁹ dīpā¹⁵⁰ sī-^{sā} sabbhe¹⁵¹ muggi¹⁵² sī-
 97 E-¹⁵³ gajā¹⁵⁴ khiribhārikā¹⁵⁵ gūmarā¹⁵⁶ sī-
 98 nī-^{sā} bhū-¹⁵⁷ sī-^{sā} sabbhe¹⁵⁸ upagivātā¹⁵⁹ sī-
 99 I-¹⁶⁰ dīpā¹⁶¹ sī-^{sā} sabbhe¹⁶² muggi¹⁶³ sī-
 100 E-¹⁶⁴ gajā¹⁶⁵ khiribhārikā¹⁶⁶ gūmarā¹⁶⁷ sī-
 101 nī-^{sā} bhū-¹⁶⁸ sī-^{sā} sabbhe¹⁶⁹ upagivātā¹⁷⁰ sī-
 102 I-¹⁷¹ dīpā¹⁷² sī-^{sā} sabbhe¹⁷³ muggi¹⁷⁴ sī-
 103 E-¹⁷⁵ gajā¹⁷⁶ khiribhārikā¹⁷⁷ gūmarā¹⁷⁸ sī-
 104 nī-^{sā} bhū-¹⁷⁹ sī-^{sā} sabbhe¹⁸⁰ upagivātā¹⁸¹ sī-
 105 I-¹⁸² dīpā¹⁸³ sī-^{sā} sabbhe¹⁸⁴ muggi¹⁸⁵ sī-
 106 E-¹⁸⁶ gajā¹⁸⁷ khiribhārikā¹⁸⁸ gūmarā¹⁸⁹ sī-
 107 nī-^{sā} bhū-¹⁹⁰ sī-^{sā} sabbhe¹⁹¹ upagivātā¹⁹² sī-
 108 I-¹⁹³ dīpā¹⁹⁴ sī-^{sā} sabbhe¹⁹⁵ muggi¹⁹⁶ sī-
 109 E-¹⁹⁷ gajā¹⁹⁸ khiribhārikā¹⁹⁹ gūmarā²⁰⁰ sī-
 110 nī-^{sā} bhū-²⁰¹ sī-^{sā} sabbhe²⁰² upagivātā²⁰³ sī-
 111 I-²⁰⁴ dīpā²⁰⁵ sī-^{sā} sabbhe²⁰⁶ muggi²⁰⁷ sī-
 112 E-²⁰⁸ gajā²⁰⁹ khiribhārikā²¹⁰ gūmarā²¹¹ sī-
 113 nī-^{sā} bhū-²¹² sī-^{sā} sabbhe²¹³ upagivātā²¹⁴ sī-
 114 I-²¹⁵ dīpā²¹⁶ sī-^{sā} sabbhe²¹⁷ muggi²¹⁸ sī-
 115 E-²¹⁹ gajā²²⁰ khiribhārikā²²¹ gūmarā²²² sī-
 116 nī-^{sā} bhū-²²³ sī-^{sā} sabbhe²²⁴ upagivātā²²⁵ sī-
 117 I-²²⁶ dīpā²²⁷ sī-^{sā} sabbhe²²⁸ muggi²²⁹ sī-
 118 E-²³⁰ gajā²³¹ khiribhārikā²³² gūmarā²³³ sī-
 119 nī-^{sā} bhū-²³⁴ sī-^{sā} sabbhe²³⁵ upagivātā²³⁶ sī-
 120 I-²³⁷ dīpā²³⁸ sī-^{sā} sabbhe²³⁹ muggi²⁴⁰ sī-
 121 E-²⁴¹ gajā²⁴² khiribhārikā²⁴³ gūmarā²⁴⁴ sī-
 122 nī-^{sā} bhū-²⁴⁵ sī-^{sā} sabbhe²⁴⁶ upagivātā²⁴⁷ sī-
 123 I-²⁴⁸ dīpā²⁴⁹ sī-^{sā} sabbhe²⁵⁰ muggi²⁵¹ sī-
 124 E-²⁵² gajā²⁵³ khiribhārikā²⁵⁴ gūmarā²⁵⁵ sī-
 125 nī-^{sā} bhū-²⁵⁶ sī-^{sā} sabbhe²⁵⁷ upagivātā²⁵⁸ sī-
 126 I-²⁵⁹ dīpā²⁶⁰ sī-^{sā} sabbhe²⁶¹ muggi²⁶² sī-
 127 E-²⁶³ gajā²⁶⁴ khiribhārikā²⁶⁵ gūmarā²⁶⁶ sī-
 128 nī-^{sā} bhū-²⁶⁷ sī-^{sā} sabbhe²⁶⁸ upagivātā²⁶⁹ sī-
 129 I-²⁷⁰ dīpā²⁷¹ sī-^{sā} sabbhe²⁷² muggi²⁷³ sī-
 130 E-²⁷⁴ gajā²⁷⁵ khiribhārikā²⁷⁶ gūmarā²⁷⁷ sī-
 131 nī-^{sā} bhū-²⁷⁸ sī-^{sā} sabbhe²⁷⁹ upagivātā²⁸⁰ sī-
 132 I-²⁸¹ dīpā²⁸² sī-^{sā} sabbhe²⁸³ muggi²⁸⁴ sī-
 133 E-²⁸⁵ gajā²⁸⁶ khiribhārikā²⁸⁷ gūmarā²⁸⁸ sī-
 134 nī-^{sā} bhū-²⁸⁹ sī-^{sā} sabbhe²⁹⁰ upagivātā²⁹¹ sī-
 135 I-²⁹² dīpā²⁹³ sī-^{sā} sabbhe²⁹⁴ muggi²⁹⁵ sī-
 136 E-²⁹⁶ gajā²⁹⁷ khiribhārikā²⁹⁸ gūmarā²⁹⁹ sī-
 137 nī-^{sā} bhū-³⁰⁰ sī-^{sā} sabbhe³⁰¹ upagivātā³⁰² sī-
 138 I-³⁰³ dīpā³⁰⁴ sī-^{sā} sabbhe³⁰⁵ muggi³⁰⁶ sī-
 139 E-³⁰⁷ gajā³⁰⁸ khiribhārikā³⁰⁹ gūmarā³¹⁰ sī-
 140 nī-^{sā} bhū-³¹¹ sī-^{sā} sabbhe³¹² upagivātā³¹³ sī-
 141 I-³¹⁴ dīpā³¹⁵ sī-^{sā} sabbhe³¹⁶ muggi³¹⁷ sī-
 142 E-³¹⁸ gajā³¹⁹ khiribhārikā³²⁰ gūmarā³²¹ sī-
 143 nī-^{sā} bhū-³²² sī-^{sā} sabbhe³²³ upagivātā³²⁴ sī-
 144 I-³²⁵ dīpā³²⁶ sī-^{sā} sabbhe³²⁷ muggi³²⁸ sī-
 145 E-³²⁹ gajā³³⁰ khiribhārikā³³¹ gūmarā³³² sī-
 146 nī-^{sā} bhū-³³³ sī-^{sā} sabbhe³³⁴ upagivātā³³⁵ sī-
 147 I-³³⁶ dīpā³³⁷ sī-^{sā} sabbhe³³⁸ muggi³³⁹ sī-
 148 E-³⁴⁰ gajā³⁴¹ khiribhārikā³⁴² gūmarā³⁴³ sī-
 149 nī-^{sā} bhū-³⁴⁴ sī-^{sā} sabbhe³⁴⁵ upagivātā³⁴⁶ sī-
 150 I-³⁴⁷ dīpā³⁴⁸ sī-^{sā} sabbhe³⁴⁹ muggi³⁵⁰ sī-
 151 E-³⁵¹ gajā³⁵² khiribhārikā³⁵³ gūmarā³⁵⁴ sī-
 152 nī-^{sā} bhū-³⁵⁵ sī-^{sā} sabbhe³⁵⁶ upagivātā³⁵⁷ sī-
 153 I-³⁵⁸ dīpā³⁵⁹ sī-^{sā} sabbhe³⁶⁰ muggi³⁶¹ sī-
 154 E-³⁶² gajā³⁶³ khiribhārikā³⁶⁴ gūmarā³⁶⁵ sī-
 155 nī-^{sā} bhū-³⁶⁶ sī-^{sā} sabbhe³⁶⁷ upagivātā³⁶⁸ sī-
 156 I-³⁶⁹ dīpā³⁷⁰ sī-^{sā} sabbhe³⁷¹ muggi³⁷² sī-
 157 E-³⁷³ gajā³⁷⁴ khiribhārikā³⁷⁵ gūmarā³⁷⁶ sī-
 158 nī-^{sā} bhū-³⁷⁷ sī-^{sā} sabbhe³⁷⁸ upagivātā³⁷⁹ sī-
 159 I-³⁸⁰ dīpā³⁸¹ sī-^{sā} sabbhe³⁸² muggi³⁸³ sī-
 160 E-³⁸⁴ gajā³⁸⁵ khiribhārikā³⁸⁶ gūmarā³⁸⁷ sī-
 161 nī-^{sā} bhū-³⁸⁸ sī-^{sā} sabbhe³⁸⁹ upagivātā³⁹⁰ sī-
 162 I-³⁹¹ dīpā³⁹² sī-^{sā} sabbhe³⁹³ muggi³⁹⁴ sī-
 163 E-³⁹⁵ gajā³⁹⁶ khiribhārikā³⁹⁷ gūmarā³⁹⁸ sī-
 164 nī-^{sā} bhū-³⁹⁹ sī-^{sā} sabbhe⁴⁰⁰ upagivātā⁴⁰¹ sī-
 165 I-⁴⁰² dīpā⁴⁰³ sī-^{sā} sabbhe⁴⁰⁴ muggi⁴⁰⁵ sī-
 166 E-⁴⁰⁶ gajā⁴⁰⁷ khiribhārikā⁴⁰⁸ gūmarā⁴⁰⁹ sī-
 167 nī-^{sā} bhū-⁴¹⁰ sī-^{sā} sabbhe⁴¹¹ upagivātā⁴¹² sī-
 168 I-⁴¹³ dīpā⁴¹⁴ sī-^{sā} sabbhe⁴¹⁵ muggi⁴¹⁶ sī-
 169 E-⁴¹⁷ gajā⁴¹⁸ khiribhārikā⁴¹⁹ gūmarā⁴²⁰ sī-
 170 nī-^{sā} bhū-⁴²¹ sī-^{sā} sabbhe⁴²² upagivātā⁴²³ sī-
 171 I-⁴²⁴ dīpā⁴²⁵ sī-^{sā} sabbhe⁴²⁶ muggi⁴²⁷ sī-
 172 E-⁴²⁸ gajā⁴²⁹ khiribhārikā⁴³⁰ gūmarā⁴³¹ sī-
 173 nī-^{sā} bhū-⁴³² sī-^{sā} sabbhe⁴³³ upagivātā⁴³⁴ sī-
 174 I-⁴³⁵ dīpā⁴³⁶ sī-^{sā} sabbhe⁴³⁷ muggi⁴³⁸ sī-
 175 E-⁴³⁹ gajā⁴⁴⁰ khiribhārikā⁴⁴¹ gūmarā⁴⁴² sī-
 176 nī-^{sā} bhū-⁴⁴³ sī-^{sā} sabbhe⁴⁴⁴ upagivātā⁴⁴⁵ sī-
 177 I-⁴⁴⁶ dīpā⁴⁴⁷ sī-^{sā} sabbhe⁴⁴⁸ muggi⁴⁴⁹ sī-
 178 E-⁴⁵⁰ gajā⁴⁵¹ khiribhārikā⁴⁵² gūmarā⁴⁵³ sī-
 179 nī-^{sā} bhū-⁴⁵⁴ sī-^{sā} sabbhe⁴⁵⁵ upagivātā⁴⁵⁶ sī-
 180 I-⁴⁵⁷ dīpā⁴⁵⁸ sī-^{sā} sabbhe⁴⁵⁹ muggi⁴⁶⁰ sī-
 181 E-⁴⁶¹ gajā⁴⁶² khiribhārikā⁴⁶³ gūmarā⁴⁶⁴ sī-
 182 nī-^{sā} bhū-⁴⁶⁵ sī-^{sā} sabbhe⁴⁶⁶ upagivātā⁴⁶⁷ sī-
 183 I-⁴⁶⁸ dīpā⁴⁶⁹ sī-^{sā} sabbhe⁴⁷⁰ muggi⁴⁷¹ sī-
 184 E-⁴⁷² gajā⁴⁷³ khiribhārikā⁴⁷⁴ gūmarā⁴⁷⁵ sī-
 185 nī-^{sā} bhū-⁴⁷⁶ sī-^{sā} sabbhe⁴⁷⁷ upagivātā⁴⁷⁸ sī-
 186 I-⁴⁷⁹ dīpā⁴⁸⁰ sī-^{sā} sabbhe⁴⁸¹ muggi⁴⁸² sī-
 187 E-⁴⁸³ gajā⁴⁸⁴ khiribhārikā⁴⁸⁵ gūmarā⁴⁸⁶ sī-
 188 nī-^{sā} bhū-⁴⁸⁷ sī-^{sā} sabbhe⁴⁸⁸ upagivātā⁴⁸⁹ sī-
 189 I-⁴⁹⁰ dīpā⁴⁹¹ sī-^{sā} sabbhe⁴⁹² muggi⁴⁹³ sī-
 190 E-⁴⁹⁴ gajā⁴⁹⁵ khiribhārikā⁴⁹⁶ gūmarā⁴⁹⁷ sī-
 191 nī-^{sā} bhū-⁴⁹⁸ sī-^{sā} sabbhe⁴⁹⁹ upagivātā⁵⁰⁰ sī-
 192 I-⁵⁰¹ dīpā⁵⁰² sī-^{sā} sabbhe⁵⁰³ muggi⁵⁰⁴ sī-
 193 E-⁵⁰⁵ gajā⁵⁰⁶ khiribhārikā⁵⁰⁷ gūmarā⁵⁰⁸ sī-
 194 nī-^{sā} bhū-⁵⁰⁹ sī-^{sā} sabbhe⁵¹⁰ upagivātā⁵¹¹ sī-
 195 I-⁵¹² dīpā⁵¹³ sī-^{sā} sabbhe⁵¹⁴ muggi⁵¹⁵ sī-
 196 E-⁵¹⁶ gajā⁵¹⁷ khiribhārikā⁵¹⁸ gūmarā⁵¹⁹ sī-
 197 nī-^{sā} bhū-⁵²⁰ sī-^{sā} sabbhe⁵²¹ upagivātā⁵²² sī-
 198 I-⁵²³ dīpā⁵²⁴ sī-^{sā} sabbhe⁵²⁵ muggi⁵²⁶ sī-
 199 E-⁵²⁷ gajā⁵²⁸ khiribhārikā⁵²⁹ gūmarā⁵³⁰ sī-
 200 nī-^{sā} bhū-⁵³¹ sī-^{sā} sabbhe⁵³² upagivātā⁵³³ sī-
 201 I-⁵³⁴ dīpā⁵³⁵ sī-^{sā} sabbhe⁵³⁶ muggi⁵³⁷ sī-
 202 E-⁵³⁸ gajā⁵³⁹ khiribhārikā⁵⁴⁰ gūmarā⁵⁴¹ sī-
 203 nī-^{sā} bhū-⁵⁴² sī-^{sā} sabbhe⁵⁴³ upagivātā⁵⁴⁴ sī-
 204 I-⁵⁴⁵ dīpā⁵⁴⁶ sī-^{sā} sabbhe⁵⁴⁷ muggi⁵⁴⁸ sī-
 205 E-⁵⁴⁹ gajā⁵⁵⁰ khiribhārikā⁵⁵¹ gūmarā⁵⁵² sī-
 206 nī-^{sā} bhū-⁵⁵³ sī-^{sā} sabbhe⁵⁵⁴ upagivātā⁵⁵⁵ sī-
 207 I-⁵⁵⁶ dīpā⁵⁵⁷ sī-^{sā} sabbhe⁵⁵⁸ muggi⁵⁵⁹ sī-
 208 E-⁵⁶⁰ gajā⁵⁶¹ khiribhārikā⁵⁶² gūmarā⁵⁶³ sī-
 209 nī-^{sā} bhū-⁵⁶⁴ sī-^{sā} sabbhe⁵⁶⁵ upagivātā⁵⁶⁶ sī-
 210 I-⁵⁶⁷ dīpā⁵⁶⁸ sī-^{sā} sabbhe⁵⁶⁹ muggi⁵⁷⁰ sī-
 211 E-⁵⁷¹ gajā⁵⁷² khiribhārikā⁵⁷³ gūmarā⁵⁷⁴ sī-
 212 nī-^{sā} bhū-⁵⁷⁵ sī-^{sā} sabbhe⁵⁷⁶ upagivātā⁵⁷⁷ sī-
 213 I-⁵⁷⁸ dīpā⁵⁷⁹ sī-^{sā} sabbhe⁵⁸⁰ muggi⁵⁸¹ sī-
 214 E-⁵⁸² gajā⁵⁸³ khiribhārikā⁵⁸⁴ gūmarā⁵⁸⁵ sī-
 215 nī-^{sā} bhū-⁵⁸⁶ sī-^{sā} sabbhe⁵⁸⁷ upagivātā⁵⁸⁸ sī-
 216 I-⁵⁸⁹ dīpā⁵⁹⁰ sī-^{sā} sabbhe⁵⁹¹ muggi⁵⁹² sī-
 217 E-⁵⁹³ gajā⁵⁹⁴ khiribhārikā⁵⁹⁵ gūmarā⁵⁹⁶ sī-
 218 nī-^{sā} bhū-⁵⁹⁷ sī-^{sā} sabbhe⁵⁹⁸ upagivātā⁵⁹⁹ sī-
 219 I-⁶⁰⁰ dīpā⁶⁰¹ sī-^{sā} sabbhe⁶⁰² muggi⁶⁰³ sī-
 220 E-⁶⁰⁴ gajā⁶⁰⁵ khiribhārikā⁶⁰⁶ gūmarā⁶⁰⁷ sī-
 221 nī-^{sā} bhū-⁶⁰⁸ sī-^{sā} sabbhe⁶⁰⁹ upagivātā⁶¹⁰ sī-
 222 I-⁶¹¹ dīpā⁶¹² sī-^{sā} sabbhe⁶¹³ muggi⁶¹⁴ sī-
 223 E-⁶¹⁵ gajā⁶¹⁶ khiribhārikā⁶¹⁷ gūmarā⁶¹⁸ sī-
 224 nī-^{sā} bhū-⁶¹⁹ sī-^{sā} sabbhe⁶²⁰ upagivātā⁶²¹ sī-
 225 I-⁶²² dīpā⁶²³ sī-^{sā} sabbhe⁶²⁴ muggi⁶²⁵ sī-
 226 E-⁶²⁶ gajā⁶²⁷ khiribhārikā⁶²⁸ gūmarā⁶²⁹ sī-
 227 nī-^{sā} bhū-⁶³⁰ sī-^{sā} sabbhe⁶³¹ upagivātā⁶³² sī-
 228 I-⁶³³ dīpā⁶³⁴ sī-^{sā} sabbhe⁶³⁵ muggi⁶³⁶ sī-
 229 E-⁶³⁷ gajā⁶³⁸ khiribhārikā⁶³⁹ gūmarā⁶⁴⁰ sī-
 230 nī-^{sā} bhū-⁶⁴¹ sī-^{sā} sabbhe⁶⁴² upagivātā⁶⁴³ sī-
 231 I-

63. Isīnam silagandhena pupphagandhena cūbhayaṃ
phalīnaṃ phalagandhena gandhito hoti assaṃso
Rattindivāna na jānāmi aratī me na vijjati
sake sisse ovaṇto bhīyo hāsaṃ labhāmi' ahaṃ
65. Puppānaṃ pupphamaṇānaṃ phalaṇaṃ cāpi paccaṭaṃ
dibbaṃ gandhā pavāyanti sobhayaṇtā maṃ' assaṃsaṃ
Saṃādhimhā vuttahāritvā ātāpi nupako ahaṃ
66. Kharibhāraṃ gaheṭvāna vanaṃ ajjhogaḥṇu ahaṃ
Uppāde supiṇe cāpi lakkhaṇe susikkhito
67. Pavattamaṇaṃ mantapadaṃ dharaṇāmi ahaṃ tadda
Aṇomadassi bhagavā lokajettho naraśabho
68. Aṇomadassi bhagavā lokajettho naraśabho
vivekakaṃso sambuddho Himaṇṇantaṃ upāgami
69. Ajjhogaheṭvā Himaṇṇantaṃ aggo kāruṇiko muṇi
pallāṇkaṃ ābhujitvāna mīdi purisutāmo
70. Tatth' addassāsuṃ sambuddhaṃ sappabhāsaṃ manonīnaṃ
indivaraṃ va jātitaṃ ādittāṃ va hutāsaṃsaṃ
71. Jālanāṃ diparutukkhāṃ va vijjūṃ abbhaghaṇe yaṭhā
suphullaṃ salāraṇaṃ va addasaṃ lokanāyakaṃ
72. Ayaṃ nāgo mahāvīro dukkhass' antakāro muṇi
idaṃ dassamaṃ āgamaṃ sabbe dukkhā pamuccare
73. Disvā' ahaṃ devadevaṃ lakkhaṇaṃ upadhāraṇaṃ
" Buddho nu kho na vā Buddho ? Hāda passāmi cakkhumaṃ "
74. Sahaṃsāraṃ cakkāmi dissanti caranuttamaṃ
lakkhaṇaṃ' ssa disvāna mittāṃ gacchāmi Jathāgate
75. Sammaṇjaṇaṃ gaheṭvāna sammajjitvān' ahaṃ tadda
atthā pupphā samāneṭvā buddhasēṭṭhaṃ apujāyaṃ
76. Pujayitvāna taṃ buddhaṃ oghatīṇaṃ anāsaṃsaṃ
ekamaṃsaṃ ayaṃ kātva namassuṃ lokanāyakaṃ
77. Yena nāneṃsa sambuddho vīhāsi anāsaṃso
tāṃ nānaṃ kūtīṭṭhāsuṃ; sunātha maṃsa bhāsaṃso.
78. Samuddharas' imaṃ lokāṃ sayambhu amutodaya
tava dassamaṃ āgamaṃ kankhāsotaṃ taranti te
79. Tvaṃ satthā ca keṭu ca dhāyo yūpo ca pāṇamaṃ
parāyaṇo patitthā ca dīpo ca dipaduttāmo
80. Sakkaṃ samudde udakāṃ pametum alhakena vā
na tveva tava sabbaṇṇū nānaṃ sakkaṃ pametave
81. Dhāretum pathaṃ sakkaṃ thapetvā tulaṃandale
na tveva tava sabbaṇṇū nānaṃ sakkaṃ pametave

92	Ākāśam munitum sakāḥ rajjyā angulena vā
93	na tveva tava sabhānū nānam sakāḥ pamecave
94	Mahāsamudde udakam pathavam cākhilū jāhe
95	buddhūnānam upādāva upamaḥ te na yujjare
96	Sadevākassa lokassa cittaṃ vesam pavatṭati
97	antojāgata ete tava nānamhi eakkhuṃtā
98	Yena nāmena pīto 'si kevalaṃ bodhim uttamaṃ
99	tena nāmena sabhānū maddasi paratitthiye
100	Ima gāthā pathivāna Sūreḥ nīma tūpaśo
101	aym un patharivāna pathaviyam mīdi so
102	Culla-ti-saḥ-sāmi ayyhogāḥ mahāmanave
103	accuggato tāvad eva giriṇṇā pavuccati
104	Tāva accuggato Xerū āyato vitthato ca so
105	cumito anubhedena kotīsatasaḥsiyo
106	lakṣhe thapivāmānamhi paṇḍikāyān agacchatha,
107	na tveva tava sabhānū nānam sakāḥ pamecave
108	Sukhumaccāhikena jālena udakam yo parikkhipo
109	ye keci udake pānā antojāgataḥ siyumu
110	'Tath' eva hi mahāvivā ye keci putthutitthiṇṇā
111	dittihigāhānapakkhaṇḍā parāmaṣena mōhitā
112	Tāva suddhena nāmena anāvaranadassina
113	antojāgata ete nānam te nātivatṭare
114	Bhagavā ca tamhi samaye Anomadassi mahāyaso
115	vutthitvā samādhamhā disaṃ olokayī jmo
116	Anomadassi-munino Nisabho nāma sāvako
117	parivuto satasaḥsiyo santacittēhi tādāhi
118	Khīnāsavcehi suddhehi chalaḥbhīnīnēhi tādāhi
119	cittaṃ aṇṇāya buddhāssa upesi lokanāyakaṃ,
120	Antaḥlikhe thitā tāttha padakkhiṇaṃ akamasu te
121	namassantā paṇḍalika orohum buddhasaṇṭhike
122	Anomadassi bhagavā lokajettho naraśabho
123	bhikkhusaṅghe mīsiditvā sitaṃ pātukari jmo
124	Varuṇo nān' upatthāko sabbaññussa mahheṣo
125	ekamasam civaram katvā apucehi lokanāyakaṃ
126	Ko nu kho bhagavā heṭu sitakamassā satthūmo?
127	na hi buddhā ahetuhi sitaṃ pātukaronti te
128	Anomadassi bhagavā lokajettho naraśabho
129	saṅghamaṇḍiye mīsiditvā imā gāthā abhāsatha

- 101 Yo mam pupphena pūjesi ñānañ cāpi anutthuni
tam aham kīttayissāmi, sunātha mama bhāsato
Buddhassa guraṃ aṇṇāya sabbe devā samāgatā
saddhammam sotukāma te sambuddham upasankamum
Dasasu lokadhātūsu devakāyā mahiddhikā
saddhammam sotukāma te sambuddham upasankamum
102
103
104 Hatthi assa rathā patthi senā ca caturanṅgi
parivārenti tam niccam buddhapūjāy' idam phalam
Sattimuttayāsahassāni bheriyo samalanakātā
upatthissanti tam niccam buddhapūjāy' idam phalam.
105
106 Solasitthisahassāni nāriyo samalanakātā
vicitravatthābharaṇā amuttamanikundalā
107 Alārapamahāsulā susaṇṇā tanumajjhima
parivārenti tam niccam buddhapūjāy' idam phalam
Kappasatasahassāni devaloke ramissati
108
sahasakkhattum cakkaṇvatti rājā rattithe bhavissati.
109 Sahassakkhattum devendo devarajjam karissati
padesarajjam vipulam gamanāto asankhuyam
110 Pacchime bhavē sampatte manussattam gamissati
brāhmaṇi Sāryā nāma dharayissati kucehima
111 Mātuyā nāmagottena paṇḍāyissati yam maro
Sāriputto ti nāmena tikkhapaṇṇo bhavissati
112 Asikhoti chaddetvā pabbajjissati' kiṇcama
gavesanto santipadam carissati mahim imam
113 Aparameyye ito kappe Okkakakulasambhavo
Gotamo nāmagottena sattthā loke bhavissati
114 Tassa dhammesu dāyādo oraso dhammanimmitto
Sāriputto ti nāmena hessati aggasaṅvako
115 Ayaṃ Bhāgīrasī Gangā Humavanta pabbhāvita
mahāsamuddam appethi tappayanti mahodadhim
116 Tath' evāyam Sāriputto Sāketisu visārado
paṇḍāya paramum gantvā tappayissati pāmo
117 Humavantaṃ upādāya sāgaraṇi ca mahodadhim
ethantare yam pulham gamanāto asankhuyam
118 Tam pi sakka asesena sankhātum gamaṇā yathā
na tveva Sāriputtassa paṇḍāy' anto bhavissati
119
Lakkhe thapiyamaṇhi khīye Gangāya valukā
na tveva Sāriputtassa paṇḍāy' anto bhavissati
na tveva Sāriputtassa paṇḍāy' anto bhavissati

- 130 Mahāsamudda gūṇavo gāmanāto asankhaya
 tath'eva Striputtissa paṇḍitā' anto na hessati
 131 Atābhavaṃ i samubbhūtaṃ (totaṃ) Sakyapuggavaṃ
 paṇḍitā paṇḍita gantvā hessati aggaṭṭhako
 132 Paṇḍitaṃ dhammacakkhaṃ Sakyaputtena tādaṃ
 unvattesseti samantā vassanto dhammavuttihvo
 Sabbaṃ etim abhināṇava (totaṃ) Sakyapuggavo
 bhikkhusaṃghe madditvā aggaṭṭhāne thapessati
 133 Aho me sukkaṃ kammaṃ Anomaḍassisa suttēhino
 yassāhaṃ kāraṃ katvāna sabbattha pārammigaṭo
 134 Aparameyyo kamaṃ kammaṃ phalaṃ dassesi me idha
 summito saraveṇṇo va kilese jhāpavaṃ ahaṃ
 135 Asankhataṃ gavesanto nibbānaṃ amataṃ padam
 vicamevā vanaṃ vādhmaṃ paṇḍitūtiyā
 136 Asankhataṃ paccasataṃ pabbajjyaṃ isipabbajjyaṃ
 137 Atābhārena bhūto ajjuttarānva's' ahaṃ
 138 N' atthi bāhiraṃke buddhi thapitvā jinasāsaṃam
 139 Ye keci buddhinaṃ satthā bujjhanti jinasāsaṃam
 140 Attahakāmaṃ mamaṃ etaṃ nayaṇāṃ iti 'haṃ tadā
 asankhataṃ gavesanto kuttitthaṃ saṇcaṃ ahaṃ
 141 Yathā 'sarattthiko poso kadahaṃ chetvā phālaye
 na tattha sātama vindeyyā sātena itthako hi so
 142 Tath'eva titthiya' loke nānāditthi bahujjāna
 143 Asankhataṃa itthā va sātena kadali yathā
 144 Paccame bhāve saṃpateṭe bihaṃabandhu aho's' ahaṃ
 145 kotiya satam chaddayitvā pabbajjyaṃ anāgāriyaṃ /
 Patthamaṃka-bhānavāraṃ
- 135 Ajjhāyako mantadhavo tinaṃ vedāna pāragū
 brāhmaṇo Saṇḍayo nāma tassā mūle vasaṃ' ahaṃ
 136 Sāvako te mahāvira Assaṇi nāma brāhmaṇo
 durāsado uggaṭeṇo pindāya carati sadā
 137 Tam addasaṃ saṇḍaṇṇāma munim mone samāhitaṃ
 santacitaṃ mahānāgaṃ suphullaṃ padumaṃ yathā

- 138 Divā me citā uppaṇi sudantā suddhamānaṃ
 usabham pavaram vīram arahāya bhavissati
 139. Paṣādiko iriyā abhirūpa susamvuto
 uttame damathē danto amatadassi bhavissati
 140 Yānunaḥam uttamattāham puccheyyaṃ tūttamānaṃ
 so me puttā kathessati patipucchāṃ' aham tādā
 141. Pindacāram carantassa pacchato agamā' aham
 okāsam patimānento pucchitum amataṃ padam
 142 Vithatāre anuppatā upagantvā pucchī' ham :
 Katham gotto' si tvam dhīra, kassā sisso' si mārisa ?
 143 So me puttā vyākāsi asambhito va kesari
 Buddho loke samuppanno tassā sisso' mhi sāvako
 144 Kīdisā te mahāvīra anujāta-mahāyaso
 buddhassa sāsanam dhammam sādhu me kathāyass' ubho
 So me puttā katti sabbam gambhīram nipunam padam
 tanhasallassa hantāram sabbadukkhāpanudanam
 146 Ye dhammā hetupabbhāvā tesaṃ hetum Tathāgato āha
 tesaṃ ca yo mūlā evam vādī mahāsamanā
 147 So' ham viṣṣajjite paṇhe pathamam phalam ajjhaḡam
 vīraṃ vimalo āsīm sutvāna jinasāsanam
 148 Sūtvāna muni vākyaṃ passitvā dhammam uttamam
 pariyogālihasaddhammo imam gātham abhās' aham
 149 "Es' eva dhammo yaḍi tāvad eva paccevyatā padam asokam
 addittham abbhutāṃ bahukkehī kappanahutehī"
 150 Sāham dhammam gavesanto kuttithē saṇceyam aham
 so me attā anuppatto kālā me na pparamajjitum
 151 Tosito' ham Assajimā patvāna acalam padam
 sahāyākam gavesanto assamam agamā' aham
 152 Duṇato' va mamam disvā sahāyo me susikkhito
 iriyāpatthasampanno idam vacanam abravī
 153 Paṣanamukhaṇetto' si muni muni bhāvo' va dissati
 amatābhigato kaccā nibbānam accutam padam
 154 Subhānūropo āyāsī anejjakarito vīra
 danto ca uttamadamathē upasanto' si brāhmaṇa
 155 Amataṃ mayā abhigatā sokasallavimodam
 tvaṃ pi adhigacchehī gacchāma buddhasanātikam
 156 Sādhu ti so patissutvā sahāyo me susikkhito
 hatthena hattham gāhītva upagāmi sattiḥsanātikam

- 157 Ubo pi pabbajissāma Sakyaputta tav' antike
 tava sāsanaṃ āgamaṃa vihaṃsa anāsava
 158 Kōto iddhiyā settho, ahaṃ paññāya paraḡo
 ubbo ca ekato hutvā sāsanaṃ sobhāyāmaso
 159 Apariyositasaṅkappo kūtitthe sañcecarim ahaṃ
 tava dassanaṃ āgamaṃa saṅkappo purito maṃa
 160 Pāthaviyaṃ patittihāya pupphanti samaye duma
 dibbā gandhā sampravanti toseṇti sabbapaṇama
 161. 'Tath' evāhaṃ mahāvira Sakyaputta mahāyasa
 sāsane te patittihāya samay' esaṃ pupphitum
 162. Vmuttipupphaṃ esanto bhavaśamsāramocanaṃ
 vimutti-pupphalābhena toseṃi sabbapaṇama
 163 Yāvata buddhahikkhettaṃhi thapetvāna mahāsum
 paññāya sadiso n' atthi tava puttassa cakkuhaṃ
 164. Suvmitā ca te sissā parisa ca susikkhita
 uttame damathe danta parivārenti tam sadā
 165. Thāyi jhāna iatā dhiraṃ santacittā samāhita
 muni moneyya-sampana parivārenti tam sadā
 166. Apicchā nipaḡa dhiṃ appāhāre aloṇpa
 jābhālābhena santutthā parivārenti tam sadā
 167. Āraññaka dhutaraṭṭa jhāyimo iṭṭhaśivara
 vivekabhūraṭṭa dhira parivārenti tam sadā.
 168. Pāpamaṃ phalaṭṭhā ca sekha phalaśamaṇṇo
 asimsaka uttamaṭṭhaṃ parivārenti tam sadā
 169. Sotāpamaṃ ca vimalā sakkaḡāgamaṃo ca ye
 anāgāmi ca araḡa parivārenti tam sadā
 170. Saṭipatthānakusala bojjhaṅgābhāvanāraṭṭa
 sāvaka te baḡu sabbe parivārenti tam sadā
 171. Iddhipādesu kusala samāddhiḡbhāvanāraṭṭa
 sammappadhānaṃ anyukṭā parivārenti tam sadā
 172. Tevja chalaḡbhīṇā ca iddhiyā pāmaṇḡaṭṭa
 paññāya paramipaṭṭa parivārenti tam sadā
 173. Eḡsa te mahāvira tava sissa susikkhita
 durasada uggaṭṭeja parivārenti tam sadā
 174. Tehi sissehi parivuto saññāṭṭehi tapasshi
 mugaṭṭa v' asaṃbhito uluraṭṭa va sobhasi
 175. Pāthaviyaṃ patittihāya ruhaṇti dharaṇitruḡa
 vepullatama papunanti phalaṇ ca dassayanti te

176. Pāthavi sadiṣo tvaṃ 'si Sakyaputta mahāyasa
 sāsane te paritthāya labhani amataṃ phalaṃ
 177. Sindhu Sarasvati c' eva nadīya Candabhāgyo
 Gangā ca Yamunā c' eva Sārabhu ca attho Mahi
 178. Eṭṭasam sandamāṇaṃ sāgaro sampāricchati
 jāhani puttaṃ nāmaṃ sāgaro te 'va nāyati.
 179. 'Tath' ev' ime catvāṇā pabbajitvā ta' anike
 jāhani puttaṃ nāmaṃ buddhaputta ti nāyare.
 180. Yathāpi cando vimalo gaccham ākāsaḍḍhātuya
 sabbe tāragāne loke ābhāya atirocati
 181. 'Tath' eva tvaṃ mahātvira parivuto devamānuse
 buddhahetham atikkamaṃ jalaṣi sabbaḍa tvaṃ
 Gambhīre utthita tvaṃ na velaṃ ativattati
 182. Gambhīre utthitvā loke nānāditthi bahujjāna
 183. 'Tath' eva tittivā loke nānāditthi bahujjāna
 dhammaṃ dhammānukāma te n' āvitaranti tam muni.
 184. Sac' eva tam pāpuṇanti pativādehi cakkhuma
 tav antikaṃ upāgantvā sañcuma 'va bhavanti te
 185. Yathāpi udake jātā kumudā maddalākā bahu
 upalumpanti toyena kaddamakalena ca
 186. 'Tath' eva bahukā satā loke jātā vṛuhare
 attitā ragadosena kaddame kumudam yathā.
 187. Yathā padumaṃ jalajaṃ jalamajjhe vṛubhati
 na so lūpanti toyena parisuddho hi kesari
 188. 'Tath' eva tvaṃ mahātvira loke jāto mahāmuni
 no palumpasi lokeṇa toyena padumaṃ yathā
 189. Yathāpi rammaṃ ke māsē bahu pupphanti vāriya
 nātikkaṃanti tam māsam samayo pupphanāya so
 190. 'Tath' eva tvaṃ Sakyaputta pupphitā te vinittiyā
 sāsanaṃ nātivattanti padumaṃ vāriyaṃ yathā
 191. Supupphito salarāja dibbagandham pavāyati
 ānāsālehi parivuto salarāja va sobhati.
 192. 'Tath' eva tvaṃ mahātvira buddhāṇānaṃ pupphito
 bhikkhusaṅghena parivuto salarāja va sobhasi
 193. Yathāpi selo Himavā osadho sabbapānanaṃ
 nāgānaṃ asutaṇaṃ ca devatānaṃ ca ālayo
 194. 'Tath' eva tvaṃ mahātvira osadho vīya pānanaṃ
 tevijja chalahhūṇā ca iddhiyā paramuggata

195	Anusitthā mahāvīra taya kāunulkena te
196	āmananti dhammatīyā vasaṇti tava sāsane
197	āgataṃ yathā siho abhinikkhamaṃ āsaya
198	cātuddisaṃ vīloketvā tikkhattuṃ abhinādayi
199	Sabbe miga uttasanti migaājassa gajjato
200	tathā hi jātimaṃ eso pasu taseti sabbadā
201	Gajjato te mahāvīra vasuddhā sampakampati
202	bodhaneyyaṃ 'va bojjhanti tassaṇti mātākāyikā
203	Tassaṇti tittihyaṃ sabbe nadato te mahāmuṇi
204	kākasenaṃ 'va vibbhaṇṭa migaraṇṭa yathā miga
205	Ye keci gaminō loka sattiṇāo ti pavuccare
206	parampajāgataṃ dhammaṃ desenti paṇisāya te
207	Na hi 'eva tvam mahāvīra dhammaṃ desesi pāṇanam
208	samaṃ saccaṃ bujjhitvā kevalaṃ bodhipakkhikam
209	Āyānusaṃyamātvā indriyaṃ phalāpbalam
210	bhābhābhābhe vidivāna mahāmegho va gajjasi
211	Cakkavālapariyantaṃ nisinaṃ parisaṃ bhava
212	nānāditthiṃ vīrenti vīmaticchedaṃāya tam
213	Sabbesaṃ cittaṃ añṇāya opamaṃkusalo muṇi
214	ekam paṇṇam katiṇto 'va vīmatin cūṇḍi pāṇanam
215	Uṇḍasasadiṣeḥ' eva vāsuddhā pūṇṭa bhava
216	sabbe 'va te paṇṇalikkā kittayum lokanāyakaṃ
217	Kappam 'va te kittayantaṃ nānāvānehi kittayum
218	paṇimetaṃ na pappeyyum appameyyo Tathāgato
219	Yathā sakkena thāmena kitiṇto hi mahājano
220	kappakotiṃ pakittiṇṭa evamevaṃ akittayum
221	Sace hi koci devo vā manusso vā susikkhito
222	pūritam parikkaddheyya vigīhatam 'va jābhēyya so
223	Sāsane te patittihyaṃ Sakyaputta mahāyasa
224	paṇṇāya pārammā gantvā vīharāmi anāsavo
225	Tittihye sampamadāmi vatteṃ jinasāsanaṃ
226	dhammasenāpati aṇṇa Sakyaputtassa sāsane
227	Appameyye katamā kammam phalaṃ dassesi me idha
228	sukhito saravego va kilese jhāpayi mamam
229	Yo koci manujo bhāram dhāreyya matthake sadā
230	bhārena dukkhiṇto assa bhāro hi bhārito tathā
231	Dayhamāno tih' aggehi bhavesu sammasarāṃ abham
232	bhārito bhāvāna gāṇṭuṃ uccārito yathā

- 214 Oropito ca me bhāro, bhava ugghātita mayā
karamīyaṃ katam sabbam Sakyaputtassa sāsane
215 Vāta buddhakhettemhi bhapetvā Sakya-pungavam
aham aggo 'mhi paññāya sadiso me na vijjati
216 Samādhimhi sukusalo iddhiyā pārāmaṅgato
icchanāno 'va 'ham ayya sabhāya abhinimmine
217 Anupubbavāṭissa vasiḥhuto mahānam
kathesi sāsanaṃ mayham, nirodho sayanaṃ mamaṃ
218 Dibbacakkhum visuddham me samādhikusoalo aham
sammappadhānam anuyutto bojjhaṅgabhāvanātarato
219 Sāvakena hi pattaḍḍham sabbam eva katam mamaṃ
lokanātham bhapetvāna sadiso me na vijjati.
220 Samāpatthvīmaṃyakausoalo jhānavimokkhanam khippalaḥhi
bojjhaṅgabhāvanātarato sāvakaḡunāpārāmaṅgato 'smaṃ
221 Sāvakaḡunēnaṃpi phuseṇa buddhiyā purisuttamaḡaratā
saddhāyā saṅgahitā cittaṃ sadā sabrahmaḡārus
222 Uddhātavisso va sappo chinnavisāno va usabho
nikkhitāmaṇadappo upema garuḡaravēna ḡanam
223 Vadi rūpīni bhavēyya paññā me vasupattinaṃ samēyya
Anomadassissa bhagavato phalaṃ etaṃ nānam bhavanāyā.
224 Pavattitaṃ dhammacakkam Sakya-puttēna tādaṃ
anuvattēṃ 'aham sammaññānāthavanāy' idaṃ phalaṃ
225 Ma me kadāci pāpiccho kusito hinavīriyo
appassuto anaḡāro sameto kattihaḡi ahu
226 Bahussuto ca medhāvī silesu susamaḥhito
cetosamāthāḡnyukto api muddham tiṭṭhatu
227 Tam vo vadāmi bhaddante yāvaṃt' ettha samāḡatā
appiccha hottha santutthā jhāyī jhānaratā sadā
228 Yam aham patthamaṃ disvā vīrajo vīmaḡo ahuṃ
so me ācariyo vīro Assaṃ nāma sāvako.
229 Tassāham vāhasā ayya dhammasenāpati ahuṃ
sabbattha pārāmaṃ patvā vīharāmi anaḡavo.
230 Yo me ācariyo āsi Assaṃ nāma sāvako
Yassam disāyāṃ vasati ussisaṃbhikaro aham
231 Maṃ kamam saritvāna ḡotamo Sakya-pungavato
bhikkhusaḡhe nisiditvā agḡāṭṭhāne thapesi maṃ.

232 Patisambhidā catasso vimokhā pi ca atth' ime
 chadabhinā -acehikarā katam buddhassa sāsasanaṃ ti
 Ittham sudam āyasma Sāriputto tthero ma gāthāyo abhāsittāhi.
 Sāriputtatthierassa apadānam samatāma

MAHĀVĀṆSA

(*Dutiyo Paricchedo*)

- 1 Mahāsammatarājassa vamsaḥ hi mahānam
 Kappādisum hi rājāsi Mahāsammatānamako,
 Roḥ ca Vararoḥ ca tathā Kalyāṇakaḥ duve,
 Uposatho ca Mandhitā Carakopacārā duve,
 Cetiyo Mucalo ceva Mahāmunicalānamako,
 Mucalindo Sāgaḥ ceva Sāgaradevanāmakō,
 Bharato Aṅgirasō ceva Ruci ca Suruci pi ca,
 Parāpo Mahāpatāpo Panāda ca tathā duve,
 Sudassanā ca Neru ca tathā eva duve duve
 Accenā cati rājāno tassā puttāputtakā
 asamkheyyāyukā ete atthavīsati bhūmipā
 Kusāvatim Rājagaham Mithilam cāpi āvasum
 Tāto satam ca rājāno chapaññāsā ca sabbhi ca
 catuvāsiti sahasāni chatimsā ca tato pare,
 dvatimsā atthavīsam ca dvāvīsati tato pare,
 attāharasā sattarasa pannarasa catuddasā,
 nava satā dvādasam ca pañcavīsā tato pare,
 pañcavīsam dvādasam ca dvādasam ca navāpi ca,
 catuvāsiti sahasāni Makhādevādika pi ca
- 10
- 11 solasā yāva Okkākaḥ paputtā rāsito ime
 viṣum viṣum pure rājyam kamato anusāsissum
 Okkāmuḥko jettahaputto Okkākasāsāsi bhūpati,
 Nipuno Candimā Candamuḥko ca Sivisamjāyo
 Vessantaro mahārājā Jālī ca Sihavāhanō
- 13
- 14 Sihassaro ca iccete tassā puttāputtakā
 Sihassārasi sahasāni Sihassarassa rājumo
 puttāpapputtarājāno, Jāyasseno tadantimo.

- 15 Ete Kapilavattihusmim Sakyaraṇa ti vissuta
 Sihannu mahārāja Jayasenassa atṛaḷo,
 Jayasenassa dhita ca nāmenāsi Yasodhara
 Devadāhe Devadahasako nāmāsi bhūpati,
 17 Aṅgano cātha Kaccāna āsum tassā sutā duve
 Mahesi cāsi Kaccāna rāṇo Sihannussa sā,
 18 āsi Aṅganasakkassā mahesi sā Yasodhara
 Aṅganasā duve dhita Māyā cātha Pajāpati,
 19 puttā duve Dandapaṇi Suppabuddho ca Sakyo
 Paṇca puttā duve dhita āsum Sihannussa tu
 20 Suddhodano Dhotodano Sakkasutkāmitodano,
 Amita Pamiṭa cāti, ime paṇca imā duve
 21 Suppabuddhassa Sakassā mahesi Amita ahu,
 tassāsum Bhaddakaccāna Devadatto duve sutā
 22 Māyā Pajāpati ceva Suddhodanamahesyo,
 Suddhodanamahārāṇo putto Māyāya no jmo
 23 Mahāsammatavamsamhi asamvhiṇne mahānumi
 evam pavatte samjāto sabhakkhattiyamuddham
 24 Siddhattassā kumārassa bodhisattassā sā ahu
 mahesi Bhaddakaccāna, putto tassāsi Rāhulo
 25 Bimbisāro ca Siddhattakumāro ca saḥāyaka,
 ubhinnam pitāro cāpi saḥāyā eva te ahuṃ
 26 Bodhisatto Bimbisāra paṇcevasassadhiko ahu,
 ekumattismo vayasā bodhisatto 'bhikkhama
 27 Padahitvāna chabbassam bodhim pṭvā kamena ca
 paṇceattismo va vayasā Bimbisāram upāgama
 28 Bimbisāro pamarasavasso 'tha pitara sayam
 abhisitto mahāpuṇṇo, pattarajjassā tassā tu
 29 patte solassame vasse sattiḥa dhammam adesayi
 Dvāpārṇāsēva vassāṇi rajjam kāresi so paṇa
 30 rajje samā pamarasa pubbe jmasamāgama,
 sattiattimā samā tassā dharāmaṇe tatthagate
 31 Bimbisārasutto 'jātasattu tam ghātiyāmatu
 rajjam dvattimā vassāni mahāmittaddu kārayi
 32 Ajātasattuṃ vasse attāme muṃ nibbuto,
 pacche so kārayi rajjam vassāni catuvīsati

- 16 vassānam pathānam māsam sabbasenāsanesu pi
 kāresu patisamkharā vāvānājātasattu
 17 Vihārapatisamkharē nittithe āhu bhūpatim
 “idāni dhammasamgīti kārissāma mayā” iti
 18 “Kattabbam kīṃ” ti puttassā “masajjattānam” āhu te.
 Rājā “kattā” ti pucchitvā vuttattānamhi tehi so
 19 siggham Vebhāraselassā passe kāresi mandapam
 Sattapamugūhadvāre ramam devasabhopamam
 20 Sabbatthā mandayitvā tam attharāpesi tatttha so
 bhikkhunam ganānāyeva anagghattharanāni ca
 21 Nissāya dakkhnam bhāgam uttarānukham uttamam
 thērāsam supāṇāttam āsi tatttha mahārāham
 22 Tasmim mandāpamajjhassim puatthānukham uttamam
 dhammāsānam supāṇāttam ahosi sugatārāham
 23. Rājārocesī thērānam “kammam me nittitām” iti
 Te thērā thērān ānandakaram abravum
 24 “Sve samnipāto Ānanda, sekheṇa gamānam tahiṃ
 na yuttam te, sadatthe tvam appamatto tato bhava”
 25 Iccēvam codito thero katvāna vīryam samam
 iriyāpathato muttam arāhattam apāpum
 26 Vassānam dutiye māsē dutiye divase pana
 rucire mandape tasmim thērā samnipatimsu te
 27 Thapetvānandathērassā anucchavīkam āsanam
 āsanesu nisidimsu arāhanto yathārāham
 28 Thero ‘rahattappatim so nāpetum tehi nāgamā,
 “kuhum Ānandatthero ?” ti vuccamāne tu kehi
 29 nimmujjitvā pathaviyā gantvā jotipathēna vā
 nisidi thero Ānando attano thapitāsane
 30. Upālithērā vīnaye sesadhamme asesake
 Ānandattherā akarum sabbe thērā dhuramdhare
 31 Mhātthero sakattānam vīnāyam pucchitum sayam
 samman’ Upālithero ca vissajjetum tam eva tu
 32 Thērāsane nisiditvā vīnāyam tam apucchī so,
 dhammāsane nisiditvā vissajjesi tam eva so
 33 Vīnāyāṇṇunam aggeṇa vissajjitakamēna te
 sabbe sajjhāyam akarum vīnāyam nayakovidā
 34 Aggam bahassutādinam kosārakkham mahesim
 sammanitvāna attānam thero dhammam apucchī so,

5	Ettha sammānāyatānaṃ dhammānāmagato saṃvāram vissajjesi tam ānandāthāro dhammanāṃ asacato vedhamunni tena vissajjitakamena te sābhe sajjhāyaṃ abharuṃ dhammanāṃ dhammatthakovidā Evaṃ saccāhi māsā dhammasaṃgītiṃ utthiṭṭhā sabbalokāhi utthiṭṭhā sabbalokāhiṭṭhā sā Mhākaṣṣipathārena idam sugatasāsaṃam
6	paṇḍitā vassisaṃsaṃ samatthānaṃ vattāne kaṭam "
7	ni saṃjātaṃ piyaṃ saṃuddhāraṃ kaṃṇānāṃ saṃgītiṃ vassāne chaddhākaṃ pi māhānāhi
8	so chāryānaṃ cāhi saṃ lokaṃ nekaṃ nekaṃ "he rā" eva kaṭāṭṭā ca thevāyaṃ piyaṃ piyaṃ "Paṭhamam saṃgāhaṃ kaṭvā kaṭvā lokānāṃ bahum te yāvāyavukāṃ thātvā thevā sābhe pi mibbutā "he rā pi te m utpādapāhātānāṃ lokānāṃ kaṭvārahānaṃ mibbutāpi mibbutā māraṇagghorānāṃ mibbutā tenāpi jivānaṃ idam mānaṃ jūheyyāṭṭi
9	Sugāmapasādasamvegatthāya kaṭe Mhātvāmaṃse Paṭhamā dhammasaṃgītiṃ nāma tāyā paṭicchādo
(Cuttuḥ Paṭicchādo)	
1	Ājāsasārupputto tam ghāteva 'dayubhadako rajjam solasaṃvassāni kārasi mittaṃ dūbhiko Udayabhadraputto tam ghāteva Anuruddhako, Anuruddhasa putto tam ghāteva Anandānāmaṃko mittadūno dūmatino te pi rajjam akārayuṃ "Tesāni ubhinnum rajjasi atthiṃvassānā" atthikamun Mundasa putto pitaraṃ ghāteva Nāgadasako cātuvīsati vassāni rajjam kārasi pāpako "Pitughātākāvaṃso 'yaṃ" iti kuḍḍhātha nāgāṭṭhā Nāgadasakaraṭṭānaṃ apāneva samāgata Sūsanāgo ti paṇḍitānaṃ amāreṇaṃ sūdhūsammatānaṃ rajjase samābhisiṃcimuṃ subbesāni hitamānaṃ So atthārasa vassāni rājā rajjam akārayi, Kālāsako tassā putto atthavīsati kārāyi, Attē dasame vasse Kālāsokassa rājyo saṃbuddhāparinibbānā evaṃ vassasatānaṃ ahu

- 9 Tada Vesaliya bhikkhu aneke Vajjiputtaka
singlonam dvangulam ca tathā gāmantaram pi ca
āvāsānumatācūnam amathītam jalogi ca
10 usidānam adasakam jātārupādikam iti
dasavatthūni dipesum “kappanti” ti a jājimo
11 Tam sutvāna Vasatthero caram Vajjisū cārikam
chala bhinnābala ppatto Kakandakadajatrājo
12 tam sametum saussāho tatthāgami Mahāvānam
13 Thapetvā ‘posathagge te kamsapātim sabodakam
“kappaṇādi samgghassa dethe” t’ āhu upāsake.
14 “Na kappat’ etam, mā deha” iti therō sa vāryi
Patisāramiyam kammam Vasatthherassa te karum
15 Vacitvā anudūtam so saha tena puram gato
attano dhammavādītā samnāpetvā va nāgare
16 Anudūtavāco sutvā tam ukkhipitum āgata
parikkhīpiya attham su gharā therasa bhikkhavo
17 Therō ugghama nabhasā gantvā Kosambiyam thito
Pāvayakāvāntikānam bhikkhūnam santikam jāhum
18 pesesi dūte tu sayam gantvā hogagapabātam
āha Sambhūtathherassa tam sabbam Sānavāsino
19 Pāvayaka satti thera asit’ Avāntikā pi ca
mahākhinnāsava sabbe Ahogangamhi otarum
20 Bhikkhavo samnipatā sabbe tattha tato tato
āsum navutisāhasāni, manteva ākhilā pi te
21 Soreyyarevatathheram bahussutam anāsavam
tamkalāpamukham thāva passitum nikkhāmusu tam
22 Therō tam mantānam sutvā Vesālim gantum eva so
icchanto phāsugamānam tato nikkhāmi tamkhanam
23 pāto pāto va nikkhāntathānam tena mahatānā
sayam sayam upentā nam Saha jātiyam addasum
24 Tattha Sambhūtathherena Vasatthero niyojito
saddhammasavānante tam Revatathheram uttamam
25 upēca dasavatthūni pucchī, therō patikkhīpi,
26 sutvāddhikaranam tam ca “nusedhema” ti abhavi
Pāpa pi pakkhāmi pekkhantā Revatathheram addasum
27 Samanākam parikkhāram patiyādiya te bahum
siggham nāvāya gantvāna Saha jātisamipagā
karontā bhātāvassaggam bhātakkāle upatthite.

- 28 Sabhūtin āvasanto Sālabhēro vicintīya
 "Paveyyakā dhammavādī" iti passī anāsavo
 29 Uppecca tam Mahābāliṃ "dhamme tittīhā" ti abravī,
 niccaṃ dhamme tūtatam so attāno tassā abravī
 30 Te parikkhāram ādāya Revatattihēram addasum,
 thero na gāhī tam pakkhāram tampaṭṭakbhagūhī paṇāmayī
 31 Vesāṃ te tato gantvā, tato Puppahapuram gatā
 vadiṃsu Kālasokassā navindassā alajjīmo
 32 "Sattussā no gandhabhākutim gopayantā mayam tahiṃ
 Mahāvānavihārāmbi vassāma Vajjibhūmīyam;
 33 "ganhissāma vihāram" ti gāmaavāsikabhikkhavo
 āgacchanti mahārāja, patiseddhāya te" iti.
 34 Rājānam duggahitā te katvā Vesāṃ āgānum
 Revatattihēramūlambī Sahajātīyam ettha tu
 35 bhikkhū satasabassāni ekādassa samāgatā
 navutī ca sabassāni āhu tamvatthussantiyā
 36 Atiutthēhi vīmā vatthussamānam nevā rocayī
 thero, sabbe pi bhikkhū te Vesāṃ āgānum tato
 37 Duggahito ca so rājā tatthāmaacce apesayī,
 mūlā devānubhāvena aññattha āgāmiṃsu te
 38 Pesetvā te mahīpālo tam ratum supīnena so
 appassī sakam attānam pakkhittam Lohakumbhīyam
 39 Atibhito ahū rājā, tam assāsetum āgama
 bhagīni Nandathēri tu ākāsena anāsava
 40 "Bhāriyam te katam kammam, dhammike 'yye khamāpaya,
 pakkho tesaṃ bhavitvā tvam kuru sāsanaṭṭaggaṃ
 41 Evaṃ kate sotthi tūyham hessati" ti apakkamī.
 Pabhatē yeva Vesāṃ gāntum nikkhāmi bhūpati.
 42 Gantvā Mahāvānam bhikkhusamaggaṃ so sammupātīya
 sutvā ubhinnam vādam ca dhammapakkham ca rocīya
 43 khamāpetvā dhammike te bhikkhū sabbe mahīpati
 attāno dhammapakkhattam vatvā, "tūmhe yatthārucei
 44 sampaggaḃham sāsanaṃsa karothā" ti ca bhāsīya
 datvā ca tesaṃ āraḃkham āgamaṃsa sakam puram
 45 Nicchētum tāni vatthūni samaggaṃsa sammupātī tadā,
 anaggaṃ tattha bhassāni samaggaṃsaṃ ajāyīsum
 46 Tato so Revatattihēro sāvetoṣ samaggaṃsaṃ ajā
 ubbāhikāya tam vatthūnam sametum nicchayam akā

- 47 Pācīnake ca caturo caturo Pāveyyake pi ca
 ubbāhikāya sammāmi bhikkhū tamvatthūsanṭiyā
 48 Sabbakāmi ca Sāho ca Khujjasobhitāmakko
 Vāsabhagāmi ko cati therā Pācīnaka me,
 49 Revato Sānasambhūto Vaso Kākāndakatrājo
 Sumano cati cattāro therā Pāveyyaka me
 50 Sametum tāmi vatthūmi appasaddam anākulam
 agamum Vāhikārāmaṃ attha therā anāsava,
 51 daharenāyitenettha paṇḍatte āsane subhe
 misidimsu mahātherā mahāmunimatañṇuno
 52 Tesu vatthūsu ekekam kamato Revato mahā
 therō theram Sabbakāmm puechi puechāsu kovido,
 53 Sabbakāmi mahāthero tena puttō 'tha vyākari
 "sabbāmi tāmi vatthūmi na kappantīti suttaṃ"
 54 Niharivādāhikaramam tam te tattha yatthākkamam
 tathēva samghamaññhe pi puechāvīssajjānam karum
 55 Niggaḃham pāpabhikkhūnam dasavattūkaḍḍipinam
 tesam dasasahasānam mahātherā akāmsu te
 56 Sabbakāmi patthavīyā samghatthero tadā ahu,
 so vīsavassasatiko tadāsi upasampada
 57 Sabbakāmi ca Sāho ca Revato Khujjasobhito
 Vaso Kākāndakasuto Sambhūto Sāpavāsiko
 58 cha therānandatherassa ete saddhivīhāriṃ,
 Vāsabhagāmi ko ceva Sumano ca/duve paṃa
 59 therānuruddhattherassa ete saddhivīhāriṃ,
 attha therā pi dhanā te dīthapubbā tatthagatam
 60 Bhikkhū satasabassāmi dvādasāsum samāgata,
 sabbesam Revatatthero bhikkhūnam paṃukho tadā
 61 Tada so Revatatthero saddhammatthivīyā ciram
 karetum dhammasamgītum sabba bhikkhusamūhato
 62 pabhinnaatthadānānam pitakattayadhāriṃam
 satāmi satā bhikkhūnam arahantānam uccam
 63 Te sabbe Vāhikārāme Kālāsokena rakkhita
 Revatattherapāmo khaḥ akarum dhammasamgaham
 64 Pubbe katam tathā eva dhammam paccāha va bhāsitam
 ādāya nūttapasesum tam etam māsehi atthahi.
 65 Evaṃ dutiyasamgītiṃ katvā te pi mahāyasa
 therā dosakkhayaṃ patā, patā kālēna nibbutum

66 Iti paramamātinam pattipattabakānam
tibhavarāhitakārānam lokanāthopasānam
sumariya maraṇam tam samāhātāsārakatam
parigamyaṃmaṣaṃ appamatto bhavēyyāti
Sujanappasādasamvegatthāya kate Mahāvaṃse
Dutiyasaṃgīti nāma catuttho paricchedo

(*Pariccamo Paricchedo*)

1 Yā mahākaṣṣapādīhi mahāthērehi ādito
kata saddhammasaṃgīti thēriyā ti pavuccati
2 Elko va thēravādo so ādivassaṣate ahu,
ānāṇacariyavāda tu tato oīam aṇāyisum
3 Tēhi saṃgītikārehi thērehi dutiyēhi te
niggaḥitā pāpabhikkhū sabbe dasasahasakā
4 akāms' ācariyavādan te Mahāsaṃgīhikānāmakam,
tato Gokulika jātā Ekavyohārīkā pi ca
5 Gokulikehi Pannatīvāda Babhūlikā pi ca
Cetiyavāda tesvewa, samahāsaṃgīhikā cha te
6 Puna pi thēravādehi Mahimsasakabhikkhavo
Vajjiputtakabhikkhū ca duve jātā ime khalu
7 Jātā ti Dhammuntariyā Bhadrariyānikabhikkhavo
Chandāgārikā-Sammīti-Vajjiputtābhikkhavo
8 Mahimsasakabhikkhūhi bhikkhū Sabbatthavādmo
Dhammaguttikabhikkhū ca jātā khalu ime duve
9 Jātā Sabbatthavādīhi Kassapiyā, tato pana
jātā Samkanthikā bhikkhū, Suttavāda tato pana
10 Thēravādena saba te honti dvādas' ime pi ca,
pubbe puttā cha vāda ca iti attthārasakhiḷā
11 Sattarasāpi dutiyē jātā vassaṣate iti,
ānāṇacariyavāda tu tato oram aṇāyisum
12 Hemavata Rājagiriyā tathā Siddhatthakā pi ca
Pubbasēhiyabhikkhū ca tathā Aparasēhiyā
13 Vajjiriyā, cha ete pi Jambudīpamhi bhinnakā,
Dhammaruci Sāgaliyā Lanakādīpamhi bhinnakā

Ācariyākuluvāddakathā nittihitā.

14. Kālāsokassa puttā tu ahesum dasa bhātuka
dvāviṣaṭi te vassāni rājyam samānussāsissum

- 15 Nava Nanda tato āsum kameñeva narādhīpā,
 te pi dvāvīsa vassāni rajjam samannusāsīsum
 Moriyānam khattiyānam vammase jātāni suriddharāni
 Candagutto ti paññātāni Cāṇakko brahmano tato
 navamam Dhamanandam tam ghaṭetvā candakodhavaṃ
 sakale Jambudīpasīman rajje samabhisiṇci so
 17. sakale Jambudīpasīman ekarajjam apāpunī
 Vemāṭhike bhātaro so hantvā ekūnakam satam
 Asoko āsi tesaṃ tu puñṇatejjobaliddhiko
 20. Vemāṭhike bhātaro so hantvā ekūnakam satam
 sakale Jambudīpasīman ekarajjam apāpunī
 21. Umātibhāto pacchā pure tassābhisekato
 sātthārassāni vassasatadvāyam evam vijāyāni
 22. Pāvā catūhi vassehi ekarajjam mahāyaso
 pure Pātaliputtasīman attānam abhiseceyī
 23. tassābhisekassamakkālam ākāse bhūmīyam tathā
 yojane yojane ānā niccam pavīsatā ahu.
 24. Anotattodakam kāye attbhānesum dūne dūne
 devā, devo akā tehi samvibhāgam jamaṃsa tu
 25. Nāgalatādantakattāham ānesum Himavanto
 anekesaṃ sahasśānam devā eva pahonakam,
 26. aggadāmalakam ceva tathāggadabharitakam
 tato va ambaṇakam ca vamaṃggandharasuttamam
 27. pañcevaṇṇāni vattbhāni hatthapūṇchanaṇṇapattakam
 pītāni ca dibbapānam ca Chaddantadabato maru,
 28. sumanapūpphapattakam asuttam dibbam uppalam
 vīlepanam aṇḍānam ca nāge nāgevaṇṇamāto,
 29. saḍḍābhassāssāni navūtīm tu suvā pana
 Chaddantadabato yeva āharimāsu dūne dūne
 30. Te sālī nittus' akane akhādetvāna tādūle
 akamāsu mūsikā, tehi bhāttam rājākulā ahu
 31. Akamāsu satāni tassā mādḍhūni mādḍhūmakkhikā
 tathā kammarāsaḍḍāsu accchā kūtāni pātayun
 32. Karavīkā sakunīkā manūñṇā mādḍhurasarā
 akamāsu tassāggantvāna rāṇṇo mādḍhurasāssitāni
 33. Rājābhīstto so 'soko kumārāni Tissasavhayam
 kanittihakam sodariyam uparajje 'bhiseceyī

34 Pita satthisahassāni brāhmaṇe brahmayajakkhike
bhogesi, so pi yeve tīni vassāni bhogayi

35 Disvanupasānam tesam Asoko pavivesane

“viceyyadānam dassam” ti amāce sammyojayi,

36 ānāpayitvā matinaṃ nānāpāsāndike visum

vināmsitvā msaṃjāya bhogāpetvā visajjayi

37 Kāle vātūyanagato santam racchāgatam yatim

Nigrodhasāmaneram so disvā cittam pasādayi

38 Bindusārassa puttānam sabbesam jettahabhātuno

Sumānassa kumārassa puttō so hi kumārako

39 Asoko pitaraṃ diṇnaṃ rajjam Ujjeniyam hi so

hitvāgato Puppāpuram Bindusāre gihānake,

40 katvā puram sakāyattam mate pitaraṃ bhātaram

gbāteṭvā jettahakam rajjam aggahesi pure vare

41 Sumānassa kumārassa devi tammaṇṇikā tato

gabbhini nikkhāmitvāna pacinadvārato bahi

42 candaḷaḷagāmaṃ agamā, tattha nigrodhadēvatā

tam āmanṭiya nāmena māpetvā gharakam adā

43 Tadāhe va varam puttam vijāyitvā sutassā sa

Nigrodho ti akā nāmaṃ devatānuggahānugā

44 Disvā tam jettācandālo attano sāmim viyā

45. Tam Mhāvaruṇattihero tadā disvā kumārakam

upamissāyasaṃpannam arahā pucchi mātaram,

46. pabbājesi, khuragge so arahattam apāpam

47. Dassanāyopagacchanto so tato mātudevīyā

dakkhiṇena dūvārena pavāsitvā puruttamam

48 tamgāmaggāmaṃaggēna yāti rajjagane tadā,

48. santāyā iriyāya, smim pasidi sa mahāpāti,

pubbe tu sammuvāsena pemaṃ casmim ajāyathā

49 Pubbe kira tayo āsum bhātaro madhuvāṇṇā,

eko madhum viikkimāti, āharanti madhum duve

50 Eko paccēkassambuddho vanarogaturō ahū,

51 aṇño paccēkassambuddho tadattāham madhuvattāhiko

51. Pīṇḍacārikavattēna nagaram pavāsi tadā

52. Tittāham jalattāham gacchanti ekā ceti tam addasa

pucchitvā madhuhukāmatāmaṃ natvā hatthēna ādisi

“eso madhvāpāno bhante, tatthā gacchā” ti tam bravi.

- 53 Tattva patthassa buddhassa vāṇijo so pasādevā
vissandayanto mukhato patāpuram madhum adā
Punam ca uppatantam ca patitam ca mahitāle
disvā madhum pasanno so evam panidahi tadā.
54 “Jambudīpe ekarājyam dānenānena hotu me,
ākāse yojane ānā bhūmīyam yojane ti ca”
55 Bhātare āgate āha “edisassa madhum adam,
annumodatha tumhe tam, tumhākam ca vāto madhu”
56 Jetho āha atuttho so “candālo nūna so siyā,
nivāseṇti hi candālā kasaṇṇāni sadā” iti,
57 majjho “paccekabuddham tam khipa parāmanave” iti
Patitādanavāco tassā sutvā te cānumodisum
58 Apānadesikā sā tu devitām tassā patthayi
adissamaṇasamdhī ca rūpam aṭṭhamorāmanam
60 Asoko madhudo, ‘samdhimittā devī tu cetikā,
candālāvādī Nigrodho, Tisso so parāvādiko
61 Candālāvādī candālāgāme āsi yato tu so,
patthesi mokkham mokkham ca satāvasso va pāpuni
62 Nivithāpemo tasum so rājātuturto tato
pakosāpesi tam, so tu santāvutthi upāgami
63 “Nisida tātanurūpe āsane” t’ āha bhūpati,
adisvā bhikkhum aṭṭham so sihāsānam upāgami
64 Tasum pallānkam āyante rājā iti vicintayi
“ājāyam sāmanero me gharē hessati sāmiko”
65 Alambevā karām raṇṇo so pallānkam samāruhi,
nisiḍi rājapallānke setaccchattassā hetthato
66 Disvā tāthā nisumam tam Asoko so mahipati
samabhāvetvāna gūmato tuttho tiva tadā ahu
67 Attano patiyattena khajjajbhoyjena tāpīya
sambuddhabhāsitam dhammam sāmaneram apucchī tam
68 Tassappamādvāggam so sāmanero abhāsatha
tam sutvā bhūmipālo so pasanno jmasāsane
69 “attā te miccabhāttāni dammi tātā” ti āha tam,
70 ‘upajjhāyassā me rājā tāni dammi” ti āha so
Puna attahasu dīnnesu tān’ adācariyassā so,
Puna attahasu dīnnesu bhikkhusamgassā tān’ adā
71 Puna attahasu dīnnesu adhivāsesi buddhimā,
dvatimsa bhikkhū adāya dutiye divase gato

72 sabatthā tapito ianā dhammam desiyā bhūpatum
saranesu ca silesu thapesi samahāṇam

Vigrohastāmanveradussanum utthittum.

- 73 Tato rājā pasanno so digunena dīne dīne
bhikkhū sattiṃsaḥsaṃ annupubbeṇa vaddhāyi
74 Tittiyānaṃ saḥsaṃ mikkaḍḍhitvāna sattiḥ so
sattiḥ bhikkhusaḥsaṃ gñāe miccaṃ abhōjayi
75 Sattiḥ bhikkhusaḥsaṃ bhōjetum tūito hi so
patiyādapayivāna khajjyabhōjjam mahārāham
76 bhūṣepetvāna nagaram gantvā saṃggham nimanāyā
gḥāim nectvāna bhōjetvā datvā sāmānakam bahum
77 'sattthāra desito dhammo kittako?' ti apucchabhā,
vyākāsi Moggalliputto 'Tissatthero tadassā tam
78 Suttvāna "cuturāstī dhammakkhandaḥ" ti so 'bravi
"pūjemi te 'ham paccekam vihārena" ti bhūpati
79 Datvā tadā channaavutthihanaḥkotim mahīpati
purenu catuṃsatisaḥsesu mahītale
80 tattiha tatttheva rājūhi vihāre ārabhāpāyi,
sayam Asokāīnam tu kārāpetum samārābhi
81 Ratanaṭṭayānigīodhagīlānānaṃ ti sāsane
paccekam satasahassaṃ so adāsi dīne dīne
82 Dhanena buddhadinnena thūpapūjā anekadha
anekesu vihāresu aneke akkarum sadā,
83 dhanena dhammadinnena pacceyāye caturo vare
dhammadhārānaṃ bhikkhūnaṃ upanesuṃ sadā nare.
84 Anotatodakājyesu saṃgghassa caturo adā,
tepitakānaṃ therrānaṃ sattihiyekam dīne dīne,
85 ekam Asamdhimittāyā deviyā tu adāpāyi,
sayam pama duve yeva paribhūṇi mahīpati
86 Sattiḥbhikkhusaḥsaṃ dantakattāham dīne dīne
solasitthisaḥsaṃ adā nagalātāvāyā
87 Athekadivasaṃ rājā catuṣambuddhadassanā
kappāyukam Mahākalāma nagarājāma mahiddhikam
88 sunitvāna tam ānetum sonnasankhalibandhanāṃ
pesayitvā tam ānetvā setaccchattassa hetthato
89 Pallankamhi misidevā nānapūpphehi pūjīya
solasitthisaḥsaṃ parivārīya abravī

- 90 "saddhammacakkavattissa sabbaññussa mahesmo rūpam anantaññassa dasseli mama bho" iti.
91. Dvattimsalasakhanūpetam asitivayānūjalam vyāmapabāparikkhittam ketumālabhisobhitam nūmāyī nāgarāḥ so buddharūpam manoranam Tam disvātpasādassa vūmahayassa ca purito "etenā nūmittam rūpam idisam, kīdisam nu kho Tatthagatassa rūpam" ti asi pitunātuṇato
94. Akkhipujam ti samhātā tam satthāham nūrantam mahāmāham mahārājā kāṭāpesi mahiddhiko

Sāsanappaveso nūthito.

95. Evaṃ mahānubhavo ca saddho cāpi mahīpati therō ca āloggaḷiputto ditiḥa pubbe vasihi te Dutye samgāhe therā pekkhanatānāgataṃ hi te sāsānopaddavam tassā rañño kālamhi addasum. Pekkhanta sakale loke tadupaddavaḡhātakaṃ Tissabrahmaṇam addakkhum acuraṭṭhāyivīram Te tam samupasaṃkamma āyācumsu mahāmatim manussesūpapajjitvā tadupaddavaḡhātanaṃ Adā patināṃ tesam so sāsānuyjotanaṭṭhiko Siggaram Cāṇḍavajjū ca avocum dahare yaṭi "Atthārasādhikā vassasatā upari hessati upaddavo sāsānassa na sambhossāma tam mayam Imam tūmhe 'bhikarānam nopagacchittha bhikkhavo, dandākaṃmārāḥa tasmā, dandākaṃmā idam hi vo' Sāsānuyjotanaṭṭhāya Tisso brahṇā mahāmati āloggaḷbrahṇānāḡhare patisaṃdhum ḡhahessati, kale tūmhesu eko tam pabbajetu kumārakaṃ, eko sambuddhaṛcānaṃ uḡḡahāpetu sādhuḡkaṃ." 104. Abū Upāṭṭherassa therō saddhivīḡhārikō Dasaḡko, Sonako tassā, dve therā Soṇakass' ime Abū Vesāḡiyam pubbe Dasaḡko nāma sotthiyo, tissasasatājeṭṭho so vasaṃ ācariyamṭhike dvādasāvassiko yeva vedapāraḡḡato caṇam sāsisso Vāḡhikāṃme vasaṃtam katasamḡḡaham Upāṭṭheram passitvā misiditvā tadamṭhike vedesu ḡaṇṭhīṭṭhānaṃ pucchi, so tāṃ vyaḡkari

- 108 "Sabbadhammanupatito ekadhammo pi mānava,
sabbde dhamma osaranti ekadhammamhi, ko nu so ?"
109 Iccāha nānam sammāya thero, mānava ko tu so
"dehi" ti āha, so āha. "dema no vesaddhāmo"
110 Gurum apucchi mantattham mātarā pitārā tathā
Upālithero vācesi sakalam pitakattāyam
111 Ganaḍavivattā te sesāryaputhujjāna,
pitakān' uggaḥittāni yehi therassa santike
112 Kāsiṇu Sonako nāma sātthavāhasūto āhu,
Gimbājāyam vāmyjāya gato mātāpituhi so
113 Agā Veluvānam paṇḍasavassō kumārako,
mānava paṇḍapāṇāsā parivārya tam gātā
114 Saganam Dāsakam theram tattha disvā pasidiya
pabbajjāyam yāci, so āha "tavāpuccha gurum" iti
115 Bhātattāyāyam abhujjivā Sonako so kumārako
mātāpituhi kāretvā pabbajjānuṇṇāgam āgato
116 saddhum tehi kumārēhi Dāsakattitherasāntike
pabbajja upasāmpajja uggaḥi pitakattāyam
117 Khināsavassāhaṇṇassa therasissaggaṇassa so
āhoṣi pitakāṇṇussa jēttako Sonako yaṭi
120 Ahosī Siggavo nāma pure Pātalināmakē
paṇḍavāmaḥcātānāyo, atthārassasamo tu so
121 pāsadesu vassam tisu chāladdhaṇṇasaddhūsu
amaḥcāputtam ādāya Candavajjīm sahāyakam
122 purisānam dasaddhēhi satehi parivārito
gantvāna Kukkuṭārāmaṇa Sonakattitheram addasa.
123 Samāpatṭissamāpanānam nisinānam samvutudriyam
vandite nālapantam tam dātva samgham apucchi tam.
124 "Samāpatṭissamāpanā nālapanti" ti āhu te
"Katham nu vuttahanti ?" ti vuttā āhamasu bhikkhavo
125 "pakkosānāya sātthussa samghapakkosānāya ca
yathākalāparicchedā āyukkhayavassena ca
vuttahanti" ti vattāna tesam disvā' paṇṇassāyam
126 pāhesum samghavavacanam, vuttāya sa tāhim agā.

- 127 Kumāro pucchi "Kum bhante nālapitthā?" ti āha so
 "bhuggimha bhuggitabbam" ti āha "bhoyetha no api".
 128 āha "amhādise jāte sakka bhogayitum" iti,
 129 Alātapitu anunnāya so kumāro 'tha Siggavo
 Candavajji ca te pañca satāni purisa pi ca
 pabbajitvā pasampajjunt Sonakathērasantike,
 130 upajjhāyāntike yeva te duve pitakatāyān
 ugghesum ussāhena cha 'bhinnā papunnimsu ca
 131 Nātvā Tissapattisamdhūn tato pabhūti Siggavo
 therō so sattha vassāni tam gharān upasamkaman
 132 "Gacchā" ti vācāmatān pi sattha vassān nālabhi,
 133 alattha attthānne vasse "gacchā" ti vacanam tām
 133 Tam nikkhantam pavasantō disvā Aloggabhrāhmaṇo
 "kumci laddham gharē no?" ti pucchi, "āma" ti so 'bravi
 134 Gharān gantvā pucchitvā dutiyē divase tato
 135 musāvādēna migganhi therān gharān upāggatān
 135 Therassa vacanam sutvā so pasamanāno dījo
 attano pākato tassā miccam bhikkhān pavattāyi
 136 Kamenassa pasidimsu sabbe pi gharāmanussā,
 bhōjāpēsi dījo miccam misidāpya tam gharē
 137 Evaṃ kamēna gacchante kālē solasavassiko
 138 abhū Tissakumārō so tivedodaddhipāyāgo
 Therō "kathāsamuttthānam hessat' evam" ti tamgghāre
 āsanān na dassēsi thapētvā mānavāsānān
 139 Brahmāloka āgatā suikkāmo ahosi so,
 140 tassā so tassā pallānko vāsāyitvā jagiyati
 140 Aññāsanān apassanto thite therē sasambhāmo
 141 tassā tam āsanān tassā paññāpēsi gharē jāno
 141 Disvā tattha nisinnān tam āgammācariyāntikā
 kujjhivā mānavo vācam amānāpān udīrayi
 142 Therō "mānava kum mantān jānāsi?" ti tam abravī,
 143 tam eva pucchān therassa paccaropēsi mānavo
 "Jānāmi" ti patināte therē therān apucchi so
 144 gantthitthānān vedēsu, tassā therō vīyākari.
 144 Gahaittho yeva therō so vedaparāgato abhū,
 145 na vyalakāleyya kim tassā pabhinna-pattisambhido?

145 "Tassā cittān uppajjati na nurujjati, tassā cittān
 nurujjissati n' uppajjissati" Tassā vā pana cittān

urujjissati n' uppajjissati, tassa cittaṃ upajjati
na nurujjati" ti

146. Tam cittayamake pañham pucchī therō visārado,

andhakāro vya ahu tassa so, tam avoca so

147. "bhikkhu ko nāma manto ?" ti, "buddhamanto" ti so

bravi,

"dehi" ti vutte "no vesadharo dhammi tam" iti

148. Mātāpitrūhi 'nuññāto mantatthāya sa pabbajī,

kammattāhanam adā therō pabbajetvā yathāraham

149. bhāvanam anuyunjaṇto acirena mahāmati

sotāpattiphalam patto, therō ñatvāna tam tatthā

150. pesesi Candavajjissa therassanṭikam uggaham

kātum suttābhiddhamānam, so tatth' aka taduggaham

151. Upasampādāyitvā tam kāle so Siggavo yati

vīṇayam uggahāpesi puna sesadvāyam pi ca

152. Tato so Tissadāharo ārabhītvā vipassanam

chala bhūṇo ahu kāle therabdhāvam ca pāpuṃ

153. Atva pākato āsi cando va suriyo va so,

loko tassa vaco 'maññi sambuddhassa vaco vya

Moggallānputtassattherovodayo nūllo.

154. Ekāham uparājā so addakkhi migavam gato

kīlāmane mige 'raññe, disvā etam vīcintāyi

155. "maggāpi evam kīlānti araññe timaggaṃ,

na kīlissanti kiṃ bhikkhū sukkhābhāravīharo ?"

156. Attano cūṭitāṃ rañño ārocceṣi gharaṃ gato,

samānāpetum tu satthāham rajjāṃ tassa adāsi so

157. "Anubhoji imāṃ rajjāṃ satthāham tvāṃ kumāraka,

tato tam ghaṭṭāyissāmi" iccāvoca mahāprati

158. Ahatitāmihi satthāhe "tvāṃ kenaṣi kiso ?" iti

"Māraṇassa bhāyena" ti vutte rājāha tam pūna

159. "satthāhāham mārisṣam ti tvāṃ na kīlī, me kathāṃ

kīlissanti yati tātā sadā māraṇasamāhino ?"

160. Iccavam bhātara vutto sāsanaṃ pasīdi so

Kāleṇa migavam gantvā therāṃ addakkhi samyātāṃ

161. musimāṃ rukkhamaṇṇasum so Alahādhammarakkhitaṃ

sūlasakbhāya nāgena vījyantāṃ anāsavaṃ.

162. "Ayaṃ therō vījāham pi pabbajja jamaṣṣane

vīharissam kadāraññe ?" iti cūṭāyi paññāvā

163	Thero tassā pasādattham uppativā vīhāyassā gantvā Asokāramassā pokkharānīṇā jāle thito ākāse thapayitvāna cīvāraṇi varami so
164	ogāhivā pokkharānaṇi gattāni parinīcathā
165	Tam iddhiṃ uparājā so disvātīva pasīdiya
166	Upasamkamitvā rājānaṃ pabbajjānaṃ yāci sādaro, nīvareṭṭum asakkonto tam ādāya mahīpati
167	māhātā parivārena vīhāraṃ āgamaṃsi tam
168	saddhiṃ tēna catussatassāsaṇi natā pi ca, anupabbajjitānaṃ tu gānaṇā ca na vijjati
169	Bhāgmeyyo narinassā āggbrahmaṇā ti viṣutto
170	āhoṣi rāṇiṃ dhitāya Saṃghamittāya sāmiko
170	Tassā tassā suto cāpi Sumano nāma nāmato
171	yācivā so pi rājānaṃ uparājēna pabbajji
171	Uparājassā pabbajjā tassāsoḷassā rājino
172	catutthē āsi vassē sā mahājānāhitodāyā, tatthēva upasampanno sampānauḍamissāyo
172	ghatento uparājā so cchālabhinno 'rahā ahu.
173	Vihāre to samāradddhe sabbe sabbapuresu pi
174	sādhukāma tīhi vassēhi nīthāpesuṃ manorame,
174	therassā Indaguttassā kammādhīthīyāḷassā tu
175	iddhijā cāsu nīthāsi Asokāramassāvhaṇo
175	Jimena paribhūttesu thāmesu ca tāhiṃ tāhiṃ
176	ceṭiyāni ākāresī ramāniyyāni bhūpati
176	Purehi caturāsītissāhaṣṣēhi samānatato
177	leḷhe ekāhaṃ ānesuṃ "vīhārā nīthitā" iti
177	Leḷhe sutvā mahārājā mahātejjiddivīḷakkāmo
178	kātukāmo sakāya sabbāramamahāham
178	pure bhēriṃ carāpesi. "satthame divase ito
179	sabbāramamahāho hotu sabbadesesu sabbatthā
179	Yojane yojane dentu mahādānaṃ mahītale,
180	karonṭu gāmaṭṭānaṃ māggānaṃ ca vībhūsaṇaṃ
180	Vihāresu ca sabbesu bhikkhusamagghassā sabbatthā
181	mahādānaṃ vattento yathāḷakālaṃ yathāḷabalaṃ
181	dīpaṃāḷāpupphāmaḷāḷamkāre ca tāhiṃ tāhiṃ,
	tunīyēhi ca sabbēhi upahāraṃ anekadḍhā.

- 201 Uparāyassa pabbajjākkālato pabbhūti hi so
 sā cāpi Aggētrahmaṣṣa pabbajjākkatamañcayā
 Uparājjam Mahindassa dātukāmo pi bhūpati
 tato pi adbhikā sā ti pabbajjam yeva rocayī
 203 Piyam puttam Mahindam ca buddhīrūpabaloditam
 pabbajjāpesi samaham Samgghamittam ca dhitaram
 Tada vīsatīvassso so Mahindo rājanandano,
 Samgghamittā rājadhittā atthārasasamā tada
 Tadāhe va ahū tassā pabbajjā upasampadā,
 Pabbajjā sikkhadānam ca tassā ca tadahū ahū
 Uparājjāyo kumārassā ahū Moggalissavhāyo,
 Pabbajjesi Mahādevatthēro, Majjhāntiko pana
 kammaavācam akā, tasmim so 'pasampadamandale
 arahatam mahāsatto patto sapatissambhidam
 Samgghamittay' upajjhāya Dhammapālā ti vīssutā,
 ācariyā Āyupālā, kāle sāsī anāsava
 209 Ubho sāsanapajjotā Lanakādīpopakārino
 chātthē vasse pabbajjimsu Dhammāsokassa rājino
 Mahāmahindo vassehi tīhi dīpappasādako
 pitakatāyā uggamahū upajjhāyassā santike
 Sā bhikkhūni candalekkhā, Mahindo bhikkhū suriyō
 sambuddhasāsanaṅkāssam te sadā sobhayum tadā
 212 Pubbe Pātaliputtamhā vane vanacaro caram
 Kuntikimnariyā saddhim samvāsam kappayī kira,
 tēna samvāsam anvāya sā putte janayī duve,
 Tisso jettō, kamittō tu Sumitto nāma nāmato
 Mahāvārūnatthērassā kāle pabbajjā santike
 214 arahatam pāpunimsu chālabhināgunam ubho
 Pade kītvārsenāsi phuttō jettō savedanō,
 āha puttō kamittēna bhesajjam pasatam ghātam,
 theō nivedanam rāthō gilānapaccaye pi ca
 216 sappiattam ca caranam pacchābhātam patikkhipi
 "Pindāya ce caram sappim labhase tvam, tam āhara"
 217 icāha Tissatthēro so Sumittam thēram uttamam
 Pindāya caratā tēna na laddham pasatam ghātam,
 sappikummhāsatenāpi vyādhi jātō asādhīyo
 218 Teneva vyādhiṇā thēro patto āyulikkhayāntikam,
 ovaḍitvāppamadēna nibbātum mānasam akā
 7B

- 220 Ākāsaṃhi misiditvā tejoḥānavasena so
yathārtuṇi adhitthāya sarīraṃ paṇṇibbuto
221 Jāla sarīraṃ mikhaṃma mūṇaṃsucchālikāṃ dahi
thevassa sakalāṃ kāyaṃ, atthikāṃ tu no dahi
222 Tathā nibbutaṃ etassa sutvā thevassa bhūpati
agamasī sakārāmaṃ jaṇoghiparivāto
223 Hatthhikkhaṇḍhatthito rājā tām' atthiṇ' avatopayi,
kāreva dhātusakkāmaṃ saṃgghaṃ vyādhiṃ apucchī tām
Tām sutvā jātasaṃvago puṇḍavāsesu bhūpati
kāreva pokkharāṇiṇo ta bhesajjānaṃ putāpīya
dāpesi bhikkhusaṃgghassa bhesajjāni dīne dīne
225 "ma hotu bhikkhusaṃgghassa bhesajjāṇaṃ dullabhaṃ" iti
Sumittathero nibbāyi caṇkāmaṇto va caṇkāme,
226 pasidī sāsaṇe 'tīva tenāpi ca mahājāno
Kūṇtiputtā duve thevā te lokahitakāruṇo
227 nibbāyimsu āsokassa iṇṇiṇo vassamaṇi atthanaṇe
Tato pabbhūtī saṃgghassa labho 'tīva mahā aṇu,
228 pacchā paṇaṇā ca jaṇā yasmaṃ labhaṃ pavattayum
pabhinālabhasakkārā tittihyā labhakāraṇā
229 sayam kāsāyaṃ ādāya vassimsu saha bhikkhuhī
Yathāsakam ca te vādāṃ buddhivaḍo ti dipayum,
230 yathāsakam ca kiriyam akāimsu yathārtuṇi
Tato āloggaliputto so thevo thirugunodayo
231 sāsaṇabuddam uppaṇam dīsvā tām atikkakkhilam
tassopasaṃane kālāṃ digghadassi apekkhiya
232 datvā Mahiṇḍathēvassa mahābhikkhuggaṃ sakam
uddham Gaṅgāya eko va Ahoggaṅgaṃhi pabbate
233 vihāsi sattaṃvassāṃ vivekam anubūṇhayaṃ
234 Tittihiyānaṃ bahuttā ca dubbacattā ca bhikkhavo
tesam kātum na saṇṇikkhimsu dhammena patissedhiṇaṃ,
235 teneva jāmbudīpaṃhi sabhāraṃmesu bhikkhavo
sattaṃvassāṃ nakamsu uposathapavāraṇaṃ
236 Tām sutvāna mahārājā Dharmmāsoko mahāyaso
ekam amāccam pesesi Asokārāmaṃ uttamam
237 "Gaṇtvādhikkarānaṃ etāṃ vūpasamaṃ uposatham
kārehi bhikkhusaṃgghena mamarāṇe tvaṃ" iti
238 Gaṇtvāna saṃmipātētvā bhikkhusaṃgghaṃ sa dummāti
"uposatham karothā" ti sāvesi rājāsāsana

- 239 "Uposatham tittihyehi na kaoma mayam" iti
 avoca bhikkhusamgaho tam amaccam mulhamānasam
 So 'macco katipayānam theānam patipāṭiyā
 acchindi asinā sisam "kāremiṭi uposatham"
 241 Rājabhāṭa Tissathero tam disvā kuryam jahum
 gantvāna tassa āsanne āsanamhi misidī so
 242 Theam disvā amacco so gantvā jañño mvedayi
 sabbam pavattim, tam sutvā jātadāho mahipatī
 243 siggham gantvā bhikkhusamgaham puechi ubbiggamaṇaso
 "evam katenā kammena kassa pāpam siyā?" iti
 244 Tesam apanditā keci "pāpam tuyham" ti, keci tu
 "ubbumam eā" ti āhamsu, "natthi tuyham" ti panditā
 245 Tam sutvāha mahārajā "samattāho bhikkhu atthi nu
 vimatiṃ me vimodevā kātum sāsanapaggaham?"
 246 "Atthi Moggalputto so Tissattāherio iatthesabha"
 247 Visum bhikkhu sahasseṇa catuho pavāritte
 248 theie, narasa hasseṇa amacce catuho tatthā
 tadāhe yeva pesesi attāno vacanena so
 theiam ānetum, etehi tatthā vutto sa nāgami
 249 Tam sutvā puna atthattā theie 'macce eā pesayi
 visum sahasappurise, pubbe viya sa nāgami
 250 Rājā puechi "katham thero āgaccheyya nu kha?" iti
 bhikkhū āhamsu theiasa tassa āgamanakāraṇam
 251 "ho hi bhante upattāmbho kātum sāsanapaggaham,
 iti vutte mahārajā thero ehi so" iti
 252 Puna pi theie 'macce eā rājā solasa solasa
 visum sahasappurise tatthā vatvāna pesayi,
 253 "thero mahallakatte pi nāoliussati yānakam,
 theiam Ganggāya nāvāya ānetā" ti eā abravī
 254 Gantvā te tam tatthāvocum, so tam sutvā va utthahi
 Nāvāya theiam ānesum rājā pacceggaṃ tamm
 255 Jānumattam jalam rājā gahitvā dakkhinam karam
 nāvāya otarantassa therassadā sagāro
 256 Dakkhinam dakkhineyyo so karam rañño 'nukampako
 ālambitvānukampāya thero nāvāya otai
 257 Rājā theiam nayitvāna uyyānam Rativaddhamam
 therassa pāde dhovtvā makkhethvā eā misidiya

258	amvithobhāvam thesā vimāsanāto mahipati "dātthukāmo vān bhante pātthitā" ti abhavi
259	"Kam / ti vatte "mahākampam" āha, tam puna āha so "akāvekkhe sīva kīti m dāthum icchasi"
260	Ko dubbhāro / ti pucchitvā "ekade sāva kampānam dubbhāro" ti samvāneti m dātthukāmatān bhavi
261	Paṭhamasammanassam ca pāṭm codakaputtam theto veyyasmāyā ant nānhi cattudhise
262	thipāpāva tiddhā saba tam yogānam māhum cāsi dābhavā tātā māmāssa ca dassayī
263	Leṇmānānā bhikkhūn m māraṇatānā pi ca pāpā arhatt m nāhatt m theiam pucchī mahipati
264	"Paṭcekamm m nāhattī kīrtitān cātanā vā" ti theto bodhesī rājan m vātvā tittirajātakam
265	Vasanto tithā sātthā m rājyāyāne mānāne sikkhīpāsi m thīrām sambuddhāsamāyā m subhām
266	Paṇṇam veyyācāsi tithā dve vakkhe mahipati paccāva m divā m bhikkhū āsece sammupāyī
267	Sattimā divase gāmvā sakāramānam mānānam kīrtesi bhikkhusammāssa sammupātam āsecatō
268	Therā saba cānāte māmāne sāmānāte cākalāddhāke bhikkhū pakkositvāna santikān
269	"Imā idā sugāto bhante?" iti pucchī mahipati te sāsātādhikān dāthum veyyākamānu yātthāsakān
270	Te mucchādādhāke sabbe rājā uppādbāpāyī, sabbe sātthī sabbassān āsūn uppādbāpāpīti
271	Apucchī dhammāke bhikkhū "kimvādī sugāto?" iti, "vibhajjāvādī" ti āhāmsu tam theiam pucchī bhūpātī
272	"vibhajjāvādī sambuddhā hotī bhante?" ti, āha so theto "ānā" ti, tam sutvā rājā tūttāhamāno tadā
273	"sammāho visodhito yasmā, tasmā sammāho uposathān karotu bhante" icceva m vātvā thāssa bhūpātī
274	sammāssa rakkhām dātva m nagānam pāvīsi subhām Sammāho sammāggo hutvāna tādākkāsi uposathān
275	Theto anekāsamāhāyānhi bhikkhusammāhi visārade chālabhīnāte tēpītāke pabbhināpātissamābhīde
276	bhikkhusabhāssam uccāmi kātum saddhammasamāgāham Thēhi Asokānānamhi akkā saddhammasamāgāham

- 277 Mahākassapathero ca Vasaṭṭhero ca kārayum
yathā te dhammasamgītiṃ, Tissaṭṭhero pi tam tathā
Kathavattihuppakarānam paravādapadamadanam
abhāsi Tissaṭṭhero ca tasmim samgītiṃ mandale
Evam bhikkhusabhassena rakkhāyāsokarājumo
ayam navahi māsehi dhammasamgītiṃ nittithā
Ratño sattarase vasse dvāsatatissamo isi
mahāpavārānāya so samgītiṃ tam samāpayi
Sādhukāram dadanti va sāsanaṭṭhītikārane
samgītipariyosāne akampittha mahāmahi
Hitvā settham brahmanaviānam pi manunñham
jēguccham so sāsanaḥetu naralokam
āgammākā sāsanaḥiccāṃ katakaḥcō,
ko nam' aṇño sāsanaḥiccāṃhi pamāye ? ti

Sujānappasādasamvegatthāya kate Mahāvamsase
Tūṭiyasamgīti nāma pañcamo paricchedo

(*Dvādasamo Paricchedo*)

- 1 Thero Moggaliputto so jinasāsanajotako
nittihāpetvāna samgītiṃ pekkhamāno anāgatam
sāsanaṃssa patitthānam paccañtesu apēkkhiya
peseṣi katthike māse te te there tahiṃ tahiṃ
3 Theram Kassiragandhāram Majjhantikam apesayī,
apesayī Mahādevatthēram Mahisamandalam
4 Vanaṃsam apeseṣi theram Rakkhītānāmākam,
tathāparatākam Yonam Dharmaratthakhitānāmākam
5 Mahāratttham Mahādharmaratthakhitānāmākam
Mahārattthakhitānām tu Yonālokam apesayī
6 Peseṣi Majjhimam theram Himavānāpadesakam,
Suvannabhūmim there dve Sonam Uttaram eva ca
7 Mahāmāhindatheram tam theram Itthiyam Uttiyam
Sambalam Bhaddasālam ca sase saddhivihārake
8 “Lanḥādipe manunñhamhi manunñham jinasāsanam
patitthāpettha tumhe” ti pañca there apesayī
9 Tada Kassiragandhāre pakkam sāsam mahiddhiko
Aravālo nāgarājā vassam karakasamhītam
10 vassāpetvā samuddasmm sabbam khīpātī dāruno
Tatra Majjhantikatthero khīppam gantvā viḥāyasā

30. Cattāḷisa saḥassaṃ dhammacakkhum viṣodhayaṃ,
cattāḷisa saḥassaṃ pabbajimsu tadanṭike
31 Gantvāna Rakkhitaṭṭhero Vanaṇḍasam nabhe tṭito
samyutṭam anamaṭaggam kṭhesi janamañjhaḡo
32. Sattimaṇasasāssānam dhammābhisaṃmayo aḡu,
sattatimsasasāssamatṭā pabbajimsu tadanṭike
33 Vihāraṃ paṇcasatam tasmim dese patitṭhaḡu,
patitṭhāpesi tātṭhevam tṭhero so jmaṣāssanam
34 Gantvāparantaḡam tṭhero Yoṇako Dhammaṇaṇḡakṭhito
agḡikkhaṇḡopamaṃ sutṭam kṭthetvā janamañjhaḡo
35 so sattatimsasasāssāṇi paṇe tātṭha samāḡate
dhammāmatam apāyesī dhammādhāṇimesu kovido
36 Puttāṇam saḥassaṇ ca itṭhīyo ca tato 'dḡhikā
kḡhatṭiyāṇam kuḡḡa yevaṇ nikkḡhamitvāna pabbajyaṃ
37 Māhāīaṭṭham isi gantvā so Māhādhāṇmaṇaṇḡakṭhito
māhāṇṇāṇadakassapavḡham jātakaṃ kṭthayī taḡam
38 Māḡḡapḡhalaṃ pāpumaṇsu catuṇṇāsīti saḥassaḡā
terasaṃ tu saḥassaṇi pabbajimsu tadanṭike
39 Gantvāna Yoṇavisaṃyaṃ so Māhāṇṇaṇḡakṭhito isi
kālāḡarāṇasutṭantaṃ kṭthesi janamañjhaḡo
40 Pāṇasatasaḥassaṇi saḥassaṇi ca sattatī
maḡḡapḡhalaṃ pāpumaṇsu, dasasaḡasāssāṇi pabbajyaṃ
41 Gantvā catṭṭhi tṭhereḡi desesi Māñjḡima isi
Himaṇṇatpadesasaṃ dhammacakkapṇavatṭanaṃ
42 Māḡḡapḡhalaṃ pāpumaṇsu asitpāṇaḡakotīyo
Viṇṇaṃ te paṇica ratṭṭhaṇi paṇica tṭherā pasādayyaṃ,
43 purisaṇ satasaḡasāssāṇi eḡkeḡasaveva saṇṭike
pabbajimsu pasāḡeṇa sammaṇṇasamḡuddhasāssane
44 Saddḡim Uṭṭaraṭṭherena Soṇatṭṭhero māḡuddḡhiko
Suvāṇḡabhūṇim aḡḡamā, tasmaṃ tu samaye paṇa
45 Jāte jāte rāḡageḡe dāṇake ruddaraḡakkḡhasī
samuddato nikkḡhamitvā bhakkḡhayaṭṭvāna ḡacchaṇi.
46 Tasmaṃ kḡhane rāḡageḡe jāto ḡoṭi kuṇṇaṇaḡo,
tṭhere maṇussaṇ passitvā "rakḡkḡhasāṇam saḡāyakaḡ"
47. itī cintīya māḡietum sāyudḡā upasaṃkaṃmaṇ
"Kam etaṃ ?" ti ca puecḡhitvā tṭherā te evaṃ aḡu tē:
48. "saṃaṇā māyaṃ sīlavantaḡ, na rakḡkḡhasisasaḡāyakaḡ"
Rakḡkḡhasī saṇapaṇisaṇ nikkḡhantaḡ ḡoṭi sāḡaraḡ,

- 49 tam divāna mahānīlāvam viavimsu mahājana
 Dīgune rakkhase theero māpayitvā bhayānake
 tam rakkhasim sapaṭisam parikkhipi samantato,
 "idaṃ mehi laddham" ti mantvā bhīta palāyi sā
 50 Tassa devasa ārikkhāna thāpetvāna samantato
 tasmim samāgāme theero brahmanājālam adevāyi
 51 Saranesu ca silesu attamasu bahavo jana
 sattihiyā tu sabassānaṃ dhammābhissamayō ahu
 52 Addhuddhāni sahasāni pabbajjūṃ kuladāraka,
 pabbajjimsu diyaḍḍhāni tu sahasāni kuladhītāro
 53 Tāto pabbhūti samjāte rājagehe kumārake
 54 Tattāha karmisu rājāno Sonuttarasānāmake
 55 Māhādayassāpi jmassa kaddhānam
 Māhādaya pattam amātāni sukham pi te
 karmisu lokassa hitāni tāni tāni
 bhaveyya ko lokahite pamāḍavā ? ti
- Sujanappasādasamvaggatthāya kate Mahāvamsase
 Nānādesappasādo nāma dvādasasamo paricchedo

(*Terasamo Puricchedo*)

- 1 Mahāmahābhindathero so tāda dvādasasavassiko
 upajjhāyena ānatto samgghena ca mahāmāni
 2 Lankāādīpam pasādetum kālam pekkham vicintāyi
 "vuddho Mūtasivo rājā, rājā hotu suto" iti
 3 Tādāntare nātīgānaṃ dātthum katvāna mānasam
 upajjhāyāni ca samgghāni ca vānditvāpucca bhūpātini,
 4 ādāya cāturo theere Samgghamittāya atīrayā
 Sumānaṃ sāmānerāni ca cālabbhūṇāni mahāiddhikāni
 5 nātiniṃ samgghāni katūni āgāmaṃ Dakkhiṇāgāni,
 tathā tassā carantassā cāmmāṣā samatikkāmanū
 6 Kāmena Vedisaṃgghim nagarāni mātu Deviyā
 sampattito mātārāni passi, Devī diṣvā piyāni sutāni
 7 bhōjayitvā sapaṭisāni attānaṃ yeva kārītāni
 vibhāraṃ Vedisaṃgghim theerāni atropāyi subhāni
 8 Avāntarattāni bhūṇjanto pitārā diṇāni attāni
 so Asokakumārō hi Ujjenigāmanāni pura
 9 Vedise nagare vāsāni upagantvā tāni subhāni
 Devāni nāma labhītvāna kumārāni seṭṭhiddhītārāni

- 10 samvāsam tēya kappesi, gabbhāṃ gaṇhiya tēna sū
Ujjeniyam kumārāṃ tam Mahindam jānāyi subhāṃ,
vassadvāyam atikkamma Saṃghamittāṃ ca dhītāraṃ
11 Tasmim kālē vasaṭi sū Vedise nagare taḥim
Thero tattha misiditvā kālāññu iti cintāyi
12 “pitaraṃ me samānatāṃ abhisekamaḥussavam
Devānaṃpiyatissso so mahārājānubhotu ca
13 vattūuttāyagune cāpi sutvā jānātu dūtato,
14 arohaṭu Missakanaḡaṃ jettamaṃsās’ uposaṭhe,
” tadāhe va gaṃissāṃa Lan kādīpavarāṃ mayāṃ ”
15 Mahindo upasaṃkamma Mahindattherāṃ uttamāṃ
”yāhi Lan kāṃ paśādetum, sambuddhenaṃpi vyākato,
16 mayāṃ pi tatth’ upattham bhā bhavissāṃā ” ti abravī
Devyā bhagmidhitu putto Bhandukamaṃkalo
17 therena Devyā dhammāṃ sutvā deṣitāṃ eva tu
anāḡāṃpihalāṃ patvā vasi theraṣṣaṃ santi ke
18 Tattha māsaṃ vasi tvāna jettamaṃsās’ uposaṭhe
thero catūhi therehi Sumaṇenātha Bhandunā
19 saddhūṃ tēna gahatthēna narataṇāttihetunā
tas mā vīhāre ākāsaṃ uggaṇtvā so mahiddhiko
20 gaṇeneva idhāḡamaṃ ramaṃe Missakapaḡbate
atthāsi Silākūtamaḡi ruḡarambaṭṭhale vare
21 Lan kāpāsādanāḡuṇena vyākato so
Lan kāhītāya munuṇā sayitēna ante
Lan kāya sathusadiso hitaḡetu tassā
Lan kāmarūhi mahito’ bhūmisidī tatthāti
Sujanaḡpasādasamveḡatthāya kate Mahāvāse
Mahindāḡamaṃ nāma terasāṃo pariccheto
(Cuddasāṃo Pariccheto)
- 1 Devānaṃpiyatissso so rājā salālakittāṃ
2 datvā nagaravāsīnaṃ migavāṃ klittum aḡḡ
3 Cātthāsasahāssehi narehi parivārito
4 dhāvanto padasā yeva aḡamaṃ Missakāṃ nagāṃ
There dassētum icchanto devo tasmim mahidhāre
gumbāṃ bhalkkhayamāno va atthā ḡokāṃmarūḡpavā
Rājā disvā “pamattāṃ tam na yuttāṃ vijjhītum ” iti
jyāssaddam akā, dhāvī ḡokāṃno ḡabḡatantāraṃ

- 5 Kājānuddhāvi so dhāvaṃ theṇānaṃ saṇṭikāṃ gūto,
theṇe dīthiṇe naṇḍena saṇṭikāṃ antaḍḍhāyi so
thero "bāhūsu dīthesu atibhāvissati" ti so
attānaṃ eva dassesi, passivā tam mahipati
bhito attāsi, tam therō "ehi Tissa" ti abhavi
Tisso ti vacaneva rājā "yakkho" ti cintayi
"Samaṇā māyaṃ mahāājā dhammaṇāṇassa sāvaka,
taveva annakampāya jānubudipā idhāgata"
- 9 iccāha theṇo tam sutvā rājā vītabhayo ahu,
vartivā sakkhissamdesaṃ "samaṇā" iti nicchito
dhanuṃ saraṃ ca nikkippa upasamkamma tam ism
~annupadamāno theṇa so mīdi tadantike
Tadā tassa maṇussa te āgamaṇe pavivārayuṃ,
Tadā sese ca dassesi mahāāthēro sahāgāte
Te pi disvābhavi rājā "kaddā me āgata" iti,
"māyā saddhīm" ti theṇa vutte pucchā idam puna
13. "saṇṭi idisakā aṇṇe jānubudipe yati?" iti
Aha "kāsāyapajjoto jānubudipo, tāhiṃ pana
tevyajā iddhīppatā ca cetopariyakovidā
dibbasotā ca arihaṇto baṇḍu buddhassa sāvaka"
- 15 Pucchā "kenāgatatthā?" ti, "na thaleṇa na vāma
āgataṃhiā "ti vutte so vijāmi nabhasāggaṃam
Vinassasā so mahāpāṇo saṇḥam paṇḥam apucchā tam,
puttho puttō viyākāsi tam tam paṇḥam mahipati
17 "Rukkho 'yaṃ rājā kimaṇāmo?" "Ambo nāma ayaṃ taru"
"Imaṃ muṇḍiya atthi' ambo?" "Saṇṭi ambataru baṇḍu"
18 "Imaṃ ca ambam te caṃbe muṇḍiyatthi mahiruhā?"
"Saṇṭi bhante baṇḍu iukkha, aṇaṃbā pana te taru"
19 "Aṇṇe aṃbe aṇaṃbe ca muṇḍiyatthi mahiruhā?"
"Ayaṃ bhante ambaruḁkko" "Paṇḍito 'si naṇṇissara"
20 "Saṇṭi te nātaka rājā?" "Saṇṭi bhante baṇḍu jāna"
"Saṇṭi aṇṇātaka rājā?" "Saṇṭi te nātito baṇḍu"
21 "Nātaka te ca aṇṇe ca muṇḍiyaṇḍo pi atthi nu?"
22 "Aha eva bhante" "Sādhu, tvam paṇḍito 'si naṇṇissara"
Paṇḍito ti vīditvāna cūlahatthipadopamaṃ
sutantaṃ desayī therō mahipassa mahāmatī
23. Desanāpariyosāṇe saddhīm tehi naṇṇe so
cattāṇṇasasahassehi saraṇesu pātibbahi

24. Bhattābhāram sāyanhē rañño abhīharum tadā,
 “na bhūṇiṣṣant’ une dāni” iti jānam pi bhūṇatī
 “pucchitum yeva yuttam” ti bhāttēnapucchī te isi.
 “Na bhūṇiṣāma idāni” ti vutto kalam ca pucchī so.
 Kālē vutte ‘bravi evam “gacchāma nagaram” iti
 “Tvaṃ gacche mahārāja, vassissāma mayā idha”
 “Evaṃ sati kumārō ‘yaṃ amhēhi sahā gaccheatu”
 “Ayaṃ hi āgataphalo rāja vinnātasāno
 28. apekkhamāno pabbajjāṃ vasaṭu ‘mhāka santike,
 idāṃ pabbajjessāma unaṃ, tvaṃ gacche bhūṃpa”
 29. “Pāto ratham pesayissam, tumhā tathā thitā putam
 yāthā” ti there vanditvā Bhandum netvēkamanantikam
 pucchī thēradhikāram so, rañño sabbam abhāsi so
 Theram nātvaṭituttḥo so “Ibhā me” iti cintayī
 31. Bhandussa ghibhāvenā gatāsānko naissaro
 āñṇāsi narabhāvam so “Pabbājeyma unaṃ” iti
 32. therō tamgāmasināyaṃ tasmim yeva gane aka
 Bhandukassa kumārassa pabbajjāṃ upasampadam,
 33. tasmim yeva khane so ca arahattam apāpumi
 Sumanam sāmaneram tam theiō āmantayī tato
 34. “dhammassavānakalam tvam ghosehi” ti, apucchī so
 “sāvento kittakam thānam bhante ghosem’ āham ?” iti
 35. “Sakalam Tambapannim” ti vutte therena iddhīyā
 sāvento sakalam Lankam dhammakalam āghosayī
 36. Rājā Nāgacātukke so sonḍipasse misidīya
 bhūṇijanto tam ravam sutvā thēranṭikam apesayī
 37. “upaddavo nu atthi ?” ti, āha “nattīhi upaddavo,
 sotum sambuddhāvācamam kālō ghosāpito” iti
 38. Samanēravāṃ sutvā bhūmmā devā āghosayum,
 evam kamēna so saddo bihamalokam samāturū
 39. Tena ghosena devānaṃ samupāto mahā ahu,
 samacittasuttam desesi theiō tasmim samāgama
 40. Asamkhiyānaṃ devānaṃ dhammābhissamāyo ahu,
 bahu nāgā supama ca sarānesu patitthahum
 41. Vāthedam Sāriputtassa suttam thērassa bhāsatō,
 tathā Alahundatthēiassa ahu devasamāgamo
 42. Rājā pabbāte pahesi ratham, sāitatī so gato
 “ārohattha ratham, yānaṃ nagaram” iti te ‘bavi

13. "Nārohama iathiam, gaccha, gacchāma tava pacchato" iti vatvāna pesceva sārathim sumanotiathā
 41. veltāsam abbhugguntvā te nāgarassā puatthato
 45. Thechi pathamotimāttihānamāhi katāceṭṭiyam
 46. Rāṇṇā theiggunam sutvā raṇṇo antepuṭṭhiyo
 47. theradassanam iccubunsu yasmā, tasmā mahipati
 47. anto va iḷavattihussa iaminam kāresi maṇḍapam
 48. satehi vatthapupphēhi chāditaṃ samalamkatam,
 48. uccāseyyāviraṃmaṇaṃ sutatthā therasāntike
 49. kaṇḍhi "uccāsane theho misideyya nu kho?" ti ca
 49. Tādanṭate sārathi so there disvā tabhiṃ thite
 50. civaram parupante te atvivimhitaṃmāso
 50. gantvā raṇṇo nivedesi, sutvā sabbam mahipati
 51. "masajjam va karissanti piṭṭhakeṣu" ti micchito
 51. "susādhu bhūmmatthitaranam paṇṇāpetthā" ti bhāsiya
 52. gantvā patipathiam there sakkaṇṇam abhivādīya
 52. Mahāmahindathēiassa hatthato puttāṃ ādiya
 53. sakkarāpūjāvādiṇaṃ puram theram pavesayi
 53. Disvā āsanapāṇattham nemitthā vyākharum itī.
 "gabhīṭā pathavimēhi, dipe hessanti issarā"
 54. Nārudo pūjyānto te there antepuram nāyi,
 55. tatthā te dussapṭṭheṣu misidimsu yathāiham,
 55. te yāguḷkajajbhoyjēhi sayam rājā atappayi
 56. Nitthite bhattakiccamaṃhi sayam upanisiḍiya
 56. kamāttihassoparājassā Mahānāgassā jāyikam
 57. vasanṭum rājagehē va pakkosāpesi cānulam
 57. Agamma Anulā devī paṇcavitthiasatēhi sā
 there vandiya pūjētvā ekamanṭam upāvisi
 58. Petavāttbum vimānam ca saccaṣasamyuttam eva ca
 58. desesi therō, tā itthi pathamam phalam ajjhaḡum
 59. Hiyō dutthamanussēhi sutvā theragūṇe bahū
 60. theradassanam icchantaṃ samāggantvāna nāgarā
 60. rājadvāre mahāssaddam akarum, tam mahipati
 sutvā pucchīya jāṇitvā āha tēssam hitattthiko
 61. "sabbesam idha samvādhō, sālāṃ mānagālabattthimō
 soḍḍhentu, tatthā dakkhinti there 'me nāgarā?" iti

- 62 Sodhetvā hatthiśālā tam vitānādhi sajjukāṃ
alamkariṭvā sayanaṃ paṇḍāpesum yaṭṭarāham
63 Satthero tathā gantvā mahāthero nisīdiya
so devadūtasuttantam kathesi kathiko mahā
64 Tam sutvāna pasīdimsu nāgarā te samāgatā,
tesu paṇasahassam tu pathamam phalam ajjagā
65 Laṅkādiṇe so sattuṅkappo akappo
Laṅkādhittihāne dviṣu thānesu therō
dhammam bhāsivā dipabhaṣāya evam
saddhammotāram kārayi dipadipo ti

Sujanappasādasamvegatthāya kaṭe Mahāvamsa
Nagarappavesanam nāma cūddasamo paricchedo

(*Paricaddasamo Paricchedo*)

- 1 “Haṭṭhiśālā pi sambādho” iti tathā samāgatā
te Nandanavane ramme dakkhinaadvārato bahi
2 rājyūyāne ghanacchāye sitāle nīlasaddale
paṇḍāpesum āsanaṃ therānaṃ sādaraṃ nara,
3 nikkhamma dakkhinaadvārā therō tathā nīsidi ca
Mahākūlīna cāgammā itthiyo bahukā tahiṃ
4 theram upanisiḍimsu uyyānaṃ purayantiyo,
bālapanḍitaṣuttantam tāsam therō adesayi
5 Sahassitthiyo tāsū pathamam phalam ajjagum
Evam tathiveva uyyāne sāyanhasamāyo abhū
6 Tato therā nikkhamimsu “yāma tam pabbatam” iti
Tam raṭṭho pativedesum, siḅham rājā upāgami,
7 upāgammā braṇi theram “sāyam, dūro ca pabbato,
idheva Nandanūyāne nivāso phāsuko” iti
8 “Purasā accāsamnatā asāruppam” ti bhāsīte
“Mahameghavannūyānaṃ natidūrāttisaṃtike
9 rammaṃ chāyudakkūpetam, nivāso tathā rocātu,
nivatṭitabbam bhante” ti, therō tathā nivatṭayi
10 Tasmim nivatṭatthānaṃhi Kadambandiyanṭike
Nivatṭacetiyaṃ nāma katham vuccati cetiyaṃ
11 Tam Nandanam dakkhīnaṃ sayam theram ratthesabho
Mahameghavannūyānaṃ pācīnadvārakam nayi
12 Tathā rājagḥare ramme mañcapitthāni saddhukāṃ
saddhūni samtharāpetvā, “vasathethā sukhāṃ” iti

13. tija there "bhavadetva amaccapavivartito
 putam pavisi, therā tu tam rattim tattha te vassam
 Pabbato veva puppham gahetva dharmapāṭi
 there upacca vandiya pūjeyā kusumehi ca
 puehi "kaccasubham vuttam / vyānam phāṇikam /" ti ca.
 "Subham vuttam mātāya, vyānam vatiphaṇikam"
 "Kamo kappate bhante saṃgha-sa" ti apucchāso
 "Kappate" ti vuttāna kappakappesu kovido
 the so Vekuvāratān patiggaḥamaṃ abhavi
 tam sutvā tithiritho so, tithahuttho mahāyamo
 "Theraṃ vandamātibhāya devī tu Anulāgatā
 saddham paṇeasatitthi dūtiyaṃ phalam apphagā
 19. "apineasā devī Anulāha mahipatim
 "pabbajjissāma devā" ti, rājā therān avoca so
 "pabbajjitha maṃyo" ti, therō aha mahipatim
 "na kappati mātāya pabbajjettum tīyo hi no
 Atthi Pīṭhaputtasam bhikkham me kamitthikā
 Saṃghamitā ti nāmena vīsutā, sā bahusutā
 22. nanda samānuda-sa mahābodhivundato
 dakkhiṇam sālham ādāya tattha bhikkhumyo vaṇ
 23. igacchātthi pīṭhe ratiṇo no pitu santikam,
 pabbajjissati sā therā āgatā itthiyo ma"
 "Sādhū" ti vāṇā gāhiteva rājā bhingḡaram uttamam
 "Mahameghavānuyyānam dānuni saṃgha-sa" imam" iti
 25. Mahindathērasa hare dakkhimodakam ākuri,
 mahāya patite toyē akampitthā mahānāhi
 26. "Kasāma kampaṭi bhūmi?" ti bhūmipālo apucchā tam,
 "patitthitvā dipamhi sāsaṃsa" ti so bravi
 27. Therā-sa upamānesi jātīpuppham jātima,
 thero rājagḡharāṃ gantvā tassa dakkhimato thito
 28. rukkhānihi picule attha pupphamutthi samoketi
 "Atthosi tinnaṃ buddhānaṃ kāle pi idha mālako
 29. nanda saṃghahakammattham bhaviyassati idāni pi"
 30. Rājagḡha uttarato cātupokkharānam agā,
 tattakāṇ' eva pupphāni thero tattāpī okuri
 31. "Tattāpī pāthavi kampi, puttāso tassāha kār
 "jantāgḡharapokkharāni ayaṃ hevaṃ bh"

- 32 Tasseva rājagehassa gantvāna dvārakottahakam
tattakāh' eva pupphēhi tam thānam pūyati isi
Tadāpi pathavi kampi, batthalomo ativa so
rājā tam kāranam pucchī, therō tassāha kāranam
"māmi kappē buddhānam tinnānam bodhuvukkhaṭo
ānetvā dakkhiṇā sakkā ropitā idha bhūmipa,
tathāgatassa amhākam bodhisākhā pi dakkhiṇā
tinnānam yeva thānamhi patitthissati bhūmipa."
36 Tato 'gama mahāthero Mahānucalāmalakam,
tattakān' eva pupphāni tasmim thāne samokkū
Tattāpi pathavi kampi, puttō tassāha kānam
37 "samghass' uposathāgāram idha heṣṣati bhūmipa"
38 Pāṇhambamālākattānam tato 'gama mahāmatī,
supākam ambapakkam ca vānagandharasuttānam
39 mahāntam upanāmesī raṇṇo uyyānapalako,
tam therass' upanāmesī rājā atimānorānam
40 Therō misidānākāram dassesi janatāhito,
attharāpesi tattāheva rājā attharānam varam
41 Adā tattā nissimassa therassāmbam mahīpati,
thero tam paribhūṇijitvā ropanattāyā rājamo
42 ambatthikam adā, rājā tam sayam tattā ropayi,
hattāhe tassopari therō dhoṇi tassā virūhiyā.
43 Tam khānam yeva vijamhā tamhā nikkhamma ankuvo
kamenātmahārulkho pattapphaladhāro abhū
44 Tam pāṇihāriyā divā parisāyā samasāyikā
namassāmanāṇā atthāsi therē hatthātānuruḥ
45 Therō tadā pupphānuttī atthā tattā samokkū,
tattāpi pathavi kampi, puttō tassāha kāranam
46 "samghass' uppannābhānam anekesam natādhīpa
samgama bhājanattānam idam thānam bhavissati"
47 Tato gantvā Catussālāthānam tattā samokkū
tattakān' eva pupphāni, kampi tattāpi medinī.
48 Tamkammapakāranam pucchī, therō viyākāri
49 "tinnānam pubbapuddhānam ijjuyyānapatiggāhe
dānavattun' āhatāni dipavāsini sabbatto
idha thāpetvā bhoyesum sasamghe sugate tayo
50 Idam pana etthēva Catussālā bhavissati,
samghassā idha bhattaggam bhavissati natādhīpa"

- 51 Mahābhūpaṭṭhiṭṭhānam thānāṭhānāvīdu tato
 agamāsi mahāṭṭhero Mahāndo dīpavaddhaṇo.
 52. Tadā anto parikkhepe rājyūṭṭhassa khuddika
 Kakudhāvha abū vāpi, tassopari jālanṭike
 thūparaham thāṭṭhānam ahū, there tahaṃ gate
 rāṇo cāmpakapuppānam putakā' attha āharum.
 54. Tāni cāmpakapuppāni rājā therass' upānāyi,
 theio cāmpakapuppāni tēhi pūjesi tam thālam
 55. Tattāpi pāṭhavi kampi, rājā tamkampaṭṭhānam
 pucchi, thereo' uppubbena āha tamkampaṭṭhānam.
 56. "Idam thānam mahārāja catubuddhamisevitam
 thūparaham hiteṭṭhāya sukhaṭṭhāya ca pāṇam
 57. Imāmi kappe pāṭhamam Kakusaṇḍho jmo ahū
 sabbadhammavīdu satthā sabbalokānukampako.
 58. Mahāṭṭhāvāyāsi Mahāmeghāvāsam idam,
 nāgarāni Abhāyāni nāma purāṭṭhimaḍisā' ahū,
 59. Kadambanādīya pāre tattha rājābhāyo ahū,
 nāmena Ojādīpo ti ayaṃ dīpo tadā ahū,
 60. rakkhassehi jamaṣsettha rogo pajjarako ahū
 Kakusaṇḍho dasabalo disvāna tam upaddavam
 61. tam hantvā sattavāyāni pavattim sāsaṇassa ca
 kātum imasmiṃ dīpasmiṃ karuṇābalacodito
 62. cattāṭṭhassaṭṭhehi tādāhi parivārito
 nabhassāgama atthāsi Devakūṭṭhamhi pabbate.
 63. Sambuddhasānubhāvena rogo pajjarako idha
 upasanto mahārāja dīpāmi sakkale tadā
 64. Tattha thito adhiṭṭhāsi nānissara munissaro.
 "sabbhe maṃ ayaṃ passantu Ojādīpāmi mānasa,
 65. āgantukāmaḥ sabbhe va mānassa māma saṇṭikā
 āgacchāntu akkocchena khippam ca" ti mahānami.
 66. Obhāsatam munindam tam obhāsentam ca pabbatāni
 rājā ca nāgarā cewa disvā khippam upāgamaṃ
 67. Devatābalaḍānāṭṭhāni mānussa ca tahaṃ gate
 devatā itī mānimsu sasaṃgaham lokānāyākāni
 68. Rājā so munirājāni tam atthāṭṭho 'bhivādīya
 nūmanatāyitvā bhāṭṭena ānetvā purasāṇṭikāni
 69. sasaṃgahassa munindassa nissajjārahāni uttamāni
 ramānīyāni idāni thānāni asambādhāni ti cintiya

- 70 karite maṇḍape rāme paḷlaṅkesu vāresu tam
 nīḍāpesi sambuddham sasamggham idha bhūpati
 Nissimam idha passanā sasamggham lokaṇāyakam
 dīpe maussā ānesum paṇḍākaṇe samantato,
 attāno khajjabhojjeḥi teḥi teḥi' ābhateḥi ca
 72 samāpāpesi sasamggham tam rājā so lokaṇāyakam
 Idheva pacchābhātā tam nissimassa jṇassa so
 73 Mahātittaham uyyānam rājāda dakkhiṇam varam
 Akālapupphālamkāre Mahātittavane tadā
 74 paṭiggahite buddheṇa akampittha mahāmāhi
 Ettheva so nīḍitvā dhammam desesi nāyako,
 75 cattālisasahasāni patā māggaphalam natā
 76 Divāvāṭaram katvāna Mahātittavane jmo
 77 sāyanhasamayē gantvā bodhittānārāham mahim,
 nissimā tathā appetvā samādhim vuttito tato
 iti cūtesī sambuddho hitattānam dipavāsīnam
 78 "ādāya dakkhiṇam sākham bodhito me surisato
 āgacchatu Rucānanda bhikkhūni saha bhikkhūni"
 79 Tassa tam citāma ānāya sa theṛi tadamanāram
 gahetvā tathā rājānam upasamkamma tam tarum
 80 lekham dakkhiṇasākhāya dāpetvāna mahāiddhikā
 manosiḷāya chinnaṃ tam thitāma hemakātāhake
 81 iddhiyā bodhim ādāya sa paṇḍasatābhikkhūni
 idhānetvā mahārājā devatāparivāritā
 82 sasvannakātāham tam sambuddheṇa passante
 thāpesi dakkhiṇe hatthe, tam gahetvā tathāgato
 83 patittāpetum pādāsi bodhim ratiṇo 'bhāyassa, tam
 Mahātittāhamhi uyyāne patittāpesi bhūpati
 84 Tato gantvāna sambuddho ito uttarato pana
 85 Surisamālake rāme nīḍitvā tathāgato
 86 janasā dhammam desesi, dhammābhissamayō tam
 87 Visatīyā sahasānam pāṇāma āsi bhūmipā
 Tato pi uttarāma gantvā Thūpārāmaṇam jmo,
 88 nissimā tathā appetvā samādhim vuttito tato
 dhammam desesi sambuddho pariyāya, tam pana
 89 dasapānasahasāni patā māggaphalaṇ' ahum
 88 Attāno dhammakāikāma maussānam namassitum
 datvā saparivāram tam thāpetvā idha bhikkhūnam

- 89 sāha bhikkhusāhasena Mahādevam ca sāvakaṃ
 thapevā idha sambuddho tato pācīnato paṇa
 90. tito Kāṇamālāmaḥi jaṇaṃ samanusāsya
 saṃeḥo naḥaṃ uggaṇṭvā dambuddhipaṃ jmo agā
 91 Imamaḥi kape dutiyaṃ Koṇāgamaṇaṇyako
 ahu sabbaṇḍa sattiā sabbalokaṇṇakampako
 92 Mahānomavāḥi vāṃ aśi Mahāmegghavāṇaṃ idaṃ,
 Vaddhaṇṇāṇapuraṃ nāma dakkhināya disāy' ahu,
 93 Samuddho nāma nāmeṇa tattiā tājā tadda ahu,
 nāmeṇa Vārādipo ti ayaṃ dipo tadda ahu,
 94 dubbutthupaddavo eṭṭha Vārādipe tadda ahu
 dino sa Koṇāgamaṇo divāṇaṃ tam upaddavaṃ
 95 tam haṇṭvā sattavāyaṃ pavatim sāsanaṃsa ca
 kāṇaṃ maṣaṃ dipasaṃ katuṇḍabalaḇodito
 96 timsabhiḥkhuṣaḥsaṣeḥi tādhiḥi parivāito
 nabhāsaḡamaṇa atthāsi naḡe Sūmaṇakūṭake
 97 Sambuddha-sāṇubhāveṇa dubbutthi saḥ kḇayaṃ agā,
 98 sāsanaṇṭaraddhāṇaṇṭā suvutthi ca tadda ahu
 Tattiā tthito adhiṭṭhāsi naṇṇasaṇṇa muṇṇisaṇṇo
 99 "sabbe maṃ aḡja passantu Vārādipamaḥi māṇuṣā,
 āgantukāṇā sabbe va māṇuṣā māṇa saṇṭikaṃ
 100 Obhāsaṇṭaṃ muṇḍaṃ tam obhāsaṇṭaṃ ca pabbataṃ
 tājā ca nāḡaraṇā ceva disvā khippaṃ upāḡamaṃ
 101 Devatābalidāṇaṭṭhaṃ māṇuṣā ca taḥaṃ ḡata
 devatā iti māṇiṇiṃsu sasaṃḡhaṃ lokaṇāyakaṃ
 102 Rājā so muṇṇāyaṃ tam atthiṇaṭṭho 'bhivādya
 nimaṇṭayitvā bhāṭṭeṇa āṇeṭvā purasaṇṭikaṃ
 103 sasaṃḡhaṃsaṃ muṇḍaṇḍaṃsaṃ nisaḡjārāḥaṃ uttamaṃ
 ramaṇiyāṃ idaṃ bhāṇaṃ asaṃbādhāṃ ti cūṇṭiya
 104 kārte maṇḍape ramme pallakṇesu varesu tam
 nisaḡdāpesi sambuddhaṃ sasaṃḡhaṃ idha bhūḇaṭi
 105 Nisimaṃ idha passaṇṭā sasaṃḡhaṃ lokaṇāyakaṃ
 dīpe māṇuṣā āṇesuṃ paṇṇakāre saṃaṇṭato,
 106 attaṇo kḇajjaḡabhōjjeḥi teḥi teḥi 'abhaṭeḥi ca
 saṃataḇpesi sasaṃḡhaṃ tam tājā so lokaṇāyakaṃ
 107 Idheva paḇcchābhāṭṭaṃ tam nisaṇṇaṃsaṃ jmaṇṇaṃ so
 108 Mahānomakāṃ uyyāṇaṃ tājāḍā dakkhimaṃ vaṇaṃ

- 116
108. Alālapupphalamkāre Mahānomavāne tadā
paṭiggaḥite buddhena akampittha mahāmahi
Ettheva so misiditvā dhammam desesi nāyako,
tadā timsasahassāni patṭa maggaḥalam nara
Divāvihāram katvāna Mahānomavāne jmo
sāyanhasamayē gantvā pubbabodhitṭhitaṃ maḥam,
nisino tāttha appetvā samādhūṃ vutthito tato
iti cūtesī sambuddho hitaṭṭham dipavāsinaṃ
“ādāya dakkhiṇaṃ sākhaṃ mamo dūmbarabodhito
āyatū Kantakānanda bhikkhūni saha bhikkhūni”
Tassa taṃ citṭaṃ aṇḍāya sa thevī tadanaṃtarāṃ
gahetvā tattha rājānaṃ upasāṃkamaṃ taṃ taruṃ
lekaṃ dakkhiṇasākhāya dāpetvāna mahiddhikā
maṃsīlāya cchiṇnaṃ taṃ tṭhitaṃ hemaakataḥake
iddhīya bodhiṃ ādāya sa paṇḍasata bhikkhūni
idhāgantvā mahārājya devatāparivartita
sasuvanaakataḥam taṃ sambuddhena pasārite
thapesi dakkhiṇe hatthe, taṃ gahetvā tathāgato
patṭihāpetuṃ so raṇṇio ‘da Samiddhasa, taṃ taḥuṃ
Mahānomamaḥi uyyāne patṭihāpesi bhūpati
Tato gantvāna sambuddho Sūrisamaḷakuttare
jaṃssa dhammaṃ desesi nisino Nāgamaḷake
Taṃ dhammaḍesaṃ sutvā dhammābhisaṃmayo taḥuṃ
vīsatīyaḥ sahaṣṣānaṃ paṇānaṃ aśi bhūpati
Pubbabuddhamisinaṃ taṃ thānaṃ gantvā paṇ’ uttarāṃ,
nisino tāttha appetvā samādhūṃ vutthito tato
dhammaṃ desesi sambuddho parīsāya, taḥuṃ paṇa
dasapānasahassāni patṭamaḡgaḥalaṇ’ aḥuṃ.
122. Kāyabaddhaṇadhātūṃ so maṇussehi naṃasītuṃ
dātvā saparivāraṃ taṃ thāpetvā idha bhikkhūṇuṃ
123. saha bhikkhusahasseṇa Mahāsumbhaṃ ca sāvakaṃ
thāpetvā idha sambuddho oraṃ Kātaṃmāḷato
124. thātvā Sūdassane māle jaṇaṃ samānussāya
sasamgheṃ nabhāṃ uggaṇtvā jāmbuggipāṃ jmo aḡḡ
125. Imamaḥi kappe tatīyaṃ Kassapo gottato jmo
126. aḥuṃ sabbdavīdū satṭhā sabbdalokaṇuṃkamaḡpako
Māhameḡghavānaṃ aśi Māhāsāḡgaranaṃmakaṃ
Vīśāḷaṃ nāma nāḡeraṃ naḡḡbhūmāvaḡ pīsāva’ aḥuṃ

127. Jyānto nāma nāmēna tattva rājā tadā ahū,
nāmēna Mānadīpo ti ayaṃ dīpo tadā ahū.
128. Tada Jyānt irāṇiō ca rāṇiō kāmītiabhatu ca
yuddham upattihūti tsi bhimsanam satthāhimsanam
Kasapo so dasabalo tena yuddhena pāṇanam
mahantam vyasānam divā mahākāruniko mun
tam hantvā sattavimāyaṃ pavattim sāsana-sa ca
kātum unnamum dīpasum karumābūlacodito
131. vīratyā sahas-seli tādāhi parivārito
mahasāgamaṃ a tthāsi Subhaktutanihi pabbate
132. Tattva tthito adbhittihāsi narissara munissaro
"sabbhe nāma ayya pasantu Mānadīpānāhi mātussa,
āgantukāna-sabbhe va manussa māma santikāma
133. āgacchantu akiccihena khippam ca" ti mahāmun
Obhasantam munindam tam obhāsentaṃ ca pabbatam
134. rājā ca māgura ceva disvā khippam upāgamanum
Tatā ca māgura ceva disvā khippam upāgamanum
135. Attano attano pattavijayāya janā bahū
devatābalaḍānattham tam pabbatam upāgata
136. devatā itī mātthimisu sasamggham lokanāyakaṃ,
rājā ca so kumārō ca yuddham ujjhimsu vimhūta
137. Rājā so munivijayaṃ tam atthatttho 'bhivādīya
munantayitvā bhāttēna ānetvā piṇasantikāma
138. sasamgghassa munindassa mīsaḍḍāham uttaman
raṃamīyam idam tthāma asambādham ti cūtiya
139. kātite māndape raṃme pallānkesu vaesetu tam
mīsaḍḍapesi samibuddham sasamggham idha bhūpātī
140. Nisimam idha passanta sasamggham lokanāyakaṃ
dīpe manussa ānesum paṇṇākkāre samantato,
141. attano khajjabhojjehi tehi tehi 'abhathehi ca
santappesi sasamggham tam rājā so lokanāyakaṃ
142. Idheva pacchābhāttaṃ tam nisimassa jṇassa so
Mahāsāgaram uyyānam rājūda dakkhiṇam varam
143. Akālapupphālamkāre Mahāsāgarakāṇane
pāṇiggahito buddhena akampittha mahāmahi
144. Itthēva so mīsiditvā dhamaṃ desesi nāyako,
tada vīsaḍḍassaṃ patā māggaphalam nara
146. Divāvihāram katvāna Mahāsāgarakāṇane
sāyanhe sugato gantvā pūbbabodhittittham maham

- 146 musmo tattha appetvā samādhim vuttthito tato
 iti cūtesī sambuddho hitattham dipavāsīnam
 147 "ādāya dakkhiṇam sakkham mama nigrodhabodhito
 Sudhammā bhikkhuni etu idāni sahābhikkhuni"
 148 Tassa tam cittam aññāya sā theri tadananantarā
 gahetvā tattha rājānam upasamakamma tam tarum
 149 lekham dakkhiṇasākkhāya dāpetvāna mahiddhikā
 manosiḷāya cchiṇnam tam thitāni hemakattāhake
 150 iddhiyā bodhim ādāya sā pañcasattābhikkhuni
 idhānetvā mahārājā devatāparivāritā
 151 sasuvannakattāham tam sambuddhena pasārite
 thāpesi dakkhiṇe hatthe, tam gahetvā tathāgato
 152 patitthāpetum rañño 'da jāyāntassa, sa tam taḥim
 Mahāsāgarayyāne patitthāpesi bhūpati
 153 Tāto gantvāna sambuddho Nāgamaḷakauttare
 jānassa dhammam desesi musmo 'sokamaḷake
 154 Tam dhammadessanaṃ sutvā dhammābhīsamayo taḥim
 ahu pañasaḥassānaṃ catunnaṃ manujādhīpa
 155 Pubbapuddhamisinaṃ tam thānaṃ gantvā paṇ'uttaram,
 musmo tattha appetvā samādhim vuttthito tato
 156 dhammam desesi sambuddho paṇisāya, taḥim paṇa
 dasapañasaḥassāni patitmaggaphalaṇ' ahuṃ
 157 Jālasātikadhātum so manussesu namassitum
 datvā saṇḍarāraṃ tam thāpetvā idha bhikkhuniṃ
 158 sāha bhikkhusaḥassena Sabbaṇandam ca sāvakaṃ
 thāpetvā nadito oram so Sudassanaṃāḷato
 159 Somaṇasse mālakaṃ janaṃ samānussāya
 sasamghe nabhāṃ uggantvā Jambudīpaṃ jmo agā
 160 Ahu imasmiṃ kappasmiṃ catuttham Gotamo jmo
 sabbadhammaṃ vidū sātthā sabbalokānukampako
 161 Patthamaṃ so idhāgantvā yakkhaṃiddhamanaṃ akā,
 dutiyaṃ punar āgamaṃ nāgānaṃ damanaṃ akā
 162 Kalyāṇiyaṃ Māmaḥakkhiṃ āgenābhīmananto
 tatiyaṃ punar āgamaṃ sasamghe tattha bhūñjīya
 163 pubbabodhithānaṃ thūpattihānaṃ idam pi ca
 paribhogaddhātutthānaṃ ca nisajjāyopabhuñjīya
 164 Pubbapuddhātthitānaṃ oram gantvā mahānami
 Lanakādīpe lokadīpo manussābhāvato tada

- 165 dipattihadeva-samgham ca nāge ca anusaṣiya
 166 Ivaṃ tñānam rāja catubuddhanuśevitam,
 167 buddhasātiraddhatñānam donadhātuniddhānavā
 168 "Ahaṃ eva kāṭhapesāṃ" iecāha pathavissaro
 169 tāni kāṭehi, natīa te kāresati unam pama,
 170 Mahānāga-sa te bhātu uparājassa atṛajo
 171. Dattihāṭṭajakattisso ti rāja heṣati 'nāgate,
 172 rāja Gotthāḍhāyo nāma tassa putto bhavissati,
 171 tassa putto Kākaṃ amattisso nāma bhavissati,
 172 tassa rattiṇo suto rāja mahārāja bhavissati
 172 Duttahagāmanasaddena pākuto 'bhayaṇāṃmaḷko
 173 kāresati idha tñānam mahātejiddhivikkamo"
 173 Iecāha therō, therassa vacanen' idha bhūpati
 174 u-sāpesi siliṭṭhambhām tam pavatīm hikhāpiya
 174 Mahāmeghāvānaṃ raṇṇiṃ "Tissitāṃmam mahāmāti
 175 Mahāmāhindaṭṭherō so patiggaṃya mahiddhiko
 176 akāmapo kampaṇiyitvāna mahim tñānesu atthasū
 177 pindāya pavatitvāna nagaram sāgarūpamam
 176 rattiṇo gḥare bhattakākecam katvā nikkhamama mandirā
 177 musajja Nandanaṃvane aggikikkhāndhopamam tñam
 178 sutāṃ janassa deṣetvā sahaṣṣamaṇuse tñam
 179 pūpaṇiyitvā maggaṃphalaṃ Mahāmeghāṃvane vasi
 178 Tatiye divāse therō rājageḥhamhi bhūṇijya
 179 musajja Nandanaṃvane deṣiyāsivisūpamam
 179 pāpaṇiyitvābhūssamāyama sahaṣṣapuriṣe tato
 180 'Tissarāṃmam agga therō, rāja ca sutadeṣamo
 180 theram upamisiḍitvā so pucchī "jmasāsanaṃ
 181 patitthitam nu bhante?" ti "Na tāva manujāddhipa,
 181 uposaṭṭhādāḷḷakammattāṃ janāḍḍhipa
 182 sīnāya idha baddhāya patitthiṣṣati sāsaṃam"
 182 iccabravī mahāṭṭherō, tam rāja idam abravī
 183 "samabuddhānāya anto 'haṃ vassissāmi juttimddhara,
 183 tasmaṭ katvā puram anto sīmaṃ banddhātha sajjukam"
 183 Icabravī mahārāja, therō tam idam abravī

184. "evam sati tuvaṃ yeva paḍāna paṭhavissara
 sīmāya gāmaṇatthānaṃ, baṇḍhissāna mayā hi taṃ "
 185. "Sādhu" ti vattvā bhūmindo devindo vya Nandana
 Mahameghavannārāṇa pāvīsī mandurāṃ sakāṃ
 Catutthe divase theero raṇṇo gehaṃhi bhunṇiya
 musajja Nandanaṃ deses' anamaṭaggyāṃ
 187. Pāyevāṃaṭapānaṃ so sahaṣṣamaṇuse taṃ
 Mahameghavannārāṇa mahāthhero upāgama
 188. Pāto bherrā caṇḍapetvā mandayitvā purāṃ vaṃ
 vāṭṭaraggaṃmaṃggaṃ ca vāṭṭarāṃ ca samantato
 ratheṣṣabho ratthattḥho so sabbalāṃkaṭṭabhusito
 sahaṃmaeco sahorodho sayoggaḍalaṭṭhaṇo
 190. mahāṭṭa parivārena sakāraṇaṃ upāgama
 Tattha theero upāgāntvā vāṇḍitvā vāṇḍanaṭṭhaṇe
 191. patitṭhakaṃ kārāyaṇto Kāḍambanādiyā va so
 sitavattāṃ kuruṃāṇo naḍḍaṃ pātvā samāpaya
 192. Rāṇṇa dinnāya sītāya nūmitte parikkittiya,
 dvatṭimsamālakatthāṃ ca Thūpārāṃatthāṃ eva ca
 193. nūmitte kittayitvāna mahāthhero mahāmaṇi
 sīmāntaraṇūmitte ca kittayitvā yaṭṭhāṇḍhi
 194. ābāṇḍhi sabbasīmāyo taṣṣṃ yeva dīne vāsī,
 mahāmaṇi akāṃpittvā sīmābāṇḍhe samāpīte
 195. Paṇḍame divase theero raṇṇo gehaṃhi bhunṇiya
 musajja Nandanaṃ suttaṇaṃ khajjayāṇikāṃ
 196. mahājānaṣṣa deṣetvā sahaṣṣāṃ māṇuse taṃ
 Pāyevā aṃataṃ paṇaṃ Mahameghavāne vāsī
 197. Chātṭhe pi divase theero raṇṇo gehaṃhi bhunṇiya
 musajja Nandanaṃ suttaṃ gomāyapundikāṃ
 198. deṣayitvā deṣamaṇṇū sahaṣṣāṃ yeva māṇuse
 Pāpāyitvābhissamaṃyāṃ Mahameghavāne vāsī
 199. Sattame divase theero tājagehaṃhi bhunṇiya
 musajja Nandanaṃ dhammaecaḍḍakappavattānaṃ
 200. suttaṇaṃ deṣayitvāna sahaṣṣāṃ yeva māṇuse
 Pāpāyitvābhissamaṃyāṃ Mahameghavāne vāsī,
 201. evaṃ hi addhaṃavamaṣṣāṃ juttundhaṇo
 kāraṇitvābhissamaṃyāṃ divaseh' eva satṭhaṇi
 202. Tāṃ Mahānaḍḍanaṃ vuccate teṇa tāḍṇā
 sāsaṇajotitṭhānaṃ itī Jotivānaṃ itī

203. Tisāramāhi kareṣi jāṇa therassa ādito
 pāsādo kālākābhāso āsi so, tena tam tahiṃ
 pāsādo kālākābhāso āsi so, tena tam tahiṃ
 Kālapāsādapavivenaṃ iti sammāhaṃ upāgataṃ
 Tāto mahābhodhiḡhaṃ lohapāsādam eva ca
 salākaggam ca kareṣi bhāttasāham ca sādhuḡkam
 Bahūṃ pavivenaṃ sādhu pokkhaṃ pi ca
 ruttitthānadvāttihānapabhūtiṃ ca kāyā
 Tassa mahātapāsassa nāhanapokkhanānitate
 Saṃhātāpavivenaṃ ti pavivenaṃ pavuccati
 Tassa cānkamittitthāne dipadīpassu sādhuṃ
 vuccate pavivenaṃ tam Digīhacānkamaṇaṃ iti
 Aggaphalāsamaṇāpatim saṃāpajji yahiṃ tu so
 Phalaggapavivenaṃ ti etam tena pavuccati
 Apasāyā apasenaṃ therō yāttā mīdi so
 Therāpassayāpavivenaṃ etam tena pavuccati
 Bahū matugantā yāttā upāsimsu uppecca tam
 211. Bahū matugantā yāttā upāsimsu uppecca tam
 210. Apasāyā apasenaṃ therō yāttā mīdi so
 Phalaggapavivenaṃ ti etam tena pavuccati
 209. Aggaphalāsamaṇāpatim saṃāpajji yahiṃ tu so
 vuccate pavivenaṃ tam Digīhacānkamaṇaṃ iti
 Tassa cānkamittitthāne dipadīpassu sādhuṃ
 208. Tassa cānkamittitthāne dipadīpassu sādhuṃ
 vuccate pavivenaṃ tam Digīhacānkamaṇaṃ iti
 207. Tassa mahātapāsassa nāhanapokkhanānitate
 Saṃhātāpavivenaṃ ti pavivenaṃ pavuccati
 206. Bahūṃ pavivenaṃ sādhu pokkhaṃ pi ca
 ruttitthānadvāttihānapabhūtiṃ ca kāyā
 205. Tāto mahābhodhiḡhaṃ lohapāsādam eva ca
 salākaggam ca kareṣi bhāttasāham ca sādhuḡkam
 204. Bahūṃ pavivenaṃ sādhu pokkhaṃ pi ca
 Phalaggapavivenaṃ ti etam tena pavuccati
 214. Devānampiyavacaṇopagūḡhānāmo
 Lanākāyaṃ pathamaṃ maṃ Mahāvīhāraṃ
 jāṇa so sumatī Mahāmahānīdātheraṃ
 āgamaṃ mānāmaṇaṃ ettha kāyāyitthāti
 Sugāmapāsādasaṃvegatthāya kate Mahāvāmaṣe
 Mahāvīhārapatīgīgahano nāma paṇṇarasamo pariccchedo.

(*Solassamo Pariccchedo*)

4. vibhārakaraṇaṃ icchaṃ tattha Cetiyaṇapabbate
 nikkhamaṃ purimadvāṇaṃ agā Cetiyaṇapabbataṃ
 5. Theraṃ tattha gataṃ sutvā rathāṃ āruyha bhūṇapātī
 devyō dve ca ādāya theerasānupadam agā
 12. Kantakaceṭṭiyatthānaṃ parito tadāhe va so
 kammaṇi ārabhāpetvā jenaṃ atthasaṭṭhiyō
 13. āgamaṃsi purāṃ rājā, therā tattheva te vasaṃ,
 kāle pindāya nagaṇaṃ pavisaṇtānukamapakā

- 14 Nitthite jena kammamhi assābhapunnamāsiyam
gantvā adāsi therānam rājā viharadakkhīnam
15. Dvattimsamālakānam ca viharassā ca tassā kṛh
simam simāti go therō bandhivā tadāhe va so
tesam pabbajjāpēkkhānam akāsi upasampadam
16. sabbesam sabbapāthānam baddhe Tumbarumālāke

(Sattarasamo Paṇicchedo)

9. Therō 'tha rājakulato gantvā Cetiya-pabbatam
āmatāyi sāmāneram Sumānam sumanogatum
10. "ēhi tvam bhadrā Sumāna, gantvā Puppāpurāṇaṃ varāṃ
āyayakam te mahārājāṃ eva no vacanam vada
11. sabhāyo te mahārājā mahārājā Mārappiyo
passanno buddhasamāye tñupam karetum icchati,
12. mummō dhātuyo dehi pattam bhuttam ca sātthunā,
sattiraddhātuyo santi bahavo hi tavanthike
16. "Evaṃ bhante" ti vātvā so sāmānero mahiddhiko
tamkhanam yeva āgamaṃ Dhammāso kassā santikam
17. salāmulāṃhi thāpitam mahābodhim tann subhām
kattikācchānapūjāhi pūjyantam ca addasā
18. Therassā vacanam vātvā rājato laddhadhātuyo
pattapurā gahetvāna Himavāntam upāgami.
19. Himavānte thāpetvāna sadhātum pattam uttamam
devindasanthikam gantvā therassā vacanam bhām
20. Cūlāmañcetiyaṃhā gahetvā dakkhīnakkhakam
sāmānerassā pādāsi Sakko devānam issaro
21. Tam dhātum dhātupattam ca ādāya Sumāno tato
āgamaṃ Cetiya-giriṃ therassādāsi tam yati
22. Mahānāgāvānuyānam vuttēna vidhūmagamā
sāyānāsasamāye rājā rājasenāpurakkhato
23. Thāpēsi dhātuyo sabbā therō tatthēva pabbate,
Alissakam pabbatam tasmā āhu Cetiya-pabbatam
24. Thāpetvā dhātupattam tam therō Cetiya-pabbate
gahetvā akkhakam dhātum samketam sagano 'gamā
25. "Saccāyam mummō dhātū, chāttam namatū me sayam,
jānānukēhi karti thātū, dhātucānagotako ayaṃ
26. itti rājā vāntesi, cintitam tam tatthā āhu
surasum me patitthātū āgamaṃ saha dhātuyā"

- 27 Amreñbhi nro vañhu hattho 'ti bhūpati,
 'tato 'tha ghevañna hatthikhandhe thapesi tam
 Hattho hatthi koñe madimikā kampittha meññi,
 tato nāgo vinnitvā sathicabalaṇābhano
 paratthimeññi dvāreñi pavisivā puram subham
 dakkhimeññi dvāreñi mukkhameññā tato puna
 thūpāreñimeññi sathāto pacchato katam
 mibheyya uttham gantvāna bodhitthāne nivattiya
 puratthavādo arihā thūpatthānam tadā hi tam
 I adambapuggaḥ itādvivāḍhi vitātam abh
 Vamsadevo deva hi tam thānam rakkhitam suññam
 soḍḍapācā bhūsvatvā tamkhamam yeva sādhumkam
 dhitvoropamāthāvā ārabhi hatthikhandhato,
 Nāgo na uchi tam rājā therañ pucchittha tamnamam
 "Attano bhindhasamake thāne thapnam icchati,
 dhitvoropamam te na te na n' ittham" ti so bravi
 Anāpetañ khamam yeva sukkhātō 'bhayaṇāpito
 sukkhahakkaddimakkhande hi cūṇāpetvāna tamnamam
 alimbkarivā bahudhā rājā tam thānam uttamam
 oropetvā hatthikhandhā dhatum tattha thapesi tam
 Dhitātakkhiam samvaddhāva thūpetvā tattha hatthnam
 dhatutthūpassa karane rājā turtamānaso
 bahu manussa vogetvā itthikākarane jahum
 dhatukiccañ vicintito sāmaccō pavāsi puram
 Mahāmahindathero tu Mahāmeghavannam subham
 saggamo abhigantvāna tattha vāsam akappayā
 Katum nāgo 'nupayiyāti tam thānam so saddhātukam,
 bodhitthānamhi salāya divā thāti saddhātuko
 Vattissu sa-soparito thūpam theamatañugo
 pañgahāttaññam cūṇāpetvā katipāḍheñna bhūpati
 tattha dhatupatitthānam ghosāpetvā upāggam,
 tato tato samantā ca samāggam mahājano

(*Visuḍḍhimagga*)

- 7 Devānampiyavissō tu rājā dhammagune rato
 Mahāvijhāre navakammam tathā Cetiyaṇapabate
 Thūpāḍāme ca navakammam nitthāpetvā yaṭhāraham
 dipapāsādakam theiam pucchā pucchitakovidam

- 9 “kārapessām’ aham bhante vihāre subhān idha,
 patitthapetum thūpesu katham jacchāmi dhātuyo ?”
 10 “Sambuddhapattam purevā Sumanenāhata idha
 Cetiyaṇaḍḍhate rājā thapita atthi dhātuyo,
 11 hatthikikhandhe thapetvā tā dhūtuyo idha āhara”
 iti vutto sa tharena tathā āhāri dhātuyo
 12. Vihāre kārayitvāna thāne yojanayojane
 dhātuyo tathā thūpesu midhāpesi yathārahām
 13 Sambuddhabhūtapattam tu rājā vatthunghare subhe
 thapayitvāna pūjesi nānāpūjāhi sabbaḍa
 14 Pañcasātehi sāsarehi mahātherassa saantike
 Pañcasātehi vāssehi mahātherassa saantike
 15 pabbajja vāsitaṭṭhāne tathā Vessagiri ahū
 16 Vā yā Mahāmahindena tharena vāsita guhā,
 sapaḍaṭe vihāre sa sa Mahindaguhā ahū.
 17 Mahāvihāram pathamam, dutiyam Cetiyaṇavhayam,
 Thūparāmaṃ tu tatiyaṃ thūpaṇḍubmaggamaṃ subham,
 18 catuttham tu mahāḍḍodhipatitthāṇaṃ eva ca,
 thūpaṭṭhāniyābhūtassā pañcamam paṇa sādhuṃkaṃ
 19 Mahācetiyaṭṭhānaṃhi silāyūpassa cārūno
 sambuddhaḍḍagāṭhātūssa patitthāṇaṃ eva ca,
 20 Issarasāmaṇaṃ chāttham, Tissaṇḍipim tu satthamam,
 atthamam Pathamam thūpaṃ, navamam Vessasavhayam,
 21 Upāsikaṇḍavhayam tathā Hatthāḷhakaṇḍavhayam
 bhikkhūnūpassaye dve’ me bhikkhūnūpīhāsukāraṇā,
 22. Hatthāḷhake osaritvā bhikkhūnimaṃ nūpassaye
 gantvāna bhikkhūsaṃgheṇa bhāttaggahanaṃkāraṇā
 23 Mahāpāḷānāmakam bhātṭasālam supācāraṃ subham
 sabboḍakāraṇopetam saṃpananapariṇālikam,
 24 tathā bhikkhūsaḥassasaḥ sapaṇikāḥaram uttamam
 pavāraṇāya dānaṃ ca anuvassakam eva ca,
 25. Nāgaḍḍipe Jambukolaṇḍavhāram tam tamhi patthane,
 Tissaṃhāḍḍavhāram ca, Pañcāḷāmaṃ eva ca
 iti etāni kamamāni Lankājanabhātṭhiko
 Devānampiyāyāssaso so Lankiṇdo pūṇāpapaṇṇavā

1	1	lato rājā vānīte tī vīssutīm sūttam "māthipunnīo sādāpunnīo paṇḍāyā kaṭamuccahayo dīpappi adāko theto rājno vīyākassa me evam kīrtita māttī te Duttahagāmanī bhūpati māthipunnīo māthāpunnīo Somaṇḍālin mānottamam vīssam bhāttā itīm uccam kīreṣṣatī māgato punnā uposathīgītām mānātāttamāmanāditām mavābhūttim kīrtvāna Lohapāṇāsādam eva ca "
5	5	Iti cūṭṭivā bhūmundo līkhitv evam thapāpitam pekkhāpetto rāj peche thitam eva karamānāko sovaṇṇapattīm laddhīna lēkham tathā avācaṇṇi "Chattimsasatāvassam atikkāmanā anūgato Kālāvaṇṇasuro Duttahagāmanī mānuyādhipo idam e' idam ca evam ca kīreṣṣatī " tī vācītām suvā hāttīho udānētvā apphōceṣi māhīpati
9	9	Tato pāto va gantvāna Māhānāgghāvaṇṇam subhām saṇṇipātām kīrtayitvā bhikkhusaṇṇigāhassa abhava "vānātātulyam pāsādam kīrtayissāmi vo aham, dibbāvaṇṇānam peceṭvā tadā lēkham dadāttha me "
10	10	Bhikkhusaṇṇigho vīsaṇṇeṣi atthā khīnāsāve tatham Kāsaṇṇapunnīno kālā Asoko nāma dīghīmano atthā salākābhāttām saṇṇigāhassa parimāṇīyā
12	12	Uttamam nāma dāsam so "miccam dehi " tī appayā Dātva sū tāmi sakkaṭṭeṇ yūvaṇṇīvaṇṇam tato cūṭṭā ākāsaṭṭhāvaṇṇānāmihi nibbatī tucce subhā,
13	13	Ucchārtitām sahaṇṇeṇa sādāsi parivāritā, Tassa ratanupāsādo dvādasasayojanūggato, Yojanāṇām parikkhepo cūṭṭāṇīsam ca atthā ca, Kūṭṭāṇīsaṇṇaseneṇa māndito navābhūttimiko
15	15	saḥassaṇṇagabbhāsuvaṇṇapaṇno rāṇṇāmaṇo catummukho sahaṇṇasāṇṇikāsaṇṇam yutthi sīhapaṇṇajayaramēṭṭevā sakūṇṇikūṇṇikajālāyā saṇṇito vedikāyā ca
17	17	Amabalāṭṭhīkapaṇāsādo tassā mājjhe subhō ahu, sumānātato dissamāno paṇṇagghitādhajākulo Tāvātimsam ca gaacchantaṭṭā disvā thevā tam eva te hīngulīnaṭṭā tadā lēkham lēkhayitvā pate tato
18	18	

- 19 *nvatthivāna āgantvā patam samgahassa dassayum, samgaho patam gahetvā tam pāhesi rājasantikam Tam divvā sumano rājā āgammāramam uttamam ālekhavulyam kāresi Lohapāsādam uttamam*
- 21 *Kammārambhanaṅkāle va catudvāramhi cāgavā attahattha satasahasāssāni hiraṇṇāni thapāpiya, putasahasāvattthāni dvāradvāre thapāpiya gulatelasakkharāmadhupura ca nekaṇṇāpiyo, “amūlakam kammam ettha na kātabbam” ti bhāsiya āgghāpetvā katam kammam tēsam mūlam adāpayi.*
- 24 *Haṭṭhasatam haṭṭhasatam āsi ekekapaṣṣato, uccato tattako yeva pāsādo so catummukho Tasum pāsādasettḥasum ahesum nava bhūmiyo, ekekissa bhūmiyā ca kūtāgārasatāni ca*
- 26 *Kūtāgāraṇi sabbaṇi sajjhunaṃ khaṇḍitān’ ahuṃ, pavālavēdikā tēsam nānāratanaḥbhūsitā, nānāratanaṇḍitāni tāsāni padumakāni pi, sajjhukumkumkāpanṭiparikkhittā ca tā ahuṃ*
- 28 *Sahasāni tāttha pāsāde gabbhā āsum susamkhātā nānāratanaḥkhācitā sīhapāṇiyarabhūsitā*
- 29 *Nāṭvāhaṇaṇḍānam tu sutvā Vessāvamaṣṣa so tadākāraṃ ākāresi majjhe ratanaṃandapam*
- 30 *Sihavyāggahadurūpehi devatārūpakehi ca ahu ratanaṃaṇḍeyh’ esa thāmbhēhi ca vibhūsitō, muttājalāparikkhepo mandapante samantato pavālavēdikā cettā pubbēvuttariddhā ahu*
- 32 *Sattaratanaṇḍitāssa vemaṇṇijhe mandapassa tu ruuro dantapallāṅko rammo phalikkasamtharo, dantamayāpasassaye’ ttha suvaṇṇamayasuṇṇiyo sajjhūmaṇḍo candimā ca tārā ca muttakāmayā, nānāratanaḥpadumāni tāttha tāttha yathārāham*
- 34 *ġātakāni ca tātthēva āsum sonalātāntare*
- 35 *Mahaggahapaccattḥarane pallāṅke’ tīmaṇḍohare maṇḍohāsi thāpitā tucā dantavijāni, pavālapādūkam tāttha phalikkamhi patitthitam*
- 36 *setacecchattāni sajjhūpadānam pallāṅkopari sobhātā*
- 37 *Sattaratanaṃaṇḍān’ ettha attḥamaṇḍalīkāni ca catuppadānam paṇṭi ca maṇḍumuttāntarā ahuṃ*

- 38 rajatānam ca ghanitānam panti cchatantalambitā
 Pāsādaachattapullānkaṃandapāsūm anagghikā
 Mahaggāham paññāpāpesi māṇcapītham yathārāham,
 tathēva bhūmmatthānam kambalam ca mahārāham
 40 Ācūmakumbhi sovaṇṇa ulunko ca ahu tālum,
 pāsādaparibhogesu sesesu ca kabhā va ka?
 41 Cārupākārāparivāso so catudvārakottahako
 pāsādo 'lankato sobhi tāvatimsasabhā vya
 42 Tambalohitthakāh' eso pāsādo cchādito ahu,
 Lohapāsādaavohāro tēna tassā ajāyathā

(*Atthavivattimo Paricchedo*)

- 1 Tāto so satasahasāsam viśāṃjjetvā mahīpati
 kārāpesi mahābodhipūjyam sūlārām uttāram
 2 Tāto puānam pavisaṇto thūpatthāne nivesitānam
 passitvāna silāyūpam saritvā pubbakam sutim
 3 "karessāmi Mahāthūpam" iti hattho mahātalām
 āruyha bhattānam bhūṃjītvā sayito iti cūṭayī.
 4 "Dāmiḷe maddamāneṇa loko 'yam pīlito mayā,
 na sakkaḥ balim uddhatūm, tam vajjiya balim aham
 5 kārayāṇto Mahāthūpam kabhāmmēṇa itthakkā
 uppādeṣsāmi?" Iccēvaṃ cūṭayāntassā cūṭitānam
 6 chatthāmbhi devatājan, tāto kolāhālam ahu
 devesu, natvā tam Sakko Viśākkaṃmānam abravī
 7 "itthakkattāham cēṭiyassā rājā cūṭesi Gāmaṇī,
 gantvā purā yojanāmbhi Gāmbhīraṇadīyanīke
 8 māpehi itthakkam tāṭṭhā " Iti Sakkeṇa bhāṣito
 Viśākkaṃmo idbhāggāmma māpesi tāṭṭhā itthakkā
 9 Pabbhāte luddako tāṭṭhā sunakkhehi vānam agā,
 godhārūpeṇa dāsesi luddakam bhūmmadevatā
 10 Luddo tam ānubandhāṇto gantvā disvāna itthakkā
 antaraḥitāya godhāya iti cūṭesi so tālum.
 11 "kāretukāmo kira no Mahāthūpam mahīpati,
 upāyanānam idam tassā" iti gantvā nivedayī
 12 Tassā tam vācānam sutvā piyānam jaṇahitāpīyo
 rājā kareṣi sakkaṇānam mahāntānam tūttāmaṇaso
 13 Purā pubbuttare dese yojanattāyamattthakē
 Ācāravittihiggāmaṃbhi solāsakārisse tale

- 14 suvaṇṇabījān' utthimsu viṭṭhīṇāṃ paṇāmatō
vīdatthivukkattāṇāṇāṃ aṅgulimāṇāṃ heṭṭhato
15 suvaṇṇapūṇāṃ tām bhūṃṃ diṣṣā tāmgaṃvāsikkā
suvaṇṇapātīyādāya gantvā raṭṭhio nivedayum
16 Pura pācīnapassasāṃhi sattāyojanamatthake
gaṅgāpāre Tāmbapitthe tāmbalohāṃ samuttāhi
17 Tāṃgāṃkikā tāmbalohabījāṃ ādāya pātīyā
rājāṇāṃ upasāṃkamaṃ tām attāṃ ca nivedayum.
18 Pubbadakkhīṇadesāṃhi purato catuyojanē
Sumaṇavāpīgāṃhi utthāhimsu māṇi bahū,
19 uppalakuruvundehi miṣṣake te ca gāṃkikā
ādāya pātīyā eva gantvā raṭṭhio nivedayum
20 Purato dakkhīṇe passe attāyojanamatthake
Ambatthakolāleṇāṃhi rajatāṃ upapajjātha
21 Nāgaravāṇiyo eko ādāya sakate bahū
Mālayā siṃgaverāḍḍim ānetum Mālayāṃ gato
22 Lēnassā avīdūṇāṃhi sakatāṃ thapāpīyā
patodadātūṃcchānto āruḷho tām māhīdharāṃ
23 cātīppamāṇekapakkāṃ pakkābhāreṇa nāmītāṃ
diṣṣā pamaṣayattīm ca pāsānatthāṃ ca tām phalaṃ,
24 vāntē tām vāsīyā cchētvā "dassāṃ" āggaṃ" ti cūṭīyā
kālaṃ ghosēsī saddhāyā, cattāro' nāsavāggaṃṃ.
25 Hattīho so te' bhivādetvā mīṣīdāpīyā sādaro
vāsīyā vāntasāṃmāntā tacaṃ cchētvā apasāsayāṃ
26 lūṇcīvāṣṭāpūṇāṃ tām yūṣāṃ pattehi ādīyā
caturo yūṣapūre te patte tesāṃ ādāsī so
27 Te tām gahētvā pakkāṃṃ, kālaṃ ghosēsī so pama,
āṇṇē khīṇāsavā therā cattāro tattā āggaṃṃ
28 Tesāṃ patte gahētvā so pamaṣāṃmījāhi pūṇīyā
pādāsī tesāṃ, pakkāṃṃ tayo, eko na pakkāṃṃ
29 Rājatāṃ tassā dassēṭṭum orohitvā tato hi so
māsājyā lēṇāsāṃmāṃhi tā mīṇīyā paribhūṇījātha
30. Sesa mīṇīyā vāṇiyo pi bhūṇījitvā yāṣvadaṭṭhākāṃ
bhāṇḍikkāyā gahētvāṇa sēsā therapadāṇuṃgo
31 gantvāṇa therāṃ passitvā veyyāvācāṃ ākāsī ca,
thero lēṇadvārēṇa tassā maggaṃ āṃpāyī.
32 "āṇījassā mūṇā tvāṃ pi gacch' idāṃ upāsaka "

Therāṃ vāṇḍīyā so tēṇa gacchānto lēṇāṃ addassā

33. *Lenadvāramhi thavāna pavisivā rajatām pi so*
vāsivā āhamivāna rajatām ti vijāmya
 34. *gahetvākam sayjhuṇḍam gantvāna sakatantikam*
sak itām thapāpetvā sayjhuṇḍam tam ādya
 35. *labham Annāddhapuṇam āgamaṇa vataṇḍaṇḍo*
dasstvā rajatām rabhō tam attham ce nivedayi
 36. *Pinato pacchime passe pacchayojanamattāhake*
Uruclapatane muttā mahāmāhālikāmatthiyo
 37. *pavāṇitārikā sattiṇṇasakāṭā thalam okkamum*
Kevattā tā samelkhitvā iṇṇam katvāna ekato
 38. *pāṇivā idiy itvāna muttā sahāpavāṇīkā*
rajānam upasamkamma tam attham pi nivedayum
 39. *Purato uttare passe sattaṇḍojanamattāhake*
Pehāprikāgāmasa vāpīpāhāntakandare
 40. *jāyimsu valūkāpittie cattāro uttamā maṇi*
msadapotaṇḍamāna ummāpūpphāmbhā subhā
 41. *Te divsa sunakhaluddo āguntvā rājāsantikam*
“evārūpā maṇi ditiṭhā mayā” iti nivedayi
 42. *Itthakādīm etāni mahāpuṇṇo mahīpātī*
Mahāthūpattham uppuṇṇāṇ’ assosi tadāhe va so
 43. *Xathānuṇṇupam sakkaṇṇam tesam katvā sumānaso*
te eva rakkhike katvā sabbāni āhāṇṇāpāyī

(*Ellūnūlūmsalīmo Paricchedo*)

1. *Evam samatte sambhāte Vesaḷhe punnamāsiyam*
patte Viśākhamaḷkhiatte Mahāthūpattham ārabhi
 2. *Hāretvā hi tatham yūpam thūpatthānam akhāṇāyī*
sattahattāhe mahīpālo thirām kātum anekadhā,
 3. *Xodhēhi āhāṇāpetvā gulapāsānake tatham*
kūṭēhi paharāpetvā pāsāne cunnite attha
 4. *cammāvanāddhapādehi mahābhāṭṭhihi maddāyī*
bhūmyā thūbhābhāvattāham atthāṇatthavācakkhāno
 5. *Alkāsaḡṇḡapatitattāhāne satatataṇṭakē*
 6. *matthikā sukhumā tattha samantā timsayojane*
 6. *navāṇitamatthikā t’ esa sukhumattā pavuccati,*
 7. *khināsaṇvā sūmanera matthikā āharum tato*
Matthikā attharāpēsi tattha pāsānakotthime,
ittihakā attharāpēsi matthiko

- 8 tassopari kharasudham, kuruvindam tato 'pari,
tassopari ayojalam, marumbam tu tato 'pari
āhatam sāmanerehi Himavanta sugandhakam
Santtharāpesi bhūmindo phalīkam tu tato 'pari,
silāyo santtharāpesi phalīkāsamtharopari,
sabbattha matthikā kice pavanitavhaya āhu
Niyāsena kapittasssa sammitena rasodake
attāngulāṃ bahalaṭo lohapatam silopari,
manosilāya tilatelasammitāya tato 'pari
12 satāngulam sajjhupattam samthāresi ratthesabho
Māhātthūpapatitthānatthāne evam mahipati
13 karetvā parīkammāni vipasannena cetasa
Asāhasukkapaḷakkhasssa divasāmbhi catuddase
14 karetvā bhikkhūsamgasssa samupātāṃ idam vadi
Māhācetiyaattāya bhādanta māngalittākam
15 patittāpessam sve, ettha sabbo samgaho sametu no
Nānadesa pi āgacchum bahavo bhikkhavo ida,
idha dipattīhasamgasssa kā kathā va idhāgāme ?

(*T'imsatmo Paricchedo*)

- 5 Tāto bherim carāpetvā itthakāvaddhaki lahum
sammipātesi, te āsum pañcamattasāni hi
"Kātham karissasi ?" t'eko pucchito āha bhūpatum
"Pessiyānam satam laddha pamsūnam sakatam āham
khepayissāmi ekāham" "Tāṃ rājā patibāhayi
Tāto upaddhupaddham ca pamsi dve ammanāni ca
8 āhamasu, rājā patibāhi caturo te pi vaddhaki
Atheko pandito vyatto vaddhaki āha bhūpatum
9 "udūkkhale kotāyitvā āham suppehi vatthitam
pimsāpayitvā nissade ekam pamsūnam ammanam"
10 Iti vutto anunnāsi tinādin' ettha no siyum
11 cetiyamhiti bhūmindo Indatulyaparakkam
"Kimsamthānam cetiyam tam karissasi tuvam ?" iti
12 pucchī tam, tamkhamam yeva Vissakammam tam āvāsi.
13 Govamapātum toyasssa putāpetvāna vaddhaki
pānū vāram ādāya vāripittīhyam āham,
phalīkagolasādasam mahābubbulam utthāhi
14 Ah' "Idissam karissam" ti, tussitvā tasssa bhūpati

1	1. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
2	2. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
3	3. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
4	4. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
5	5. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
6	6. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
7	7. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
8	8. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
9	9. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
10	10. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
11	11. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
12	12. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
13	13. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
14	14. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
15	15. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
16	16. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
17	17. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
18	18. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
19	19. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
20	20. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
21	21. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
22	22. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
23	23. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
24	24. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
25	25. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
26	26. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
27	27. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
28	28. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
29	29. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
30	30. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
31	31. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
32	32. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
33	33. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
34	34. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
35	35. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
36	36. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
37	37. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
38	38. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
39	39. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
40	40. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
41	41. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
42	42. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
43	43. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
44	44. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
45	45. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
46	46. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
47	47. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
48	48. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
49	49. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
50	50. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
51	51. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
52	52. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
53	53. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
54	54. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
55	55. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
56	56. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
57	57. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
58	58. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
59	59. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
60	60. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
61	61. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
62	62. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
63	63. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
64	64. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
65	65. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
66	66. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
67	67. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
68	68. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
69	69. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
70	70. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
71	71. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
72	72. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
73	73. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
74	74. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
75	75. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
76	76. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
77	77. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
78	78. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
79	79. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
80	80. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
81	81. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
82	82. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
83	83. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
84	84. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
85	85. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
86	86. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
87	87. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
88	88. Die Bedeutung der Sprache in der Religion
89	89. Die Bedeutung der Sprache in der Politik
90	90. Die Bedeutung der Sprache in der Ethik
91	91. Die Bedeutung der Sprache in der Psychologie
92	92. Die Bedeutung der Sprache in der Soziologie
93	93. Die Bedeutung der Sprache in der Ökonomie
94	94. Die Bedeutung der Sprache in der Biologie
95	95. Die Bedeutung der Sprache in der Medizin
96	96. Die Bedeutung der Sprache in der Pädagogik
97	97. Die Bedeutung der Sprache in der Philosophie
98	98. Die Bedeutung der Sprache in der Wissenschaft
99	99. Die Bedeutung der Sprache in der Kunst
100	100. Die Bedeutung der Sprache in der Religion

- 33 "Jānāsi tam tvam theraṃ ?" ti vutto "āma" ti bhāsi so
 Tam nāpanattham appesi balattham tassā bhūpati,
 34 balattho tena tam natvā i jānunuñay' upāgato,
 Kattahālaaparivene theiṃ passiya manīya
 35 therassa gamanāham ca gatatthānam ca jāmya
 "tunnhehi saba gacchāmi sakkaṃ gāmaṃ" ti bhāsiya
 36 atho sabbaṃ nivedesi, rājā tassā adāpayi
 vatthayaugam sahasassaggāham mahaggāham ratthakambalam
 37 sāmānake parikkhāre bahūke sakkhāram pi ca
 sugandhatelāhāliṃ ca dāpetvā anusāsi tam
 38 Theraṃ saba gantvā so dissante Piyaaggallake
 theraṃ sitāya chāyāya sodakāya misidīya
 39 sakkhārapānākaṃ datvā padē telēna mākkhiya
 upāhānāhi yojetvā parikkhāre upānaya
 40 "Kūṇṇapakassa theraṃ gahitvā me me mayā,
 vatthayaugam tu puttassa sabbaṃ dāmi dadāmi vo"
 41 iti vatvāna datvā te gahetvā gacchato puna
 vanditvā rājāvacaṣā rañño samdesam āha so
 42 Mahābhūpe kayiramaṇe bhātiya kammaakāraka
 anekasamakha hi jaṇā pasamaṃ sugatū gata
 43 Cittappasādamatena sugate gati uttamaṃ
 labbhātīti viditvāna bhūpapūjāṃ kare buddho
 44 Ettheva bhātiya kammaṃ karitvā itthiyo duve
 tāvatimsamhi nibbatā Mahābhūpamhi nittithe
 45 āvajjitvā pubbakammaṃ dīttakammaṃ phala ubho
 gandhamāliḍḍiyitvāna bhūpam pūjetum āgata,
 46 gandhamāliḍḍhi pūjetvā cetiyaṃ abhivandisum
 47 Tasmaṃ khane Bhātiyamkavāsi theṃ Mahāsi
 48 Tā disvāna mahāssattapamaruṭṭikhaṃ upassito
 49 adassayitvā attānaṃ passamaṃ sampatthiṃ abbhūtaṃ,
 thātā tāsaṃ vandanaṃ pariyosāne apuccā tā
 49 "bhāssate sakālo dīpo dehobhāseṇa vo idha,
 kīṃ nu kammaṃ karitvāna devalokikaṃ ito gata ?"
 50 Mahābhūpe katva kammaṃ tassā āhamsu devatā,
 51 evaṃ tatthāgāte yeva passādo hi mahāpphālo
 Puppādhānatthayaṃ bhūpe itthakāhi citāṃ citāṃ
 samam patthaviya katvā iddhimanto' vassādayum

- 52 Navavāre citam evam ośādayimsu te,
 atha rājā bhikkhusaṃgīhasamuppātam akāsi,
 tatthāstī sahasāni samuppātāni bhikkhavo
 Rājā saṃgīham upāgāma piṇḍevā abhivandiya
 itthakosidāne hetum pucchā, saṃgīho vīyāka
 “nosidanattāham thūpasā iddhiṃnantehi bhikkhūhi
 katam etam mahānāga, na idāni karissae,
 aṇṇattātam akutvā tvam mahāthūpam samāpaya”
 Tam sutvā suṃmano rājā thūpe kaṃmam akāsi,
 pupphādhānesu dasasu itthakā dasakotiyo
 Bhikkhusaṃgīho sāmanere Uttaram Sumanam pi ca
 “cetiyaadhātugabbhattāham pāsāne medavānake
 āharatā” ti yojesum, te gantvā Uttaram Kuṃum
 asitiratanāyānāvittihāre iavibhāsure
 59 attāṅgulāni bahule gantvipupphānibhe subhe
 cha medavānnapāsāne āharimsu ghane tato
 60 Pupphādhānassa upari majjhe ekam upātīya
 catupassāni caturo māṇūsam viya yojīya
 61 ekam pidāhanattāya disābhage piattāhime
 adassanam karitvā te thapayimsu mahiddhikā
 62 Majjāhamhi dhātugabbhassa tassā rājā akāsi
 ratanaṃyāyam bodhūkkham sabbākāramānoraṃam
 63 Attārasaratāniko khandho sakkhassa pañca ca,
 pavālamayāmuḷo so indanīle patittito,
 64 susuddhararajatakkhandho mānipattehi sobhito
 hemamayapandupattaphalo pavālaanukuro
 65 Attā māṅgalikān’ assa khandhe pupphalata pi ca
 catuppadānam panti ca hamsapanti ca sobhaṇā
 66 Uddham cāruvittānante muttākinikimikajālakam
 suvaṃnaghaṇtāpanti ca dāmaṃ ca tāhim tāhim,
 67 vitānacaatukonamhi muttādāmakalāpako
 navasatasaḥsaṃsaggho ekeko āsi lāmbito
 68 Ravicaṇḍatatarūpāni nānapadumakāni ca
 ratanehi katān’ eva vitāne appīān’ ahum,
 69 atthūttarasabassāni vattāni vividhāni ca
 mahagghānānāraṅgaṃ vitāne lāmbitān’ ahum
 70 Bodhim parikkhipitvāna nānaratanavedikā,
 mahāmālākamuttāhi samthāro tu tadantare

- 71 nānaratanapupphānam catugandhūdakassa ca
punnāpunnagghatāpanti bodhinūle katā ahuṃ
72 Bodhipācinapāṇāte pallānke kotiaaggahake
sovaṃnabuddhapaṭimam usiḍāpesi bhāsuaṃ,
73 sarīrāvayaṃ tassā paṭimāya yaṭhārāham
nāḍāvaṃnehi rātaṃehi katā surucurā ahuṃ
74 Mahābrahmaṃ tñito tattha rajatacchattadhārako,
Vijayuttarasānkhena Sakko ca abhiṣekado,
75 Vināhattho Pañcasikhō, Kālamāgo sanātaki,
sahassasahattho Māro ca sahatthi sahakimkaro
76 Paṇinapallānkaṃbhā sesasattadissasū pi
kotikotidhamaaggā ca pallānka attahatā ahuṃ
77 Bodhim ussisake katvā nāṇātatanaṃanditā
kotidhamaaggahakā yeva paññatāṃ sayānaṃ ahu
78 Sattasattāhatthāṇesu tattha tattha yaṭhārāham
adhihikāre akāresi Brahmāyācānaṃ eva ca
79 dharmacakkappavattim ca Yasaṃpabbajānaṃ pi ca,
Bhaddavaaggiyapabbajjāṃ jaṭṭhānaṃ damānaṃ pi ca,
80 Bimbisāragamaṃ cāpi, Kājāgghapappavesānaṃ,
Veluvānaṃssa gahānaṃ asitisāṃvake tatthā,
81 Kapilavattihugamaṃ tattheva ratanaṃcāmkaṃmaṃ,
Rāhulānaṃdapabbajjāṃ gahānaṃ jetaṃvaṃssa ca,
82 ambamūle pātibhīraṃ, tāvatimsaṃhi desānaṃ,
devorohānapātibhīraṃ, therapāṇhasamaḍḍamaṃ,
83 Mahāsamañyasuttānaṃ Rāhulovādānaṃ eva ca,
Mahāmaṃgalasuttānaṃ ca, Dhanaṃpālāsamaḍḍamaṃ,
84 Alavaṃkaṃgulimāla-Apālāladamaṃnaṃ pi ca,
Pārāyaṃnakasāmitim āyuvossajjānaṃ tatthā,
85 sūkarāmaḍḍavaaggāhaṃ singivāmañyugassā ca,
pasāmaṇodakkappaṇaṃ ca paṃṇibbānaṃ eva ca,
86 devamaṇussappaṇidevaṃ, theṇeṇa pādavaṃdaṇaṃ,
dāhaṇaṃ, aggaṃibbānaṃ tattha saḷkāraṃ eva ca,
87 dhātuvibhaṃgaṃ Donena pasāḍajānaḷkānaṃ ca
yebbhuyyena akāresi jātākānaṃ sujātimsā
88 Vessaṇṭarajātākānaṃ tu vitthāreṇa akāraṇi,
Tustapurato yāva bodhimaṇḍaṃ tattheva ca
89 Catuddisaṃ te cattāro mahārājā tñitā ahuṃ.
tettimsa devaputtā ca dvatthimsā ca kumārīyo

- 90 yakkhasenāpati atthavāsati ca tato 'pari,
 ājāhpaṅgaḥ deva, pupphapunnagghatā tato,
 naccakā devatā ceva, turyavādakadevatā,
 ādasaḡḡhaka deva pupphasākādhara tāthā,
 padumadigḡhaka devā aññe devā ca nekkadhā,
 ratanaḡḡhiyapanti ca dhammacakkānam eva ca,
 khaḡḡgadhara devapanti deva patidhara tāthā
 93 Tesam sise pañcathatthā gandhatelassa puritā
 dukūlavatīkīrpati sadā pajjalitā abhum
 94 Phalīkḡḡbiyo catukkanne ekēkā ca mahānamā
 suvaṇṇamaṇṇutānam rāsīyo vajirasassa ca
 95 catukkanneṣu cattāro katāhesum pabhassara
 āledaṇṇaṇṇakapāsānabhittiyam yeva ujjaḡḡ
 96 vijjalitā appitā āsum dhātugabbhe vibhūsitā
 Rūpakān' ettha sabbāni dhātugabbhe manorame
 97 ghaṇakotimāhemassā kārapesi mahipatī
 98 Indagutto mahābhero chalaḡḡhīṇo mahāmatī
 kammadhuttāyako ettha sabbam samvīdahi imam
 99 Sabbam rājiddhiyā etam devatānam ca iddhiyā
 iddhiyā ariyānam ca asaṇḡbādham patittihitam

(*Tellinsatimo Paricchedo*)

- 1 Dutthagāmaṇaraṇṇo tu rajje phitā jana abhum,
 Sāhrajakkumāro tu tassāsī vīssuto suto
 2 Ativa dhaṇṇo so aśi puṇṇākammamarato sadā,
 ativa cārunrūpāya satto candāliyā ahū
 3 Asokamālādevīm tam samḡbaddham pubbaḡḡtiyā
 rūpenātipīyāyānto so rajjam neva kāmayī
 4 Dutthagāmaṇibhātato Saddhātīssō tadaceceyē
 rajjam kāresi abhīsitto atthārasa samāsamō
 5 Chātṭakammam suḡḡhakammam haṡṡhipākāram eva ca
 Mhātḡḡhūpassa kāresi so saddhākkatāṇamako
 6 Dīpena Lohapāsādo uddayhittḡḡ susamkhatō,
 kāresi Lohapāsādam so satṭabhumikam puma,
 7 navutisatasaḡḡḡḡho pāsādo aśi so tadā
 Dakkhināḡḡvīvīhāram Kallakāḡḡenam ca kārayī
 8 Kalamḡḡakāvīhāram ca tāthā Pettanḡḡvālīkam
 Velanḡḡvittḡḡhikam ceva Dubbalavāpittissakam

- 9 Dūratissakavāpim ca tathā Mātuvihāraṇam,
kāresi ca Dīghavāpim vihāram yojanayojane
10 Dīghavāpivihāram ca kāresi sahacetiyaṃ,
pāṇāratanaścaḥṇam tathā kāresi cetiye,
11 samdhīyaṃ samdhīyaṃ tathā rathacaḥkappamāṇakam
sovanamālaṃ kāretvā jaggāpesi manoramam
12 Caturāsthisahassaṇaṃ dhammakkhandaṇaṃ issaro
caturāsthisahassaṇi pūjā cāpi akārayi
13 Evaṃ pūññaṃ katvā so anekam mahipati
kāyassa bhedā devesu Tusites' upapajjatha
14 Saddhātisse mahārāje vasaṇte Dīghavāpīyaṃ
Lāṇyatisso jettahasuto Gvikkumbhilaṇamakam
15 vihāram kārayi ramam, tamkānattahasuto pana
vihāraṇo akāresi vihāram Kandaravhayam
16 Pitaraṇaṃ Thūlatthanaḥko bhātusaṇṭikam āyata
sahēvāggaṃ vihārasaṃ samgghabhogatttham attano
17 Saddhātisse uparate sabbe' maacca samāgata
Thūpārame bhikkhusamggham sakalaṃ samupātīya
18 samgghānuññīya rathassa rakkhanaṭṭham kumārakam
abhisinṇum Thūlatthanaṃ, tam sutvā Lāṇyatissako
19 iddhāgantvā gahetvā tam sayam rajjam akārayi,
māsaṃ ceva dasāhaṃ ca rājā Thūlatthano pana,
20 Tisso samā Lāṇyatisso samgghaṃ hutvā anādaṇo
“na jānamsu yathāvuḍḍham” iti tam parihāpaya
21 Pacchaṃ samggham khamaṇpetvā dandaḥkammatttham issaro
tini satasahassaṇi datvāna Uruceṭiye
22 silāmayāni kāresi pupphāddhaṇaṃ tīni so,
atho satasahassaṇa cingāpesi ca antaraṇ
23 Mahatthūpattthūpāramanaṃ bhūmim bhūmissaro samam.
Thūpārame ca thūpassa silākāṇcukam uttamaṃ
24 Thūpāramassa purato silāthūpakam eva ca
Lāṇjakāsanaṣālaṃ ca bhikkhusamgghassa kārayi
25 Kāṇcukam Khandhakatthūpe kārāpesi silāmayam,
datvāna satasahassaṇa vihare Cetiyaavhaye
26 Gvikkumbhilaṇamassa vihārasaṃ mahamhi so
sattthibhikkhusahassaṇaṃ chaṇḍivaraṃ adāpaya
27 Arttthavāraṇaṃ kāresi tathā Kuṇḍaṇḍinakaṃ,
gāmikaṇaṃ ca bhikkhūnaṃ bhesajjāni adāpaya,

- 28 kimecchakam tandalam ca bhikkhuniṇam adāpayi
 29 Samaṃ navaddhamāsam ca rajjam so kārayi idha
 30 rajjam cchaleva vassāmi Khallātanaḡaṇāmakako
 31 Lohapāsādaparivāre pāsāde 'tīmanorame
 32 Mahābhūpassa parito cāruno Hemamālino
 33 vāhikanganamariyādam pākāram ca akārayi
 34 So ca Kurundavāsokavīhāram ca akārayi,
 35 puññakammāni caññāni kārapesi mahīpati
 36 Kammahāratṭakako nāma senāpati mahīpatin
 37 Khallātanaḡarājānam nagare yeva aggahi
 38 Tassa rañño kanittho tu Vattagāmanāmakako
 39 tam dutthasenaḡapatikam hanvā rajjam akārayi
 40 Khallātanaḡarājāṇo so puttakam sakabhātuno
 41 Mahācūlikanāman tam puttathāne thapesi ca,
 42 tamātaram Anulādevin mahesin ca akāsi so
 43 Pītittāne thitattāssa Pitrāja ti cabravum
 44 Evam rajje 'bhisitṭassa tassā māsamhi pañcāme
 45 Rohane kulānagare eko brāhmanācetaḡo
 46 Tisso nāma biḡhmanassa vaco sutvā apandito
 47 coro alu, mahā tassā parivāro ahosi ca
 48 Sagnaṃ satṭa Damaḡi Mahātitthamhi oṭarum
 49 Tada Brāhmanatisso ca te satṭa Damaḡi pi ca
 50 chattatṭhāya viśayjesum lekhā bhūpatisaṇṭikam
 51 rāja Biḡhmanatissassa lekhā pesesi nittinā
 52 "rajjam tava idān' eva, gāha tvam Damaḡi" iti
 53 Sādhuṭi so Damaḡi yujjhi, gāhinimsu te tu tam
 54 Tato te Damaḡi yuddham raññā sāha pavattayum,
 55 Kolaḡbālakaśāmanāṭ yuddhe rāja parajito
 56 Tam divāna pulāyanṭam mḡantho Ciriṇāmakako
 57 "pulāyati mahāḡkālā-sīhālo" ti bhūsam ravi
 58 Tam sutvāna mahārāja "siddhe maṇa manorathe
 59 viḡṭaram ettha kāṭessaṃ" iccevaṃ cintayī tada
 60 Sagarabhāva Anulādevin aggahi ' rakkhijā" iti
 61 Mahācūlam Mahānāḡakumārū cāpi rakkhijā'
 62 tathassa lāhuvāvattham dāva cūḡāmanam subham
 63 oṭṭarāyi Sonadevin rissimūṇṇāya bhūpati

- 47 Yuddhāya gāmane yeva puttakam dve ca devīyo
gābhayitvāna mikhaṇto sanṅkito so parājito
asakṇuntvā gāhetum pattam bhuttam jīṇena tam
palāyitvā Vessagiriṇe abhinīyi so
49 Kūpikālamahāṭṭissatthero disvā tām tu tam
bhāttam pādā anāmattham pindadānam vīrajīya,
atha ketakapatāmhi līkhitvā hatthamāṇaso
samgābhogam vīhāressa tassa pādā mahīpati
41 Tāto gantvā Sīlāsobbhakataṅkamhi vasi, tāto
gantvāna Mātuvēlanṇe Samagallāsamiṇṇago
42 tatthaddasa dīttahapubbam ttheram, tthero mahīpatum
upatthāḍḍakassa appesi Tanasivassa sādhuṅkam
43 Tassa so Tanasivassa ratthīkassantike tām
rājā cuddasa vassāni vasi tēna upatthito
44 Sattasu Dāmilēsvēko Somaḍevum madāvaham
rāgaratto gāhetvāna paratīram agā jāhum
45 Eko pattam dasabalassa Anuādhapure tthitam
āḍāya tēna samtuttho paratīram agā jāhum
46 Pulahattḥo tu Dānilo tmi vassāni kārayi
rājyam senāpatim katvā Dānilam Bāhīyavāyānam -
47 Pulahattḥam gāhetvā tam duve vassāni Bāhīyo
rājyam kārayi, tassāpi Panayamāro camūpati
48 Bāhīyam tam gāhetvā so rājasi Panayamāro
satta vassāni, tassāpi Pīlayamāro camūpati
49 Panayamāram gāhetvā so rājasi Pīlayamāro
satta māsaṃ, tassāpi Dāthiko tu camūpati
50 Pīlayamāram gāhetvā so Dāthiko Dānilo pāna
rājyam Anuādhapure duve vassāni kārayi
51 Eṇam Dānilarājūnam tēsam pāṇcaṇnam eva hi
honti cuddasa vassāni satta māsa ca uttarim
52 Gātāya tu mivāpattham Mālaye 'nulaḍevīyā
bhāriyā Tanasivassa pādā pahari pacchīyam
53 Kujjhitvā rodamaṇā sā rājānam upasamīkam,
tam sutvā Tanasivo so dhanum āḍāya mikham
54 Devīyā vacaṇam sutvā tassa āgamaṇā pura
dviputtam devīm āḍāya tāto rājāpi niggaṃ
55 Dhanum samdhāya āyantaṃ Sīvam vījhi mahāsivo,
rājā nānam sāvaṃyitvā akāsi janasaṃgaham,

- 66 alatta atthāmaṇṇe ca mahante yodhasammate,
parivāto mahā āsi parihāro ca iḍḍino
67 Kūṇḍikakulamaṇḍāṭṭissathieram disvā mahāyaso
Acheḅḅagallavihārānhi buddhapūjām akārayi
68 Vattūnam soḍḍhetum ārūḷhe Akāsaṇṇetiyaṅgamam
Kāpisiṇe amaccānhi orohante mahīpati
69 ārohanṭo sadeviko disvā magge nisinnakam
“na nīpanno” ti kūjḷhitvā Kāpisiṇam aḅḅatayī
70 Sesa satta amaccā pi nibbinnā tena rājūṇā
tassanṭikā palāyitvā pakkamantā yathānuci
71. magge vīluttā corēhi viḷāram Hambugallakam
pavisitvāna addakkhūm Tissatthieram bahussutam
72 Catumkūṭṭikāthierō so yathā laddhāni dāpayi
vattaphānītātēlāni tādulū pāhunā tathā
73 Assatthakāle thero so “kūhūm yāthā?” ti pucchī tē,
attānam āvikatvā tē tam pavattim nivedayum
74 “Kāretum kehi sakkaṇṇu jinasāsanapaggaham
Dāmiḷēhi vāthā raṇṇā?” iti puttā tū tē papa
75 “raṇṇā sakka” ti āhamsu, samṇāpetvāna tē iti
ubho Tissamahāṭṭissattherā āḍaya tē tato
76 rājūmo sanṭikam netvā aññamaññam khamāpayum,
rājā ca tē amaccā ca there evam ayācīsum
77 “Siddhe kamme pesite no gantābham sanṭikam” iti
Therā datvā patinñam tē yathāthānam aḅḅācchīsum
78 Rājā Anurādhapūnam āgantvāna mahāyaso
Dāthikam Dāmilam hanvā sayam rājām akārayi
79 Tāto Nigantvāramam tam vidḍhamsetvā mahīpati
viḷāram kārayi tathā dvādasapārivenakam
80 Mahāvihārapatithāṇā dvīsu vassasatēsu ca
sattarasasū vassēsū dasamaṇḍāḷhikēsū ca
81 tathā dīnēsū dasasū atikkantēsū sādaro
Abhayāgārvihāram so patitthāpēsī bhūpati
82 Pakkosayitvā tē there tēsū pubbupakāramo
tam Mahāṭṭissattherassā viḷāram mānādo adā
83 Gāṭṭissā yasma ārāme rājā kāresī so ‘bhayo
tasmābbhayāgāri tveva viḷāro nāmato abhū
84 Anāpetvā Somadevīm yathāthāne thapēsī so,
tassa tamāmākam katvā Somārāmam akārayi

85	Rathā oropitā sā hi tasmim thāne varangana kadambarupphagumbamhi nūlīnā tatthā addasa muttāyantaṃ sāmāneyaṃ maggaṃ hatthēna chādīya Rājā tassā vāco sutvā vīhāraṃ tatthā kārayi
87	Mahāthūpass' uttāraṭo cetiyāṃ uccaavatthukāṃ Sīlasobbhakatakaṃ nāma rājā so yeva kārayi Tesu satthasu yodhesu Uttiyo nāma kārayi
88	nagarāmaḥ dakkhīnaṭo vīhāraṃ Dakkhīnavāyāṃ Tatthēva Alūlavokāsavīhāraṃ Alūlanāmakko amaacco kārayi, tēna so pi tamnāmakko ahu
90	kāresi Sāliyāiāmaṃ amaacco Sāliyavāyō, kāresi Pabbatāiāmaṃ amaacco Pabbatavāyō
91	Uttarattissārāmaṃ tu Tissāmaacco akārayi, Vihāre mittihite rāmaṃ Tissatthēraṃ uppecca te "tumbhākaṃ patisaṃmāhārāvasēnāmaṃhēhi kārīte vīhāre dema tumbhākaṃ" iti vātvā adāmaṃ ca Thero sabbatthā vāsesi te te bhikkhū yathārahāṃ, amaaccedāmaṃsaṃ samgahassa vīvidhē samānābhē, rājā sākāvīhāiāmaṃhī vasaṃte samupattāhāhi pacceyagēhi anūnēhi, tēna te bahavo ahuṃ
95	Thēraṃ kulehi samsatthāṃ Alāhātisso ti viissutaṃ kulasaṃsaggadosēna saṃgaho tām nīharīto Tassa sisso Bahalaṃassutissatthēro ti viissuto kuddho 'bhayaḡḡraṃ gantvā vasi pakkaṃ vāhaṃ tahiṃ.
97	Tato pabbhūti te bhikkhū Alāhāvīhāraṃ nāgaṃmaṃ, evaṃ te 'bhayaḡḡrikaṃ niggaṭṭā thēravādato Pabbhinaḡbhayaḡḡrikēhi Dakkhīnavīhārakā yati, evaṃ te thēravādāhi pabbhinaḡ bhikkhavo dvīdha
99	Vihāraparivēnaṃ ghātābandhē akārayi "patisaṃmākhāraṃ evaṃ hēssati" ti vīcintīya Pitakattāyapāliṃ ca tassā attahakathāṃ pi ca mukhapāthēna āneṣuṃ pubbē bhikkhū mahāmatī, hāṃmaṃ disvāna satthāmaṃ tadā bhikkhū samāggaṭṭā cīratthitattāṃ dhammassa potthākesu lakkhāpāyāṃ.
102	Vatthagāmaṃ 'bhayo so rājā rajjāṃ akārayi iti dvādasā vassāṃ paṭcamāsesu ādīto.

2000 700 1000 1500 2000 2500 3000 3500 4000 4500 5000 5500 6000 6500 7000 7500 8000 8500 9000 9500 10000

- Lanādhīpam guṇādhānam kusale sahāyam
 Āgama saṁcārathā dhammam ālam paṁādam
 8 Dhammo tlokasarano paramo rasānam
 Dhammo mahaggharatano ratanesu loke
 Dhammo have tibhavaduḥkhaavināsaheṭu
 Dhammam saṁcārathā jāgarikānuyuttā
 Niddam vinodayathā bhāvayath' appameyyam
 9 Dukkham amiccān api ceḥa anattatāñ ca
 Dehe ratum jāhathā jājjarabhājānābhe
 Dhammam saṁcārathā jāgarikānuyuttā
 Okāsam ajja mama n'atthi suve karissam
 Dhammam itihālasatā kusālappayoge
 Nālam tiyaddhūsu tathā bhuvanatāye ca
 Kāmam na c' atthi manujō maraṇā paṁutto
 11 Khitto yathā nabhasi kenacid eva leddu
 Bhūmim samāpatati bhārataya khaneṇa
 Jātataṁ eva khālu kāraṇam ekam eva
 Lokam sadā nanu dhuvam maraṇāya gantum
 12 Kāmam narasaṁ patato gṛimuddhānto
 Majjhe na kiñci bhayamissarāṇāya heṭu
 Kāmam vajanti maraṇam tibhavesu satā
 Bhoge ratum pajahathāpi ca jivite ca
 13 Kāmam patanti mahiyā khālu vassadhārā
 Vijjullatāvitāmagghamukhā paṁuttā
 Evam nartā maraṇābhīmāpātāmājjhe
 Kāmam patanti na hi koci bhavesu micco
 14 Velāte patutarorutaraṅgama
 Nāsam vajanti satatam salilāyassa
 Nāsam tathā samupayanti nartamānam
 Pāṇāni dāruṇatāre maraṇodadhūmhi.
 15 Ruddho pi so ratthavarassa gajādhīpehi
 Yodhehi cāpi sabālehi ca sāyudhehi
 Lokam vivāhicīya sadā maraṇūsābho so
 Kāmam nibhanti bhuvanatāyasālisandam
 Bho mātūṇena mahatā vihato padīpo
 16 Bho mātūṇena mahatā vihato padīpo
 Khippam viṇāsamukham eti mahappabho pi
 Loke tathā maraṇācandasaṁtāneṇa
 Khippam viṇāsamukham eti mahappabho pi

- 17 Kāmyajunarpabhubhūtpatipungavā ca
Sūtrāṃc rāmanukhe vṛitāṁsāṃghā
Ṭṣam gāt jagati ke mānā pūmūtā
Lakṣhi ca sāṅgapatā sudhātādhātā ca
Sampatṭiyo ca vṛidhā pi tṛpsobhā
Sabbā ca tā api ca mitasūtā ca datā
Ke vā pi kām anugatā mānām vajanām
19 Brāhmā surā suraganā ca mahānubhāva
Gandhabbakinnamāmahoiṅgaṇakṛhā ca
Ṭc cāpare ca mānaggaṇṣikṭhāya sabbe
Ante patanti salabhā va khinapūnā
Ye Sārpūtāpānukhā munnāvaḥ ca
20 Suddhā sadāsavānuddā parānuddhipattā
Ṭc cāpi māccuṇṇabhānukhasannūnuggā
Dipa-m-ivānībhātā khayutām upetā
21 Buddhā pi buddhakammālahācānīnetā
Battimsalakkhinnavṛāṇṇatūpasobhā
Sabbāsavakkhayaḥkāmā pi ca lokanāthā
Sammadditā marnamantāmahāṅgaṇa
22 Kogātūressu karuṇā na jarātūressu
Khindāpāressu sukumāratākmāṇakessu
Lokam sadā hīnati māccu mahā ṅṇindo
Dāvanalo vanam ivāvīrato assaṇam
23 Āpunnatā na salīlena jūlālayassā
Kāṭṭhassā cāpi bahutā na hutāssassā
Bhūtvāna so tṛbhuvānam pi tūthā assaṇam
Bho middayo na khālī pītim upeti māccu
24 Bho mohānubhūtāya vīvaso adhānī
Loko pataty api hi māccūnukhe subhīme
Bhogē ratim samupāyāti vīhināpūnī
Dolātaraṅgaṇapale supīnopāmeṇye
25 Ekko pi māccu abhīhantūm alām tīlokam
Kām middayā api jarāmāraṇānuyāyi
Ko vā kāṇṇyā vibhāvesu ca jīvītaṇam
Ṭtato nāto supīnāsaṅgaṇmānibhiesu
26 Nīcātūnam jagad idam sabhayaṇam sasokkam
Ṭṣivā ca kodhamadamoḥajarābhīhi

- 27 Ubbegamattham api yassa na vijjati ce
 So dāruno na marano vata tam dhur-atthu
 Bho bho na passatha jarāsiddharām hi maccum
 Ahāṇṇamānam akhīlam satatam tilokam
 Kum middaya nayatha vitabhaya tīyāmaṃ
 Dhammam sadāsavaṇṇudam carath' appamattā.
 Bhāvettha bho maraṇamāra vivajjanāya
 Loke sadā maraṇasaṇṇam imam yatatā
 Bvām hi bhāvaṇaratassa narassa tassa
 Tanhā pahiyati saritragatā asesa

(*Anuccalāchūnam*)

- 29 Rūpam jara piyataram malinīkaroti
 Sabbam balam harati attani ghorarogo
 Nānupabhogaparurakkhitaṃ attabhavam
 Bho maccu samharati kim phalam attabhāve
 Kammaniḷapahatārogatatarangabhange
 Samasārasāgaramanukhe vitate vipama
 Mā mā pamaḍam akaroṭha karottha mokkham
 Dukkhoḍayan nannu pamaḍamayam narānam
 Bhoga ce mittasutaporisabbandhavā ca
 Nāri ca jivitasamā api khetṭavattū
 Sabbāni tāni paralokam ito vajanāmi
 Nānubbajanti kusalākusalam va loke
 Bho vijjucāṇacalatāre bhavasāggarāmi
 Khittā purākatamaḥappavāna tēna
 Kāmaṃ vibhijjati khaṇena saritānāvā
 Hatthe karottha paramam guṇahattasāram
 Nigam vibhijjati' ita āmakabbhājanam va
 Samrakkhito pi bahuddhā ita attabhāvo
 Dhammam samācarattha saggaḡattippattittham
 Dhammam sugummam ita-m-eva phalam dadāti
 Kantvā sadā piyatāre divi devarajje
 Tamhā cavaṇti vibuddhā api khinapunnā
 Sabbam sukham divi bhuvittha viyogamittam
 Ko paṇāvā bhavasuḷḷhesu ratim kareyya
 Buddho sasaṅkagano jagadekekānātho
 Tārāvaḷiparivuto pi ca punnacecādo

- Indo pi devamakuṇṭakṭapāḍakāṇḍo
 36 Līlāvatāmasam api yobbanarūpasobham
 Attūpamam piyājānena ca sampayogam
 Diva ca vijjucapālam kuruṭe pamādam
 Bho mohamohitājāno bhavarāgaratto.
 37 Putto pītā bhavati mātū patihā putto
 Nārī kadāci janāni ca pītā ca putto
 Eṭvam sadā viparivattati jīvaloko
 Citte sadāticapāle khalu jātuvānge
 38 Rantvā pure vīdhaphullalāṭakulehi
 Devā pi Nāndanāvāne surasundarīhi
 Te ve kadā vitatākaṇṭakasaṇkatesu
 Bho kotisimbālvānesu phusaṇti dukkham
 39 Bhutvā sūddhamnam api kaṇṭhacānabhājānesu
 Sagge pure suravaraṭṭa parāmidḍhiṭṭā
 Te cāpi pajjalitālohaṅgulāni gilānti
 Kāmam kadāci narakālayāvāsabhūtā
 40 Bhutvā narissaravaraṭṭa ca māhim aśesam
 Devādhīpā ca divi dibbasukham surāmmam
 Vāsam kadāci khurasāṇṇacūtabhūtālesu
 Ke vā mahārathagāṇḍānugatā divihā
 41 Devaṅgaṇḍālīlā-bhīmanataraṅgamāle
 Gange mahissarajātāmakutānuyāte
 Rantvā pure suravaraṭṭa pamāḍāsabhāyā
 Te cāpi ghoraṭaravetarānum patānti
 42 Phullāni pallāvālāṭāphalāsāṅkulāni
 Rāmāni cāndanāvāṇāni manorāmāni
 Dibbacchārālālītapunnadārīmukhāni
 Kēlāsamerusikharāni ca yānti nāsam
 43 Dolānālālātaraṅgasamā bhī bhogaṭṭā
 Vijjupabhaṭṭicāpālanī ca jīvītāni
 Māyāmarīcījalāsomasāsam sarīram
 Ko jīvīte ca vibhāve ca kareyya tāgam
 44

(Dukkha-Lakkhaṇam)

44 Kim dukkham atthi na bhāvesu ca dāruṇesu
 Satto pi tassa vīdhihassa na bhājāno ko

- Jāto yathā maraṇarogajarābhūto
 Ko sajjano bhavaratṭha piḥayey' abālo
 Ko vā pi pajjalitalohagulam gabhetum
 Sakko kathaññid api pāṇitalena bhīnam
 Dukkhotāya asuṇṇissavānam anattam
 Ko kāmaye' thā khalu deham imam abālo
 Loke na macūsamaṃ atthi bhayaṃ natānam
 Na vyādhidukkhasamaṃ atthi ca kinci dukkham
 Evaṃ virūpakarānam na jaiśasamaṃ
 Mōhena bho ratṭha upeti tathā pi dehe
 Nissarato nalanalīkadalīsamānam
 Attānam eva parihāṇāti attaheto
 Samposito pi kusahāya ivākataṇṇi
 Kāyo na yassa anugacchati kālakere
 Tam phenaṃdasadisam viśasūlakappam
 Toyanālīnamahi-uraḡādhivāsam
 Jīmaḷayam vā paridubbalaṃ attabhāvam
 Divā naro katham upeti ratṭha sapāṇi
 Ayukkhaṃ samuppayāti khane khane pi
 Anveti maccu hanaṇāya jarāsiṇā
 Kālam tathā na parivattati tam attam
 Dukkham idaṃ nanu bhavesu vīcintāmyam.
 Appāyukassa mānaṃ sulabham bhavesu
 Digbhāyukassa ca jarā vyasanaṃ c' anekam
 Evaṃ bhavē ubhāyato pi ca dukkham eva
 Dhammaṃ samācārathā dukkhaṃ viśasāmya.
 Dukkhaḡgaṃ sumahatā paripītesu
 Lokattāyassa vasato bhavacārikesu
 Sabbattānaṃ sugattassa pamaḍakālo
 Bho bho na hoti paramaṃ kusalaṃ cinaṭṭha.
 Appam sukham jalalavo viya bho tmaḡge
 Dukkhaṃ tu sāḡarajalam viya sabbaloke
 Samkappānaṃ tad api hoti sabbhāvato hi
 Sabbam tilokam api kevaladukkham eva.
 Kāyo na yassa anugacchati kāyaheto
 Bālo anekavīdham ācārathā dukkham
 Kāyo sadā kalamaḷākalam hi loke
 Kāye rato avīratam vyasanaṃ paretī.

51 Mithāyāṃ bahmalākaṛāṃ āmagandhāṃ
Sāḥsāḥsāḥsāpāmagatogabhitāṃ
Dehāṃ vipassathā jātāmagandhivāsāṃ
Tuccāṃ sādā vigatāsāṃ imāṃ vundāṃ

(Anuttarakkhamā)

55 Māyāmarīṭṭhikadāḥḥāḥapheṇapūṇṇa-
Gangātaramgūṇabubbulasāṃbheṣu
Khaṇḍheṣu pāṇeṣu chālāyātaneṣu teṣu
Attā na vijjati hi ko na vadeyya bālo
Vāṇḍhāsuto sasavi-sāṃmaye rathe tu
Dhāveyya ce chātāṃ sādhuṃ gāhecā
Dhācemaḥḥāṃ vā taṃ khaṇabhaṇḍatāṃ
Attā ti dubbhātāṃ tu vadeyya dehāṃ
Bālo yaṭhā saḥlabubbulabhāṇeṇa
Akāṇḥato vata piveyya marīṭṭeoyāṃ
Attā ti sātaraḥḥitāṃ kadāḥḥasāṃāṇāṃ
Moha bhāneyya khaḥḥi dehāṃ imāṃ anātāṃ
Yo 'dumbhārassa kusumeṇa marīṭṭeoyāṃ

58 Vāsāṃ yaḍ' iccḥati sa kḥedāṃ upeti bālo
Attāṃ eva parihāṇāti uttāheḥ
Attā na vijjati kadācid apīṇa dehe
Poṣo yaṭhā hi kadāḥḥsu vimbḥhūṇanto

59 Sāṃāṃ tad appam apī nopalabheyya kāmāṃ
Khaṇḍheṣu pāṇeṣu chālāyātaneṣu teṣu
Sūṇḥeṣu kiṇṇid apī nopalabheyya sūṇāṃ
Dukkhāṃ amiceṇa asubhāṃ vata uttābhāṇvāṃ
Mā saṃbheḥsāya na vijjati jātāṃ mico

60 Āmbho na vijjati hi appam apīṇa sātāṃ
Sāṃāṃ saṃācārathā dhammaṃ alāṃ paṇāḍāṃ
Sūtāṃ vintā na putābhāṇvāṃ ih' attāḥi kiṇṇe
Dehāṃ vintā na kḥaḥḥi koci-m-ih' attāḥi sātō
Dehāṃ sabhāṇvāḥḥitāṃ kḥaṇabḥhūṇayutāṃ

62 Ko attāheḥḥu aparō bhuvī vijjati
Disvā marīṭṭeṣaḥḥiṇi hi sudḍiṇto bho
Bālo migo saṃupadhāṇvati toyasāṃmhi
Evāṃ sabhāṇvāḥḥite viparītāsiddhe
Dehe pareṭi paṇikappāṇayā hi rāḡāṃ

63. Dehe sabhāvarāhite parikkappasiddhe
Attā na vijjati hi viju-m-iv' antakkikhe
Bhāvettha bhāvanarata vīgatappamāda
Sabbāsavappahanāya anattasaññam

(*Asubhālakkhaṇam*)

- 64 Lalākarissarudhīrassuvassānulttam
Deham imam kalimalākalālam asāram
Sattā sadā pariharanti jigucchaniyam
Nāsaucihī paripunaghatam yath' eva
Nhatvā jalām hi sakalam catuṣāggarasa
Mēruppamānam api gandham anuttaraṇ ca
Pappoti n' eva manujō hi suem kadāci
Kim bho vipassatha guṇam kimu attabhāve
Deham tad eva vividdhasusānamiddham
Deham tad eva vadhabandhanarogabhūtam
Deham tad eva navaddhāparibhinnagandam
Deham vinnā bhayākarām na susānam atthi
Antogatam yadi ca muttakarissabhāgam
Dehā bahim aticareyya vinnikkhamitvā
Mātā pitā vikarunā ca vinnatthapemā
Kāmam bhāveyya kimu bandhusutā ca dārā
Deham yathā navammukham kumissanngahagem
Mamsatthiisedarudhīrākalālam vīgandham
Pōsenti ye vividdhappāpam ih' ācaritvā
Te mōhita maranadhammam abo vat' evam
Gandūpame vividdharogamivāsabhūte
Kāye sadā rudhnamuttakarissappunne
Yo ettha nandati naro sasigālabhakikhe
Kāmam hi socati paratthā sa bālabuddhi
Bho phenapindasadiṣo viya sārāhino
Mihālayo viya sadā patikkulāgandho
Asivissālayambho sabhayo sadukkho
Deho sadā savati lonagghato va bhīmo
Jatam yathā na kamalam bhuvī mundaṇiyam
Pankesu bho asuetoṇiyasamākullesu
Jatam tathā parāhitam pi ca dehābhūtam
Tam mundaṇiyam iha jātu na hoti loke.

- 72 Dvāttimsabhāgaparipūṇatāo viseso
Kāyo yathā hi naranāṅganaśśa loke
Kāyesu kim phalaṃ ih' atthi ca paṇḍitānaṃ
Kāmaṃ tad eva maṇu hoti paropakkāraṃ
- 73 Posaṇa paṇḍitatarena tathāpi dehaṃ
Sabbattānaṃ enataraṃ paripūṇāṇyaṃ
Dhammaṃ careyya suciraṃ khalu jīvaṃāno
Dhammo have manivaro iva kāmaḍo bho
74. Khe yathā supāribhāvitaṃosaḍḍhaṃhi
Sneheṇa osadḍhabalaṃ paṇibhāsate va
Dhammaṃ tathā iha samācāritaṃ hi loke
Chāya va yāti paralokam ito vājantaṃ
Chāya vibhāti ruccimāmaladappane tu
- 75 Kāyassa bho viracitassa yathānukūlaṃ
Chāya vibhāti ruccimāmaladappane tu
Katvā tath' eva paṇamaṃ kusalaṃ parattha
Sambhūṣita iva bhavanti phaleṇa teṇa
- 76 Dehe tathā vividdhadukkhānivaṣabhūte
Moha pamaḍavaśagā sukhasaṇṇāṃulā
Tikkhe yathā khuramukhe madhu lehamāno
Bālhaṇ ca dukkhaṃ adhiḡgaecchati hinapaṇṇo
Saṅkapparaḡgavivahate nivat' atthaḡhave
- 77 Dukkhaṃ sadā samādhigacchati appapaṇṇo
Mūlhaśśa-m-eva sukhasaṇṇāṃ ih' atthi loke
Kim pakkaṃ eva maṇu hoti vicāraṃāṇe
- (*Duccurita-Adinava*)
- 78 Sabbopabhogadhaṇḍāṇavissesaḷāhi
Rūpeṇa bho sa makaraḍḍhajasamaṃbho pi
Yo yobbane pi maraṇam labhate akāmaṃ
Kāmaṃ parattha parapaṇāharaṃ naṃ hi
- 79 Yo yācaḡko bhavati bhinnakapālahattho
Mūdo dhigakkharaśśatehi ca tajjayaṇto
Bhikkhaṃ sadāribhavanaṃ sa kucelaṃvaśo
Dehe parattha paravittattharo naṃ hi
- 80 Itthi na mūṇcati sadā puna itthibhāvaṃ
Nāri sadā bhavati so puriso parattha

- Yo ācareyya paṇādaṃ alaṃghaniyaṃ
 Ghorā ca vindaṭi saddā vyasaṇā c' anekam
 81 Dīno vigaṇḍhavadano ca jālo apaṇṇo
 Mūgo saddā bhavati appiyadasaṇo ca
 Pappoti dukkhaṃ atulā c' manussabhūto
 Vācam musā bhanaṭi yo hi apaṇṇasatto
 82 Ummattaḥka vigatālaṃjagunā bhavanti
 Dīnā saddā vyasaṇasokapapaṭyaṇā ca
 Jātā bhavesu vividhesu virūpadehā
 Pīṭvā hālāhalaṃvīsam va suraṃ vipaṇṇā
 83 Pāpāni yena iha ācariṭāni yāni
 So vassakotimāhutaṃ anappakāṃ
 Laddhaṇa ghoram atulāṃ narakesu dukkhaṃ
 Pappoti c' ettha vividhavyasaṇā c' anekam.
 (Catunākkhā)
- 84 Lokattayesu sakalesu samam na kiñci
 Lokassa saṇṭikarāmaṃ tatanaṭṭayena
 Tattējasaṃ sumahatā jittasabhāpāpo
 So 'haṃ saddādhigata-sabbasulko bhavēyyam.
 85 Lokattayesu sakalesu ca sabbasattā
 Mittā ca majjhariṇubandhujaṇā ca sabbe
 Te sabbadā vigatatarogabhayaṃ viśoka
 Sabbam sukhaṃ adhigatā muditā bhavanti
 86 Kāyo karisaḥharito vīya bhinnakumḥho
 Kāyo saddā kalpimālaṃvyasaṇādhīvaṇso
 Kāyo vihaṇṇati ca sabbasulkhaṇ ti loke
 Kāyo saddā maraṇarogajaraḍḍhivaṇso
 87 So yobbane pi thavaṇṇo ti ca bālaḥko ti
 Sante na pekkhanti vihaṇṇati-r-eva maccu
 So 'haṃ thito pi sayito pi ca paḥkamaṇto
 Gacchāmi maccuvaḍaṇam piyāṭam tathā hi
 88 Evaṃ yathā vihitadosam idaṃ sariraṃ
 Nīcam va taggataṃaṇā hadaye kaṭoṭha
 Mettaṃ paritṭam asubhaṃ maraṇassa niccaṃ
 Bhāveṭha bhāvaṇarataṃ sataṭam yaṭaṭṭā

(*Pāṭiccaṣaṃuppaḍo*)

- 89 Dānādiṇṇāṇākiṇṇiyyāni sukhudrayāni
Katvā ca tam phalaṃ asesam ih' appameyyam
Deyyam sadā parāhiṭṭāya sukhāya c' eva
Kim bho tad eva naṇu haṭṭhagatam hi sāram
Hetum viṇā na bhavati hi ca kiñci loke
Saddo va pāṇitālaghatānaheṭujāto
Evañ ca hetupphalabhāvavibhāgaḍḍhino
Loko udehi ca viṇassasati tittḥati ca
91 Kammasa kāranaṃ ayaṃ hi yathā avijjā
Bho kammanā samādhigacchehi jātibhedam
Jātam paticeca ca jātamaranādidukkham
Sattā sadā patilabhaṇti anādikāle
92 Kamman yathā na bhavati hi ca mohanāṣā
Kammakkhayaṃ pi ca na hoti bhavesu jāti
Jātikkhayaṃ iha jātamaranādidukkham
Sabbakkhayaṃ bhavati dipa ivāṇiṇa
93 Yo passasati sataṃ munidhammakāyaṃ
Buddham sa passasati naro iti so avoca
Buddhañ ca dhammaṃ amalañ ca tilokaṇāṭṭham
Sampassitum vicinathā pi ca dhammataḥ bho
94 Sallam va bho sunasitaṃ hadaye nimmuggam
Dosaṭṭayam viṇidhappamaṇaṃ iṭṭam
Nānavidhavyasaṇabhājanam appasaṇnam
Paññāmayena balisena narakarotha
95 Nākampayanti sakala pi ca lokadhamaṃ
Cittam sadā 'pagatāpāpakilesasallam
Rūpadayo ca viṇidhā viṣayaṃ samagga
Phuṭṭham va Mterusikkharaṃ mahatāṇiṇa
96 Samasāradukkham aganeyya yathā munda
Gambhīrapāramitasāggarāṃ uttaritvā
Neyyam abodhi nipunam haṭamohajālo
Tasmaṃ sadā parāhiṭṭam paramaṃ cūṇṭha
97 Ohāya so 'dhiḡatamokkhasukham paresam
Attḥāya sañceari bhavesu mahabbhāyesu
Evam sadā parāhiṭṭam purato karitvā
Dhammaṃ mayānucariṭṭam jaggaṭṭatṭhaṃ eva.

98. Taddhāna dullabhatāraṇi ca manussasayonim
 Sabbam papāṇcārāhitam khamasampadaṇi ca
 Natvāna āsavānudekkhitāṇi ca dhammam
 Ko paṇṇavā anavaram na bhajeyya dhammam.

BHĪKKHĪU-PĀṬIMOKKHAṀ

UPOSATHAKAṀVASSĪ

(Pubbakaruna-Pubbaliṇṇa)

Sunātu me, bhante saṅgho, yadi saṅghassa puttakkalūṃ, ahaṃ āsamanātaṃ itthamaṇaṃ viṇayaṃ puccheyyāṃ
 Sunātu me, bhante saṅgho, yadi saṅghassa puttakkalūṃ, ahaṃ itthamaṇa viṇayaṃ puttho viṣaṃjeyyāṃ

Samājjāṇi padipo ca udakāṃ āsaneṃ ca |
 Uposathassa eṭṭaṃ pubbakaranti vuccati |

Chanda-pāṇsuddhi utukkhaṇaṃ bhikkhū-gaṇaṃ ca ovaḍo |
 Uposathassa eṭṭaṃ pubbalicceanti vuccati. |

Nāmo tassā Bhagavato arhato Saṃmāsambuddhassa
 Sunātu me, bhante saṅgho, ajjuposatho pannaṃaso, yadi saṅghassa pattakallāṃ, saṅgho uposathāṃ kareyya, pāṭimokkhaṃ uddiseyya
 Kāṃ saṅghassa pubbakiccaṃ? Pāṇisuddhiṃ āyasmanto ārocetha.
 Pāṭimokkhaṃ uddisissāṃ.

Tāṃ sabbeva santa sādhuṃkāṃ suṇoma manasikāroma
 Yassa sīya āpatī, so āvikareyya, asantiyā āpatīyā tūṇibhavi-
 tabbāṃ, tūṇibhāvena kho paṇāyasmante parisuḍḍhāti vedissāṃ
 Yathā kho pana paccakkaputthissa veyyākaraṇaṃ hoti, evamevaṃ
 evarūpāya parisāya yavātatiyaṃ anusāvitāṃ hoti. Yo pana bhikkhū
 yāvātatiyaṃ anusāviyaṃāne saṃaṇṇo santīṃ āpatīṃ nāvikaṇeyya
 saṃpajānānusaṁvādasā hoti. Saṃpajānānusaṁvādo kho pana-
 yasmanto antareṭṭhiko dhammo vutto bhagavāta. Tasmā saṃaṇṇeṇa
 bhikkhūṇa āpāneṇa viṣuddhāpekkheṇa santi āpatī āvikātabbā,
 āvikātaṃ hiṣsa phāsu hoti
 Uddhitthāṃ kho āyasmanto nidānaṃ Tatthāyasmante
 pucchāṃ—kaccittha parisuḍḍhā?

Dutiyampi pucchāṃ—kaccittha parisuḍḍhā?
 Tatiyampi pucchāṃ—kaccittha parisuḍḍhā?
 Parisuddhetthāyasmanto, tasmā tūṇhi, evamevaṃ dharayāṃ
 || Nidanuddeso ||

‘Tatime cattāro pārājikā dhammā uddesam āgacchanti —

1 Vo pana bhikkhu bhikkhunam sikkhāsāṇi vasaṃpāṇaṃ
sikkham apaccakkhāya dubbalyam anāvikatvā methunam dhammam
patiseveyya antamaso taccānagatātāya-hi,—pārājiko hoti asaṃvāso.
2 Vo pana bhikkhu gāmaṃ vā araññaṃ vā adinnam theyyasaṃ-
khātam ādiyeyya, yathārupa adinnādāne rājāno coram gahetvā
haneyyum vā bandhēyyum vā pabbajeyyum vā corō’si balō’si
thenosīti, tathārūpam bhikkhu adinnam ādiyamaṇo ayampi pārājiko
hoti asaṃvāso

3 Vo pana bhikkhu saccicca manussaaviḍḍham jīvītā voropēyya,
sattahātarakam vāssa pariyeseyya, maraṇavannam vā samvannēyya,
maranāya vā samādāpēyya—ambho purisa, kim tūyhumā pāpakeṇa
duggjivītena, matante duggjivītā seyyo’ti iticitthamaṇo cittasamkappo
anekapariyāyena maraṇavannam vā samvannēyya maranāya vā
samādāpēyya, ayampi pārājiko hoti asaṃvāso

4 Vo pana bhikkhu anābhijānam uttarimanussadhammam
attūpanāyikam alamaṇiyanānadasanāsam samuḍācāreyya—iti jānāmi,
iti passāmi’ti, tato aparena samānuggāhīyamāṇo vā asama-
nuggāhīyamāṇo vā āpanno viṣuddhāpēkkho evaṃ vadēyya—ājāmaṇe-
vaṃ, āvuso, avacāma jānāmi, apassāma passāmi, tuccham musā vāpini
ti aññātra adhimāṇā, ayampi pārājiko hoti asaṃvāso
Uddhittā kho āyasmanto cattāro pārājikā dhammā, yesam
bhikkhuanānātarā vā āpajjitvā na labhati bhikkhūhi saddhim
samvāsam, yathā pure tathā pacchā pārājiko hoti asaṃvāso

‘Tatthāyasmante pucchāmi—kaccittha paṇuddhā?

‘Dutiyampi pucchāmi—kaccittha paṇuddhā?

‘Tatīyampi pucchāmi—kaccittha paṇuddhā?

‘Paṇuddhettthāyasmanto, tasmaṃ tunhi, evametaṃ dhārayāmi

|| Pārājikuddeso ||

Ime kho paṇāyasmanto tērasa saṅghādisesā dhammā uddesam
āgacchanti —

1 Sañcetanikā sukkavasiṭṭhi aññātra suppannā saṅghādiseso

2 Vo pana bhikkhu oṭṭhmo viparinataṇa cittaṇa mātuḍāmaṇa
saddhim kāyasamaggam samāpajjeyya patthagaḍḍham vā venigaḍḍham
vā aññātarasā vā aññātarasā vā angasā parāmasānam, saṅghādiseso

3 Yo pana bhikkhu otmno viparinata citta mātugāman dutthullāhi vācāhi obhāseyya yathā tam yuvā yuvātin methunnāpasam-

hitāhi, saṅghādiseso

4 Yo pana bhikkhu otmno viparinata citta mātugāmanassa santike attakāmapācariyāya vāmanā bhāseyya—etanūggama, bhagavi, pācariyānam yā mādisam silavantaṃ kuliyānādhamaṃ bhikkhū-

5 Yo pana bhikkhu sañcetitum samāpajjeyya itthiyā vā purisamatim, purisassa vā itthimatim jāyātane vā jātāne vā antamaso tamkhanikāya pi, saṅghādiseso

6 Saññācikāya pana bhikkhuna kutim kārāyamanāne asāmikam attuddesam paṇānikā kasetabba Tattidam paṇānam—dighaso dvādasā vidatthiyo sugata,—vidatthiyā, tiyāsam satantara Bhikkhū abhinetaḃā vattitudesamāya, tēhi bhikkhūhi vattū desetabbam anārambham sapaṅkkaṃanam, sāmāhce ce bhikkhu vattusum apāṅkkaṃane saññācikāya kutim kareyya, bhikkhu vā anabhineyya vattitudesamāya paṇānam vā atikkameyya, saṅghādiseso

7 Alahallakam pana bhikkhuno vihiāam kāyāmanāne saṣṣa-mikam attuddesam bhikkhū abhinetaḃā vattitudesamāya, tēhi bhikkhūhi vattū desetabbam anārambham sapaṅkkaṃanam, sāmāhce ce bhikkhu vattusum apāṅkkaṃane mahallakam vihiāam kareyya bhikkhu vā anabhineyya vattitudesamāya, saṅghādiseso

8 Yo pana bhikkhu bhikkhū dutho doso appatito amūlakena pātājkenā dhammena anuddhamseyya appeva nāma nam unamhā brahmacariyā cāveyyanti, tato apāne samāyena samānuggāhiyamāno vā asa-māno vā asamaanuggāhiyamāno vā amūlakāneva tam adhikāmanā hoti, bhikkhu ca dosam patitthāti, saṅghādiseso

9 Yo pana bhikkhu bhikkhū dutho doso appatito aṇṇabhāgiyassa adhikāranassa kiñci desam lesamattam upādāya pātājkenā dhammena anuddhamseyya—appeva nāma nam unamhā brahmacariyā cāveyyanti, tato apāne samāyena samānuggāhiyamāno vā asamaanuggāhiyamāno vā aṇṇabhāgiyāneva tam adhikāranā hoti, koci deso lesamatto upādīno, bhikkhu ca dosam patitthāti, saṅghādiseso

10 Yo pana bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkā-meya bhedanasamvattānikam vā adhikāmanā samādāya paggayha tittheyya, so bhikkhu bhikkhūhi evanassa vācānyo—mā āyasma samaggassa saṅghassa bhedāya parakkāmi, bhedanasamvattānikam vā adhikāranā samādāya paggayha attāsi Sametāyasma saṅghena,

samaggo hi sangho sammodamāno avivadamaṇo ekuddeso pāsū viharatīti. Evaṃ ca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva pagga-nheyā, so bhikkhu bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍo tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamaṇo tam patimissajjeyya icchetaṃ kusalā, no ce patimissajjeyya, saṃgahādisso

11 Tass'eva kho pana bhikkhusa bhikkhū honti anuvattakā vaggavādakā, eko vā dve vā tayo vā, te eva vadeyyuṃ—mā, āyasa-manto, etaṃ bhikkhū kīṇi avacuttā, dhammavādī c'eso bhikkhū, viṇayaavādī c'eso bhikkhū, amhākaṃ c'eso bhikkhū chandaṃ ca tucceṃ ādāya voharati, jānati no bhāsati, amhākaṃ c'etaṃ khamatīti. Te bhikkhū bhikkhūhi evamassu vacanīyā—mā, āyasmaṇto, evaṃ avacuttā, na c'eso bhikkhu dhammavādī, na c'eso bhikkhu viṇayaavādī, mā āyasmantaṇampi saṃgahabhedo tucittā, sametāyasmaṇtaṇaṃ sangghena, samaggo hi sangho sammodamaṇo avivadamaṇo ekuddeso pāsū viharatīti. Evaṃ ce bhikkhū bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva pagganheyuṃ, te bhikkhū bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍa tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamaṇaṃ tam patimissajjeyyū, iccetaṃ kusalā, no ce patimissajjeyyū, saṃgahādisso

12 Bhikkhu pan'eva dubbacajātiko hoti, uddesapariyāpanesu sikkhāpadesu bhikkhūhi sahadhammikā vuccamaṇo attānaṃ avacaniyāṃ karotimā mā, āyasmaṇto, kīṇi avacuttā kalyāṇaṃ vā pāpakāṃ vā, ahampāyasmaṇte na kīṇi vakkhāmi kalyāṇaṃ vā pāpakāṃ vā, vīramatthāyasmaṇto māma vacanāyāti. So bhikkhu bhikkhūhi evamassā vacanīyo—mā, āyasmaṇ, attānaṃ avacaniyāṃ vadeṃ sahadhammena, bhikkhūpi āyasmaṇtaṃ vakkhanti sahadhammena, evaṃ samvaddhā hi tassā bhagavato parisaṃ yadidaṃ amhamaṇā-vacanaṃ aṇṇamaṇā vuttāpanenāti. Evaṃ ce so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva pagganheyā. So bhikkhu bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍo tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamaṇo tam patimissajjeyya iccetaṃ kusalā, no ce patimissajjeyya, saṃgahādisso

13 Bhikkhu pan'eva aṇṇataraṃ gāmaṃ vā nigamaṃ vā upamissāya viharati kuladūsako pāpasamaṇāro, tassā kho pāpakā samācārā dissanti c'eva suyaṇti ca, kulāni ca tena dutthāni dissanti c'eva suyaṇti ca. So bhikkhūhi evamassā vacanīyo—āyasmaṇ kho kuladūsako pāpasamaṇāro, āyasmaṇto kho pāpakā samācārā dissanti c'eva suyaṇti ca, kulāni cāyasmaṇa dutthāni dissanti c'eva suyaṇti ca, kulāni cāyasmaṇa dutthāni dissanti c'eva suyaṇti ca, pakkamattāyasmaṇa imāha āvāsā, alāpi te idha vāsenāti. Evaṃ ce

so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno te bhikkhū evam vadeyya—
bhikkhū bhayaḡammo ca bhikkhū tāḍisikāya āpattiyā ekaccaṃ
pabbājenti ekaccaṃ na pabbājenti. So bhikkhū bhikkhūhi evamassa

vacanti—ma āyasmā, evaṃ avaca, na ca bhikkhū candaḡammo,
na ca bhikkhū doḡammo, na ca bhikkhū mohaḡammo, na ca bhikkhū
bhayaḡammo, āyasmā kho kuladūsaḡa pāpasamācāro, āyasmato kho
pāpakaḡa samācāro dissanti c'eva suyaṃti ca, kulāni c'āyasmata duddhāni
dissanti c'eva suyaṃti ca pakkamavāḡasmiṃ nimamhā āvāsa, ahaṃ te
iddha vāsenāhi. Evaṃca so bhikkhū bhikkhūhi vuccamāno tatheva
paḡḡanheyya. So bhikkhū bhikkhūhi yaṃvattāyāni samannuṃsātabbo
tassa patimissaḡāya Yāvatattāyānec samannuḡbhāsiyamāno tam pati-
missaḡeyya iccetaṃ kusāṃni, no ce patimissaḡeyya, saḡḡhāḡidiso

Uddittā kho, āyasmanto, teassa saḡḡhāḡidissā dhamma, nava
pathamāpatikā, cattāro yāvatattiyā, yesaṃ bhikkhū aṇṇatāni
vā aṇṇatāni vā āpajjitvā yāvatitāni jānāni paticeḡhādeti tāvatitāni
teṇa bhikkhuna akāmaṃ pavivattethabban, pavivuttā-pavivāseṇa
bhikkhuna uttariṃ chātāni bhikkhunūnānatāya patipajjitābbaṃ
Cinamānto bhikkhū yattā siyā vīsatiḡaṇo bhikkhusaḡḡho, tattā
so bhikkhū abhetaḡbo. Ekena-pi ce uno vīsatiḡaṇo bhikkhusaḡḡho
tam bhikkhū abbhēyya, so ca bhikkhū anubbhito, te ca bhikkhū
ḡaraya, āyaṃ tattāsa sāmiḡi

'Tattāyasmaṃte pucchāmi—kaccittha paṃsuddhā ?
Dutiyampi pucchāmi—kaccittha paṃsuddhā ?
Tatīyampi pucchāmi—kaccittha paṃsuddhā ?
Paṃsuddhethēthāyasmaṃto, tasmaṃ tunhi, evameṡam dharayāmi.

|| Saḡḡhāḡidissesuddeso ||

Ime kho paṃāyasmaṃte dve anyatā dhammā uddesaṃ
āḡacehaṃti —

1 Yo pana bhikkhū mātugāmeṇa saddhū eko ekāya raḡo
paticeḡhame āsane alamkammaṃye missajjāṃ kappēyya, taṃeṃam
saddheyyavācassa upāsikā tīnaṃ dhammāni aṇṇatāreṇa vadeyya-
parājikeṇa vā saḡḡhāḡidisseṇa vā pācittiyēṇa vā, missajjāṃ bhikkhū
parājanamāno tīnaṃ dhammāni aṇṇatāreṇa kāreṡabbo-parājikeṇa
vā saḡḡhāḡidisseṇa vā pācittiyēṇa vā, yeṇa vā sā saddheyyavācassa
upāsikā vadeyya teṇa so bhikkhū kāreṡabbo. Ayam dhammo anyato

Uddhita kho āsanto dve anyatā dhammā Tattha-
vanto pucchāmi—kacittha parisuddhā ?
Dutiyampi pucchāmi—kacittha parisuddhā ?
Tisampi pucchāmi—kacittha parisuddhā ?
Parsuddhetthāyasmanto, taṃ tvaṃ tvaṃ, evametam dhārayāmi

the results are presented below

— וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל

א וזוהי תשובתו

መስጊድ ማህላዊት ማህላዊት ማህላዊት

អង្គការសហប្រតិបត្តិការសកល

[illegible]

059 1111 5 14 22 1 11 51 2 1 0 4

7 Tāno aññātaṃ gahapatti vā gahaputtāni vā nūtihi etvarehi abbhathūna pavūreyya santatuttarapunnāni tehi bhikkhūna tathā cīvaram sādītubbam, tato ce uttarāni sandiyeyyā, nissaggiyāni paritthi-

8 Bhikkhūna paṇeva uttara aññātaṃ gahaputtāni vā gahapattāni vā cīvaracetāpannaṃ upakkhānti hoṃi anāgā cīvarāni etāni paṇena cīvarāni cetāpetvā itthannāmaṃ bhikkhūna cīvarāni accādi-

9 Bhikkhūna paṇeva uddisa ubbhaṃa aññātaṃ gahapatti nam vā gahapattāni vā pariccakāra cīvarāni upakkhānti hoṃi—imehi mayāna pariccakāra cīvarāni pariccakāra cīvarāni cetāpetvā itthannāmaṃ bhikkhūna cīvarāni accādi-

10 Bhikkhūna paṇeva uddi- a tassa vā tāpabbhūya vā bhāṇaṃ sante ekenaṃ kalyāṇakāmyatāna upādāya, n- aggiyāna paritthāna-

11 Bhikkhūna paṇeva uddi- a tassa vā tāpabbhūya vā bhāṇaṃ sante ekenaṃ kalyāṇakāmyatāna upādāya, n- aggiyāna paritthāna-

12 Bhikkhūna paṇeva uddi- a tassa vā tāpabbhūya vā bhāṇaṃ sante ekenaṃ kalyāṇakāmyatāna upādāya, n- aggiyāna paritthāna-

phatthabham catukkhattum pañcakkhattum chakkhattuparāmaṃ tuṇhi-
bhāṇa uddi-sa tittamaṇo tam cīvaram abhinipphādeyya icceṭam
anulāṃ tato ce uttarim vāyamaṇo tam cīvaram abhinipphādeyya
n-s-egv im pīcittiyam

No ce abhinipphādeyya yāsaṣa cīvaracetāpannam ābhataṃ
tathā sāmaṃ vā gantabbam dūto vā pāhetabbo—yaṃ kho tuṃhe
āvaṃ into bhikkhum uddi-sa cīvaracetāpannam pahimittā, na tam
t-s-s bhikkhuno kiñci attham anubhoṭi yuṇjantāyaṣmaṇto sakam,
mā vo sakam vinasāti Ayaṃ tathā sāmici

[Cīvaravaggo Paṭhamo]

11 Yo pana bhikkhu kosiyamissakam santhataṃ karāpeyya,
m-s-egv im pīcittiyam

12 Yo pana bhikkhu suddhakālakāmaṃ elakalomaṇaṃ santha-

13 Xavaṃ pana bhikkhunaṃ santhataṃ kāyamaṇena dve
bhīce suddhakālakāmaṃ elakalomaṇaṃ ādātabbā tatiyam odātāmaṃ
c uttun gocarayāmaṃ Andā ce bhikkhu dve bhāge suddhakālakātha-
tun elakalomaṇaṃ tatiyam odātāmaṃ catuttham gocarayāmaṃ
pavvaṃ santhataṃ karāpeyya m-s-egv im pīcittiyam

14 Xavaṃ pana bhikkhunaṃ santhataṃ karāpetvā chabbassāṃ
dhitvā bhūṃ (Dena ce chaṇṇaṃ vassāma tam santhataṃ viṣaṃjjetvā
c vi-s-egv evā vī utthim navam santhataṃ karāpeyya aññatra
bhikkhusammutiya, m-s-egv im pīcittiyam

15 Xi-d m-s-uthataṃ pana bhikkhunaṃ kāyamaṇena purāna-
nethi-s-sāṃ mntā sutāvaṇḍarhi ādātabbā dubbama karānāya,
arādā ce bhikkhu putāṃ santhata-sa-sāmaṇṭā sugatavīd utthim navam
n-s-egv im pīcittiyam

16 Bhikkhuno panti vā addhamaṃ aggaṃ pāpāpāmaṃ elakalomaṇaṃ
noṃ eṃvayam, ākumh mntena bhikkhunaṃ patiggaṃhetabbāṃ, patigga-
t vā tivoj mntam santhataṃ hāraṭhā hāraṭhāṃ a-sante hāraṭe, tato ce
n-s-egv im pīcittiyam

17 Xo panti bhikkhu aññārikāya bhikkhunyaṃ elakalomaṇaṃ
cāṭṭāya vā tīrāpeyya vā vi-tāpeyya vā, m-s-egv im pīcittiyam
18 Xo mnta bhikkhu jātarup itaṭam ugghāpeyya vā ugghāṃbā-
s-s-s mntaṃ pīcittiyam vā sūhiṃpeyya, m-s-egv im pīcittiyam

19 Xo mnta bhikkhu mntaṃ pīcittiyam

20 Yo pana bhikkhu nānapakāraṇaṃ kāyaavikkayaṃ samū-
pajjeyya, missaggiyaṃ pācittiyaṃ

]]Elhālonnāvaggō dutiyo]]

21 Dasāhaparunnāṃ utirekappaṭṭo dhiāetabbō taṃ atikkāmayāto,
missaggiyaṃ pācittiyaṃ

22 Yo pana bhikkhu tūrapācābādhānena pāṭena aññaṃ
naṃ patāṃ cēṭapeyya, missaggiyaṃ pācittiyaṃ

Teṇa bhikkhuno so paṭṭo bhikkhu—parisāyaṃ msaṃjittabbō, yo ca
tassa bhikkhuparisāyaṃ paṭṭapariyāto so tassa bhikkhuno paṭātabbō—
ayam te bhikkhu paṭṭo yāva bhedaṃāva dhiāetabbō'ti Ayaṃ
tathā sāmi

23 Yaṃ pana tāṃ gāṇānaṃ bhikkhūnaṃ patissāyaṇiṃ
bhesaṃjāṃ, seyyatthidaṃ—sappi navanītaṃ telāṃ madhu plānītaṃ,
tāṃ paṭiggāhetvā sātthāpuraṇāṃ samiddhikāṭakāṃ pari-
bhūjittabbāṃ, taṃ atikkāmayāto missaggiyaṃ pācittiyaṃ

24 Māso seso gūḥānanti bhikkhūnā vassikaṣāṭhikācivānaṃ
pariyesittabbāṃ, addhamāso seso gūḥānanti katvā nivāsetabbāṃ
Oreṇa ce māso seso gūḥānanti vassikaṣāṭhikācivāraṃ pariyeseyya,
oreṇaddhamāso seso gūḥānanti katvā nivāseyya, missaggiyaṃ pāciti-
yaṃ

25 Yo pana bhikkhu bhikkhussa sāmā cīvānaṃ datvā paṇhā
kupīto anattamaṇo acchinḍeyya vā acchinḍapeyya vā, missaggiyaṃ
pācittiyaṃ

26 Yo pana bhikkhu sāmā suttaṃ viḍḍāpetvā tāntavāyehi
civāraṃ vāyapeyya, missaggiyaṃ pācittiyaṃ

27 Bhikkhūnaṃ paṇeva uddissa aññāṭako gahapati vā gahapataṃ
vā tāntavāyehi civāraṃ vāyapeyya, tathā ce so bhikkhu pubbe
appavārito tāntavāyē upasamkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjeyya—
idaṃ kha, āvuso, cīvāraṃ māṃ uddissa viyyati, āyatānaṃ karottha
vītthātānaṃ appitānaṃ suvitānaṃ suppaṭṭāyitānaṃ suvitānaṃ karottha
taccchātānaṃ karottha, appēvaṇāma mayāṃpi āyasaṃantaṃ khañci-
matāṃ anupadajjeyyāmatā, evānaṃ so bhikkhu vātvā khañcimatāṃ
anupadajjeyya antamaso pindapāṭamatampi, missaggiyaṃ pācittiyaṃ

28 Dasāhānapataṃ katthikātemāsipunnamaṃ bhikkhūno paṇeva
accekācivāraṃ upajjeyya, accēkaṃ māññamaññaṃ bhikkhūnā paṭiggā-
hetabbāṃ, peṭigāhetvā yāva cīvārakālasamaṃyaṃ mikkhupittabbāṃ,
tato ce uttaraṃ mikkhipeyya, missaggiyaṃ pācittiyaṃ

Uddethi llo, avasanto timsi missaggiyā pacittiyā dhammā
 I rthayisante pucchāmi—kaccitha parisuddha
 Dvayampi pucchāmi—kaccitha parisuddha ?
 I rthayisante pucchāmi—kaccitha parisuddha ?
 Missaggiyā pacittiyā

[illegible]

10 Yo pāna bhikkhu pāthvān bhāṇeva vā bhinṭheva vā pācetiyaṃ

Maṣṭaḍḍhaṃ pāthvā

11 Bhāṇeṃ pāthvā vā pācetiyaṃ

12 Amāṣṭaḍḍhaṃ pācetiyaṃ

13 Eṇhīṃ maha bhikkhu pācetiyaṃ

14 Yo pāna bhikkhu saṃgahikaṃ mātāṃ vā pīṭhāṃ vā bhīṣmāṃ vā loṇaṃ vā ajḥkāṃ vā sathāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

15 Yo pāna bhikkhu aṇḍhikaṃ vā mātāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

16 Yo pāna bhikkhu mātāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

17 Yo pāna bhikkhu bhikkhūṃ kuppitaṃ aṇḍhikaṃ vā mātāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

18 Yo pāna bhikkhu saṃgahikaṃ mātāṃ vā pīṭhāṃ vā bhīṣmāṃ vā loṇaṃ vā ajḥkāṃ vā sathāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

19 Mahābhikkhu pāna bhikkhūṃ vāṇaṃ kāyamaṇaṃ vā vāṇaṃ vā mātāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

20 Yo pāna bhikkhu jānaṃ sapāṇaṃ udakaṃ tīnaṃ vā mātāṃ vā sathāṃ vā vāṇaṃ vā pākāṃ vā mātāṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā vāṇaṃ vā pācetiyaṃ

21 Yo pāna bhikkhu aṣṣamāto bhikkhunīyo ovadeyya, pācetiyaṃ

22 Samāto'pi ca bhikkhu aṭṭhamgaḍḍhaṃ sūtiyaṃ bhikkhunīyo ovadeyya, pācetiyaṃ

23 Yo pāna bhikkhu bhikkhunīpāṇaṃ upasaṃkamanīva bhikkhunīyo ovadeyya aṭṭhāṇaṃ samāya, pācetiyaṃ

Tattāḍḍhaṃ samāya—gilaṇaṃ hoti bhikkhuni, ayaṃ tathā samāya

- 24 Yo pana bhikkhu evam vadeyya—amisaḥetu bhikkhu
 bhikkhuno ovaḍanti, pācetiyaṃ
 25 Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhunīya civarāṃ dadeyya
 aññātikāya pīravattakā, pācetiyaṃ
 26 Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhunīya civarāṃ sibbeyya
 sibbeyyā vā, pācetiyaṃ
 27 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddhāṃ samvīdhāya
 dhammaggaṃ patipajjeyya antamaso gāmantarāpi aññātra
 antavā pācetiyaṃ
 28 Lathiyāṃ samayo—sathagamanīyo hoti maggo sāsankasam-
 tato sippitthavo ayaṃ tathā samayo
 29 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddhāṃ samvīdhāya
 amānam abhinūhēya uddhagāminā vā adhogāminā vā aññātra
 antavā pācetiyaṃ
 30 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddhāṃ eko ekāya taho
 mājjaṃ kappēyya, pācetiyaṃ
 [Bhikkhunovādaṃ tatiyaṃ]

- 31 Aḍḍhānē bhikkhunā eko āvasathapando bhūṇṇitabbo, tato
 32 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 33 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 34 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 35 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 36 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 37 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 38 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 39 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 40 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 41 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 42 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 43 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 44 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 45 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 46 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 47 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 48 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 49 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 50 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 51 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 52 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 53 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 54 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 55 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 56 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 57 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 58 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 59 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 60 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 61 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 62 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 63 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 64 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 65 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 66 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 67 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 68 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 69 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 70 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 71 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 72 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 73 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 74 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 75 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 76 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 77 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 78 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 79 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 80 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 81 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 82 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 83 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 84 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 85 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 86 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 87 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 88 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 89 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 90 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 91 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 92 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 93 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 94 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 95 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 96 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 97 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 98 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 99 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ
 100 Lathiyāṃ samayo—pācetiyaṃ

handa bhikkhu khāda vā bhujya vāti jānam āsādanāpekko, bhuttasman, pācittiyam

37 Yo pana bhikkhu vikkāle khādaniyam vā bhojaniyam vā khādeyya vā bhujeyya vā, pācittiyam

38 Yo pana bhikkhu sammādhikkāram khādaniyam vā bhojaniyam vā khādeyya vā bhujeyya vā, pācittiyam

39 Eam kho pana tām panitabhogāni seyyathidam suppi navantam telam madhu phāntam maccho manasam khīram daddi, yo pana bhikkhu evatūpāni panitabhogāni agāno attano utthāya vinnāpetvā bhujeyya, pācittiyam.

40 Yo pana bhikkhu adinnam mukhadvānam āhāram āhāreyya ānāta udakadantapona, pācittiyam

|| Bhogānavaḥso cuttiko ||

41 Yo pana bhikkhu aśelakassa vā paibbājakassa vā paibbājīkāya vā sabhattā khādaniyam vā bhojaniyam vā dādeyya, pācittiyam

42 Yo pana bhikkhu evam vadeyya—ehāvuso gāman vā migamam vā pundāya pavississāmi, tassā dāpetvā vā adāpetvā vā ujjeyya—gacchāvuso na me taya saddhim katha vā missajjā vā phāsu hoti, ekakassa mekathā vā missajjā vā phāsu hoti

43 Yo pana bhikkhu sabhogane kule anupakkhajja missajjam kappeyya, pācittiyam

44 Yo pana bhikkhu mātugāmēna saddhim iaho patichhame āsane missajjam kappeyya, pācittiyam

45 Yo pana bhikkhu mātugāmēna saddhim eko ekāya iaho missajjam kappeyya, pācittiyam

46 Yo pana bhikkhu mmanāto sabhatto samāno santam bhikkhum andpucchā purebhāttam vā pacchābhāttam vā kulesu cārittam āpajjeyya ānātra samaya, pācittiyam

47 Tattthāyam samayo—civaraḍānasamayo cīvāśakārasamayo, ayaṃ tatttha samayo

48 Agāmanā bhikkhuna cātumaśapaccayapavānaṃ sādābhā ānātra punapavāranāya ānātra niccavāranāya, tato ce uttarim sādīyeyya, pācittiyam

49 Yo pana bhikkhu uyyuttam senam dassanāya gaccheyya ānātra tabbāruppacceya, pācittiyam

19 Sīyā ca tassa bhikkhuno kocideva pacceayo senam gamanāya, diratatarattam tena bhikkhunā senāya vasitabham tato ce uttarim aseyya, pācittiyam

50 Diratatarattam ce bhikkhu senāya vasamāno uyyodhikam vā balaḡgam vā senābyūbam vā anikadassanam vā gaccheyya, pācittiyam

[Acelakavaggo Pañcamo]

51 Suttameraṃ apāne pācittiyam

52 Angulipatodake pācittiyam

53 Udaḡe haṣṣadhamme pācittiyam

54 Anādaye pācittiyam

55 Yo pana bhikkhu bhikkhuno bhimsāpeyya pācittiyam

56 Yo pana bhikkhu aglāno visabbanāpekkho jotim samādaheyya vā samādābhāpeyya vā aññatra tathāiṃpapaccayā, pācittiyam

57 Yo pana bhikkhu orenaddhamāsam nahāyeyya aññatra samāyā, pācittiyam

58 Tattavaṃ samāyo—diyaaddho māso seso gmihānanti vassānassa puthamo māso icceṭṭe adduteyva māśā unha—samāyo paritahassamāyo gilānissamāyo kammasamāyo addhānaggaṃ samāyo vātavutthi-

ssamāyo ayaṃ tattha samāvo

58 Nāvaṃ pana bhikkhuno cīvaralābhena tinnam dubbanna-

karāṇānaṃ aññatarānaṃ dubbannakarāṇānaṃ ādātābham niham vā kaddāṇānaṃ vā kālāsāṇānaṃ vā Anādaye bhikkhuno tinnam dubbanna-

karāṇānaṃ aññatarānaṃ dubbannakarāṇānaṃ navam cīvarānaṃ paribhūṃṡya, pācittiyam

59 Yo pana bhikkhu bhikkhussa vā bhikkhuno vā sikkhā-

manāya vā samānerissa vā samānerivā vā sāmāna cīvarānaṃ vikāpettvā paccuddharikaṃ paribhūṃṡya, pācittiyam

60 Yo pana bhikkhu bhikkhusāpatānaṃ vā cīvarānaṃ vā mīdāṇānaṃ vā sūgheṭṭānaṃ vā kāyābandhanaṃ vā āpanidheyya vā āpanidhāpeyya vā uttamaso haṣṣāpekkho pi, pācittiyam

[Suttāpānavaggo Chattho]

61 Yo pana bhikkhu sāmāna cīvarānaṃ jīvitaṃ voropēyya,

62 Yo pana bhikkhu jānam sappānakam udakam paribhuñjeyya, pācittiyam.

63 Yo pana bhikkhu jānam vathāllhannam niḥatādhikaraṇam punakammāya ukkoteyya, pācittiyam

64 Yo pana bhikkhu bhikkhussa jānam dutthullam āpatim paticehādeyya, pācittiyam

65 Yo pana bhikkhu jānam unavasiṭṭivasam puṅgalam upasam-pādeyya, so ca puṅgalo anupasaṃpanno te ca bhikkhu gārayha,

idam tasmim pācittiyam

66 Yo pana bhikkhu jānam theyyasatthena saddhim samvīdhāya ekaddhānaggam patipajjeyya antamaso gāmantarampi, pācittiyam

67. Yo pana bhikkhu mātuḡāmena saddhim samvīdhāya ekaddhānaggam patipajjeyya antamaso gāmantarampi, pācittiyam

68 Yo pana bhikkhu evam vadeyya—tathāham bhagavatā dhammam desitam ājānāmi yathā ye me antariyikā dhammā vuttā

bhagavatā te patisevato nālam antariyāyāti, so bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacanīyo—mā āyasmā evam āvaca, mā bhagava

na hi bhagava anekapariyāyena āvuso antariyikā dhammā antariyikā vuttā bhagavatā, alāṇca pana te patisevato antariyāyāti. Hvaṇca

pana so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva paṅganheyya, bhikkhu bhikkhūhi yāvataṭṭhiyam samānubhāsitābbo tassā patimassaggāya

Yāvataṭṭhiyam samānubhāsitābbo tam patimassajjeyya iccetam kusalam, no ce patimassajjeyya, pācittiyam

69. Yo pana bhikkhu jānam tathāvaduma bhikkhuna alkatānu-dhammena tam dittim āpatimissatthena saddhim sambhuñjeyya vā samvaseyya vā sabha vā seyyam kappeyya, pācittiyam

70 Samānuddeso pi ce evam vadeyya—tathāham bhagavatā dhammam desitam ājānāmi yathā ye me antariyikā dhammā vuttā

bhagavatā, te patisevato nālam antariyāyāti, so samānuddeso bhikkhūhi evamassa vacanīyo—mā, āvuso samānuddesa, evam āvaca,

mā bhagvantaṃ abbhāsekkhi, na hi sādhu bhagvato abbhāsekkhānam, na hi bhagava evam vadeyya, anekapariyāyena, āvuso samānuddesa,

antariyikā dhammā antariyikā vuttā bhagavatā, alāṇca panate patisevato antariyāyāti. Hvaṇca pana so samānuddeso bhikkhūhi

vuccamaṇo tathēva paṅganheyya, so samānuddeso bhikkhūhi evamassa vacanīyo—ajjātagge te, āvuso samānuddesa, na c'eva so

bhagava satthā apadissitābbo, yampi caṇṇe samuṇuddesaṃ labhanti bhikkhūhi saddhim dirattatthānaṃ sabaseyyam sāpi te n'atthi,

corā pare vinasīti. Yo pana bhikkhu jānam tathā nāsitam samanud-
deṇ upāpeyya vā upatthāpeyya vā sambhūṇheyya vā saha vā
—eṇaṃ pāpeyya pācetiyaṃ

§Sappānakaṇvaḍḍo Sattamo.]

71. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi sahaḍḍhammikaṃ vuccamaṇo
—eṇaṃ vadeyya—na tāvāhaṃ, āvuso, etasmin sikkhāpade sikkhissāmi
yā vā me aññaṃ bhikkhuṃ vyattam vīṇayādharaṃ paripucchāmiṃti,
pācetiyaṃ

sikkhamāneṇa, bhikkhave, bhikkhunaṃ aññātabbāṃ paripuccehi-
tābbon paripāṇitāabbāṃ, ayaṃ tathā sāmi戒
72. Yo pana bhikkhu pātmokkhe uddissamaṇe evaṃ vadeyya—
kāṃ pūṃtiṃhi khuddānukhuddakehi sikkhāpadehi udditthehi yā vadevā
lūkaṇcā vā vīhesā vā vīlekhiyā samvattantiṃti, sikkhāpādaṇvamaṇake
pācetiyaṃ

73. Yo pana bhikkhu anvaḍḍhamāsaṃ pātmokkhe uddissamaṇe
—eṇaṃ vadeyya—idāṇe vā kho ahaṃ ajānaṃ ayaṃpi kuṇa dhammo
sutteṇo—suttipariyāpanno anvaḍḍhamāsaṃ uddesaṃ āgacchatiṃti,
—eṇaṃ bhikkhuṃ aññe bhikkhuṃ jāneyyaṃ mūṣṇapubbāṃ umā
bhikkhūhi deṇvikkhattuṃ pātmokkhe uddissamaṇe, ko pana vādo
bhīyato, na cāsa vā bhikkhuṃ aññāneṇa mutti atthi, yāneṇa
cattā ipetum āpuno tāne vā yathādhamaṇṇo kāretaḍḍho, uttarinicaṇṇa
moḥo troyetibbo—cāsa vā avuso, idāha cāsa deḍḍhāyaṃ
—eṇaṃ pātmokkhe uddissamaṇe na sādhuṇkaṃ atthikavā mānasi-
cāsa vā—Idaṃ tvaṃmiṃ mehiṃ pācetiyaṃ

74. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi kuppito anuttamaṇo pāṭāṇaṃ
pācetiyaṃ
75. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi kuppito anuttamaṇo pācetiyaṃ
76. Yo pana bhikkhu bhikkhuṃ amūḷheṇa saṃgāḍḍheṇa
pācetiyaṃ
77. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi kuppito anuttamaṇo pācetiyaṃ
78. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi kuppito anuttamaṇo pācetiyaṃ
79. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi kuppito anuttamaṇo pācetiyaṃ

- 79 Yo pana bhikkhu dhammikaṃ kammaṇaṃ candaṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjeyya, pācetiyaṃ.
- 80 Yo pana bhikkhu saṃghe vinicchavakathāya vuttamānāya candaṃ adatvā utthāyānaṃ pakāmeyya, pācetiyaṃ
- 81 Yo pana bhikkhu saṃggena civaṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjeyya yathā-santutaṃ bhikkhu saṃghe-kam labhaṃ parināmeti, pācetiyaṃ
- 82 Yo pana bhikkhu jānaṃ saṃghikaṃ labhaṃ parināmeti puggalaṃsa parināmeyya, pācetiyaṃ
- [Sahadhammikaṃvaggō Attihamo.]

- 83 Yo pana bhikkhu caṇṇo khattiyyaṃsu muddhāvāsitaṃsu anikkhantarājake aniggataratanaṃke pubbe appaṭisaṃ—vidito mda-khilaṃ atikkameyya, pācetiyaṃ
- 84 Yo pana bhikkhu ratanaṃ vā ratanaṣaṃmataṃ vā aññātaṃ ajjhāvaṣaṭhā vā ajjhāvaṣaṭhā vā uggaṇhēyya vā uggaṇhāpeyya vā, pācetiyaṃ
- 85 Yo pana bhikkhu santaṃ bhikkhuṃ anāpucchā vikkāle gāmaṃ paviseyya aññātra tathā upā accāyikaṃ karaṇiyya, pācetiyaṃ
- 86 Yo pana bhikkhu atthamaṃ vā dantamaṃ vā viṣaṇa-mayaṃ sācighātaṃ kāṭapeyya, bhedaṇaṃ pācetiyaṃ
- 87 Naṃ pana bhikkhuṃ mānasaṃ vā pīṭhaṃ vā kārayamaṇeṃ atthaṅgulapādakaṃ kāṭetabbaṃ sugaṅguṇeṃ aññātra heṭṭhimāya atamaṃ, taṃ atikkāmayato chedaṇaṃ pācetiyaṃ
- 88 Yo pana bhikkhu mānasaṃ vā pīṭhaṃ vā tūlonaddhaṃ kāṭapeyya, uddāṇaṃ pācetiyaṃ
- 89 Nisidanaṃ pana bhikkhuṃ kāyamaṇeṃ pamaṇikaṃ kāṭetabbaṃ, tatrādaṃ pamaṇaṃ—dighaso dve vidatthiyo sugaṭa-vidatthiyo, tayaṃ diyaḍḍhaṃ, dasā vidatthi, taṃ atikkāmayato chedaṇaṃ pācetiyaṃ
- 90 Kandupaticehādāṃ pana bhikkhuṃ kārayamaṇeṃ pamaṇikaṃ kāṭetabbaṃ, tatrādaṃ pamaṇaṃ—dighaso gataṃso vidatthiyo sugaṭa-vidatthiyo, tayaṃ dve vidatthiyo, taṃ atikkāmayato chedaṇaṃ pācetiyaṃ

91 Vasikāśālikam pana bhikkhuna kārayamānena pamaṇkā
 teabbā tatridam pamaṇam—dīghaso cha vidatthiyo sugata-
 rāyā, nīyam addhateyyā, tam atikkāmayato chedanakam
 92 Yo pana bhikkhu sugatacivarappamaṇam civarāṃ kāṭṭheyya
 tekkamā chedanakam pācetiyyam
 93 Tatridam sugata-sa sugatacivarapamaṇam—dīghaso nava vidat-
 thivo suvatthivā nīyam cha vidatthiyo, idam sugatassa sugata-
 rāyāpamānam

[Kāṇaavaggo Xavamo]

Udāhita kho āvamananto dvenavuttipācetiyyā dhamma Tathā-

smanto pucchāmi—kaccittha parisuddhā ?

Dutiyampi pucchāmi—kaccittha parisuddhā ?

Tivampi pucchāmi—kaccittha parisuddhā ?

Trisudddetthava-smanto tasmañ tunhi, evamevāṃ dhārayāmi

[Pācetiyyam]

Ime kho paṇy-smanto carāto pācidesanīyā dhammā uddesaṃ

1 Yo pana bhikkhu anāṭṭikāya bhikkhunīya antaragharāṃ
 pācetiyyā bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā sahatthā patigga-
 raṃ bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesatthāna bhikkhuna—
 2 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, tam

3 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 4 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 5 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 6 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 7 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 8 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 9 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 10 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā

11 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 12 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 13 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 14 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 15 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 16 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 17 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 18 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 19 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā
 20 bhathāro khādiniyaṃ vā bhogaṇiyaṃ vā pācidesanīyaṃ, Tamā

va, patidesetabdam tena bhikkhuna—gāryham, āvuso, dhammam
āpajim asappāyam patidesaniyam, tam patidesemiti

4 Yam kho pana tani āraṇṇakāni senāsanaṃ sāsanaṃ kasammatāni
sappatibhayaṃ, yo pana bhikkhu tathārūpesu senāsanesu viharanto
pubbe appatissamvīditaṃ khādaniyam va bhoganiyam va ajjhārame-
sabhātthā patiggahetvā agāno khādeyya va bhujeyya va, patidese-
tabbam tena bhikkhuna—gāryham, āvuso, dhammam āpajim asap-
pāyam patidesaniyam, tam patidesemiti

Uddittā kho, āyasmanto, cattāro patidesaniyā dhammā Tatthā-
yasmante pucchāmi—kaccittā parisuddhā ?

Dutiyampi pucchāmi—kaccittā parisuddhā ?

Tatīyampi pucchāmi—kaccittā parisuddhā ?

Paṇisuddhetthāyaśmanto, tasmā tuṇhi, evametam dhārayāmi

॥ Patidesaniyam ॥

Ime kho paṇāyasmaṃto sekhīyā dhammā uddesaṃ āgaçchanti —

1 Paṇandalam mivāsesaṃ sikkhā karaṇiṃ

2 Paṇandalam parūpissaṃ sikkhā karaṇiṃ

3 Supaticchanno antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

4 Supaticchanno antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

5 Susamvuto antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

6 Susamvuto antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

7 Okkhitācakkhu antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

8 Okkhitācakkhu antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

9 Na ukkhitākāya antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

10 Na ukkhitākāya antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

॥ Paṇandalaavaḡgo Paṇamo ॥

11 Na ujjhagghikāya antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

12 Na ujjhagghikāya antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

13 Appasaddo antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

14 Appasaddo antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

15 Na kāyappacālakam antaraḡhare gāmissaṃ sikkhā karaṇiṃ

16 Na kāyappacālakam antaraḡhare nīdissaṃ sikkhā karaṇiṃ

17	Na	bāhuppacālakaṃ	antaraḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
18	Na	bāhuppacālakaṃ	antaraḡhare	ṇisidṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
19	Na	sisappacālakaṃ	antaraḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
20	Na	sisappacālakaṃ	antaiaḡhare	ṇisidṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ

॥Na-ujjhaḡḡhikavaḡḡo dutiyo ॥

21	Na	khambhakato	antaiaḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
22	Na	khambhakato	antaraḡhare	ṇisidṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
23	Na	oḡuṇṇito	antaiaḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
24	Na	oḡuṇṇito	antaiaḡhare	ṇisidṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
25	Na	ukkuṭikāya	antaiaḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
26	Na	pallatthikāya	antaraḡhare	ṇisidṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ
27	Sakkaḡaṃ	pindapātaṃ	patiḡḡhaḡṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
28	Paṭṭasaṇṇi	pindapātaṃ	patiḡḡhaḡṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
29	Samaṣupakaṃ	pindapātaṃ	patiḡḡhaḡṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
30	Samatittikaṃ	pindapātaṃ	patiḡḡhaḡṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	

॥Na-khambhakavaḡḡo tatiyo ॥

31	Sakkaḡaṃ	pindapātaṃ	bhuḡḡiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
32	Paṭṭasaṇṇi	pindapātaṃ	bhuḡḡiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
33	Sapadaṇaṃ	pindapātaṃ	bhuḡḡiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
34	Samaṣupakaṃ	pindapātaṃ	bhuḡḡiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiṃ	
35	Na	thūpato	omaḡḡitvā	pindapātaṃ	bhuḡḡiṣṣāmiti	sikkhā
36	Na	supaṃ	vā	vyāḡamaṃ	vā	odaṇaṃ
37	Na	supaṃ	vā	odaṇaṃ	vā	agḡāṇo
38	Na	ujjāna-saṇṇi	parasaṃ	pattaṃ	oḡokṣāmiti	sikkhā
						karaṇiṃ

37 Na supaṃ vā odaṇaṃ vā agḡāṇo attano attāya vinnāpetvā
 bhuḡḡiṣṣāmiti sikkhā karaṇiṃ

36 Na supaṃ vā vyāḡamaṃ vā odaṇaṃ paticchādesṣāṃ
 karaṇiṃ

39 Nāṭunāhantam kabalam karissāmiti sikkhā karaṇiṃ.
 40 Parimaṇḍalam ālopan karissāmiti sikkhā karaṇiṃ

¶ Sakkaṇḍavaḥḥo catuttho ¶

11. Na anāhate kabale mukhadvāram vivarissāmiti sikkhā
 karaṇiṃ
 42 Na bhūṇyamaṇo sabbam hattham mukhe pakkiṇissāmiti
 sikkhā karaṇiṃ

43 Na sakabaleṇa mukheṇa vyāharissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 44 Na pundikkhepukam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 45 Na kabalāvaḥḥedakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 46. Na avagandakārakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 47 Na hatthamiddhunaḥḥam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 48 Na sittāvaḥḥārakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 49 Na jivhāmicchārakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 50 Na capucapukārakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ

¶ Na-anābataḥḥaḥḥo pañcamaḥ ¶

51 Na surūsurūkākam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 52 Na hatthamillehakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 53 Na pattamillehakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ
 54 Na otthamillehakam bhūṇissāmiti sikkhā karaṇiṃ.
 55 Na sāmisenā hatthena pāṇiyatthālakam pāṇiggahessāmiti
 sikkhā karaṇiṃ
 56 Na sasitthakam pattadvovanam antaragghare chaddessāmiti
 sikkhā karaṇiṃ

57 Na chatṭapāṇissā aglāṇassā dhammam desissāmiti sikkhā
 karaṇiṃ
 58 Na dandapāṇissā aglāṇassā dhammam desissāmiti sikkhā
 karaṇiṃ
 59 Na satṭhapāṇissā aglāṇassā dhammam desissāmiti sikkhā
 karaṇiṃ
 60 Na āvudhapāṇissā aglāṇassā dhammam desissāmiti sikkhā
 karaṇiṃ

¶ Na-surūsurūkaḥḥaḥḥo chaṭṭho ¶

61 Na pādūkāṭṭhahassa aglānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
62 Na upāhanāṭṭhahassa aglānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
63 Na vānagatassa aglānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
64 Na sayanagatassa aglānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
65 Na pullatthikāya mismanassa aglānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
66 Na vetthitasissassa aglānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
67 Na ogunthitasissassa aglānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
68 Na chamāya misidivā āsane mismanassa aglānassa dhammam
desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
69 Na nice āsane misidivā uce āsane mismanassa aglānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
70 Na thito mismanassa aglānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā

|| Na-pādūkavaggō sattamo ||

71 Na pacchato gacchanto purato gacchantaṃ aglānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
72 Na uppathena gacchanto pathena gacchantaṃ aglānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
73 Na thito aglāno uccāram vāpassāvam vā karissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
74 Na haṇṭe aglāno uccāram vā passāvam vā khelham vā
karissāmiti sikkhā kaṇhiyā
75 Na udake aglāno uccāram vā passāvam vā khelham vā
karissāmiti sikkhā kaṇhiyā
[Na-paccato-vaggō utthamo]

Uddittā kho, āyasmanto, sekhiyā dhammā Tatthāyaśmanante
 Uccāhami—kaccittā paṇisuddhā ?
 Dutiyaṃpi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?
 Tatiyaṃpi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?
 Paṇisuddhethēthāyaśmananto, tasmā tunhi, evameva dhammayāmi

§ Sekhiyā §

Ime kho paṇāyaśmananto sattha adhikāraṇasamathā dhammā
 maddesaṃ āgacchanti —

Uppannuppannānaṃ alhikāraṇānaṃ samathāya vūpasamāya
 sammukhāvīmaṃyo dātābo, satvīmaṃyo dātābo, amūlhaṃvīmaṃyo
 dātābo, patimāya kāretābhaṃ, yebhūyāsika, tassapūyāsika,
 ānavatthāraako ti

Uddittā kho, āyasmanto, sattha adhikāraṇasamathā dhammā
 Tatthāyaśmanante pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Dutiyaṃpi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Tatiyaṃpi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Paṇisuddhethēthāyaśmananto, tasmā tunhi, evameva dhammayāmi

§ Satthādhikāraṇam §

Uddittāham kho āyasmanto nidānaṃ, uddittā cattāro pārājikā
 dhammā, uddittā tērasa saṃghādidesa dhammā, uddittā dve amiyata
 dhammā, uddittā timsa missaṃgiyā pācitiyā dhammā, uddittā
 dvēnavuti pācitiyā dhammā, uddittā cattāro pātidessaṃgiyā dhammā,
 uddittā sekhiyā dhammā, uddittā sattha adhikāraṇasamathā dhammā
 Ettakam tassa bhāgavato suttagataṃ suttapariyāpanaṃ āvaddhi—
 māsam uddesaṃ āgacchanti Tatthā sabbeheva samagghehi sammā-
 damānehi avivadaṃānehi sikkhitābbaṃti

Bhikkhupāṭimokkhaṃ nittāhitaṃ

(Δ may vary)

I

[illegible]

anānulomikam apparitupam asāmananakaṃ akapiyam akaramiyam
 Katham hi nama te bhikkhave moghapurā dummavattā duppārāta
 aṇḍakappasampantā pindava carissanti, manussānam bhūṇjamaṇānam
 upari bhojanā pi uttittāpattam upanāmesanti upari kṛādāmye pi
 uttittāpattam upanāmesanti upari sīyamve pi uttittāpattam
 upanāmesanti upari pānve pi uttittāpattam upanāmesanti,
 sāmānāsupam pi odānam pi vinnāpetvā bhūṇissanti, bhattagge pi
 uccāsaddā mahāsaddā viharissanti. N' etam bhikkhave appasannaṃ
 va paśīdāya paśannaṃ va bhīyobhāvāya, atha kho tam bhikkhave
 appa-sannaṃ e' eva appaśīdāya, paśannaṃ ca ekaccānaṃ añña-
 thātāvā ti. Atha kho bhagavā te bhikkhū anekapariyāyena vigā-
 rahitvā dubbharaṭṭvā dupposatvā mahicchatāya asuntutthiyā
 saṃgaṃkāya ko-ajjassa avannam bhāsītā anekapariyāyena subha-
 ratāya suposatāya appucchassa santutthassa sallekhaṃsa dhutassa
 pāsādikaṃsa aparaccaṃsa virāṭāmbhaṃsa vannaṃ bhāsītā
 bhikkhūnam tadannucchavikam tadannulomikam dhāmunikkatham
 katvā bhikkhū āmanesi annajānam bhikkhave upajjhāyam
 Upajjhāyo bhikkhave saddhivihārikāmaṃhi puttācittam upattāpessati,
 saddhivihāriko upajjhāyamaṃhi pitucittam upattāpessati. Evam te
 aṇḍamaṇḍam-sagatāya sappatisā subhāgāvavutino viharantaṃ maṃsam
 dhāmmaavinnave vuddhim virūḥim vepullam āpajjissanti. Evaṃ ca
 pana bhikkhave upajjhāyo gahetabbo ekamaṃ uttarasāngam
 karitvā pade vanditvā ulkuthikam nīditvā añjalim paṅgahetvā evam
 assa vacamiyo upajjhāyo me bhanāte hohi, upajjhāyo me bhanāte hohi,
 upajjhāyo me bhanāte hohi. Sāhū ti vā, lahū ti vā, opāyikam ti vā,
 patirūpan ti vā, pāsādikena sampādehitvā vā kāyena vinnāpeti, vācāya
 vinnāpeti, kāyena vācāya vinnāpeti, gahito hoti upajjhāyo, na kāyena
 vinnāpeti, na vācāya vinnāpeti, na kāyena vācāya vinnāpeti, na gahito
 hoti upajjhāyo

Saddhivihārikena bhikkhave upajjhāyamaṃhi samma-vatṭitabham,
 tatāyam sammāvattantaṃ kālāsa' eva utthāya upāhānaṃ omūcetvā
 ekamaṃ uttarasāngam karitvā dantakattam datābham, mukho-
 dakam datābham, āsanaṃ paññāpetābham. Sace yāgu hoti, bhājanam
 dhovitvā yāgu upanāmetvā Yāgum pitassa udakam datvā
 bhājanam patiggahietvā nicam katvā sādhuṃkam aparigbhamasanteṇa
 dhovitvā patissāmetābham Upajjhāyamaṃhi vutthite āsanaṃ uddhar-
 tabham. Sace so deso ukāpo hoti, so deso sammajjitābbo. Sace
 upajjhāyo gāmaṃ pavisitukāmo hoti, nivāsanaṃ datābham, patim-
 vāsanaṃ patiggahetābham kāyabandhanaṃ datābham, saṅgamaṃ

katvā samghāyīyo dātābba, dhovitvā patto sandako dātābbo Sace upajjhāyo paccassamaṇaṃ akankhati, tundaḍalaṃ paticchādentena upajjhāyo paccassamaṇaṃ samghāyīyo pāpūpīṭṭhā ganthiḥkamaṃ patimūñcītvā dhovitvā pattam gahetvā upajjhāyassa paccassamaṇena hotābbaṃ Nāriduro gantābbaṃ, na accassane gantābbaṃ Pattapariyāpanaṃ patigga-
betābbaṃ Nā upajjhāyassa bhānamānassa antarantārā kathā opāteṭābba Upajjhāyo āpatissamantā bhānaṃano mvaṭeṭābbo. Nivatantena pathamataṃ agantvā āsanaṃ paṇṇāpetābbaṃ, pādodakam pādapiṭham pādakatthalakam upanikkhipitābbaṃ, paccug-
gantvā pattacivaraṃ patiggaṭhetābbaṃ, patimvāsanaṃ dātābbaṃ, mivāsanaṃ patiggaṭhetābbaṃ Sace cīvaraṃ suṃnaṃ hoti, mūhuttam
unhe oṭāpetābbaṃ na ca unhe cīvaraṃ mudāhitābbaṃ Cīvaraṃ samaharitābbaṃ Cīvaraṃ samaharantena catuṃguḷaṃ kaṃmaṃ
ussāretvā cīvaraṃ samaharitābbaṃ mā majjhe bhaṃgo ahoṣitī Obhogge kāyabandhanaṃ kātābbaṃ Sace pindapāto hoti upajjhāyo ca
bhūñjitukāmo hoti, udakam dātva pindapāto upanāmetābbo. Upajjhāyo pāmyena puechitābbo Bhutāviṣṣa udakam dātva pattam
patiggaṭhetvā nīcam katvā sādḍukam aparigbhamaṃsentena dhovitvā
vodalakam katvā mūhuttam unhe oṭāpetābbo, na ca unhe patto mudāhitābbo Pattaacīvaraṃ mikkhipitābbaṃ Pattam mikkhipantena
ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena hetthamaṃcamaṃ vā
hetthapiṭham vā parāmaṣitvā patto mikkhipitābbo, na ca anantara-
hitīyā bhūñyīṭṭhā patto mikkhipitābbo Cīvaraṃ mikkhipantena ekena
hatthena cīvaraṃ gahetvā ekena hatthena cīvaravamaṃ vā cīvara-
raṃ vā paṃaṃjītvā pātato antam orato bhogaṃ katvā cīvaraṃ
mikkhipitābbaṃ Upajjhāvaṃmhi vūthite āsanaṃ uddharitābbaṃ,
pādodakam pādapiṭham pādakatthalakam patīāmetābbaṃ Sace so
deso ukāpo hoti, so deso sammañjīṭṭhābbo Sace upjjhāyo nābhānu-
kāmo hoti, nāhamaṃ patiyādetābbaṃ Sacc sītena attho hoti, sītena
patiyādetābbaṃ Sace unīcena attho hoti, unīcam patiyādetābbaṃ
Sace upajjhāyo jantāgharaṃ pavasiṅkāmo hoti, unīcam sanneṭābbaṃ,
matikā temneṭābba, jantāgharaṃpiṭham ādayā upajjhāyassa pīṭhito-
pīṭhito gantvā jantāgharaṃpiṭham dātva cīvaraṃ patiggaṭhetvā
ekamaṃcamaṃ mikkhipitābbaṃ, unīcam dātābbaṃ, matikā dātābbaṃ
Sace ussāhī, jantāgharaṃ pavasiṅkābbaṃ jantāgharaṃ pavasiṅkābbaṃ
in vīṭṭhāyā mūkhamaṃ ikkhetvā purato ca paccāto ca paticchādetvā
jantāgharaṃ pavasiṅkābbaṃ Nā there bhikkhū anupakkhīyī
mīdīdībbaṃ, na nāvī bhikkhū āsanaṃ paticchādetvā jantāgharaṃ

pamaññitvā aṭṭharitvā yathāṭṭhāne thapetabbo. Appassenapbhalakam
 otāpetvā pamaññitvā aṭṭharitvā yathāṭṭhāne thapetabham
 Pattaṭṭhānam nikkhipitabham Pattaṭṭhānam nikkhipantena ekena haṭṭhena
 pattam gaṇetvā ekena haṭṭhena beṭṭhāmanācam vā beṭṭhāpitvā vā
 paṭṭamaññitvā pattam nikkhipitabbo, na ca anantaratthitvā bhūmiyā
 pattam nikkhipitabbo Cīvaram nikkhipantena ekena haṭṭhena cīvaram
 gaṇetvā ekena haṭṭhena cīvaravamsam vā cīvararajjum vā pamaññitvā
 pārato antam orato bhogam katvā cīvaram nikkhipitabham Sace
 puratthimā sarajā vāṭā vāyanti, puṇatthimā vāṭapāṇā thaketabba
 Sace pacchimā sarajā vāṭā vāyanti, pacchimā vāṭapāṇā thaketabba
 Sace uttarā sarajā vāṭā vāyanti, uttarā vāṭapāṇā thaketabba Sace
 dakkhinā sarajā vāṭā vāyanti, dakkhinā vāṭapāṇā thaketabba Sace
 sitakālo hoti, divā vāṭapāṇā vivaritabba, rattim thaketabba Sace
 unhakālo hoti, divā vāṭapāṇā thaketabba rattim vivaritabba Sace
 parivenam ukkāpam hoti, parivenam sammajjitabham Sace kottakālo
 ukkāpo hoti, kottakālo sammajjitabbo Sace upatthānasāla ukkāpā
 hoti, upatthānasāla sammajjitabba Sace aggasāla ukkāpā hoti,
 aggasāla sammajjitabba Sace vaccaṇṇit ukkāpā hoti, vaccaṇṇit
 sammajjitabba Sace pāṇiyam na hoti, pāṇiyam upatthāpetabham
 Sace paribhogam na hoti, paribhogam upatthāpetabham
 Sace ācamaṇakumbhuyā udakam na hoti, ācamaṇakumbhuyā udakam
 āvāritabham Sace upajjhāyassa anabhūratī uppaṇṇā hoti, saddhi-
 vāṭarikenā vupakāsetabba vupakāśāpetabba dhammaṇakathā vāssa
 kātābba Sace upajjhāyassa kukkuṇṇam uppaṇṇam hoti, saddhi-
 vāṭarikenā vinodetabham vinodāpetabham dhammaṇakathā vāssa kātābba,
 Sace upajjhāyassa dūtṭhigatam uppaṇṇam hoti, saddhi-
 vāṭarikenā vivecāpetabham vivecāpetabham dhammaṇakathā vāssa kātābba Sace
 upajjhāyo garudhammam ajjhāpāṇo hoti parivāsaṇiṇo, saddhi-
 vāṭarikenā ussukkam kātābham kin ti nu kho samgaho upajjhāyassa
 parivāsam dadeyyā ti Sace upajjhāyo mūlāya patikassasāyā ti Sace
 upajjhāyam mūlāya patikassasāyā ti Sace upajjhāyo mānattārahō
 hoti, saddhi-
 vāṭarikenā ussukkam kātābham kin ti nu kho samgaho
 upajjhāyassa mānattam dadeyyā ti Sace upajjhāyo abbhānārahō
 hoti, saddhi-
 vāṭarikenā ussukkam kātābham kin ti nu kho samgaho
 upajjhāyam abbheyyā ti Sace samgaho upajjhāyassa kammanam
 kattuṇāmo hoti rajjanyam vā māsanyam vā pabbajanyam vā patti-
 nanyam vā ukkhepananyam vā saddhi-
 vāṭarikenā ussukkam kātābham
 kin ti nu kho samgaho upajjhāyassa kammanam na kareyya lābhukāya

Uparjñāyena bhikkhāve saddhivihārikāmihi sammāvaṭṭebbān,
 tatāyān sammāvaṭṭena uparjñāyena bhikkhāve saddhivihāriko
 saṃgahetabbō anuggahetabbō uddesena paripucchāya ovaḍena anu-
 sāsanyā Sace uparjñāyassa patto hoti, saddhivihārikassa patto na
 hoti, uparjñāyena saddhivihārikassa patto dātubbō ussukkān vā
 kātābham kin ti nu kho saddhivihārikassa patto uparjñāyēhā ti.
 Sace uparjñāyassa cīvānān hoti, saddhivihārikassa cīvānān na hoti,
 uparjñāyena saddhivihārikassa cīvānān dātubbān ussukkān vā

II

Uparjñāyavuttam nibbittam

upatthētabbō, vutthānassa āgāmetabbān ti
 na disā pakkaṃitabbā Sace uparjñāyo glāṇo hoti, yāvadvijānā
 uparjñāyān anāpucchā gāmo pavisitabbō, na susānān gānetabbān,
 pindapāto nihatāpētabbō, na ekaccena pindapāto nihatāpētabbō Na
 saṃānena hotabbān, na ekacco paricchāsamāno dātubbō, na ekaccassa
 kātābbo na ekaccena veyyāvāro kātāpētabbō, na ekaccassa paṇḍitā-
 na ekaccena parikkāmanā kātāpētabbān, na ekaccassa veyyāvāro
 na ekaccena kesa ehedāpētabbā, na ekaccassa parikkāmanā kātābba,
 na ekaccassa parikkhāto patiggahetabbō, na ekaccassa kesa ehedābba,
 ekaccassa cīvānān patiggahetabbān na ekaccassa parikkhāto dātubbō,
 na ekaccassa patto patiggahetabbō na ekaccassa cīvānān dātubbān, na
 pakkaṃitabbān Na uparjñāyān anāpucchā ekaccassa patto dātubbō,
 saṃparivāṭṭakān-saṃparivāṭṭakān rajitabbān na ca achiṃṇe theve
 uparjñāyassa cīvānān rajiyēhā ti (Cīvānān rajantena sādhiṭṭakān
 saddhivihārikān rajitabbān ussukkān vā kātābham kin ti nu kho
 rajānān paciyēhā ti Sace uparjñāyassa cīvānān rajitabbān hoti,
 pacitabbān ussukkān vā kātābham kin ti nu kho uparjñāyassa
 ti Sace uparjñāyassa rajānān pacitabbān hoti, saddhivihārikān
 ussukkān vā kātābham kin ti nu kho uparjñāyassa cīvānān kaniyēhā
 Sace uparjñāyassa cīvānān kātābham hoti, saddhivihārikān kātābham
 vā kātābham kin ti nu kho uparjñāyassa cīvānān dhoṃvīhā ti
 cīvānān dhoṃvīhān hoti saddhivihārikān dhoṃvīhān ussukkān
 saṃgāho tam kāmanān paripassambhēyā ti Sace uparjñāyassa
 kho uparjñāvo sammāvaṭṭēyā lonnān pāṭēyā netthānān vaṭṭēyā,
 nikkhepanīyān vā, saddhivihārikān ussukkān kātābham kin ti nu
 rajjānīyān vā nissāyān vā pubbhājānīyān vā putisānīyān vā
 vā paṇāmanēyā ti Kāṭān vā par' assa hoti saṃgāhēnā kammānā

kātabbam kin ti nu kho saddhivihārikassa cīvaram uppayjyethā ti
 Sace upajjhāyassa parikkhāro hoti saddhivihārikassa parikkhāro na
 hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa parikkhāro dātabbo ussukkam
 vā kātabbam kin ti nu kho saddhivihārikassa parikkhāro uppayjyethā
 ti Sace saddhivihārikogilāno hoti kālass'eva utthāva dantakattāham
 dātabbam mukhodakam dātabbam āsanam paññāpetābham Sace
 yāgu hoti bhājanam dho vitā yāgu upanāmetābā Vāgum pīrassa
 ndukam datvā bhājanam patiggahetvā micam katvā sādhu kam
 aparigraham santena dho vitā patissāmetābham Saddhivihārikamhi
 vuttite āsanam uddharitābham Sace so deso ukāpo hoti so deso
 sammajjitābbo Sace saddhivihārikogāman parisitukāmo hoti
 nivāsana dātabbam, pativivāsana patiggahetābham kāyaban-
 dham dātabbam sagunam katvā amghātīyo dātabbā dho vitā
 patto sandako dātabbo Ettiāvātā ivattissatī āsanam paññā-
 petābham, pādodakam pādāpītham pādakatthahkam upamikkhipitāb-
 bam paccuggantvā patta cīvaram patiggahetābham pativivāsana
 dātabbam nivāsana patiggahetābham Sace cīvaram sinnam hoti
 muhuttam unhe otāpetābham, na ca unhe cīvaram midahitābbum
 Cīvaram samharitābham Cīvaram samharantena catunangulam
 kamam ussāretvā cīvaram samharitābham mā majjhe bhāngo aho si-
 Obboge kāyabandhanam kātabbam Sace pindapāto hoti saddhi-
 vihārikogā bhujjītukāmo hoti, udakam datvā pindapāto upanāmetābbo
 vihārikogā bhujjītukāmo hoti, udakam datvā pindapāto upanāmetābbo
 vihārikogā bhujjītukāmo hoti, udakam datvā pindapāto upanāmetābbo
 Suddhivihārikogā pānvena pucchitābbo Bhuttāvisā udakam datvā
 pītham patiggahetvā micam katvā sādhu kam aparigraham santena
 dho vitā vodakam katvā muhuttam unhe otāpetābbo na ca unhe
 patto midahitābbo Patta cīvaram mikhipitābham Patam mikhi-
 panti vā ekena hatthena patam gāhetvā ekena hatthena hettāmañcam
 vā hettāpītham vā patamāsitvā patto mikhipitābbo na ca anantara-
 bhāyā bhūmīyā patto mikhipitābbo Cīvaram mikhipantena ekena
 hatthena cīvaram gāhetvā ekena hatthena cīvarāmanam vā cīvara-
 rjyum vā pamajjitvā pātato antam orato bhogam katvā cīvaram
 mikhipitābham Saddhivihārikamhi vuttite āsanam uddharitābham
 pādodakam pādāpītham pādakatthahkam pītissāmetābham Sace so
 deso ukāpo hoti so deso sammajjitābbo Sace sādhu vihārikogā
 mahāyukāmo hoti, nibhanam patyiditābham Sace sītena artho hoti
 sītim pīyādetābham Sace unhe artho hoti unham pīyit-
 dātabbam Sace siddhivihārikogā patiggahetābham pītissāmetābbo
 unham sammetābham, matikkā remetābba patiggahetābham itī.

gāntvā patiggahetābham pītissāmetābba cīvaram patiggahetābha ekam unham

[illegible]

bhikkhūsu pabbajjā alabhamaṇo kiso ahosi lūko dubbanno uppa-
 duppandukajātō dhammaṇṇatagatō Addasa kho bhagavā taṃ
 brāhmaṇaṃ kisaṃ lūkaṃ dubbannaṃ uppanduppandukajātāṃ
 dhammaṇṇatagatāṃ disvāna bhikkhū āmañesi kiṃ nu kho so
 bhikkhave brāhmaṇo kiso tūkho dubbanno uppanduppandukajātō
 dhammaṇṇatagatō 'ti Esso bhaṇte brāhmaṇo bhikkhū upasa-
 mmitvā pabbajjā yāci taṃ bhikkhū na icchimsu pabbajjētum so
 bhikkhūsu pabbajjā alabhamaṇo kiso lūko dubbanno uppandup-
 pandukajātō dhammaṇṇatagatō 'ti Atha kho bhagavā bhikkhū
 āmañesi ko nu kho bhikkhave tassa brāhmaṇassa adbhikāraṃ
 saraṭṭhi Evam vutte āyasmaṃ Sāriputto bhagavantaṃ etad avoca
 ahaṃ kho bhaṇte tassa brāhmaṇassa adbhikāraṃ saraṭṭhi Kiṃ paṇa
 tvāṃ Sāriputta tassa brāhmaṇassa adbhikāraṃ saraṭṭhi Idha me
 bhāṇte so brāhmaṇo Rājagahaṃ pindāya carantassa katacchubhikkhaṃ
 dāpesi imāṃ kho ahaṃ bhaṇte tassa brāhmaṇassa adbhikāraṃ saraṭṭhi
 Sādhū sādhu Sāriputta kateñño nu hi Sāriputta sappurisa katavehino
 'Teṇa hi tvāṃ Sāriputta taṃ brāhmaṇaṃ pabbajjehi upasaṃpādehi
 Kattāhaṃ bhaṇte taṃ brāhmaṇaṃ pabbajjemi upasaṃpādehi
 Atha kho bhagavā etaṃ pakkāṇaṃ dhammikaṭṭhaṃ katvā bhikkhū
 āmañesi Vā sā bhikkhave māva tīhi saraṃgamaṇe upasaṃpāda
 āmañṇatā, tāhaṃ ajjātagge patikkhipāmi Anujānaṃ bhikkhave
 datticatutthēna kaṃmeṇa upasaṃpādetum Evaṃ ca paṇa bhikkhave
 upasaṃpādetabbō vyatteṇa bhikkhūnaṃ paribaleṇa saṃgho nāpetabbō
 sunāti me bhaṇte saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato
 upasaṃpādāpēkkho Vādi saṃgheṇa patikkalīya saṃgho itthanaṃ
 upasaṃpādāpēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ
 me na upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃ-
 pādā itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attāṃ vadāmi sunāti me bhaṇte
 saṃgho Ahaṃ itthanaṃ itthanaṃ āyasmato upasaṃpāda
 pēkkho Saṃgho itthanaṃ upasaṃpādehi itthanaṃ upasaṃpādeṇa
 upajjhāyēna Vāsāyasmato bhāmatī itthanaṃ upasaṃpāda
 itthanaṃ upajjhāyēna, so tuṃh' assa, yassa na kkhamaṇī

meva upajjhāyena so tūh' assa vassa na kkhamaṇi, so bhāseyya
 Upasampanno saṃgheṇa itthammāno upajjhāyena
 Khamaṇi saṃghassa tasmaṇ tūhi evaṇ etam dhārayāmiṭi

'Teṇa kho pana samayena aññataro bhikkhu upasampannasama-
 nantāra anāgāraṃ ācarati Bhikkhū evaṇ āhamsu mā āvuso
 evatūpim akāsi n' etam kappatīti So evaṇ āha n evāhaṃ
 āyasmaṇte yācāṃ upasampādettha mān ti kassa mān tūmhe ayatīti
 upasampādettha ti Bhagavato etam attham ārocesuṇ Na
 bhikkhave āvāseṇa upasampādetabbō Yo upasampādeyya, āpatti
 dukkatassa Aṇṇānāṃ bhikkhave vāseṇa upasampādetuṇṇa Bhaṇ-
 caṇ pana bhikkhave vācītabbō 'Teṇa upasampādapēkkheṇa saṃgheṇa
 upasamkamitvā ekamsam uttārasaṃgāṃ karitvā bhikkhūnaṃ pāde
 vanditvā ukkuttikāṃ mīdhitvā aṇṇāṃ paṇṇāhetvā evaṇ assa vacanīyo
 saṃgheṇa bhante upasampadāṃ vācāṃ, ullāpetaṃ mān bhante
 saṃgheṇa anukampāṃ upādāya, duttiyaṃ pi vācītabbō -la- tatvāṃ pi
 āyasmato upasampādapēkkhio Itthammāno saṃgheṇa upasampadāṃ
 yācāti itthammāneṇa upajjhāyena Vādī saṃghassa pattakalluṃ,
 saṃgheṇo itthammānaṃ upasampādeyya itthammāneṇa upajjhāyena
 Esā tūti Sumāto me bhante saṃgheṇo Ayaṃ itthammāno itthama-
 nantāra itthammānaṃ upasampadā itthammāneṇa upajjhāyena, so tūh' assa,
 yassa na kkhamaṇi, so bhāseyya Duttiyaṃ pi etam attham vādāmi
 -la- tatvāṃ pi etam attham vādāmi -la- Upasampanno saṃgheṇa
 itthammāno itthammāneṇa upajjhāyena Khamaṇi saṃghassa, tasmaṇ
 tūhi, evaṇ etam dhārayāmiṭi

'Teṇa kho pana samayena Kājāgāhe paṇitānaṃ bhattānaṃ
 bhattapapātī adhiṭṭhitā hoti Atha kho aññaturassa brāhmaṇassa
 etad ahiṇso me kho samānaṃ Sakyaaputtīvā sukhasīlā sukhaṇamācārā,
 subhojanāṃ bhūṇitīvā nivātesu sayanesu sayanti Yam nūnāhaṃ
 samānesu Sakyaaputtīyesu pabbajeyyaṃ ti Atha kho so brāhmaṇo
 bhikkhū upasamkamitvā pabbajjāṃ yāci, tam bhikkhu pabbajjesuṇ
 upasampādesuṇ 'Tasmiṃ pabbajite bhattapapātī kḥiyittha
 Bhikkhū evaṇ āhamsu ohi dāmi āvuso pindāya carissāma' ti So
 evaṇ āha nāhaṃ āvuso etamkātānaṃ pabbajito pindāya carissāmiṭi,
 sace me dassathā bhūṇissāmi, no ce me dassathā vibhāmissāmiṭi,

Kuṃ pana tvaṃ āvuso udarassa kāraṇaṃ pabbajito' ti. Evaṃ āvuso' ti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khīyanti vipācenti katham pi nāma bhikkhū evaṃ svākkhāte dhammavimaye udarassa kāraṇaṃ pabbajissatī' Te bhikkhū bhagavato etam attham ārocesum Saccam kīu tvaṃ bhikkhū udarassa kāraṇaṃ pabbajito' ti. Saccaṃ bhagavā Vigarahi buddho bhagavā Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa evaṃ svākkhāte dhammavimave udarassa kāraṇaṃ pabbajissasi' N' etam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ vā bhiyyobhāvāya Vigarahitvā dhammikathāṃ katvā bhikkhū āmanatesi. Anujānāmi bhikkhave upasampādentena catāro missayo ācikkhitum pindiyālopaḥojanaṃ missāya pabbajjā, tathā te yāvajjivānaṃ ussāho kāmīyo atirekalābho samghabhataṃ uddesa-bhataṃ nūnātanaṃ salākabhattaṃ pakkhikāṃ uposathikāṃ pātipadikāṃ Pamsukūlaetvā aṃ missāya pabbajjā tathā te yāvajjivānaṃ ussāho kāmīvo Atirekalābho khomāu kappāsikāṃ koseyyāṃ kambalāṃ sānaṃ bhāṅgaṃ Rukkhamaṇiḥsenāsanaṃ missāya pabbajjā tathā te yāvajjivānaṃ ussāho kāmīyo Atirekalābho vihāro addhayogo pāsādo hāmyiyāṃ guhā Puttūttabhesajjāṃ missāya pabbajjā, tathā te yāvajjivānaṃ ussāho kāmīyo Atirekalābho sappi navanītaṃ telāṃ madhu phāntaṃ ti Ujjhāyavattabhāna-vātaṃ mittitaṃ paticcaṃ

1ena kʰo pana samayena bhikkhu upajjhāyesu pakkāntesu pi
 vibbhanāntesu pi kalamāntesu pi pakkhasamkāntesu pi anācariyaka
 anovādiyamānā ananussāsiyamānā dummavattā dappatā anākappa-
 sampannā pindāya caranti, manussānam bhujjamaññam

bhagava Vigarahitva dhammikatham katva bhikkhu āmanesi
 anujānaṃ bhikkhave ācariyaṃ. Ācariyo bhikkhave antevāsikaṃ
 puttacittam upatthāpessati, antevāsiko ācariyaṃ piṇcitam upatthā-
 pessati. Evaṃ te aññamaññaṃ saggaṃ sappaṭissā sabhāgavuttiṃ

vāharaṇṭā imasmiṃ pāpamāvaṇaye vuddhū vā vūḷhiṃ vepullū,
 apajjissanti. Anuṇāmaṃ bhikkhave asa vassaṃ missāya vattūṃ,
 dasavassena missayā dātūṃ. Evaṃ ca paṇa bhikkhave itaṃ yo
 gaheṭṭvā bo ekaṃsam uttarāsaṅgam karitvā pade vandiṭvā ukkulikaṃ

misiditvā anyajam paṅgahetvā evam assa vacanīyo ācariyo me bhante
 hohi, āyasmato missāya vacchāmi, ācariyo me bhante hohi, āyasmato
 missāya vacchāmi, ācariyo me bhante hohi, āyasmato missāya
 vacchāmi. Sāhū 'ti vā, lāhū 'ti vā opāyikan ti vā, patirūpan ti vā,

[illegible]

sammavattana kaṭṭha eva utthaya upama ommiccha kaṁsaṁ
uttarāsaṅgaṁ kaṭṭha dantakattamaṁ dātābbaṁ, mukhodaḥkaṁ
dātābbaṁ āsanaṁ paṇāpctābbaṁ Sace yāgu hoti, bhājanam
dhovitaṁ yāgu upamaṇetābbaṁ Yāguṁ pītassa udakam dātva

1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348

AI

1. *Анализ на библиотечна и архивна литература, таткати
 самостателна и заедно со други автори, на тема
 „Поправка на уставот на Република Македонија“*

tearvassu patto hoti, antevāsikassu patto na hoti, ācariyena
intevāsikassa patto dātabbo ussukkam vā katubham kin ti nu kho
intevāsikassa patto uppiyyethi ti Sace ācariyassa cīvānam
sace antevāsiko gilāno hoti yāvāyivā uppiṭṭatvbo vuttānassa
gāmetvbo m ti

Antevāsikavāṇanāsa (‘bhattam bhāvanānam

V

‘Teṇa kho pana samayena antevāsikā ācariyessu na sammāvaṇanti
apamānento anattāro hoti

‘Teṇa kho pana samayena bhikkhū dasavass’ amhā dasavass
amhā ti bālā ayatā māsā am deni, dissanti ācariyā bālā, antevāsikā
panditā, dissanti ācariyā ayatā, antevāsikā vuttā, dissanti ācariyā
ippassutā, antevāsikā bahussutā, dissanti ācariyā duppattā, antevā-
sika paṇḍavanto ‘Ec ce bhikkhū appucchā, ce uppiyanti khīyanti
vipācenti katham hi nāma bhikkhū dasavass’ amhā dasavass’ amhā
ti bālā ayatā māsā dissanti, dissanti ācariyā bālā .

antevāsikā paṇḍavanto ‘ti Vhe kho ce bhikkhū bhagvato etam
attham ārocassu Saccam kira bhikkhave dasavass’ amhā dasavass’
amhā ‘ti bālā ayatā māsā am deniti Saccam bhagvā Vigarahi
buddho bhagvā Vigarahitvā dhammikattham karvā bhikkhū
āmantessi na bhikkhave bālāna ayatāna māsāyo dātabbo Yo
dadecyā, āpatti dukkaṭassa Aṇḍānam bhikkhave vyatthēna
bhikkhūna patibaleṇa dasavassam vā utire kadavavassena vā māsānam
dātun ti

‘Teṇa kho pana samayena bhikkhū ācariyuppijñāyessu pakkaṇtesu
pi vibbhavantesu pi kālānkatessu pi pakkaṇasantesu pi māsāya-
patippassaddhiyo na jānanti Bhagvato etam attham ārocassu
patippassaddhiyo uppijñāyanti Chā yimā bhikkhave māsāya-
māsāya patippassaddhiyo ācariyāna ācariyo pakkaṇto vā hoti vibhāvan-
to vā kālānkatō vā pakkaṇasantō vā, anattī yeva paṇāmi, uppijñā-
yena vā samodhiānam gāto hoti Imā kho bhikkhave an-
geli māsāya patippassaddhiyo ācariyāna Paṇcāhi bhikkhave an-
geli samamāgataṇa bhikkhūna na upasampādetabbam, na māsāyo dātabbo,
na samānāro uppijñāpetabbo Na assekheṇa silakkhaṇdhena samāna-

[illegible]

bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampāde-
 abbam, na missayo dātābbo, na sāmānero upatthāpetābbo. Pañcahi
 bhikkhava angeli samannāgataena bhikkhuna upasampādetābbaṃ,
 missayo dātābbo, sāmānero upatthāpetābbo na adhiśīle sīlavipanno
 hoti, na ajiṇḍāre acaṇḍavipanno hoti, na atiditthiya dīttivipanno hoti,
 caḥussuto hoti, pañāvaṇa hoti. Imehi kho bhikkhava pañcahi' angeli
 samannāgataena bhikkhuna upasampādetābbaṃ, missayo dātābbo,
 sāmānero upatthāpetābbo Aparehi pi bhikkhava pañcahi' angeli
 samannāgataena bhikkhuna na upasampādetābbaṃ, na missayo dātābbo,
 samannāgataena bhikkhuna na upasampādetābbaṃ, na missayo dātābbo,
 bhikkhuna upatthāpetābbo na patibalo hoti antevāsīna vā saddhi-
 vāna vā gīlāna upatthāpetābbaṃ vā upatthāpetābbaṃ vā, uppannam
 anābhūratum vāpakāsetum vā vāpakāsetum vā, uppannam kukkucam
 dharmato vinodetum vā, āpatim na jānāti, āpatīya vuttānaṃ na jānāti
 Imehi kho bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna
 vuttānaṃ na jānāti. Pañcahi bhikkhava angeli samannāgataena
 bhikkhuna upasampādetābbaṃ, missayo dātābbo, sāmānero upatthā-
 petābbo patibalo hoti antevāsīna vā saddhivivāna vā gīlāna
 upatthāpetābbaṃ vā upatthāpetābbaṃ vā, uppannam anābhūratum vāpakāsetum
 vā vāpakāsetum vā, uppannam kukkucam dharmato vinodetum
 vā vāpakāsetum vā, āpatim jānāti, āpatīya vuttānaṃ jānāti. Imehi
 kho bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna upasampā-
 detābbaṃ, missayo dātābbo, sāmānero upatthāpetābbo Aparehi pi
 bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampā-
 detābbaṃ, na missayo dātābbo, na sāmānero upatthāpetābbo na
 patibalo hoti antevāsīna vā saddhivivāna vā abhisamācārīkāya
 sikkhāya sikkhāpetum, ādurbrahmacārīkāya sikkhāya vinetum,
 sikkhāya vinetum, abhiḍḍhamme vinetum, abhiḍḍhamme vinetum,
 vā abhisamācārīkāya sikkhāya sikkhāpetum, ādurbrahmacārīkāya
 uppannam dīttigatam dharmato vivecetum vivecetum. Imehi
 kho bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna upasampā-
 detābbaṃ, missayo dātābbo, sāmānero upatthāpetābbo Aparehi pi
 bhikkhava pañcahi' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampā-
 detābbaṃ, missayo dātābbo, sāmānero upatthāpetābbo

Upasampādetābhāṣīkāyaṁ sūtrasūtram

(C) 1994 by the University of Chicago. All rights reserved. This journal is published by the University of Chicago Press, 505 East 57th Street, Chicago, IL 60637. The copyright in this journal is held by the University of Chicago Press. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the University of Chicago Press. The copyright in the text of this journal is held by the University of Chicago Press. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the University of Chicago Press. The copyright in the text of this journal is held by the University of Chicago Press. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the University of Chicago Press.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

samghe āyam itthamaṇo aññatitthiyapubbo māsamm dhamma-
 vamaṇe ākankhati upasampadam So samggham cattāro māse
 parivāsam yāceti Samghe itthamaṇassa aññatitthiyapubassā
 cattāro māse parivāsam deti Vassāyasmato khamati itthamaṇassa
 aññatitthiyapubassā cattāro māse parivāssassa dānam, so tūh' assa
 vassā na khamati, so bhāseyya Dīno samgghena itthamaṇassa
 aññatitthiyapubassā cattāro māse parivāso Khamati samgghassa
 tasma tūhi evam etam dhiṛāyāmiti Evam kha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo arādhako hoti, evam anārādhako Kathan ca
 bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Idha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo atikāleṇa gāmaṃ pavasati, atidivā patikāmati
 Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Puna ca
 paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti vidhava-
 gocaro vā hoti thullakumaṇikagocaro vā hoti pandakagocaro vā hoti
 bhikkhuni-gocaro vā hoti Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 yam tām sibi dhammācāriṇaṃ uccāvaṇṇāmi karaṇiyyāmi, tattha na daḍḍho
 hoti, na analaso na tatiṇṇāyāya vimaṃsāya samannāgato, na ālāṃ
 ātūṃ na dāṃ samvithātaṃ Evam pi bhikkhave aññatitthiya-
 pubbo anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 na vibhacchando hoti uddese paṇipucchāya adhisile adhiṇe
 vādhupinnāya Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako
 hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittiyātanā
 samkanto hoti tassa satthuno tassa dittivā tassa khaṇṭiyā tassa
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo
 anabhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā avamaṇe
 bhāṇamaṇe uttamaṇo hoti udaggo adhiraddho, yassa vā paṇa tti-
 thiyāmiti samkanto hoti tassa satthuno tassa dittiyā tassa khaṇṭiyā
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe attamaṇo hoti udaggo
 abhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā vamaṇe
 bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo anabhiraddho, idam bhikkhave
 samghe āyam aññatitthiyapubassā anārādhaniyasmim Evam kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti, evam anārādhako kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo arādhako hoti Idha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo atikāleṇa gāmaṃ pavasati, atidivā patikāmati
 Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Puna ca
 paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti vidhava-
 gocaro vā hoti thullakumaṇikagocaro vā hoti pandakagocaro vā hoti
 bhikkhuni-gocaro vā hoti Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 yam tām sibi dhammācāriṇaṃ uccāvaṇṇāmi karaṇiyyāmi, tattha na daḍḍho
 hoti, na analaso na tatiṇṇāyāya vimaṃsāya samannāgato, na ālāṃ
 ātūṃ na dāṃ samvithātaṃ Evam pi bhikkhave aññatitthiya-
 pubbo anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 na vibhacchando hoti uddese paṇipucchāya adhisile adhiṇe
 vādhupinnāya Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako
 hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittiyātanā
 samkanto hoti tassa satthuno tassa dittivā tassa khaṇṭiyā tassa
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo
 anabhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā avamaṇe
 bhāṇamaṇe uttamaṇo hoti udaggo adhiraddho, yassa vā paṇa tti-
 thiyāmiti samkanto hoti tassa satthuno tassa dittiyā tassa khaṇṭiyā
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe attamaṇo hoti udaggo
 abhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā vamaṇe
 bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo anabhiraddho, idam bhikkhave
 samghe āyam aññatitthiyapubassā anārādhaniyasmim Evam kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti, evam anārādhako kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo arādhako hoti Idha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo atikāleṇa gāmaṃ pavasati, atidivā patikāmati
 Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Puna ca
 paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti vidhava-
 gocaro vā hoti thullakumaṇikagocaro vā hoti pandakagocaro vā hoti
 bhikkhuni-gocaro vā hoti Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 yam tām sibi dhammācāriṇaṃ uccāvaṇṇāmi karaṇiyyāmi, tattha na daḍḍho
 hoti, na analaso na tatiṇṇāyāya vimaṃsāya samannāgato, na ālāṃ
 ātūṃ na dāṃ samvithātaṃ Evam pi bhikkhave aññatitthiya-
 pubbo anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 na vibhacchando hoti uddese paṇipucchāya adhisile adhiṇe
 vādhupinnāya Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako
 hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittiyātanā
 samkanto hoti tassa satthuno tassa dittivā tassa khaṇṭiyā tassa
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo
 anabhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā avamaṇe
 bhāṇamaṇe uttamaṇo hoti udaggo adhiraddho, yassa vā paṇa tti-
 thiyāmiti samkanto hoti tassa satthuno tassa dittiyā tassa khaṇṭiyā
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe attamaṇo hoti udaggo
 abhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā vamaṇe
 bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo anabhiraddho, idam bhikkhave
 samghe āyam aññatitthiyapubassā anārādhaniyasmim Evam kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti, evam anārādhako kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo arādhako hoti Idha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo atikāleṇa gāmaṃ pavasati, atidivā patikāmati
 Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Puna ca
 paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti vidhava-
 gocaro vā hoti thullakumaṇikagocaro vā hoti pandakagocaro vā hoti
 bhikkhuni-gocaro vā hoti Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 yam tām sibi dhammācāriṇaṃ uccāvaṇṇāmi karaṇiyyāmi, tattha na daḍḍho
 hoti, na analaso na tatiṇṇāyāya vimaṃsāya samannāgato, na ālāṃ
 ātūṃ na dāṃ samvithātaṃ Evam pi bhikkhave aññatitthiya-
 pubbo anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 na vibhacchando hoti uddese paṇipucchāya adhisile adhiṇe
 vādhupinnāya Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako
 hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittiyātanā
 samkanto hoti tassa satthuno tassa dittivā tassa khaṇṭiyā tassa
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo
 anabhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā avamaṇe
 bhāṇamaṇe uttamaṇo hoti udaggo adhiraddho, yassa vā paṇa tti-
 thiyāmiti samkanto hoti tassa satthuno tassa dittiyā tassa khaṇṭiyā
 tūvā tassa ādāvasa vamaṇe bhāṇamaṇe attamaṇo hoti udaggo
 abhiraddho buddhassa vā dhammassa vā samgghassa vā vamaṇe
 bhāṇamaṇe kuppito hoti anattamaṇo anabhiraddho, idam bhikkhave
 samghe āyam aññatitthiyapubassā anārādhaniyasmim Evam kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti, evam anārādhako kha
 bhikkhave aññatitthiyapubbo arādhako hoti Idha bhikkhave
 aññatitthiyapubbo atikāleṇa gāmaṃ pavasati, atidivā patikāmati
 Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti Puna ca
 paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti vidhava-
 gocaro vā hoti thullakumaṇikagocaro vā hoti pandakagocaro vā hoti
 bhikkhuni-gocaro vā hoti Evam pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 anārādhako hoti Puna ca paṃ bhikkhave aññatitthiyapubbo
 yam tām sibi dhammācāriṇaṃ uccāvaṇṇāmi karaṇiyyāmi, tattha na daḍḍho
 hoti, na analaso na tatiṇṇāyāya vimaṃsāya samannāgato, na ālāṃ
 ātūṃ na dāṃ samvithātaṃ Evam pi bhikkhave aññatitthiya-
 pubbo anārādhako hoti Puna

hoṭi, na bhikkhunīgocoro hoṭi. Evaṃ pi bhikkhave aññatitthiyapubbo āradhako hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo vāṃ tām sabrahmaśārināṃ uccaṃvācāṃ kaṃāmiyaṃ, tattha dakkho hoṭi anālāso tārupāyāya vimāṃsāya samānāgato, ālam kātum, ālam samvuddhatum. Evaṃ pi bhikkhave aññatitthiyapubbo āradhako hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo tibbacehādo hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo ādhīpaññāya. Evaṃ pi uddese paripucchāya adhiṇṇi āradhako hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittihāyatanaṃ samkanto hoṭi, tassa sattiṇno tassa dittiyaṃ tassa khaṇṭiyā tassa ādāyassa āvaṇne bhāṇṇamaṇe attamaṇo hoṭi udaggo abhuraḍḍho, buddhassa vā dhammassa vā samgihasssa vā āvaṇne bhāṇṇamaṇe kupito hoṭi anattamaṇo anabhuraḍḍho, attamaṇo hoṭi udaggo abhuraḍḍho. Idam bhikkhave samgihātani kam āññatitthiyapubbo āradhako hoṭi. Evaṃ āradhako kho bhikkhave aññatitthiyapubbo āgato / upasampādetabbo Sace bhikkhave aññatitthiyapubbo āgato āgacchati, upajjhāyaṃulakam civarāṃ pariyestābham. Sace acchinnaḷḷeso āgacchati, samgaho apaloketabbo bhāṇḍukammāya. Ye te bhikkhave aggikā jātikā, te āgata upasampādetābā, na tesaṃ parivāso dātabbo. Tam kassa hetu. Kamavādino ete bhikkhave kīṇyavādino. Sace bhikkhave jātiyā Sakīyo aññatitthiyapubbo āgacchati, so āgato upasampādetabbo, na tassa parivāso dātabbo. Imāham bhikkhave nātināṃ āveniyāṃ paribhāraṃ damanti.

Aññatitthiyapubbakathā Suttamaṃ bhāṇavāraṃ

VII

Teṇa kho pana samāyena Magadhesu pañca ābaddhā ussanaṃ honti kuttāṃ gando kīlāso soso apamāro. Manussa pañcahi ābaddhehi phuttā jīvakaṃ Komārabhaccaṃ upasamkamitvā evaṃ vadanti. sādhu no ācārya tikicchāhi. Aham kho 'yyo bahukiccō bahu-karamiyo, rājā ca me Māgadho Senīyo Bimbisāro upatthātābbo itthāgārāṇ ca buddhapamukho ca bhikkhusamgaho, nāham sakkommi tikicchitum ti. Sabbaṃ sāpateyyaṇ ca te ācārya hoṭu, mayāṇ ca te dāsa, sādhu no ācārya tikicchāhi. Aham kho 'yyo bahukiccō

[illegible]

phuttāni na pabbajeyyū ti Atha kho bhagvā Jivakam Komaṭa-
bhaccam dhammīyā kathāya sandassesi sammādapesi samuttejesi
sammāhānimesi Atha kho Jivako Komaṭābhaccō bhagavatā dham-
mīyā kathāya sandassito sammādapito samuttejito sammāhānaso
uttāyāsānā bhagavantā abhivādetvā padakkhiṇiṇāni katvā paṭikāma-
Attha kho bhagvā etasmiṃ midāne etaṃni paṭikāne dhammikaṭṭham
katvā bhikkhū āmanesi na bhikkhave paṭicāhi ābādhehi phuttō
pabbajetabbo Yo pabbajeyya, āpatī dukkatassa ti

Tena kho pana samayena raṇṇo Māgadhassa Sēnyassa
Bimbisārassa paccaṇṭo kupito hoti Atha kho rājā Māgadhō Sēnyo
Bimbisāro senāyāke mahāmatte ānāpesi gacchathā bhane
paccaṇṭam uccinathā ti Evam devā ti kho senāyāka mahāmatā
raṇṇo Māgadhassa Sēnyassa Bimbisārassa paccaṇṭosum Atha kho
abhinnūtatānam-abhinūtatānam yodhānam etad ahoṣi mayam kho
yuddhabhīmandino gacchantā pāpāni ca karoma bahuṃ ca apuṇṇam
pasavāma Kena nu kho mayam upāyena pāpā ca vīramēyāma
kalyāṇāni ca kareyāma ti Atha kho tesaṃ yodhānaṃ etad ahoṣi
me kho samānā Sakyaputtīyā dhammacārino sammācārino brahma-
cārino saccevaḍḍho sīlavanto kalyāṇadhammā Sace kho mayam
sammānesu Sakyaputtīyesu pabbajeyyāma, evaṃ mayam pāpā ca
vīramēyāma kalyāṇāni ca kareyāma ti Atha kho te yodhā
bhikkhū upasamakamitvā pabbajjam yācimsu Te bhikkhū pabbajjesum
upasampādesum Senāyāka mahāmatā rājabhate pucchimsu. kim
nu kho bhane itthannāmo ca itthannāmo ca yodhā na dissantīti
Itthannāmo ca itthannāmo ca sām yodhā bhikkhūsu pabbajitā ti
Senāyāka mahāmatā ujjhāyanti khīyanti vipācenti katham hi
nāma samānā Sakyaputtīyā rājabhātam pabbajjessantīti Senāyāka
mahāmatā raṇṇo Māgadhassa Sēnyassa Bimbisārassa etam attham
ārocesum Atha kho rājā Māgadhō Sēnyo Bimbisāro vohārike
mahāmatte pucchi yo bhane rājabhātam pabbajeti, kim so pasavattīti
Upajjhāyassa deva sissam chedetabbam, anussāvakkassa jivhā uddharī-
tabbā, gassassa upaddhaphāsukā bhāṇīyabbā ti Atha kho rājā
Māgadhō Sēnyo Bimbisāro yena bhagavā ten' upasamakamī, upasa-
kamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamāntam nisīdi Ekamāntam
nisimmo kho rājā Māgadhō Sēnyo Bimbisāro bhagavantam etad avoca
santi bhante rājāno assaddhā appasaṇṇā, te appamatākena pi bhikkhū
vibhettheyum Sādhu bhante ayyā rājabhātam na pabbajeyyū ti
Attha kho bhagvā rājānam Māgadhām Sēnyam Bumbisāram
dhammīyā kathāya sandassesi sammādapesi samuttejesi sammāhānimesi

[illegible]

Na bhikkhave līkhitako ceto pabbajetabbo. Yo pabbajeyya, āpatī dukkaṣṣa' ti

Tena kho pana samayena aññataro puriso kasāhato kattanida-
kamo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussa ujjhāyanti khīyanti
vipācenti katham hi nāma samānā Sakyaputtiyā kasāhatam kata-
dandakammam pabbajjessanti. Bhagavato etam attham ārocesum
Na bhikkhave kasāhato kattanidakammam pabbajetabbo. Yo

pabbajeyya, āpatī dukkaṣṣa' ti
Tena kho pana samayena aññataro puriso lakkhaṇāhato kata-
dandakammam bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussa ujjhāyanti khīyanti
vipācenti katham hi nāma samānā Sakyaputtiyā lakkhaṇāhatam
kattanidakammam pabbajjessanti. Bhagavato etam attham āro-
cesum Na bhikkhave lakkhaṇāhato kattanidakammam pabbajetabbo

Yo pabbajeyya, āpatī dukkaṣṣa' ti
Tena kho pana samayena aññataro puriso māyiko palāyitvā
bhikkhūsu pabbajito hoti. Dhanyā passitvā evam āhamasu ayaṃ so
amhākam māyiko, handa naṃ nemā' ti. Ekacce evam āhamasu
māyā evam avacuttha, anuññātam raññā Māgadhabena Senyena
Bimbisārena ye samānesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā
kiñci kāmam, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam samma
dukkhaṣṣa antakiriyāyā' ti. Manussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti
abhayūvaraṃ me samānā Sakyaputtiyā, na yime labbhā kiñci kāmam
Katham hi nāma māyikam pabbajjessanti. Bhagavato etam attham
ārocesum Na bhikkhave māyiko pabbajetabbo. Yo pabbajeyya,

āpatī dukkaṣṣa' ti
Tena kho pana samayena aññataro dāso palāyitvā bhikkhūsu
pabbajito hoti. Ayyikā passitvā evam āhamasu ayaṃ so amhākam

dāso, handa naṃ nemā' ti. Ekacce evam āhamasu māyā
ime samānā Sakyaputtiyā, na yime labbhā kiñci kāmam. Katham hi
nāma dāsam pabbajjessanti. Bhagavato etam attham ārocesum. Na
bhikkhave dāso pabbajetabbo. Yo pabbajeyya, āpatī dukkaṣṣa' ti

Tena kho pana samayena aññataro kammarābhandu mātāpitūhi
saddhum bhanditvā arāmaṃ gantvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Atha
kho tassā kammarābhandussa mātāpitaro tam kammarābhandum
vicianta arāmaṃ gantvā bhikkhū pucchumsu api bhande evaṃ rūpam
darakam passeyyābha' ti. Bhikkhū ajānam yeva āhamasu na jānāma
'ti, apassam yeva āhamasu na passāma' ti. Atha kho tassā kammarā-
bhandussa mātāpitaro tam kammarābhandum vicianta bhikkhūsu

[illegible]

bhāviṣṣati kīṇāḍissattha, no ce bhāviṣṣati yāgu vā bhattān vā
 kīḍamiyaṃ vā, pindāya caritvā bhūtiṣṣatthā 'ti. Evān pi kīḥo te
 bhikkhū bhikkhūhi vuccanti 'rodant' eva yūgum deḍa, bhattān
 detha, kīḍamiyaṃ dethā 'ti, senāsaṃnān ūhānanti pi ummāhanti pi
 āssosī kīḥo bhāgavā ruttīyā pacuṇṇasamāyān pacuṇṇhīyā dāra-
 kasaddam, sutvāna āyasmāntān ānandam āmāntesi kīn nu kīḥo so
 ānanda dāraḥkassa saddo 'ti Atha kīḥo āyasmā ānando bhāgavato
 etān attānā āroccesi Saccān kīra bhikkhāve bhikkhū jānān
 ūnavisatvivassān puggalān ūpasūpādēntīti Saccān bhāgavā
 Vīgārāhi buddho bhāgavā. katham hi nāma te bhikkhāve moghapurīṣā
 jānān ūnavisatvivassān puggalān ūpasūpādēssanti Ūnavisatvivassos
 bhikkhāve puggalo alakkhamo hoti sītassā uḥassā jigīhacchāya pipāsāya
 dāmsamāḥkassavattātapasūmāpasāmpbhassānān durtuttānān dūgātā-
 nān vācānāpattānān ūppanānān sātīlīkānān vedanānān
 dukkhānān tibbānān kīḥānān katukīnān āsūtānān āmānāpānān
 pāṇāhātānān ānadhīvāsakajātīko hoti Vīsativassos kīḥo bhikkhāve
 puggalo kīhamo hoti sītassā uḥassā pāṇāhātānān ādhīvāsaka-
 jātīko hoti N' etān bhikkhāve āpasānānān vā pasādāya
 pasānānān vā bhīyobhāvāya Vīgārāhītvā dhammīkattān kātā
 bhikkhū āmāntesi nā bhikkhāve jānān ūnavisatvivassos puggalo
 ūpasāmpādētabbo Yo ūpasāmpādēyyā, yāthāddhammo kāētabbo 'ti
 Tēna kīḥo pāna samāyēna āyasmāto ānandassā ūpatthākakūlān
 saddham pasānān āhīvātākārogeṇa kālāmīkātān hoti, dve ce dāraḥkā
 sessā honti, te porāṇākeṇa ācīmaḥkappēna bhikkhū passitvā
 ūpadhāvānti, bhikkhū āpasādenā 'Te bhikkhūhi āpasādīyānānā
 rodanti Atha kīḥo āyasmāto ānandassā etad āhosī. bhāgavātā
 patthāntān nā ūnapānārasāvassos dāraḥko pabbajētabbo 'ti, me ca
 dāraḥkā ūnapānārasāvassā Kēna nu kīḥo ūpāyēna me dāraḥkā
 nā vīnāssēyyun ti Atha kīḥo āyasmā ānando bhāgavato etān

1. *tena k'ho pana samayena bhagavā tatt'h' eva Rājagṛhe vassam*
esi t'rittha hemantam, tatt'ha gimbham *Manussa ujjhāyanti khīyanti*
pitenti āhundaṇikā samānaṇaṃ Sakya-puṇṇīyānaṃ disā andhakārā,
na me-saṃ dī-sā pakkhāyanti *Assosum k'ho bhikkhū tesam*
manu-sānaṃ ujjhāyantaṇaṃ khīyantaṇaṃ vipāceṇtānaṃ *Ātha k'ho*
te bhikkhū bhagvato etam attham ārocesum *Ātha k'ho bhagvā*
āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya
anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ ārochi *icchaṃ' āvuso bhagvā*
Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ *Vassāyasaṃ* *attho, so*
igacchatu' ti *Evam bhante' ti k'ho āyasma ānando bhagvato*
pari-svā apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ ārocesi,
iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ *Vassa-*
yaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchābbo bhavi-sati *Sace*
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi gams-sāna, no ce
vanti me te veyyapjhayā' gams-santi, mayāṃ pi na gams-sāna
iccha' bhū me vāso *Ānando parihātaṃ cārikaṃ pakkaṃ* *Ātha*
te bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ gacchābbaṇaṃ yathābhūtaṃ viharitvā puna eva
āyasaṃ utto gacchi *Ātha k'ho bhagvā āyasaṃ uttaṃ ānandaṃ*
āmanesi gacchānanda apāruṇaṃ ādāya anupariveniyaṃ bhikkhūnaṃ
ārochi *iccha' āvuso bhagvā Dakkhiṇiggūṇaṃ cārikaṃ pakkaṃ*
āyasaṃ utto attho, so āgacchatu' ti *Bhikkhū evaṃ āhamsu bhagvata*
āvuso ānando parihātaṃ dā-sa vassāṃ missāya vattum, dāsa vassena
me vāṃ dītum *Tatt'ha ca no gantābbaṃ bhavi-sati, missayo ca*
gacchābbo bhavi-sati, utto ca vāso bhavi-sati, puna ca paccegaṇ-
gabbaṃ bhavi-sati puna ca missayo gacchāb

Abhayūvarabhāṇavarāma nīhitaṃ

Atha kho bhagavā Rājagahē yathābhūrantam vīhāritvā yena
 Kāḍivārthū tena cārikam paṭikkāmi. Anupubbena cārikam carāmaṇo
 vena Kāpilavāttū tad avasari. Tatra sudam bhagavā Sakkesu
 vīharati Kāpilavāttubhusum Nigodhātāme. Atha kho bhagavā
 pubbanha-mayam nivāsetvā pattaeṭṭaram ādāya yena Suddhodā-
 nassa Sakka-sa nivesanam ten' upasamkammi, upasamkamitvā paṇāṭṭe
 t-me mīdi. Atha kho Rāhulamaṭṭa devī Rāhulakumārāme etad
 evoca. So te Rāhula piṭā, gacchassu dāyaṃ dāyaṃ yācāhi. Atha kho
 Rāhulo kumāro yena bhagavā ten' upasamkammi, upasamkamitvā
 bhagavato purato atthāsi sukhaṃ te samana ehaṃ. Atha kho
 bhagavā utthāyasamā paṭikkāmi. Atha kho Rāhulo kumāro bhaga-
 vataṃ piṭhitopiṭhitō anubandhi dāyaṃ me samana dehi, dāyaṃ me
 me samana dehi. Atha kho bhagavā āyasmantaṃ Sāriputtaṃ
 tmanāsi tena hi tvam Sāriputta Rāhulakumāram pabbājeyhi.
 Kathāham bhante Rāhulakumāram pabbājeyhi. Atha kho bhagavā
 cittaṃ midāne eṭassim pakarane dhammikātham katvā bhikkhū
 āmutesi anujānāmi bhikkhave tīhi saraṇagamanehi sāmānera-
 pabbajjim. Evaṃ ca paṇa bhikkhave pabbājeytabbo paṭhamam
 ke amissaṃ ohaṭṭapetvā kāsāyaṃ vuttāmi acchādāpetvā ekamasaṃ
 uttira-siggaṃ kātāpetvā bhikkhūnam pade vandāpetvā ukkutikaṃ
 mīdiṭṭevā añjaliṃ paḍḍānāpetvā evam vadehi vattābbo buddham
 varam gacchāmi, dhammam sarānam gacchāmi, saṃghaṃ sarānam
 gacchāmi, dāyaṃ pi tatiyaṃ pi buddham sarānam gacchāmi
 tatiyaṃ pi dhammam sarānam gacchāmi, tatiyaṃ pi saṃghaṃ
 varam gacchāmi. Anujānāmi bhikkhave mehi tīhi saraṇagā-
 mamehi t-mānāpabbajjim. Atha kho āyasmā Sāriputto Rāhula-
 pūtaṃ pi pabbajesi. Atha kho Suddhodano Sakko yena bhagavā ten'
 varam gacchāmi, upasamkamāmi bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ
 t-mānāpabbajjim. Atha kho Suddhodano Sakko bhagavantaṃ
 cittaṃ mīdāne eṭassim bhānti bhigavantaṃ varam yācāmi. Atikā-
 māni bhagavato purato atthāsi sukhaṃ te bhānti pabbajjite
 bhagavato purato atthāsi sukhaṃ te bhānti pabbajjite. Atha kho
 bhagavā Rājagahē yathābhūrantam vīhāritvā yena

VIII

puttāṃ na pabbājeyyūṃ ti. Atha kho bhagavā Suddhodhanaṃ Sakkāṃ
 dhammiyā kathāya sandassesi samutteggesī samupahamase-
 Atha kho Suddhodhanaṃ Sakkā bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi
 samādāpito samutteggitō samupahamasi to utthāya sanna bhagavā
 abhivādetvā padakkhimāṃ katvā pakkāṃ. Atha kho bhagavā
 etasmiṃ midane etasmiṃ pakāraṇe dhammikathāṃ katvā bhikkhū
 āmantesi na bhikkhave amanuññito mātāpitūhi putto pabbājettvā

Atha kho bhagavā Kappilavattihussmiṃ yathābhavitāṃ vihatitvā
 vena Savatthi tena cārikāṃ pakkāṃ. Anupubbena cārikāṃ caramāno
 yena Savatthi tad avasari. Tatra sudam bhagavā Savatthiyāṃ
 vibharati Jetāvaṇe Anāthapindikassā ārāṇe. Tena kho pana samāyena
 āyasmato Sāriputtassā upatthākakulhāṃ āyasmato Sāriputtassā santike
 dārakāṃ pāheseṃ imāṃ dārakāṃ tīro pabbājettu' ti. Atha kho
 āyasmato Sāriputtassā etad āhosi bhagavā sikkhāpadāṃ paññātam
 na ekeṇa dve sāmānerā upatthāpetvā' ti. Anyāṃ ca me Rāhu-
 lō sāmānero. Kathaṃ nu kho mayā patipajjitābbaṃ ti. Bhagavato
 etam attham ārocesi. Anyānāṃ bhikkhave vyatтена bhikkhūnā
 patibaleṇa ekeṇa dve sāmānere upatthāpetum, yāvatake vā pana
 ussahati ovaḍitum anusāsitum, tāvatake upatthāpetum ti

Atha kho sāmānerāṃ etad āhosi kati nu kho amhākāṃ
 sikkhāpadāṃ, katthā ca amhehi sikkhitābbaṃ ti. Bhagavato etam
 attham ārocesuṃ. Anyānāṃ bhikkhave sāmānerāṃ daṣa sikkhā-
 padāṃ tesu ca sāmānerehi sikkhitum pānātipatā veṇamāṃ
 adinnādānā veṇamāṃ, abrahmaṇeetiya veṇamāṃ, musāvādā veṇamāṃ,
 surāmerayaṃajjapamādatthānā veṇamāṃ, vikālabhogaṇā veṇamāṃ,
 naccaggitavādā vitasūkadassanā veṇamāṃ, māliḍagandhaviḍepanadhāna-
 mādanavibhūsanaatthānā veṇamāṃ, uccāsayaṃamaṃhiḍsayanā veṇamāṃ,
 jātāruparajatapatiḍḍigāhāṇā veṇamāṃ. Anyānāṃ bhikkhave
 sāmānerāṃ imāṃ daṣa sikkhāpadāṃ, imesu ca sāmānerehi sikkhitum

ti

Tena kho pana samāyena sāmānerā bhikkhūsu agāravā uppatissā
 asabhaḍḍagavuttino vibharanti. Bhikkhū ujjiḍḍayanti khīyanti vipācenti
 katham hi nāma sāmānerā bhikkhūsu agāravā uppatissā asabhaḍḍa-
 vuttino vibharissanti. Bhagavato etam attham ārocesuṃ. Anyānāṃ
 bhikkhave patīcāh' anghehi samannāḍḍatassā sāmānerassā dandakammāṃ
 katum bhikkhūnāṃ alābhāya parisakkati, bhikkhūnāṃ amatthāya
 parisakkati, bhikkhūnāṃ avāsāya parisakkati, bhikkhū alikosati
 paribhāṣati, bhikkhū bhikkhūhi bhedeṭi. Anyānāṃ bhikkhave

Deutsche Akademie der Wissenschaften

XI

Le na kho puna samayena chabbaggiyā bhikkhū upajjhāy-
 cāripucchāti - sīmanerātānam āvaranam kaṇṇenti - Upajjhāyā gavesanāti
 'attham nu kho umhākam - sīmaneriā na dissanti'. Bhikkhū evam
 ādāmasa - chabbaggiyācchi tvaṃso bhikkhūhi āvaranam kaṇṇa ti - Upa-
 jjhāyā t'ujjhivanti khāyanti vipācenti - kaṇṇam hi nāma - chabbaggiyā
 vācācchi - haṃso anupucchā umhākam - sīmanerātānam āvaranam
 ādāmasati - Bhaggiyato cetaṃ attham ādāsesuṃ - Na bhikkhava-
 r'ujjhāyācchi - anupucchā āvaranam kaṇṇabbam - Yo kaṃeyya, āpatti
 m'atthi.

[illegible]

Bhikkhū ujjhāvanti khīyanti vipācenti katham hi nāma sāmānera-
 evatūpam anāgātam ācarissatīti Bhagavato etam attham ārocesum
 Anyānāmi bhikkhave dasa¹ angeli sannaṃvāgataṃ sāmānerum
 nāsetum pānātipatī hoti, adunnādayī hoti abrahmaṇeetī hoti, musāvādi
 hoti majjapāyī hoti buddhassa avannam bhāsatī dhammassa
 avannam bhāsatī, saṃgihassa avannam bhāsatī, micchādittitiko hoti,
 bhikkhūndūsa²ko hoti Anyānāmi bhikkhave mehi dasa³ angeli

sannaṃvāgataṃ sāmānerum nāsetum ti
 Teṇa kho pana samayena aññatato pandako bhikkhūsu pabhajito
 hoti so dabare-dahare bhikkhū upasamkamitvā evam vadehi ettha
 mām āyasmanto dūsethā ti Bhikkhū apasādentī nassa pandaka,
 vinnassa pandaka, ko taya⁴ attho⁵ ti So bhikkhūhi apasādito mahante-
 mabante moliḡalle sāmānera upasamkamitvā evam vadehi ettha mām
 āvuso dūsethā ti Sāmaṇeā apasādentī nassa pandaka, vinnassa
 pandaka, ko taya⁶ attho⁷ ti So sāmānera⁸hi apasādito hatthibhānde
 assabhānde upasamkamitvā evam vadehi ettha mām āvuso dūsethā
 ti Hatthibhānda⁹ assabhānda¹⁰ dūcesum¹¹ Te ujjhāvanti khīyanti
 vipācenti pandakā me samāna¹² Sakya¹³puttiyā, ye pi mīnasaṃ na
 pandakā, te pi pandake dūcenti¹⁴ E¹⁵vaṃ me subbeva abrahmaṇeetino
 ti Assosum kho bhikkhū hatthibhāndaṃ assabhāndaṃ ujjhā-
 yantānaṃ khīyantaṃ vipācentānaṃ Atha kho te bhikkhū
 bhagavato etam attham ārocesum Pandako bhikkhave anupa-
 sampanno na upasampādetabb¹⁶o, upasampanno nāsetabb¹⁷o ti

Teṇa kho pana samayena aññatato putānakulaputto khinakolaṇṇo
 sukkhinālo hoti Atha kho tassā putānakulaputtassa khinakolaṇṇassa
 etad aho¹⁸si aham kho sukhumālo na patibalo anadhigataṃ vā
 bhogaṃ adhigantum adhigataṃ vā bhogaṃ patikātum Keṇa nu kho
 aham upāyena sukhā¹⁹ti ca jiveyyaṃ na ca kilimeyyaṃ ti Atha kho
 tassā putānakulaputtassa khinakolaṇṇassa etad aho²⁰si me kho
 samāna²¹ Sakya²²puttiyā sukhāsi²³ti sukhassaṃvāda²⁴ subhogaṇṇā²⁵hi bhū²⁶ji²⁷tva²⁸
 nivātesu sayane²⁹su sayanti³⁰ Xaṃ nu³¹ñhaṃ³² sāmā³³na³⁴ pattacivāma³⁵
 patiyādetvā³⁶ kesamassum oha³⁷retvā³⁸ kassāya³⁹hi vattāma⁴⁰ accahādetvā⁴¹
 arāmaṃ gantvā⁴² bhikkhūhi⁴³ vaddhim⁴⁴ samvasseyyaṃ ti Atha kho so
 putānakulaputto khinakolaṇṇo sāmā⁴⁵na⁴⁶ pattacivāma⁴⁷ patiyādetvā⁴⁸
 kesamassum oha⁴⁹retvā⁵⁰ kassāya⁵¹hi vattāma⁵² accahādetvā⁵³ bhikkhū
 abhivādeti⁵⁴ Bhikkhū evaṃ āhamasu kativa⁵⁵ss⁵⁶o nāma⁵⁷ ti Ko una⁵⁸ te āvuso
 upajjhāyo⁵⁹ ti Kim etam āvuso upajjhāyo n⁶⁰
 āyasmantaṃ Upāliṃ etad āvoco⁶¹um inghāvuso U

Bhikkhū
 bh . . .

715

yadā ca viśsaṭṭho niddam okkamati Ime kho bhikkhavaḍve paṇḍaya-
nāgassa sabhavaṇḍapātukammāya Tiraḇḇhānagato bhikkhavaḍ anupa-
sāmpanno na upasāmpādetabbo, upasāmpanno nāsetabbo ti

Tena kho pana samayena aṇḍātaro mānavaḇko mātarāḇ jīvita-
voropesi So tena pāpakena kammena attiyati harāyati jiguḇḇhati.
Attha kho tassa mānavaḇkassa etad aḇosi kena nu kho aḇam upāyena
imassa pāpassa kammassa nikkaḇantim kareyyan ti Attha kho tassa
mānavaḇkassa etad aḇosi ime kho samaḇaḇ Sakyaṇḍuttīya dhammaḇāro
sammāḇāro brahmaḇāro saccavāḇdino silavanto kalyāḇadhammā
Sace kho aḇam samānesu Sakyaṇḍuttīyesu pabbaḇeyyaḇ, evāḇham
imassa pāpassa kammassa nikkaḇantim kareyyan ti Attha kho so
mānavaḇko bhikkhū upasāḇkamitvā pabbaḇjāḇ yāci Bhikkhū
āyasmāntāḇ Upālāḇ etad avocum pūḇḇe pi kho āvuso Upālāḇ imāḇ
mānavaḇkavāḇnena bhikkhūsū pabbaḇjito, igghāvuso Upālāḇ imāḇ
mānavaḇkāḇ anuyūḇjāḇhiti Attha kho so mānavaḇko āyasmāḇ Upālāḇ
anuyūḇjīyaḇāno etāḇ attāḇam ārocesi Āyasmā Upālāḇ bhikkhunāḇ
etāḇ attāḇam ārocesi Bhikkhū bhāgavato etāḇ attāḇam ārocesum
Mātugghātako bhikkhavaḍ anupāsāḇpanno na upasāḇmpādetabbo,
upasāḇpanno nāsetabbo ti

Tena kho pana samayena aṇḍātaro mānavaḇko pitāḇm jīvita-
voropesi So tena pāpakena kammena bhikkhū bhāgavato etāḇ
attāḇam ārocesum Pitugghātako bhikkhavaḍ anupāsāḇpanno na
upasāḇmpādetabbo, upasāḇpanno nāsetabbo ti

Tena kho pana samayena sambāḇulā bhikkhū Sāketā Sāvattāḇim
addhāḇnāḇaggapāḇpanāḇ honti Antarā magge corā nikkaḇamitvā
ekacce bhikkhū acchindimsū, ekacce bhikkhū hānimsū Sāvattīyā
lāḇabhatā nikkaḇamitvā ekacce core āggaḇhesum, ekacce corā pālāyimsū
Ye te pālāyimsū, te bhikkhūsū pabbaḇjimsū, ye te gahitā, te vadhāyā
oniyanti Addāsāḇmsū kho te pabbaḇjītā te core vadhāyā oniyāḇmāḇ,
disvāḇā evāḇm āḇhāḇmsū sādhu kho māyāḇm pālāyīmāḇ, saccā māyāḇm
gāyheyyāḇmā, māyāḇm pi evāḇm evā hāḇneyyāḇmā ti Bhikkhū evāḇm
āḇhāḇmsū kim pana tūḇmhe āvuso akatthā ti Attha kho te pabbaḇjītā
bhikkhūḇnāḇ etāḇ attāḇam ārocesum Bhikkhū bhāgavato etāḇ
attāḇam ārocesum Ārahāḇnto ete bhikkhavaḍ bhikkhū Ārahāḇnta-
gghātako bhikkhavaḍ anupāsāḇpanno na upasāḇmpādetabbo upasāḇm-
panno nāsetabbo ti

Tena kho pana samayena sambāḇulā bhikkhūḇnīyo Sāketā
Sāvattāḇim addhāḇnāḇaggapāḇpanāḇ honti Antarā magge corā
nikkaḇamitvā ekacce bhikkhūḇnīyo acchindimsū, ekacce bhikkhūḇnīyo

Te na kho pana samayena aññātaro ubhatovyaññāka bhikkhūsu pibbujito hoti so kaoti pi kārāpeti pi Bhagavato etam attham ārocema Uḥhatovyaññāka bhikkhāve anupasaṃpanno na upasaṃpādetābbo upa-saṃpanno nāsetābbo ti

Teṇa kko pana samayena bhikkhū anupajjhāyakam upasam-
pīdenti Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave anu-
pajjhāvako upa-sampādetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkatassa'
ti Teṇa kko pana samayena bhikkhū samghena upajjhāyena upasam-
pīdenti Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave
samghena upajjhāyena upasampādetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti
dukkatassa' ti Teṇa kko pana samayena bhikkhū ganena upajjhāyena
upapīdenti Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave
ganena upajjhāyena upasampādetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti

[illegible]

teno kho pana samaye bhikkhu apparakkam upasampādenū
 haddo u paṇḍitā ekaṃ Maṇussī ujjhāyanti khīyanti vipācenti
 es sūyapattivaṭṭi Bhagavato etam attham ārocesum Ne
 o' tte apparakko upasampidecchabbo Yo upasampadeyya, apatti
 rāvaṇe teno kho pana samaye bhikkhu activarakkam
 upasampādeti Ne'ti paṇḍitā ekaṃ Maṇussī ujjhāyanti khīyanti
 es sūyapattivaṭṭi Bhagavato etam attham ārocesum
 Ne'tte apparakko upasampidecchabbo Yo upasampadeyya,
 rāvaṇe teno kho pana samaye bhikkhu appatti

civarakāṃ upasampādenāti Mānussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti seyyathāpi tittiyā 'ti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave apatṭhāvivārako upasampādenāti

pāna samāyena bhikkhū vācītakena pātena upasampādenāti pāna samāyena bhikkhū yācītakena cīvārena upasampādenāti. Upasampāne cīvāraṃ patiharaṇti, nuggā pindāya caṇanti Mānussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti seyyathāpi tittiyā 'ti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

pādeṭabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa' ti Tenā kho etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena cīvārena upasampādenāti

ujjhāyanti khīyanti vipācenti seyyathāpi tittiyā 'ti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

pādeṭabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa' ti Tenā kho etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

ujjhāyanti khīyanti vipācenti seyyathāpi tittiyā 'ti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

pādeṭabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa' ti Tenā kho etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

ujjhāyanti khīyanti vipācenti seyyathāpi tittiyā 'ti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

pādeṭabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa' ti Tenā kho etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

pādeṭabbo 'Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa' ti Tenā kho etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave yācītakena pātena upasampādenāti

X

Dāyagabhānū, um nūhū, um nūhū, um nūhū

ti Nāpabbajetabbdavattimsavāram nūhū. andhamugabaddho pabbajetabbo 'Yo pabbajeyya, āpatti dukkaṭassa' Na

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave pabbajenti Bhagavato etam attham ārocesuṃ Na bhikkhave

[illegible]

Ānandassa santike dūtam pāhesi. āgacchatu Ānando mām
 anussāvevessatī Āyasma Ānando evam āha nāham ussahāmi theressa
 nāmam gahetum, garu me thero ti Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave gottena pi anussāvetum ti Tena
 kho pana samayena āyasmato Mahākassapassa dve upasampada-
 pekkhā honti, te vivadanti aham pathamam upasampajjissāmi,
 aham pathamam upasampajjissāmi Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave dve ekānussāvane kātum ti Tena
 kho pana samayena sambahulānam therānam upasampadāpekkhā
 honti, te vivadanti aham pathamam upasampajjissāmi, aham
 pathamam upasampajjissāmi Therā evam ābhasu handa mayam
 āvuso sabbeva ekānussāvane karomā ti Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave dve tayo ekānussāvane kātum,
 tañ ca kho ekena upajjhāyena, na tv eva nānupajjhāyena ti

Tena kho pana samayena āyasma Kumārakassapo gabbhavāso
 upasampanno hoti Atha kho āyasmato Kumārakassapassa etad
 alhosi bhagavatā paññāttam na unavāsativāso puggalō upasam-
 padētabbo ti, alhā c' amhi gabbhavāso Upasampanno nu kho
 'mhi na nu kho upasampanno ti Bhagavato etam attham ārocesum
 Yam bhikkhave mātū kucchissim pathamam cittam uppannam,
 pathamam viññānam pātubhūtam, tadupādāya sā 'v' assa jātī

Ānujānāmi bhikkhave gabbhavāsam upasampādetum ti
 Tena kho pana samayena upasampannā dissanti kutthikāpi
 gandikāpi kulāsikāpi sosikāpi apamātrikāpi Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave upasampādentena tassā antarāyike
 dhamme pucchitum Evañ ca pana bhikkhave pucchitabbo santi
 te evaṃpā ābaddhā kuttham gando kulāso soso apamāro, manussō 'si
 puriso 'si, bhujisso 'si, anano 'si, na 'si rājābhatō, annudātō 'si
 mātāpītūhi, paipunnavaśativāso 'si paripunnam te pattācivāram,
 kimāmo 'si, konāmo te upajjhāyo ti Tena kho pana samayena
 bhikkhū amanussitthe upasampadāpekkhī antarāyike dhamme
 pucchanti Upasampadāpekkhā vitthāyanti, manku honti, na sakkonti
 viśayjetum Bhagavato etam attham ārocesum Ānujānāmi
 bhikkhave pathamam anussātvā pacchā antarāyike dhamme pucchitum
 ti 'Tath' eva samghāmayi the anussāanti, upasampadāpekkhā tath'
 eva vitthāyanti, manku honti, na sakkonti viśayjetum Bhagavato
 etam attham ārocesum Ānujānāmi bhikkhave ekamanantam anussātvā
 samghāmayi the antarāyike dhamme pucchitum. Evañ ca pana
 bhikkhave anussātabbo pathamam upajjhām gāhāpettabbo, upajjhām

puccheyyan ti Sunasi itthannāma Āyam te saccakālo bhūtakālo
 Yam jātam tam pucchāmi Santam atthi vattabham, assantam n'
 atthi vattabham Santi te evaṇṇa ābaddhā . konāmo te
 upajjhāyo 'ti Vyatteṇa bhikkhuna patibaleṇa samgho āpetabbo

sunātu me bhaṇte samgho Āyam itthannāmo itthannāmassa
 āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi,
 paripunn'assa pattaçivaram Itthannāmo samgham upasampadam
 yāceti itthannāmena upajjhāyena Vadi samgheṣṣa pattakallam,
 samgho itthannānam upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena
 Bā hāti Sunātu me bhaṇte samgho Āyam itthannāmo itthannā-
 massa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi
 dhammehi, paripunn'assa pattaçivaram Itthannāmo samgham
 upasampadam yāceti itthannāmena upajjhāyena Saṃgho itthanna-
 mam upasampādeti itthannāmena upajjhāyena Vassāyasmato
 khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so
 tūn'assa, yassa na kkhamaṭi, so bhāseyya Dutiyam pi etam
 attham vadāmi sunātu me tatiyam pi etam attham vadāmi
 sunātu me yassa na kkhamaṭi, so bhāseyya Upasampanno
 saṃgheṇa itthannāmo itthannāmena upajjhāyena Khamati sam-
 ghassa, tasmā tūnhi, evam etam dhārayāmi Upasampadākammam
 nittitam

Tāvā eva chāyā metabba, utupannānam ācikkhutaḃbam,
 divasaḃbhāgo ācikkhitaḃbo saṃgīti ācikkhitaḃba, cattāro missayā ācik-
 khitaḃba . pindiyāloḃapabhojanam missāya pabbaḃjā, tattha te yāvajjivam
 ussāho karāmiyo, atirekaḃlabho saṃgheḃbhattam uddesaḃbhattam
 nūnāntunam salaḃkabhattam pakkhikam uposathikam patipadikam
 Pamsukūlacivaram missāya pabbaḃjā, tattha te yāvajjivam ussāho
 karāmiyo Atirekaḃlabho khomam kappasikam koseyyam kambalam
 sānam bhāngam Rukkhamūlasenāsanam missāya pabbaḃjā, tattha te
 yāvajjivam ussāho karāmiyo Atirekaḃlabho vihāro addhāyogo pāsādo
 hāmmiyam gubā Puttūuttābhessajjam missāya pabbaḃjā, tattha te
 yāvajjivam ussāho karāmiyo Atirekaḃlabho sappi navanittam telam
 muddhu phāntam ti Cattāro missayā nittita

Tena kho pana samayeṇa bhikkhu aññataram bhikkhum upasaṃ-
 padetvā ekakam ohāya pakkaṃmāsu So pacchā ekako āgacchato
 antaraṃ magge purānadutiḃkāya samāgacchhi Sā evam āha kum
 dam pabbaḃjito 'siti Āma pabbaḃjito 'mhiṭi Dullabho kho pabba-
 jittānam methuno dhammo ehi methunam dhammam patisevā 'ti
 jittānam methunam dhammam patisevā 'ti So tassa methunam dhammam
 patisevā cireṇa āgamaṣi Bhikkhu

[illegible]

መከላከልን ማሳደግና ማሻሻልን ማድረግ፣

դ արհմիութնային արհմիութն՝ դ արդ օգտագործող հիմնական լինելու մասին:

[illegible]

CHAPTER II

XII

tena samayena buddho bhagvā Rājagahē vihāati (vijjakūte
pubbe tena kho pana samayena ānāpittiyā paribbājaka
tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipatīvā dhamman
bhānti Te manussā upasamkamanti dhammasavānāya Te
labbhanti ānāpittiyesu paribbājakesu pemam, labhanti pasādam,
labbhanti ānāpittiyā paribbājaka pakkham Atha kho rāṇo
Māgadhasi Sēnyassa Bimbisāssa rahogatassa patisallīnassa evam
cetso parivṛtakko udapādi etarahi kho ānāpittiyā paribbājaka
tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipatīvā dhamman
bhānti Te manussā upasamkamanti dhammasavānāya Te
labbhanti ānāpittiyesu paribbājakesu pemam, labhanti pasādam,
labbhanti ānāpittiyā paribbājaka pakkham Yam nūna ayyāpi
tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipateyyun ti Atha
kho rāja Māgadho Sēnyo Bimbisāto yena bhagvā ten' upasamkamun,
up-sunkuntvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam misidī.
E t m ut m m-smo kho rāja Māgadho Sēnyo Bimbisāto bhagavantam
etad voca idha mayham bhante rahogatassa patisallīnassa evam
cetso parivṛtakko udapādi etarahi kho ānāpittiyā paribbājaka
tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipateyyun ti Sādhū bhante
ceyyapi tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipateyyun
ti Atha kho bhagvā rājānam Māgadham Sēnyam Bimbisātam
athamiv c kethiya sandese samādepesi samuttejesi sampahamsesi
Abh' ho rājā Māgadho Sēnyo Bimbisāto bhagvata dhammīyā
cetivā sandese-samīdape-samuttejito sampahamsito utthāyāsana
bhavāntum bhavādetvā padakkhimam katvā pakkam Atha kho
bhagvā cet-smā sandese-samīdape-samuttejito bhikkhivā catudase pannāse
tundase pannāse athamiyā ca pakkhassa samnipatun ti

ujjhāvaṃ tvaṃ khīyantaṃ vipācentānaṃ. Atha kho te bhikkhū bhigavato eṃaṃ attham ārocessuṃ. Atha kho bhagvā eṣaṃṃ ṇḍāne eṣaṃṃ pakāne dhammikaṃ kavaṃ bhikkhū āmanesi.

amuputvā dhammaṃ bhīsuṃ ti

Atha kho bhagvato rahogattassa paṭisaṃhassa eṃaṃ cetso parivṛtakko udapādi vāṃ ṇḍāhaṃ vāṃ mavaṃ bhikkhūnaṃ

so neṃaṃ bhavissati uposathakammaṃ ti. Atha kho bhagvā sāyaṃ-
hasamayaṃ paṭisaṃhāṇā vuttito eṣaṃṃ ṇḍāne eṣaṃṃ pakāne

dhammikaṃ kavaṃ bhikkhū āmanesi idha mayhaṃ bhikkhavo
rahogattassa paṭisaṃhassa eṃaṃ cetso parivṛtakko udapādi vāṃ

ṇḍāhaṃ vāṃ mavaṃ bhikkhūnaṃ paṭisaṃhāṇā sikkhāpaddāṃ tām
neṃaṃ paṭimokkhaṃ deṣaṃ amuṇṇeyyaṃ, so neṃaṃ bhavissati upo-

-sathakammaṃ ti. Amuṇṇānaṃ bhikkhavo paṭimokkhaṃ uddisiṃṃ
tvaṃ eṃaṃ paṇaṃ bhikkhavo uddisitaḥ paṇaṃ vāṇaṃ bhikkhūnaṃ

paṭibaleṃa saṃghehō nāpetabho sunātu me bhante saṃghehō. Ajj'
uposatho paṇaṃ saṃghehō. Yadi saṃghehōsa paṭṭakallaṃ, saṃghehō

uposathāṃ kareya paṭimokkhaṃ uddiseyya kṃ saṃghehōsa
pubbakiccaṃ paṭisuddhiṃ āyaṃanto āroceṃa paṭimokkhaṃ

uddisissāṃ, tām sabbeva saṃtā sādhuṃ saṃnoma mānasikatoṃ
Yassa siyā āpatī, so āvikareyya, āsantiyā āpatīyā tūṇhi bhavitaḥ paṇaṃ,

tūṇhibhāveṃa kho paṇṇeyyaṃante paṭisuddhā? ti vedissāṃ. Yathā kho
paṇaṃ paccakaputtassa veyyākataṃ holi, eṃaṃ eva evatūpāya

paṭisāya yāvataṭṭiyaṃ anussāvitāṃ holi. Yo paṇaṃ bhikkhū vāvatati-
vāṃ anussāviyaṃāne saṃnomaṃ saṃtāṃ āpatīṃ māvikareyya, saṃpa-

jaṇamussāvaḍ' assa holi. Saṃpajānaṃussāvaḍo kho paṇṇeyyaṃanto
antaṭṭiyiko dhammo vutto bhagvata. 'Tasāṃ saṃnomaṃa bhikkhūnaṃ

āyaṃeṃa visuddhāpekkheṃa saṃtā āpatī āvikātabbā, āvikatā hi 'sa
phāsu hoti. Paṭimokkhaṃ ti ādīṃ eṃaṃ, mukhaṃ eṃaṃ, paṇaṃ

etāṃ kusalaṃaṃ dhammaṃ, teṃa vucati paṭimokkhaṃ ti
āyaṃanto? ti piyavacaṃaṃ eṃaṃ, gacuvacaṃaṃ eṃaṃ, sagāvaṃsaṃpa-

tissādhivaṃaṃ eṃaṃ āyaṃanto? ti. Uddisissāṃti ālekkhissāṃti
desassāṃti paṇṇāpeṃsāṃti paṭṭhapṃsāṃti vivāissāṃti vibhājissāṃti

saṃtā? ti yāvataṭṭikaṃ tassā paṭisāya theṃa eṃaṃ mājjhimaṃ eṃaṃ, eṃo
vucanti sabbeva saṃtā? ti. Sādhuṃ saṃnoma? ti abbhikavā māna-

katvā sabbaṃ cetassā saṃnomaṃāharaṃa. Mānasikatoṃ? ti ekaggacittā
avikkhittacittā avisaḥhatacittā nissama. Yassa siyā āpatīti theṃaṃsa

vā navassa vā majjhimassa vā pañcamam vā āpatikkhandhānam
 ānātara āpatī sattanam vā āpatikkhandhānam ānātara āpatī
 So āvikareyyā, ti so deseyya, so vivareyya, so uttārikareyya, so
 pakāseyya samghamajje vā ganamajje vā ekapuggale vā āsanti
 nāma āpatī anajjhāpanā vā hoti āpajjitvā vā vuttitā Tūhi
 bhavītabban ti adhivāsetabbam, na vyāhātābham Pāruddhā ti
 vedissāmīti jāmissāmi dhāressāmi Yathā kho pana pacekakaputthassa
 veyyākaranam hotīti yathā ekena eko puttō vyākareyya, evam eva
 tassā parissāya jānītabbam man pucchati Evarupā nāma parissā
 bhikkhuparissā vuccati Vāvatatīyam anussāvitam hotīti sakum pi
 anussāvitam hoti dutiyam pi anussāvitam hoti tatiyam pi anussāvitam
 hoti Saramaṇo ti jānaṇo sañjānamāno Santi nāma āpatī
 ajjhāpanā vā hoti āpajjitvā vā avuttitā Nāvīkareyyā ti na deseyya
 na vivareyya na uttārikareyya na pakāseyya samghamajje vā
 ganamajje vā ekapuggale vā Sampajānāmusāvād' assa hotīti,
 sampajānāmusāvādo kim hoti Dukkātā hoti, antarāyiko dhammo
 vutto bhagavata ti Kissa antarāyiko Pathamassa jhānassa
 adhigamāya antarāyiko, dutiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko,
 tatiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, catutthassa jhānassa adhi-
 gamāya antarāyiko, jhānānam vimokkhānam samādhīnam samāpat-
 tinam nekkhammānam nissaraṇānam pavīrekanam kusālānam dham-
 mānam adhigamāya antarāyiko Tasmā ti tamkāraṇa Saramaṇena ti
 jānaṇena sañjānamānena Visuddhāpekkhena ti vuttātūkānena
 visujjhītūkānena Santi nāma āpatī ajjhāpanā vā hoti āpajjitvā
 vā avuttitā Avīkātabbā ti avīkātabbā samghamajje vā ganamajje
 vā ekapuggale vā Avīkatvā hi ssa phāsu hotīti kissa phāsu hoti
 Pathamassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, dutiyassa jhānassa
 adhigamāya phāsu hoti, tatiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti,
 catutthassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, jhānānam vimokkhānam
 samādhīnam samāpattinam nekkhammānam nissaraṇānam pavīre-
 kānam kusālānam dhammānam adhigamāya phāsu hotīti

Tena kho pana samayena bhikkhu bhagavatā pātimokkhuḍde-
 sūnūhāto ti devasikānam pātimokkham uddisanti Bhagavato etam
 ittham ārocesum Na bhikkhave devasikānam pātimokkham uddi-
 tabbam Yo uddi-eyya āpatī dukkata-sa Anujānāmi bhikkhve
 upo-athe pātimokkham uddisatum ti Tena kho pana samayena
 bhikkhu bhagavatā uposathe pātimokkhuḍde-sūnūhāto ti pakkh-
 ikkhattum pātimokkham uddisanti cātudda-sūnūhāto ti pākh-
 i- ca pakkhissa Bhagavato etam ittham ārocesum Na bhikkhve

pakkhassa tikkhattum pāṇimokkham uddisabbam. Yo uddiseyya, āpatī dukkatassa ānujānāmi bhikkhave sakim pakkhassa cātuddase vā pannarase vā pāṇimokkham uddisittuṃ ti

Tena kho pana samayena chabbaggīya bhikkhū yathāparisāya pāṇimokkham uddisanti sakāya-sakāya parisāya Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yathāparisāya pāṇimokkham uddisabbam sakāya-sakāya parisāya. Yo uddiseyya, āpatī dukkatassa ānujānāmi bhikkhave samaggānam uposathakamman ti Atha kho bhikkhunam etad aho si bhagavatā paññātam samaggānam uposathabhikkhūnam ti Kittāvatā nu kho samaggi hoti, yāvata ekāvāso udāhu sabba pāthavīti Bhagavato etam attham ārocesum ānujānāmi bhikkhave ettāvata samaggi yāvata ekāvāso ti Tena kho pana samayena āyasma Mahākappino Rājaghe vihāraṃ Maddakucchiṃṃ migadāye Atha kho āyasmato Mahākappinassa rahogatassa patissallimigadāye Atha kho āyasmato Mahākappinam bhagavā etad avoca nannu te Kappina rahogatassa patissallimassa evam cetaso parivittakko udapādi gaccheyyam vāham uposatham na vā gaccheyyam, gaccheyyam vā samghakammam na vā gaccheyyam, atha khv āham visuddho paramāya visuddhiyā ti Evam bhante Tunnhe ce brāhmaṇā uposatham na sakkarissathā, na garukarissathā, na mānessathā, na pūjessathā, atha ko carahi uposatham sakkarissati garukarissati mānessati pūjessati Gaccha tvam brāhmaṇa uposatham, mā no agamāsi, gacch' eva samghakammam, mā no agamāsi ti Atha bhante ti kho āyasma Mahākappino bhagavato pacassosi Atha kho bhagavā āyasmantaṃ Mahākappinam dhammiyā kathāya sandassevā samādāpetvā samuttejētvā sampahamsevē seyyathāpi nāma balavā puriso sammujjitam vā bāham pasāreyya pasāritam vā bāham sammujjeyya, evam eva Maddakucchiṃṃ migadāye āyasmato Mahākappinassa pammukhe pāturaḥosi Nisīdi bhagavā paññāte āsane, āyasmāpi kho Mahākappino bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi Ekamantaṃ kappino bhagavantaṃ Mahākappinam bhagavā etad avoca nannu te Kappina rahogatassa patissallimassa evam cetaso parivittakko udapādi gaccheyyam vāham uposatham na vā gaccheyyam, gaccheyyam vā samghakammam na vā gaccheyyam, atha khv āham visuddho paramāya visuddhiyā ti Evam bhante Tunnhe ce brāhmaṇā uposatham na sakkarissathā, na garukarissathā, na mānessathā, na pūjessathā, atha ko carahi uposatham sakkarissati garukarissati mānessati pūjessati Gaccha tvam brāhmaṇa uposatham, mā no agamāsi, gacch' eva samghakammam, mā no agamāsi ti Atha bhante ti kho āyasma Mahākappino bhagavato pacassosi Atha kho bhagavā āyasmantaṃ Mahākappinam dhammiyā kathāya sandassevā samādāpetvā samuttejētvā sampahamsevē seyyathāpi nāma balavā puriso sammujjitam vā bāham pasāreyya pasāritam vā bāham sammujjeyya, evam eva Maddakucchiṃṃ migadāye āyasmato Mahākappinassa pammukhe pāturaḥosi

Atha kho bhikkhūnam etad ahoṣi bhagavatā paṇḍitaṃ eṭṭavāta
 sāmaggī yāvata ekavāso 'ti Kittāvatā nu kho ekavāso hoti.
 Bhagavato etam attham ārocesum Aññaṇāmi bhikkhave simam
 sammānuttum Evaṃ ca pana bhikkhave sammānuttabbā pāthamaṃ
 nūmitta kīṭṭetabbā, pabbatānūmittam, pāsānañnūmittam, vanañnūmittam,
 rukkhāñnūmittam, maggañnūmittam, vammikāñnūmittam, nadīñnūmittam,
 udakāñnūmittam Nūmitte kīṭṭetvā vyatthena bhikkhūnā pātibaleṇa
 samgaho nāpetabbo sunātu me bhanṭe samgaho Yāvata samantā
 nūmitta kīṭṭitā, yadī samgahassa pattakallaṃ, samgaho etehi nūmittehi
 simam sammānneyya samānasamvāsam ekuposatham Eṣā ṇāṭṭi.
 Sunātu me bhanṭe samgaho Yāvata samantā nūmittā kīṭṭitā, samgaho
 etehi nūmittehi simam sammānānāti samānasamvāsam ekuposatham.
 Vassāyasmāto khamāti etehi nūmittehi simāya sammūti samāna-
 samvāsāya ekuposathāya, so tuṇh' assa, yassa na kkhānāti, so
 bhāseyya Sammatā simā samgheṇa etehi nūmittehi samānasamvāsā
 ekuposathā Khamāti samgahassa, tasmā tuṇhi, evaṃ etam
 dḍhāyāmiti

Tena kho pana samāyena chabbaggīyā bhikkhū bhagavatā
 simāsammuti anuññatā 'ti atimāhātīyo simāyo sammānānāti catuyo-
 janikāpi pañcayojanikāpi chayojanikāpi Bhikkhū uposatham āga-
 cchanta uddissamāne pi pātimokkhe āgacchanti udditthamāto pi
 āgacchanti antārāpi parivāsanti Bhagavato etam attham ārocesum.
 Na bhikkhave atimāhātī simā sammānuttabbā catuyojanikā vā
 pañcayojanikā vā chayojanikā vā Xo sammānneyya, āpatti dukka-
 tassa Aññaṇāmi bhikkhave tiyojanapariṇāmaṃ simam sammānuttum
 ti Tena kho pana samāyena Chabbaggīyā bhikkhū nadīpāram simam
 sammānānti Uposatham āgacchanta bhikkhū pi vuyhanti pattāpi
 vuyhanti cīvaṃ pi vuyhanti Bhagavato etam attham ārocesum
 Na bhikkhave nadīpāra simā sammānuttabbā Xo sammānneyva,
 āpatti dukkatassa Aññaṇāmi bhikkhave yatt' assa dḍhānāntā
 vā dḍhūvaseṭṭu vā, cārūpam nadīpāram simam sammānuttum ti
 Tena kho pana samāyena bhikkhū anuparivēṇiyam pātimokkham
 uddisanti asamketeṇi Āgantukā bhikkhū na jānanti kattvā vā ajj'
 uposatho karyāssati Bhagavato etam attham ārocesum Na
 bhikkhave anuparivēṇiyam pātimokkham uddisittabbam asamketeṇi
 Xo uddisyya, āpatti dukkarassa Aññaṇāmi bhikkhave uposathā
 gāram sammānuttā uposatham kātum yaṃ samgaho ākaṃkhati vhi-
 ram vā addhāyogam vā pā-sādum vā hammyam vā guhām vā Evaṃ
 ca pana bhikkhave sammānuttabbam vyaatthena bhikkhūnā pātibaleṇa

samghe āpetabbo sutā me bhante samghe Yadi samghassa
 pattakallam samghe itthamāram viharā uposathāgāram samman-
 neyya Esā natī sunātu me bhante samghe Samghe
 khamati itthamāram viharā uposathāgāram samman-
 issa vassa na khamati so bhāseyya Sammato samghena itthamāram
 vhitto uposathāgāram khamati samghassa tasmā tūhi, evam
 etam dhārayāmi Tena kho pana samaveva ānātaasmin āvāse
 dve uposathāgāram sammatā honti Bhikkhū ubhayattha sam-
 patanti idha uposatho kariyissati idha uposatho kariyissati,
 Bhagavato etam attam ārocesum Na bhikkhave ekasmin āvāse
 dve uposathāgāram sammanitabbam. Yo sammāneyya, āpatti
 dukkassa Inyānam bhikkhave ekam samūhamitvā ekattha
 uposatham katum Evañ ca pana bhikkhave samūhantabbam;
 vyatena bhikkhuna patibalena samghe āpetabbo; sutā me bhante
 samghe Yadi samghassa pattakallam, samghe itthamāram
 samghe Yadi samghassa pattakallam, samghe itthamāram
 sammanneyya Esā natī sunātu me bhante samghe Yāvata
 samanta numittā kittitā, samghe etehi nimittēhi uposathapamulham

Tena kho pana samayena ānātaasmin āvāse atikhuddakam
 uposathāgāram sammatā honti 'Tadā' uposatho mabā bhikkhū-
 samghe samupatito hoti Bhikkhū assammatāya bhūmiyā nisinnā
 patimokkham assosun. Atha kho tesaṃ bhikkhūnam etad āhosi.
 bhagavatā paññattam uposathāgāram sammanitvā uposatho katabbo
 'ti, mayāñ ca assammatāya bhūmiyā nisinnā patimokkham assosunhā.
 Kato nu kho amhākam uposatho akato nu kho 'ti. Bhagavato etam
 attam ārocesum Sammatāya vā bhikkhave bhūmiyā nisinnā
 assammatāya vā, yato patimokkham sunāti, kato 'v' ass' uposatho
 Tena hi bhikkhave samghe yāvamabāntam uposathapamulham
 ākanthati, tāvamabāntam uposathapamulham sammanatu Evañ
 ca pana bhikkhave sammanitabbam. pabbhānam nimittā kittetabbā.
 Nimitte kittetvā vyatena bhikkhuna patibalena samghe āpetabbo.
 sunātu me bhante samghe. Yāvata samanta numittā kittitā, yadi
 samghassa pattakallam, samghe etehi nimittēhi uposathapamulham
 sammanneyya Esā natī sunātu me bhante samghe Yāvata
 samanta numittā kittitā, samghe etehi nimittēhi uposathapamulham

sammanati Vassāyasmato khamati etehi nimittehi uposathapa-
mukhassa samutti, so tūh' assa, yassa na khamati, so bhāseyya
Sammatam saṃgheṇa etehi nimittehi uposathapamukham Khamati
saṃgheṇa, tasmā tūhi, evam etam dhārayāmiti

Tena kho pana samayena aññataraṃ avāse tadah' uposathe
navakā bhikkhū paṭhamataram saṃpativā na tāva theva āgacchanti
pakkaṃamsu Uposatho vikkale abosi Bhagavato etam attham
ārocesum Aññānaṃ bhikkhave tadah' uposathe thevhi bhikkhūhi
paṭhamataram saṃpatitun ti

Tena kho pana samayena Rājaghe sambahulā avāsā samāna-
sima honti Tattha bhikkhū vivadanti ambhākam avāse uposatho
kariyatu ambhākam avāse uposatho kariyātu ti Bhagavato etam
attham ārocesum Idha pana bhikkhave sambahulā avāsā samāna-
sima honti, tattha bhikkhū vivadanti ambhākam avāse uposatho
kariyatu ambhākam avāse uposatho kariyātu ti Tēhi bhikkhave
bhikkhūhi sabbe' eva ekajjham saṃpativā uposatho katabbo,
yattha vā pana thevo bhikkhū vhaṇati tattha saṃpativā uposatho
katabbo Na tv eva vaggheṇa saṃgheṇa uposatho katabbo Yo

Tena kho pana samayena āyasma Mahākasapo Andhakavudhā
Rājagham uposatham āgacchanto antara magge nadam taranto
manam vullho abosi, civaṇi ssa allāhi Bhikkhū āyasmantaṃ
Mahākasapam etad avocum kissa te āvuso civarāṃ allāhanti
Idhāham āvuso Andhakavudhā Rājagham uposatham āgacchanto
antara magge nadam taranto man' aṃhi vullho, tena me civarāṃ
allāhanti Bhagavato etam attham ārocesum Vā vā bhikkhave
saṃgheṇa siṃhā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, saṃgheṇo tam
sīmam ticivāna avipparāsam sammanatu Evaṃ ca pana
bhikkhave sammanitabbā vyatteṇa bhikkhūnaṃ patibaleṇa saṃghe
nāpetabbō suntu me bhante saṃghe Vā sū saṃgheṇa siṃhā sammatā
saṃgheṇo tam sīmam ticivāna avipparāsam sammaneyya Eṣā
natti Suntu me bhante saṃghe Vā sū saṃgheṇa siṃhā sammatā
saṃgheṇa avipparāsamvāsā ekuposathā, saṃgheṇo tam sīmam ticivāna
avāsaṃ sammanatu Vā sūyasmato khamati etissā siṃhā ticivāna
avipparāsamvāsā samutti, so tūh' assa, yassa na khamati, so bhāseyya
Sammatā sū siṃhā saṃgheṇa ticivāna avipparāsa. Khamati sam-
gheṇa, tasmā tūhi, evam etam dhārayāmiti Tena kho pana

ti antarehare civarāni mikhipanti Tāni civarāni nassanti pi dayhanti pi undurehi pi khaḡjanti, bhikkhū duccolā honṭi lūkha-civara. Bhikkhū evaṃ āhansu kisse tumhe āvuso duccolā lūkha-civara. Iddha mayā āvuso bhagavata ticivaraṇa avipavāsasammuti annānāṭa, antarehare civarāni nikkipimha, tāni civarāni natthāni pi daddhāni pi undurehi pi khaḡyitāni. Tena mayā duccolā lūkha-civara, ti. Bhagavato etāni atthāni ārocesum. Ya sā bhikkhave saṃghena sīmā sammatā samānassavāsā ekuposathā, saṃgho tam sīmā ticivaraṇa avipavāsam sammanā-pattakallāni, saṃgho tam sīmā ticivaraṇa avipavāsam sammanā-neyya thapetvā gāmaṇi ca gāmapaccāraṇi ca. Esā natthi Sunātu me bhante saṃgho Ya sū patibaleṇa saṃgho nāpetabbo sunātu me bhante saṃgho Ya sū saṃghena sīmā sammatā samānassavāsā ekuposathā, yaḍi saṃghassa patibaleṇa avipavāsam sammatā, yaḍi saṃghassa pattakallāni, saṃgho tam ticivaraṇa avipavāsam sammutihaneyya. Esā natthi Sunātu me bhante saṃgho Yo so saṃghena ticivaraṇa avipavāsaso sammato, saṃgho tam ticivaraṇa avipavāsam sammutihanti. Ya sāsāya smato khamati etasā ticivaraṇa avipavāsassa samuggahāto, so tunh' assa, ya ssa na khamati, so bhāseyya. Sammutihato so saṃghena ticivaraṇa avipavāsaso Khamati saṃghassa, tasmā tunhi, evaṃ etāni dhārayāmi. Evaṇi ca pana bhikkhave sīmā sammutihantabba vyatthena bhikkhunaṇṇa patibaleṇa saṃgho nāpetabbo sunātu me bhante saṃgho Ya sū saṃghassa patibaleṇa avipavāsaso sammatā, yaḍi saṃghassa pattakallāni, saṃgho tam ticivaraṇa avipavāsam sammutihaneyya. Esā natthi Sunātu me bhante saṃgho

Iena kho pana samayena bhikkhū sīmaṃ
 sambhūṇanti. Bhagavato etam attham ārocesu. Yesu bhikkhave
 sīma paṭhamam sammata, tesaṃ taṃ kammam dhammikam akuppaṃ
 thānābham. Yesam bhikkhave sīma pacchā sammata, tesaṃ taṃ
 kammam adhammikam kuppaṃ atthānābham. Na bhikkhave sīmaṃ
 sīma sambhūṇitabba. Yo sambhūṇideya, āpatti dukkaṭassa. 'ti
 tena kho tatra samayena bhikkhū sīmaṃ ayyho-
 rīharuṃ. Bhagavato etam attham ārocesu. Yesam bhikkhave
 sīma paṭhamam sammata, tesaṃ taṃ kammam dhammikam akuppaṃ
 thānābham. Yesam bhikkhave sīma pacchā sammata, tesaṃ taṃ
 kammam adhammikam kuppaṃ atthānābham. Na bhikkhave sīmaṃ
 sīma sambhūṇitabba. Yo ayyhoṇitabba. Yo ayyhoṇitabba, āpatti
 dukkaṭassa. 'ti. Anyatāni bhikkhve sīmaṃ sammānante na sīmantālikam thepetvā

[illegible]

Tena kḥo pana samayena chabbaḡḡiā bhikkhū anokāsakataṃ
 bhikkhūṃ āpatiyā codenti Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ.
 Na bhikkhāve anokāsakato bhikkhū āpatiyā codetaḡbo Yo codeyya,
 āpatti dukkatassa Aññaṇāṃ bhikkhāve okāsam kārāpetvā āpatiyā
 codetuṃ katoṭi āyasmā okāsam ahaṃ taṃ vattukāmo ti Tena kḥo
 pana samayena pesalā bhikkhū chabbaḡḡiye bhikkhū okāsam kārāpetvā
 āpatiyā codenti Chabbaḡḡiā bhikkhū labhanti āḡhātaṃ, labhanti
 āpacceyaṃ vadhena tajjenti Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ
 Aññaṇāṃ bhikkhāve kate pi okāse puḡḡalaṃ tulayitvā āpatiyā
 codetuṃ ti Tena kḥo pana samayena chabbaḡḡiā bhikkhū pur'
 amhākaṃ pesalā bhikkhū okāsam kārāpentīti patigacce' eva suddhānaṃ
 bhikkhūnaṃ anāpatikānaṃ avatthusuṃ aḡhāne okāsaṃ kārāpenti.
 Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ Na bhikkhāve suddhānaṃ
 bhikkhūnaṃ anāpatikānaṃ avatthusuṃ akāraṇe okāso kārāpetābo.
 Yo kārāpeyya, āpatti dukkatassa Aññaṇāṃ bhikkhāve puḡḡalaṃ
 tulayitvā okāsaṃ kārāpetuṃ ti Tena kḥo pana samayena chabbaḡḡiā
 bhikkhū samḡhamajje adhammakamaṃ kaṇṇoṭi Bhaḡavato etaṃ
 attham ārocesuṃ Na bhikkhāve samḡhamajje adhammakamaṃ
 kātābbaṃ Yo kareyya, āpatti dukkatassa ti Karoṇṇi yeva
 adhammakamaṃ Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ Aññaṇāṃ
 bhikkhāve addhammakamaṃ kayuṃnaṃe patikkosituṃ ti Tena kḥo
 pana samayena pesalā bhikkhū chabbaḡḡiyeḡi bhikkhūḡi addhamma-
 kamaṃe kayuṃnaṃe patikkosaṇṇi Chabbaḡḡiā bhikkhū labhanti
 āḡhātaṃ, labhanti āpacceyaṃ, vadhena tajjenti Bhaḡavato
 etaṃ attham ārocesuṃ Aññaṇāṃ bhikkhāve catuḡi pañcaḡi
 patikkosituṃ, dvīḡi tīḡi dīttim āvikātuṃ, ekena adhiṭṭhātuṃ na me
 tam khamatīti Tena kḥo pana samayena chabbaḡḡiā bhikkhū
 samḡhamajje patimokkhaṃ uddisamaṇāṃ sañceca na sāventi.
 Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ Na bhikkhāve patimokkhuddesa-
 kena sañceca na sāvetābbaṃ Yo na sāveyya, āpatti dukkatassa
 ti. Tena kḥo pana samayena āyasmā Uḡāyi samḡhassa pati-
 mokkhuddesaḡo hoti kakassaraḡo Atha kḥo āyasmato Uḡāyissa etaḡ
 ahosi bhaḡavata patinātaṃ patimokkhuddesaḡena sāvetābbaṃ ti,
 ahaḡi c' amhi kakassaraḡo Kathaṃ nu kḥo mayā patipajjitābbaṃ ti.
 Bhaḡavato etaṃ attham ārocesuṃ Aññaṇāṃ bhikkhāve pati-
 mokkhuddesaḡena vāyamuṃ kathaṃ sāveyyaṃ ti, vāyamaṇṭassa

1. In the following, we shall assume that the

III X

[illegible]

Tāṭiyātheceraṃ ayyhesanti uddisatu bhante tthero pāṭimokkhaṃ ti So pi evaṃ vadeṭi. na me āvuso vattatīti. 'Eten' eva upāyena yāva saṃgḥānāvākaṃ ayyhesanti uddisatu āyasaṃ pāṭimokkhaṃ ti So pi evaṃ vadeṭi. na me bhante vattatīti. 'Tēhi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmāntā āvāsā sajjukāṃ pāḥetabbā gācchāvuso sam-khittena vā vitthāyena vā pāṭimokkhaṃ pariyāpunitvā āgacchā' ti Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi keṇa nu kho pāḥetabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave ttherena bhikkhūnaṃ navam bhikkhūnaṃ ānāpetum ti 'Therena ānattā navā bhikkhū na gacchanti Bhagavato etam attham ārocesum. Na bhikkhū na gacchāve ttherena ānattena agglāneṇa na gantabbam. Vo na gaccheyya āpatī dukkatassā' ti

Atha kho bhagavā Codanāvāttissuṃ yathābhīrantam vihartvā punad eva Rājagaham pacāgacchi. Tena kho pana samāyena manussā bhikkhū pindāya carante puccanti kattiṃ bhante pakkhassā' ti Bhikkhū evam āhamsu na kho mayā āvuso jānāma' ti 'Mānussā ujjāyanti khīyanti vipācenti pakkhagāṇāmatā' p' me samānā Sakyaputtiyā na jānanti kīṃ pan' me āññam kiñci kalyāṇam jānissanti' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave sabbe' eva pakka-gāṇānaṃ uggahetum ti 'Tena kho pana samāyena mānussā bhikkhū pindāya carante puccanti kivaṭṭikā bhante bhikkhū' ti Bhikkhū evam āhamsu na kho mayā āvuso jānāma' ti 'Mānussā ujjāyanti khīyanti vipācenti āññānāññānaṃ p' me samānā Sakyaputtiyā na jānanti, kīṃ pan' me āññam kiñci kalyāṇam jānissanti' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave bhikkhū gāṇetum ti Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi kada nu kho bhikkhū gānetabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave bhikkhāve tadāh' uposathe gāṇamāggēna vā gānetum salākaṃ vā gābetum ti

'Tena kho pana samāyena bhikkhū ajānanta' aj' uposatho' ti dūram gāmaṃ pindāya caranti. 'Te uddissamāne pi pāṭimokkhe āgacchanti uddittthamāte pi āgacchanti. Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave ārocutum aj' uposatho' ti. Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi keṇa nu kho ārocutabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave ttherena bhikkhūnaṃ kālāvato ārocutum ti. Tena kho pana samāyena āññātaro tthero kālāvato na ssarati. Bhagavato etam attham ārocesum. Anujānāmi

I ālam -vartati tam kālam ālocetun ti

। ग्लान्-वरात् तान् कालान् शोचन्तु न

[illegible]

attāham ārocassum. Anyānāni bhikkhave therena bhikkhūnā navam
bhikkhūni ānapeṭum ti. Therena ānatā nava bhikkhūnā na
upatthāpeṇti. Bhagvato eṇa attāham ārocassum. Na bhikkhave
therena ānatena agāṇena na upatthāpetabbam. Yo na upatthā-

peyya, āpatati dukkaṭassa ti.

'Teṇa kho pana samaye' sambhūta bhikkhū bālā ayyatā
disamgamikā ācāryupajjhāye na āpucchimsu. Bhagvato eṇa
attāham ārocassum. Idha pana bhikkhave sambhūta bhikkhū bālā
ayattā disamgamikā ācāryupajjhāye na āpucchanti. 'Tehi bhikkhave
ācāryupajjhāyehi pucchitvā kham gāṇessatha leṇa saddhūni
gāṇessatha' ti. 'Te ce bhikkhave bālā ayattā eṇe bāle ayyatā
āpadissv'um na bhikkhave ācāryupajjhāyehi anyānābā-
-Amgāṇe'yyum ce, āpatati dukkaṭassa'. 'Te ce bhikkhave bālā ayyatā
amanuṇṇatā ācāryupajjhāyehi gacche'yyum, āpatati dukkaṭassa'. Idha
pana bhikkhave anātatassim āvāse sambhūta bhikkhū viharanti
bālā ayyatā. 'Te na jānanti uposatham vā uposathakammam vā
pātimokkham vā pātimokkhiṇuddessam vā. 'Itthā eṇo bhikkhu
āgacchati bahusuto āgātāgamo dhammādharo vinyadharo mātikā-
-dharo pandito vyāto medhāvī laghī kukkucako sikkhākamo. 'Tehi
bhikkhave bhikkhūhi so bhikkhu saṃgāhetabbo amaggāhetabbo upa-
-petabbo upatthāpetabbo cūmicca matitikāya dantakatticceṇa mukkho-
-dakena. No ce saṃgāṇe'yyum anugāṇe'yyum upalāpeyy'um upatthā-
peyy'um cūmicca matitikāya dantakatticceṇa mukkho'pattā-
-dukkaṭassa. Idha pana bhikkhave anātatassim āvāse tadabhi-
uposathe sambhūta bhikkhū viharanti bālā ayyatā. 'Te na jānanti
uposatham vā pātimokkhiṇuddessam vā. 'Tehi bhikkhave bhikkhūhi
eko bhikkhu samantā āvāse sajjukam pāhetabbo gacchāvuso
sammāhita bhikkhū vassam vassanti bālā ayyatā. 'Te na jānanti
pātimokkhiṇuddessam vā, so āvāso gantabbo. No ce gacche'yyum,
āpatati dukkaṭassa. Idha pana bhikkhave anātatassim āvāse
bhikkhave bhikkhūhi sabbehi' eva yattā jānanti uposatham vā

bhikkhave bhikkhūhi sabbehi' eva yattā jānanti uposatham vā
pātimokkhiṇuddessam vā, so āvāso gantabbo. No ce gacche'yyum,
āpatati dukkaṭassa. Idha pana bhikkhave anātatassim āvāse
bhikkhave bhikkhū vassam vassanti bālā ayyatā. 'Te na jānanti
uposatham vā. pātimokkhiṇuddessam vā. 'Tehi bhikkhave bhikkhūhi
eko bhikkhu samantā āvāse sajjukam pāhetabbo gacchāvuso sam-
khittena vā vitthārena vā pātimokkham pariyāpunitvā āgacche' ti.
Itvam ce tam labhetha, ite etam kusalam. No ce labhetha eko bhikkhu
sattāhakālikam pāhetabbo gacchāvuso sammāhiteṇa vā vitthārena vā
pātimokkham pariyāpunitvā āgacche' ti. Itvam ce tam labhetha, ite

tam ku-alam No ce labhetha, na bhikshave tehi bhikshūhi tasmim
 āvā-e va-sam vasitabbam Vaseyyum ce, āpatī dukkatassā 'ti

Atba kbo bhagava bhikkhu amantesi sammapattha bhikkhave,

bhāṣānam etad avoca atthi bhante bhikkhu gīṇo, so anāgato 'ti. Anyānam bhikkhave gīṇena bhikkhūnaṃ pāṇuddham dātum. Ivaṃ ca pana bhikkhave dātubā teṇa gīṇena bhikkhūnaṃ ekam bhikkhūnaṃ upa-āṇamitvā ekasam uttarāsaṅgam kaṇitvā ukkuttamam siddhivā añjalim paṭṭhahetvā evaṃ assa vacanīyo pāṇuddham dammi pāṇuddham me hira, pāṇuddham me ārocēhiti kāyena.

vināpēti vācāya vināpēti, kāyena vācāya vināpēti, dima poti
 pīrisuddhi na kāyena vināpēti, na vācāya vināpēti, na kāyena
 vācāya vināpēti, na dima poti pārisuddhi. Evaṃ ce tam labhettha,
 no ce tam kusalam. No ce labhettha, so bhikkhave gīṇaṃ bhikkhu
 māggena vā pīṭhena vā saṃghamaṃjhe ānetvā uposatho kātābbo.
 So bhikkhave gīṇanupatthakānam bhikkhūnam evaṃ hoti sace
 ttho naṃ gīṇaṃ thānaṃ cāveśsamā, ābādho vā abhinivādhissati
 kalmāṣa vā bhaviṣṣati, na bhikkhave gīṇaṃ thānaṃ cāveśābbo,

-umzima i tiva gantva nposatho katabbo, na va vageena samzima nposatho katabbo Kareya ce, apatti dukkatassa

Pārisuddhimārako ce bhikkhave amhaya pārisuddhiyā tathā eva
pabbanti, aññassa dātubba pārusद्धi pārusद्धimārako ce
bhikkhave dhmūva pārusद्धiyā tathā'eva vibbhamati, kalam kaoti,

• *simone parinai, sikhani paccakhatiko parinai, khitarcto p, iparctia adasine ukhitarco p, iparctia appatkamme*
• *ut'arctio p p'ip'ia pithia appatnasage ukhitarco p,*

[illegible]

so - ni - to - ra - j - na - ta, an - na - si - da - ta - ba - pa - ra - su - d - di -

... ..

[illegible][illegible]

Parisuddhu-Parisuddhu

hāraḁo ce bhikkhave dīnaḁya paṇuddhiya saṁghapatto sutto na
 āroceṭi, paṁatto na āroceṭi, saṁpāṁno na āroceṭi āhataṁ hoti
 paṇuddhu, paṇuddhahāraḁassa aṇapatti Paṇuddhahāraḁo ce
 bhikkhave dīnaḁya paṇuddhiya saṁghapatto saṁicea na āroceṭi,
 āhataṁ hoti paṇuddhu, paṇuddhahāraḁassa āpatti dukkaṭassa 'ti

Atha kho bhagavā bhikkhū amantesi sammupatthā bhikkhāve,
 sammāno kammapaṇaṃ karissatīti. Evaṃ vutte aññātaro bhikkhū
 bhagavantam etaḍ avoca aṭṭhi bhante bhikkhū gilaṇo, so anagato
 bhikkhū upasamakamitvā ekamassam uttārasaṅgam kaṇitvā ukkutikam
 bhikkhū aṅgulaṃ paṇḍāhetvā evaṃ assa vacaṇiyo cānadam dāmi,
 cānadam me hāsi, cānadam me ārocehiṭi kāyena viññāpeti, vācāya
 viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dīno hoti cāno, na kāyena
 viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dīno
 hoti cāno. Evaṃ ce tam labhetha, ice etaṃ kusalam. No ce
 labhetha, so bhikkhāve gilaṇo bhikkhū mānena vā pīthena vā
 sammāghamaṅgijhe anevā kammapaṇaṃ kātābham. Sace bhikkhāve gilaṇu-
 patthākkāmaṃ bhikkhūnam evaṃ hoti sace kho mayā gilaṇam
 thāṇa cāvessaṃ, ābādho vā abhivaddhissatīti kilaṃkiriya vā bhavi-
 ssaṭīti, na bhikkhāve gilaṇo thāṇa cāvetābbo, sammāghena tatthā gantvā
 kammapaṇaṃ kātābham, na tva eva vaggena sammāghena kammapaṇaṃ
 kātābham. Kareyya ce, āpatīti dukkatassa. Cānadaḥārako ce
 bhikkhāve dīne cānde tatthā eva pakkaṃmatī, aññassa dātābbo
 cāno. Cānadaḥārako ce bhikkhāve dīne cānde antarā magge
 cāno. Cānadaḥārako ce chāno. Cānadaḥārako ce
 pakkaṃmatī, anāhato hoti cāno. Cānadaḥārako ce
 chāno. Cānadaḥārako ce bhikkhāve dīne cānde tatthā eva viḍḍha-
 matī, kilaṃ karoti.

bhikkhūhi evaṃ assu vaccaṇiā mgha tūmhe āyasmanto unam bhikkhu
 nūbhutam nissimam netha yāva saṃghe uposatham kaoti. Evam
 e tam labhettha, ice etam kusalam, no ce labhettha, na tv eva vaggena
 -mghena uposatho kātabbo. Kāreyya ce, āpatī dukkatassa. Idha
 ana bhikkhave bhikkhū tadah' uposathe rājāno gāhanti -ja- corā
 ganhanti dhutā ganhanti, bhikkhū paccaṭṭhikā ganhanti. Te
 bhikkhū paccaṭṭhikā bhikkhūhi evaṃ assu vaccaṇiā mgha na
 tv eva vaggena saṃghena uposatho kātabbo. Kāreyya ce, āpatī
 dukkatassa ti

ummatābhāsamanti sareyya vā . saṃghakammam kaṭṭhaṃ
 Khamati saṃghaṃsa, tasmā tūhi, evam etam dhārayāmi
 'Tena kho pana saṃyena aññatassam āvaṣe tadah' uposāhe
 attāro bhikkhū viharanti Atha kho tesam bhikkhūnam etad ahoṣi

[illegible]

Tena kho pana samāyena aññātaro bhikkhu tadah' uposatho āpatam āpanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etad ahośi Bhagavata paṇātattam na sapaṭtikheṇa uposatho katabbo'ti, ahañ c' amhi āpatam āpanno. Katham nu kho mayā patipajjītabban ti Bhaḡavato etam attham āroccsam. Idha pana bhikkhave bhikkhu tadah' uposathe āptim āpanno hoti. Tena bhikkhave bhikkhunā ekam bhikkhum upasunkamitvā ekam-sam uttarāsangam karitvā ukkurikim madditvā aṅgalim pagghetvā evam assa vacanīyo aham tvam o rathamānam āpatam āpanno, tam patidehemiti. Tena vuttibbo passasīti. Amrapasāmīti. Ayaṃ samavareyyasīti. Idha pappe bhikkhave bhikkhu tadah' uposathe āpatiyā vematiko hoti. Pape bhikkhave bhikkhunā ekam bhikkhum upasunkamitvā ekam-sam uttarāsangam karitvā ekam āpanno hoti. Tena bhikkhave bhikkhunā apatiyā vematiko gacchati subhecchamālo bhavi-sāram, tadda tam āpatam pativāpatti-vacca uposatho paccibbo paccimokkham sotabbam, nū tvam vuttasīti uposatho vuttasīti. Tena kho panu

etam attham ārocassaṃ Na bhikkhavo subhāgā āpatti deśetabba
 Yo deseyya, āpatti dukkaṭassa ti Tenā kho puna samayena
 chabbaḍḍiya bhikkhū āpattiṃ subhāgam patigrahitvā
 etam attham ārocassaṃ Na bhikkhavo subhāgā āpatti patigrahitvā
 Yo patigrahiyeyya, āpatti dukkaṭassa ti Tenā kho puna samayena
 ānātaṃ bhikkhū pātimokkhe uddissamāne āpattiṃ saraṭi Atha
 Idha puna bhikkhavo bhikkhū pātimokkhe uddissamāne āpattiṃ
 saraṭi Tenā bhikkhavo bhikkhū samānta bhikkhū evaṃ assa
 vacanīyo ahaṃ āvuso itthamānāma āpattiṃ āpanno, ito vuttahitvā
 tam āpattiṃ patikarissāmi vataṃ uposatho kātubbō pātimokkhaṃ
 sotabbaṃ, na tva eva tappaccayaṃ uposathassa antaiyo kātubbō
 Idha puna bhikkhavo bhikkhū pātimokkhe uddissamāne āpattiya
 vemaṭiko hoti Tenā bhikkhavo bhikkhū samānta bhikkhū evaṃ
 assa vacanīyo ahaṃ āvuso itthamānāma āpattiya vemaṭiko, yadā
 nibbemaṭiko bhavissāmi tadā tam āpattiṃ patikarissāmi vataṃ
 uposatho kātubbō pātimokkhaṃ sotabbaṃ, na tva eva tappaccayaṃ
 uposathassa antaiyo kātubbō ti Tenā kho puna samayena ānā-
 tarassam āvase tadah' uposathe sabbo samggho subhāgam āpattiṃ
 āpanno hoti Atha kho tessaṃ bhikkhūnaṃ etad ahoṣi bhagavata
 paṇātataṃ na subhāgā āpatti deśetabba, na subhāgā āpatti
 patigrahetabba' ti, ayaṃ ca sabbo samggho subhāgam āpattiṃ āpanno
 Kātham nu kho amhehi patipajjitabbaṃ ti Bhagavato etam attham
 ārocassaṃ Idha puna bhikkhavo ānātarassam āvase tadah' uposathe
 sabbo samggho subhāgam āpattiṃ āpanno hoti Tēhi bhikkhavo
 bhikkhū eko bhikkhū samānta āvāsā sajjukam pūhetabbō gacchāvuso
 tam āpattiṃ patikaritvā āgaccheṃ, mayam te santeke āpattiṃ pati-
 karissāma' ti Evaṃ ce tam labhetha iḍe etam kusalam, no ce labhetha,
 vyatteṇa bhikkhunaṃ patibaleṇa samggho nāpetabbō sunātu me
 vyatteṇa bhikkhunaṃ patibaleṇa samggho nāpetabbō sunātu me bhante
 bhante samggho Ayam sabbo samggho subhāgam āpattiṃ āpanno
 Yadā ānāma bhikkhūnaṃ suddham anāpattikam passissāmi, tadā tassa
 santeke tam āpattiṃ patikarissāmi vataṃ uposatho kātubbō pati-
 mokkhaṃ uddisatvā, na tva eva tappaccayaṃ uposathassa antaiyo
 kātubbō Idha puna bhikkhavo ānātarassam āvase tadah' uposathe
 sabbo samggho subhāgā āpattiya vemaṭiko hoti Vyatteṇa
 bhikkhunaṃ patibaleṇa samggho nāpetabbō sunātu me bhante samggho
 Ayam sabbo samggho subhāgā āpattiya vemaṭiko

nibbematiko bhavissati, tādā tam āpattham patikarissatī vavā uposatho katabbo patimokkham uddisatthabham, na tv eva tappaccayā uposathassa antarāyo katabbo Idha pana bhikkhave ānātarasamm āvāse vassupagato sammāgho sabbāgam āpattim āpanno hoti Tēhi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu no ce labhettha, eko bhikkhu sattāhakaḥikam pāhetabbo gacchāvuso tam āpattham patikarivā āgaccha, mayam te santike tam āpattham patikarissāma' ti Tena kho pana samayena ānātarasamm āvāse sabbō sammāgho sabbāgam āpattim āpanno hoti, so na janāti tassā āpatiyā nāmmā gottam Tatt' añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo dhammadhāro vīmayadhāro matikāddhāro pandito vyatto medhāvī jājī kukkucako vīkhaḥakāmo, tam enam ānātarō bhikkhu yena so bhikkhu ten' upasambham, upasamkamitvā tam bhikkhum etad avoca yo nu kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, kim nāma so āpatthim āpajjati So evam āha yo kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatthim āpajjati Imam nāma tvam āvuso āpatthim āpanno patikarohi tam āpatthim ti So evam āha na kho aham āvuso eko' va imam āpatthim āpanno, ayaṃ sabbo sammāgho imam āpatthim āpanno' ti So evam āha kim te āvuso karissatī paro āpanno vā anāpanno vā Ingaha tvam āvuso sakāya āpatiyā vutthabā' ti Atha kho so bhikkhu tassā bhikkhuno vacanena tam āpatthim patikarivā yena te bhikkhū ten' upasambham, upasamkamitvā te bhikkhū etad avoca yo kiṃ āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatthim āpajjati Imam nāma tumhe āvuso āpatthim āpanā patikarohi tam āpatthim ti Atha kho te bhikkhū na icchimsu tassā bhikkhuno vacanena tam āpatthim patikarohi Bhaḡavato etam attham ārocesum Idha pana bhikkhave ānātarasamm āvāse sabbō sammāgho sabbāgam āpattim āpanno hoti, so na janāti tassā āpatiyā nāmmā gottam Tatt' añño bhikkhu āgacchati vīkhaḥakāmo, tam enam ānātarō bhikkhu yena so bhikkhu ten' upasambham, upasamkamitvā tam bhikkhum etad avoca yo nu kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti kim nāma so āpatthim āpajjati So evam vadehi yo kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatthim āpajjati Imam nāma tvam āvuso āpatthim āpanno patikarohi tam āpatthim ti So evam vadehi na kho aham āvuso eko' va imam āpatthim āpanno, ayaṃ sabbo sammāgho imam āpatthim āpanno' ti So evam vadehi Im te āvuso karissatī paro āpanno vā anāpanno vā Ingaha tvam āvuso sakāya āpatiyā vutthabā' ti

Codmanavutthubhavanavaram nallilam

17. Выводы

[illegible]

AX

avutthāya parivāya - ti cāgeva vutthāya parivāya - la - sabhāya
vutthāya parivāya - ti - āgacchati - āgacchati - āgacchati - āgacchati
- la - samasanti - ti - āgacchati - āgacchati - āgacchati - āgacchati
- ti - āgacchati - āgacchati - āgacchati - āgacchati - āgacchati - āgacchati

Vaggaṃ vāgga-samāgamaṃ vāgga-samāgamaṃ vāgga-samāgamaṃ

VII

Idha pama bhikkhave aññatarasmin āvāse tadah' uposathe
sambhūti āvāsi bhikkhū sammipatanti cattāro vā atirekā vā, te
jīmanī ath' ānhe āvāsi bhikkhū mīgat' ti - 'Eo kappat' nu kho
mūlikam uposatho katum na nu kho kappatī vevatthā uposatham
karoti pīṭmolkham uddisanti - 'Ehi uddissamāne pīṭmolkhe ath'
ānhe āvāsi bhikkhū āgacchanti bahutā - 'Ehi bhikkhave
bhikkhūhi puna pīṭmolkham uddisetham, uddesakānam āpatī
dakkatassa - Idha puna - uddesakānam āpatī dakkatassa

I amati āgamaṃ vāgga-samāgamaṃ

VIII

Idha pama bhikkhave aññatarasmin āvāse tadah' uposathe
sambhūti āvāsi bhikkhū sammipatanti cattāro vā atirekā vā, te
jīmanī ath' ānhe āvāsi bhikkhū mīgat' ti - 'Eo kappat' eva
amhākam uposatho katum, n' amhākam na kappatī kulkucapukātā
uposatham karonti pīṭmolkham uddisanti - 'Ehi uddissamāne pīṭi-
molkhe ath' ānhe āvāsi bhikkhū āgacchanti bahutā - 'Ehi
bhikkhave bhikkhūhi puna pīṭmolkham uddisetham, uddesakānam
āpatī dakkatassa - Idha puna - uddesakānam āpatī dakkatassa

Kulucapukātāpamārasakam mītham

IX

Idha pama bhikkhave aññatarasmin āvāse tadah' uposathe
sambhūti āvāsi bhikkhū sammipatanti cattāro vā atirekā vā, te
jīmanī ath' ānhe āvāsi bhikkhū mīgat' ti - 'Eo kappat' eva
amhākam uposatho katum, n' amhākam na kappatī kulkucapukātā
uposatham karonti pīṭmolkham uddisanti - 'Ehi uddissamāne pīṭi-
molkhe ath' ānhe āvāsi bhikkhū āgacchanti bahutā - 'Ehi
bhikkhave bhikkhūhi puna pīṭmolkham uddisetham, uddesakānam
āpatī dakkatassa - Idha puna - uddesakānam āpatī dakkatassa

Bheda pure kṛhā āpanna asakam nithitam

Idha pana bhikkhave aññataraṃ aṇṇaṃ tadah' uposatho sambhūta āvāsikā bhikkhū saṃpātanti cattaro vā atthekā vā, te jānanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkantaṃ 'ti Te passanti aññe āvāsike bhikkhū antosiṃham okkantaṃ Te passanti aññe āvāsike bhikkhū antosiṃham okkantaṃ Te sunanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkantaṃ Te sunanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkantaṃ 'ti āvāsikā ekasatthapaccasattati tikamayaṇto, avāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā, pey' alimukhena satta tikasatthāṃ honti

āgantukā bahutā honti, āgantukāni āvāsikānam nākaṃ dātābū
 sāmaggī āvāsikehi mīsam gantvā uposatho kātābo Idha pana
 bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsikānam bhikkhūnam
 āvāsikākaṃ āvāsikāluṃgam āvāsikanimittam āvāsikuddesaṃ
 supānāttam mānecapittham bhūsiḍḍibhoḥanam pāṇiyam paribhojanyam
 supatthitam parivenam susammattham, passitvā vematikā honti
 atthi nu kho āvāsikā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti Te vematikā na
 vicinanti, avicinivā uposatham karonti, āpatti dukkaṭassa
 vematikā vicinanti, vicinivā na passanti, āpassitvā uposatham karonti, Te
 vematikā vicinanti, vicinivā passanti, passitvā naissant te
 uposatham karonti, anāpatti Te vematikā vicinanti, vicinivā
 passanti, passitvā pātekkam uposatham karonti, āpatti dukkaṭassa
 Te vematikā vicinanti, vicinivā passanti, passitvā naissant te
 vmasante te ko tehi atthe 'ti bhedapūcekkhā uposatham karonti,
 āpatti thullaccayasā Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti
 āgantukānam bhikkhūnam āgantukānam āgantukāluṃgam āgantu-
 kanumittam āgantukuddesam aññātakam pattam aññātakam cīvānam
 aññātakam nisīdanam pādānam dhotam udakamissekam, passitvā
 vematikā honti atthi nu kho āgantukā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti
 Te āpatti thullaccayasā Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū
 sunanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākaṃgam āgantukāluṃgam
 āgantukanumittam āgantukuddesam āgantumittānam padasaddam
 upāhanapappothanasaddam ukāsitasaddam khupitasaddam, sutvā
 vematikā honti atthi nu kho āgantukā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti
 Te āpatti thullaccayasā Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū
 passanti āvāsikā bhikkhū nānāsamvāsake Te samānasamvāsaka-
 ditthim patilābhanti, samānasamvāsakaditthim patilābhivā na
 pucchanti, apucchitvā ekato uposatham karonti, anāpatti Te
 pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anābhivitarivā ekato uposatham
 karonti, āpatti dukkaṭassa Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti,
 anābhivitarivā pātekkam uposatham karonti, anāpatti Idha pana
 bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū samāna-
 samvāsake Te nānāsamvāsakaditthim patilābhanti, nānāsamvāsa-
 kaditthim patilābhivā na pucchanti, apucchitvā ekato uposatham

karonti, āpatī dukkaṭassa Te pucchanti, pucchitvā abhivitaṇṇi, āpatī dukkaṭassa abhivitaṇṇvā pātekkam uposatham karonti, āpatī dukkaṭassa Te pucchanti, pucchitvā abhivitaṇṇvā ekato uposatham karonti, anāpatī Idha pana bhikkhava āvāsikā bhikkhū passaṇti, anāpatī Idha pana bhikkhava āvāsikā bhikkhū patilabhaṇṇi anāpatī Idha pana bhikkhū nānāsamvāsake Te samānāsamvāsakaditthim āgantuke bhikkhū nānāsamvāsake Te samānāsamvāsake bhikkhū āgantuke bhikkhū samānāsamvāsake Te nānāsamvāsaka-ditthim patilabhaṇṇi anāpatī

[illegible]

uposathe sabhikkhikā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhiko āvāso vā anāvāso vā vāth' assa bhikkhū samānasamvāsakā vān janhā sikkhomi

ajj' eva eantun ti

Na bhikkhave bhikkhuvā munnappaisāva pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā āpatti dukkatassa Ja- na bhikkhave uddisatabbam Yo uddisevā ajjhāpanakassa munnappaisāya pāṇinokkhamāva na sāmaneassa na sikkham paccakkhātakassa, na antamavattim ajjhāpanakassa munnappaisāya pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā āpatti dukkatassa Na mokkham uddisatabbam Yo uddisevā āpatti dukkatassa Na āpatiyā adassame ukkhittakassa munnappaisāya pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā vāthāddhammo kātebbo Na āpatiyā appatikkamme ukkhittakassa munnappaisāya, na pāpikāya dīthiyā appatimissaṅge ukkhittakassa munnappaisāya pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā vāthāddhammo kātebbo Na pandakassa tabbam Yo uddisevā vāthāddhammo kātebbo Na pandakassa munnappaisāva pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā āpatti dukkatassa Na theyyasamvāsakassa Ja- na tīthiyāpakkantakassa, na tiracchānagatassa, na mātuḡhātākassa, na pituḡhātākassa, na arhamtagghātākassa, na bhikkhuniddakassa, na saṃḡhābheda-kassa, na lohituppadakassa, na ubhatovyaṇṇanākassa munnappaisāya pāṇinokkham uddisatabbam Yo uddisevā, āpatti dukkatassa Na bhikkhave pāṇināsikassa pāṇinuddhānena uposatho kātabbo aññāta avuttitāya paisāya Na ca bhikkhave annuposathe uposatho kātabbo aññāta samḡhasamaggayā ti

Uposathakkhunnihake lūṭṭham bhīṇatānam

DHARMAGARJĀ-PĀVATĪYA SŪTRA

(*Vinayapitaka—Mūhūṭṭayya*)

Atha kho bhagavato etad ahoṣi kassā nu kho ahin paṭhamam dhammam deseyyāmi, ko imam dhammam khippam eva ājānissatīti Atha kho bhagavato etad ahoṣi ayaṃ kho ālāso Kālāmo pandito vyatto medhāvī dighiatātam appayaṇṇakkhajātiko Yaṃ nūnāham ālātassa Kālāmassa paṭhamam dhammam deseyyāmi, so imam dhammam khippam eva ājānissatīti Atha kho antarahitā devatā bhagavato ārocesi sattāhakkālamkato bhante ālāso Kālāmo ti Bhagavato pi kho nānam udapādi sattāhakkālamkato ālāso Kālāmo ti Atha kho bhagavato etad ahoṣi mahājāniyo kho ālāso Kālāmo, sace hi so imam dhammam suneyya, khippam eva ājāneyyā ti

[illegible]

[illegible]

avuso (gotama caryāya tāya patipadāya alamariyānādassa-
navisesan ti Evam vutte bhagavā pañcavaḡḡye bhikkhū etad avoca:
abhiyānatha me no tumhe bhikkhave ito pubbe evarūpam bhāsita-
etan ti No h'etam bhante ti Arahama bhikkhave tathāgato samma-
sambuddho Odahatha viharissatha' ti Asakkihi kho bhagavā
pañcavaḡḡye bhikkhū sammāpetum Atha kho pañcavaḡḡyā bhikkhū
bhagavantam pua sussesimsu sotam odāhamsu aññācittam upatthā-
pesum

Atha kho bhagavā pañcavaḡḡye bhikkhū āmanesi dve me
bhikkhave antā pabbajitena na sevītābba Katame dve Vo cāyam
kāmesu kāmasukhaḷlīkānuyogo hino gāmmo pothujjaniko anariyo
anattahasambhito, yo cāyam attakīlāmathānuyogo dukkho anariyo
anattahasambhito, ete kho bhikkhave ubho ante anupagāmma majjima
patipadā tathāgatenā abhisambuddhā cakkhukāraṇi nānakāraṇi
upāsamaḡḡya sambodhāya nibbānāya samvattati Katama
ca sā bhikkhave majjima patipadā tathāgatenā abhisambuddhā
cakkhukāraṇi nānakāraṇi upāsamaḡḡya sambodhāya nibbānāya
sambattati Idam kho pana bhikkhave dukkhaṇi āryasaccaṃ, jūti
pi dukkhā, jārāpi dukkhā, vyādhī pi dukkhā, maraṇam pi dukkham
appiyehi sampayogo dukkho, piyohi vippayogo dukkho, yam p'
icchaṃ na labhati tam pi dukkham, sammāhiteṇa pañc' upādāna-
kkhandhāpi dukkhā Idam kho pana bhikkhave dukkhasamudayaṃ
āryasaccaṃ, yāyam tanhā ponobbhavikā nandunāḡḡsahagatā tatra-
tattābhinandini, seyyath' idam kāmatanha bhavatānha vibhavātānha
Idam kho pana bhikkhave dukkhamutodham āryasaccaṃ, yo tassā
yeva tanhāya a-sevāvirāgaṇanodho cāgo patimsaḡḡgo mutti anālayo
Idam kho pana bhikkhave dukkhamutodhāḡḡmī patipadā āryasaccaṃ,
iyam eva āryo atthāḡḡḡko maggo, 'seyyath' idam sammāditthi
sammāditthi Idam dukkham āryasaccaṃ ti me bhikkhave pubbe
anussutesu dhammesu cakkhūṃ udapādi, tanam udapādi, paññā
udapādi, viḡḡ udapādi, āloko udapādi Tan kho pan' idam
dukkham āryasaccaṃ patinheyyān ti me bhikkhave - la- parinātān
ti me bhikkhave pubbe anussutesu dhammesu cakkhūṃ udapādi,
nānā udapādi, viḡḡ udapādi, āloko udapādi, Idam

dukkhasamudayam ariyasaccan ti me bhikkhave . aloko udapadi
Tam kho pan' idam dukkhasamudayam ariyasaccam pahatabban ti me
bhikkhave -la- pahinan ti me bhikkhave aloko udapadi Idam
dukkhanurodhham ariyasaccan ti me bhikkhave aloko udapadi
Tam kho pan' idam dukkhanurodhham ariyasaccam sacchikatābhan ti
me bhikkhave -la- sacchikatān ti me bhikkhave aloko udapadi

Idam dukkhanurodhagāmini patipadā ariyasaccan ti me bhikkhave
aloko udapadi Tam kho pan' idam dukkhanurodhagāmini patipadā
ariyasaccam bhāvetābhan ti me bhikkhave -la- bhāvitan ti me
bhikkhave aloko udapadi Yāva kivañ ca me bhikkhave mesu
catūsu ariyasaccesu evam tīparivattam dvādasāṅkāram yathābhūtam
nāmadassanam na suvisuddham ahosi, n' eva tāvāham bhikkhave
sadevake loke samāraṇake sassamanābrāhmaṇiṇya pajāya
sadevamaṇussāya anuttaram sammāsamābodhim abhisambuddho 'ti
sadevamaṇussāsim Vāto ca kho me bhikkhave mesu catūsu ariyasaccesu
evam tīparivattam dvādasāṅkāram yathābhūtam nāmadassanam suvi-
suddham ahosi, athāham bhikkhave sadevake loke samāraṇake
sabrāhmaṇe sassamanābrāhmaṇiṇya pajāya sadevamaṇussāya
anuttaram sammāsamābodhim abhisambuddho 'ti paṇḍitāsim Nānā
ca pana me dassanam udapadi akuppā me cetovimutti, ayaṃ antima
jāti, n' atthi dāmi punabbhavo 'ti Idam avoca bhagavā, attamaṇā
pañcavaggyā bhikkhu bhagavato bhāsitam abhinandanati Imasmiñ
ca pana veyyākaranasmi bhāṇāmaṇe āyasmato Kondaññassa
vīrajam vitāmalam dhammacakkhum udapadi yam kiñci samudaya-

dhammam sabham tam nirodhadhamman ti
Pavattite ca bhagavā dhammacakke bhummā devā saddam
anussāvesum evam bhagavā Bāraṇasiyam Isipatane migadāye
anuttaram dhammacakkam pavattitam appativattiyam samanena vā
brāhmaṇena vā devena vā Mārena vā Brāhmunā vā kenaci vā lokasmi
anuttaram dhammacakkam pavattitam appativattiyam samanena vā
brāhmaṇena vā devena vā Mārena vā Brāhmunā vā kenaci vā lokasmi
ti Bhummānam devānam saddam sutvā Cātumahārājikā devā
saddam anussāvesum -la- Cātumahārājikanam devānam saddam
sutvā Tavatimsā devā -la- Yāma devā -la- Tusitā devā -la- Nimmāratī
devā -la- Parānimitavāsavattī devā -la- Brāhmakāyikā devā saddam
anussāvesum evam bhagavā Bāraṇasiyam Isipatane migadāye
anuttaram dhammacakkam pavattitam appativattiyam samanena vā
brāhmaṇena vā devena vā Mārena vā Brāhmunā vā kenaci vā lokasmi
ti Iti ha tena khaṇena tena jāyena tena mubhuttena yāva Brāhmalokā
saddo abbhuggacchi, ayañ ca kho dasasahasalokadhātu samkampi
sampakampi sampavedhi, appamaṇo ca ulāro obhāso loke pāturaḥosi

atīkamma devānam devānubhāvam Atha kho bhagavā mānaṃ uddāma udānesi aññāsī vata bho Kondañño vata bho Kondañño 'ti Iti hīdama āyasmato Kondaññassa Ānātakondañño tv eva nāmaṃ ahosi Atha kho āyasmā Ānātakondañño dīttah-dhammo pattdadhammo vidtadhammo pariyogālbhadhammo tinnavici-kaccho vīgatakatthamkattho vesārajappatto aparappaccayo sattuṃ sāsane bhagavantam etad avoca labheyysāham bhante bhagavato santike pabbajjāma, labheyysāma upasampadan ti Ehu bhikkhū 'ti bhagavā avoca, svākkhāto dhammo, ceta brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyyā' ti Sā 'va tassā āyasmato upasampadā ahosi Atha kho bhagavā tadavasese bhikkhū dhammyā kathāya ovaḍi anusāsī Atha kho āyasmato ca Vappassa āyasmato ca Bhaddiyassa bhagavatā dhammyā kathāya ovaḍivamaññāmaṃ anusāsīyamāṇāmaṃ vujjāma vītamalaṃ dhammacakkhuma udapādi yam kinca samudaya-dhammam sabbaṃ tam nurodhadhammaṃ ti Te dīttadhammā pattdadhammā vidtadhammā pariyogālbhadhammā tinnavicikecchā vīgatakatthamkatthā vesārajappattā aparappaccayā sattuṃ sāsane bhagavantam etad avocum labheyysāma mayāma bhante bhagavato santike pabbajjāma, labheyysāma upasampadan ti Etha bhikkhavo 'ti bhagavā avoca, svākkhāto dhammo, carathā brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyyā' ti Sā 'va tesaṃ āyasmantāmaṃ upasampadā

Atha kho bhagavā tadavasese bhikkhū mihārabhatto munnā mihārena dhammyā kathāya ovaḍi anusāsī yam tayo bhikkhū pindāya caritvā āharanti, tena chabbaḍḍago yāpeti

Atha kho āyasmato ca Mahānāmasa āyasmato ca Assajissa bhagavatā dhammyā kathāya ovaḍiyamaññāmaṃ anusāsīyamāṇāmaṃ vujjāma vītamalaṃ dhammacakkhuma udapādi yam kinca samudaya-dhammam sabbaṃ tam nurodhadhammaṃ ti Te dīttadhammā pattdadhammā vidtadhammā pariyogālbhadhammā tinnavicikecchā vīgatakatthamkatthā vesārajappattā aparappaccayā sattuṃ sāsane bhagavantaṃ etad avocum labheyysāma mayāma bhante bhagavato santike pabbajjāma, labheyysāma upasampadan ti Etha bhikkhavo 'ti bhagavā avoca, svākkhāto dhammo carathā brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyyā' ti Sā 'va tesaṃ āyasmantāmaṃ upasampadā ahosi

Atha kho bhagavā pattdavaggiye bhikkhū āmañesi rūpaṃ bhikkhūve amattī, rūpaṃ ca hīdama bhikkhavo attā abhaviṣsa mā bhikkhū rūpaṃ ābuddhīyā - unvattēyyā, labbhethā ca rūpe evaṃ me rūpūṃ hotu, evaṃ me rūpaṃ mādāhosi'ti Xasmi ca kho bhikkhavo

rūpam anattā, tasmā rūpam ābhūya samvattati, na ca labbhati rūpe evam me rūpam hotu, evam me rūpam mā ahoṣi. Vedanā ābhūya samvattēyya, labbhetā ca vedanāya evam me vedanā hotu, na yidam vedanā anattā, vedanā ca h' idam bhikkhave attā abhaviṣṣa, na yidam vedanā samvattēyya, labbhetā ca h' idam bhikkhave attā abhaviṣṣam, na yidam samkhārā ābhūya samvattēyyam, labbhetā ca samkhārā anattā, tasmā ābhūya samvattati, na ca labbhati samkhārā ābhūya samvattanti, na ca labbhati samkhāresu evam me samkhārā hontu, evam me samkhārā mā ahoṣu ti. Vinīṇam anattā, vinīṇam ca h' idam bhikkhave attā abhaviṣṣa, na yidam vinīṇam ābhūya samvattēyya, labbhetā ca vinīṇe evam me vinīṇam hotu, evam me vinīṇam mā ahoṣi. Yasma ca kho bhikkhave vinīṇam ābhūya samvattati, na ca labbhati vinīṇane anattā, tasmā vinīṇam ābhūya samvattati, na ca labbhati vinīṇam me vinīṇam mā ahoṣi. Yasma ca kho bhikkhave vinīṇam ābhūya samvattati, na ca labbhati vinīṇam mā ahoṣi. Tam kum evam me vinīṇam hotu, evam me vinīṇam mā ahoṣi. Tam kum mānātha bhikkhave, rūpam niccam vā aniccam vā 'ti. Amiccam bhante. Yam panāmiccam dukkham vā tam sukham vā 'ti. Dukkham bhante. Yam panāmiccam dukkham viparināmadhammam, kallam nu tam samanupassitum etam mama, eso 'ham asmi, eso me attā 'ti. No h' etam bhante. Tasmā iha bhikkhave yam kiñci rūpam attānāgata-paccuppannam ajjhatam vā bahiddhā vā olālikam vā sukhummam vā hinam vā pantam vā yam dūre vā santike vā, sabbam rūpam n' etam mama, n' eso 'ham asmi, na me so attā 'ti evam etam yathā-bhūtam sammappaññāya dattabham. Yā kañci vedanā -la- yā kañci saññā -la- ye keci samkhārā -la- yam kiñci vinīṇam attānāgata-paccuppannam ajjhatam vā bahiddhā vā olālikam vā sukhummam vā hinam vā pantam vā yam dūre vā santike vā, sabbam viññānam n' etam mama, n' eso 'ham asmi, na me so attā 'ti evam etam yathā-bhūtam sammappaññāya dattabham. Eṭvam passam bhikkhave sutavā ariyasāvako rūpam pi nibbindati, vedanāya pi nibbindati, yathābhūtam sammappaññāya dattabham. Eṭvam passam bhikkhave saññāya pi nibbindati, samkhāresu pi nibbindati, viññāsamam pi

nibbindati, nibbindam vīrajyati, vīraggā vimuccati, vīmuttasammi
vīmutt' amhiti nānam hoti, khinā jātī, vusitam brahmacariyam,
katam karaniyam, nāparam itthattāyā 'ti pajānāti. Idam avoca
bhagavā, attamanā padhavaṃ bhikkhū bhikkhū bhagavato bhāsitaṃ
abhinandanti. Imasmiṃ ca pana veyyākāśanasmiṃ bhāṇāmaṇe
padhavaṃ aggaṃ bhikkhūnam bhikkhūnam anupādāyā āsavehi cittaṃ vimuccimsu
Tena kho pana samayena cha loke ārahanto honti

CULLAVAGGA

(*Vimayapīṭaka*)

VII

Tena samayena buddho bhagavā ānupiyāya viharati, ānupiyam
nāma Jallānam nigamo Tena kho pana samayena abhinātā-
abhinātā Sakyaakumārā bhagavantaṃ pabbajitā anupabbajanti
Tena kho pana samayena Mahānāmo ca Sakko ānuddho ca Sakko
dve bhātuka honti. ānuddho Sakko sukhumālo hoti, tassā tayo
pāsāda honti, eko hemantiko eko gūmhiḷko eko vassiko. So vassiko
pāsāde cattaro māse nīpuriṣehi tuiyehi paricāriyamāno na heṭṭhā
pāsāda orohati. Atha kho Mahānāmasa Sakassa etad ahoṣi etarahi
kho abhinātā-abhinātā Sakyaakumārā bhagavantaṃ pabbajitā
anupabbajanti, amhākāma ca kulā n' atthi koci agāsiṃsā anagāriyam
pabbajito. Van nūabham vā pabbajeyyāma ānuddho vā 'ti. Atha
pāsādamkānntvā ānuddham Sakkaṃ etad avoca etarahi tāta
ānuddha abhinātā-abhinātā Sakyaakumārā bhagavantaṃ pabba-
jitā anupabbajanti, amhākāma ca kulā n' atthi koci agāsiṃsā
anagāriyam pabbajito. Tena hi tvaṃ vā pabbajya aham vā
pabbajissāmi. Ahmaṃ kho sukhumālo, nāham sakkoṃ agāsiṃsā
anagāriyam pabbajitum, tvaṃ pabbajāhi. Ehi kho te tāta
ānuddh' ghaṭṭāvaṃsatiṃ amsa-saṃti. Pāthamaṃ khettaṃ
kappaṃ, kappaṃ vāpāpetvā vāpāpetvā udakāṃ nimmetvā
niddāpetvā niddāpetvā lavāpetvā, lavāpetvā ubbāha-
petvā ubbāhaṃ puṇyaṃ kappāpetvā, puṇyaṃ kappāpetvā
niddāpetvā niddāpetvā pīṭhaṃ niddāpetvā, pīṭhaṃ
niddāpetvā bhussikā niddāpetvā, bhussikā niddāpetvā
opamāpetvā, opamāpetvā niddāpetvā, niddāpetvā āyatanaṃ

pi vaṣṣam evam eva kātābbaṃ, āyatim pi vaṣṣam evam eva kātābbaṃ
 Na kammaṃ kḥiyanti, na kammanānam anto paṇṇāyati, kada
 kammaṃ kḥiyissanti, kada kammanānam anto paṇṇāyissati, kada mayam
 apposussukā paṇṇaḥi kāmāganehi samappitā samānugibhūtā paricā-
 issāmaṃ ti Na hi tāta Anuruddha kammaṃ kḥiyanti, na kammanānam
 anto paṇṇāyati, akkhine yeva kamme pitāo ca pitāmahā ca kalamkāta
 ti tena hi tvam nēva gharavāsattḥena upajāna, aham agārasmaṃ
 anagāriyam pabbajjissāmiti Atha kḥo Anuruddho Sakko yena mātā
 ten' upasamkamam, upasamkamitvā mātaram etad avoca icchāmi
 aham amma agārasmaṃ anagāriyam pabbajitum, anujānāhi mam
 agārasmaṃ anagāriyam pabbajjāya ti Evam vutte Anuruddhassa
 Sakasssa mātā Anuruddham Sakkam etad avoca tumhe kḥo me tāta
 Anuruddha dve puttā piyā manāpa appatikkulā, maraṇena pi vo
 akāmaḥka vintā bhavissāmi, kin paṇāham tumhe jivante anujānissāmi
 agārasmaṃ anagāriyam pabbajjāya ti Dutiyam pi kḥo Anuruddho
 Sakko mātaram etad avoca icchāmi aham amma agārasmaṃ
 anagāriyam pabbajitum, anujānāhi mam agārasmaṃ anagāriyam
 pabbajjāya ti Tumhe kḥo . pabbajjāya ti Tatiyam pi kḥo
 Anuruddho Sakko mātaram . anujānāhi mam agārasmaṃ anagāriyam
 pabbajjāya ti

Tena kḥo pana samayena Bhaddiyo Sakyarāja Sakyanam rajjam
 kareti, Anuruddhassa Sakasssa sahāyo hoti Atha kḥo Anuruddhassa
 Sakasssa mātā ayaṃ kḥo Bhaddiyo Sakyarāja Sakyanam rajjam
 kareti, Anuruddhassa Sakasssa sahāyo, so na ussahati agārasmaṃ
 anagāriyam pabbajitum ti, Anuruddham Sakkam etad avoca sace
 tāta Anuruddha Bhaddiyo Sakyarāja agārasmaṃ anagāriyam pabbajati
 evam tvam pi pabbajāhi Atha kḥo Anuruddho Sakko yena
 Bhaddiyo Sakyarāja ten' upasamkamam, upasamkamitvā Bhaddiyam
 Sakyarājānam etad avoca mame kḥo samma pabbajjā tava pati-
 baddhā ti Sace te samma pabbajjā mame patibaddhā apatibaddhā
 sā hotu, aham taya, yatthasukham pabbajāhi Ehi samma ubho
 agārasmaṃ anagāriyam pabbajjissāmi ti nāham samma sakkommi
 agārasmaṃ anagāriyam pabbajitum, yan te sakka aññam mayā kātum
 ty āham karissāmi, tvam pabbajāhi Mātā kḥo mam samma evam
 aha sace tāta Anuruddha Bhaddiyo Sakyarāja agārasmaṃ anagāriyam
 pabbajati evam tvam pi pabbajāhi Bhāsita kḥo pana te samma
 estā vacā sace te samma pabbajjā mame patibaddhā apatibaddhā sā
 hotu, aham taya, yatthasukham pabbajāhi Ehi samma ubho
 agārasmaṃ anagāriyam pabbajjissāmi ti Tena kḥo pana sama -

manussa saccavādino honti saccapatīna ātha kho Bhaddiyo Sakyarāja Anuruddham Sakkam etad avoca āgāmehi samma sattha vassāni, sattannam vassānam accayena ubho āgārasma ānagāriyam pabbajissāma' ti Atteram samma sattha vassāni, nāham sakkomī sacca vassāni āgāmetun ti āgāmehi samma ccha vassāni pe- pañca sattha vassāni āgāmetun ti āgāmehi samma ccha vassāni v, cattāri v, dve v, ekam vassam, ekassa vassassa accayena ubho āgārasma ānagāriyam pabbajissāma' ti Atteram samma ccha vassāni āgāmetun ti āgāmehi samma sattha mase, sattannam māsānam accayena ubho āgārasma ānagāriyam pabbajissāma' ti Atteram samma sattha māsā, nāham sakkomī sattha mase āgāmetun ti āgāmehi samma ccha mase

pe pañca m, cattāro m, tayo m, dve m, ekam māsam, addhamāsam, addhamāssassa accayena pabbajissāma' ti Atteram samma addhamāssam āgāmetun ti āgāmehi samma satthāham yāvāham putte ca bhātāre ca rajjari miyādemi ti Na ccam samma satthāho, āgāmessāmi ti Atha kho Bhaddiyo ca Sakyarāja Anuruddho ca ānando ca Bhagu ca Kimbilo ca Devadatto ca Upālikappakena satthamā yathā pure ca pure ca caturangmiyā senāya uyyānabhumīmi miyanti evam eva cattuāngmiyā senāya miyimsu Te dūram gantvā senam nivāteṭvā paravasiyāmi olkāmivā ābhānam omūcivā uttarāsaṅge bhāndikam bandhivā Upālikappakam etad avocum handa bhane Upāhi nivattassu, alān te ettakam jivikāya' ti Atha kho Upāliassa kappakassa nivāttantassa etad ahosi candā kho Sāliya, imma kumārā nippatitā' ti ghātā-peyyum pi mam Ime hi nama Sakyakumārā āgārasma ānagāriyam pabbajissanti, kum ānga panāhan ti So bhāndikam mūcivā tam bhāndam tulkhe ālāgeṭvā yo passati dinnam nēva haratū ti vatvā bhāndam ti So kho aham ayaputtā bhāndikam mūcivā tam bhāndam me ayaputtā nivattantassa etad ahosi candā kum ānga panāhan Upālikappakam etad avocum kissa bhane Upāhi nivatto' sīti Idha Sakyakumārā Upālikappakam dūatto' va āgacchantum, disvāna Upālikappakam etad avocum kissa bhane Upāhi nivatto' sīti Idha

Upālikappako amhāh m

[illegible]

anuttaro appo-sukko panna-lomo paraddatavutto migabhūtena cetasa viharāmi Imam kho aham bhante attava-sam sampassamaṇo araṇhagato pi iukkhamaññagato pi suññāgāragato pi abhikkhaṇam udānam udānehi aho sukhāni aho sukhāni ti Atha kho bhagavā etam attham viditvā tāvaṃ velāvaṃ imam udānam udānesi

'Yas' antarato na santi kopā itibhavābhavatañ ca vitvatto tam vigatabhavam sukhim asokam devā nānubhavanti dassanāva ti

Atha kho bhagavā Anuppiyāvaṃ yathābhūtaṃ viharitvā yena Kosambi tena cālikam paṭkāmi Anupubbena cālikam caṇaṇāno yena Kosambi tad avasari Tatva sudam bhagava Kosambiyam viharati (hosita)me Atha kho Devadattassa jahogattassa patissallinassa evam cetaso parivittako udapādi kin nu kho aham pasādeyyam vasmim me pasame bahu jābhassakkāro uppijeyyā ti Atha kho Devadattassa etad aho si ayaṃ kho Ajātasattukumaṇo tanno c' eva āvatiṃ bhaddako ca Yaṃ nūnāhaṃ Ajātasattukumaṇiṃ pasādeyaṃ taṃ me pasame bahu jābhassakkāro uppijassati ti Atha kho Devadatto senāsanaṃ samāmetvā patta-civaraṃ ādāya yena Rājagahaṃ tena paṭkāmi anupubbena yena Rājagahaṃ tad avasari Atha kho Devadatto sakavaṇṇam patissamhāritvā kumaṇākaṇaṇam abhinimmitvā ahimēkhalikāya Ajātasattussā kumaṇāssa ucchaṇge patuho si Atha kho Ajātasattukumaṇo bhito aho si ubbiḍḍo ussanki uttaro Atha kho Devadatto Ajātasattum kumaṇiṃ etad avoca bhāvasi maṃ tvam kumaṇā ti Aha bhāyaṃ, ko 'si tvan ti Aham Devadatto ti Sace kho tvam bhante ayyo Devadatto ingha saken' eva vaṇṇena patubhavas si ti Atha kho Devadatto kumaṇākaṇaṇam patissamhāritvā samgahātipattacivaraṇāro Ajātasattussā kumaṇāssa puṇato attāsi Atha kho Ajātasattukumaṇo Devadattassa imina iddhipātiniṃ eva abhippasamo pañcāhi iatthasatehi sāyaṃpātum upattānaṃ gacchati paṇa ca thāṇipākasatāni bhattābhinihāro abhinivāsi Atha kho Devadattassa jābhassakkāṇāsi-lokena abhinivāsa parivāḍimaṇṇassa cāriyaṃ uccāgataṃ uppijji aham bhikkhusamāzhaṃ paribhassāmi ti Saha cituppada va Devadatto ti

attabhāvāpatilābhena n' eva attānam na param vabādhieti. Atha
 kṛhō kākudho devaputo yena āyasmā Mahāmoggaḷlāno ten' upasa-
 kam, upasamakamivā āyasmantam Mahāmoggaḷlānam abhivādetvā
 ekamanantam attāsi, ekamanantam tñto kṛhō kākudho devaputo
 āyasmantam Mahāmoggaḷlānam etad avoca Devadattassa bhante
 labhasakkāsisilokena abhibhūtassa pariyādunnacittassa evaiūpam
 icchāgataṃ upajji aham bhikkhusaṃgāham pariharissāmiti. Sāhe
 citūpādā 'va bhante Devadatto tassa iddhiyā parihino' ti. Idam
 avoca kākudho devaputo, idam vutvā āyasmantam Mahā-
 moggaḷlānam abhivādetvā padakkhimam katvā tath' ev' antara-
 dhāyī. Atha kṛhō āyasmā Mahāmoggaḷlāno yena bhagavā ten' upasa-
 kam, upasamakamivā bhagavanantam abhivādetvā ekamanantam misidi
 Ekamanantam musuno kṛhō āyasmā Mahāmoggaḷlāno bhagavanantam etad
 avoca kākudho nāma bhante Koliyaputo nāma upatthāko adhimā
 kālāmato aññātarāṃ mānōmayāṃ kāyāṃ upapanno tassa evapūpo
 attabhāvāpatilābhō -eyyathāpi nāma dve vā tñi vā Māgadhabakāmi
 gāmakikkhetāṃ, so tena attabhāvāpatilābhena n' eva attānam na
 param vyābādhieti. Atha kṛhō bhante kākudho devaputo yena āham
 ten' upasamakam upasamakamivā mān abhivādetvā ekamanantam
 attāsi, ekamanantam tñto kṛhō bhante kākudho devaputo mān etad
 avoca Devadattassa bhante parihino' ti. Idam avoca bhante
 kākudho devaputo, idam vutvā mān abhivādetvā padakkhimam
 katvā tath' ev' antara-
 dhāyī. Kūṃ paṇa te Moggaḷlāna kākudho
 devaputo (etasā cetō paicea vidito yam kiñci kākudho devaputo
 bhāsati sabban tām tath' eva hoti no aññāthā' ti. Cetasā cetō paicea
 vidito me bhante kākudho devaputo yam kiñci kākudho devaputo
 bhāsati sabban tām tath' eva hoti no aññāthā' ti. Kakkhass' etam
 Moggaḷlāna vācam, kakkhass' etam Moggaḷlāna vācam, idāmi so
 moghapuriso attanā, 'va attānam patikkassissati

Pāne' ime Moggaḷlāna sattuāro saṃto samvijaṇāna lokasmiṃ,
 katame pañca Idha Moggaḷlāna ekacco sattuā aparissuddhasilo
 samāno parissuddhasilo 'mhitī patijānāti parissuddham me silam
 pariyodātam asamakulitthān ti. Tam enaṃ sāvakaṃ evaṃ jānāti
 Ayam kṛhō bhavam sattuā aparissuddhasilo samāno parissuddhasilo
 'mhitī patijānāti parissuddham me silam pariyodātam asamakulitthān ti
 Mayā c' eva kṛhō paṇa gūḥiṇaṃ āroceyyāma, nāss' assa mānāpam,
 Yam kṛhō paṇ' assa amānāpam katham nam mayā tena samudā-
 careyyāma. Sammanamati kṛhō paṇa citvarapindapātaseṇasamaḡḷāna-
 pacayabhesajjaparikkhārena. Yam tumo karissasī tumo 'va ten'

paṇḍāyissaṭṭi Evarūpaṃ kṛo Moggallāna sātthāraṃ sāvakaṃ sīlato
 rakkhanti evaṇṇo ca paṇa sātthā sāvakehi sīlato rakkhama pacca-
 samsati Puna ca paṇa Moggallāna idh' ekacco sātthā aparissuddha-
 jīvo samāno parisuddhājīvo' mhiṭṭi patijānāti parisuddho me ajīvo
 patijānāti asamkittṭho' ti Māyaṃ c' eva kṛo paṇa gṛhama
 āroceyyāma, nass' assa mānāpaṃ paṇḍāyissaṭṭi Evarūpaṃ
 kṛo Moggallāna sātthāraṃ sāvakaṃ ajīvato rakkhanti evaṇṇo ca paṇa
 sātthā sāvakehi ajīvato rakkhama paccaṃsamsati Puna ca paṇa
 Moggallāna idh' ekacco sātthā aparissuddhahammasadesano samāno
 parisuddhahammasadesano' mhiṭṭi patijānāti parisuddha me dhamma-
 desana dhammadesanato rakkhama paccaṃsamsati Puna ca paṇa
 Moggallāna idh' ekacco sātthā aparissuddhavyākaraṇo samāno
 parisuddhavyākaraṇo' mhiṭṭi patijānāti parisuddham me veyyā-
 karaṇam veyyākaraṇato rakkhama paccaṃsamsati Puna ca paṇa
 Moggallāna idh' ekacco sātthā aparissuddhānādasano samāno pai-
 rissuddhānādasano' mhiṭṭi patijānāti parisuddham me nānadassanaṃ
 .. nānadassanato rakkhama paccaṃsamsati Ime kṛo Moggallāna
 paṇa sātthāro santo samvijjamaṇā lokasmin Ahaṃ kṛo paṇa
 Moggallāna paṇa sātthāro santo samvijjamaṇā lokasmin Ahaṃ
 kṛo paṇa Moggallāna parisuddhasīlo samāno parisuddhasīlo' mhiṭṭi
 patijānami parisuddham me sīlaṃ pariyodātaṃ asamkittṭhaṃ ti Na
 ca maṃ sāvakaṃ sīlato rakkhanti na cāhaṃ sāvakehi nāna-
 ca sannaṃto rakkhama paccaṃsamsati

Atha kṛo bhagavā Kosambiyam yathābhiraṇam vhiṇitvā yena
 Rājagaham tena cātikam pakāmaṃ Anupubbeṇa cātikam caramaṇo
 yena Rājagaham tad avasati Tatra sudam bhagavā Rājagahā
 vhiṇati Veyyaṃ Kalindakamvāpe Atha kṛo sambhuta bhikkhu
 yena bhagavā ten' upasamkammasu upasamkamitvā bhagavantaṃ
 abhivādetvā ekamaṇam mīdamsu ekamaṇam mīmaṇā kṛo te
 bhikkhu bhagavantam etad avocaṃ Devadattaṃ bhante
 Aye-ccukunṇato piṇḍehi rathas-ṭṭehi sāyampatam upatthāmaṃ
 zecchari piṇḍe c' rathipika-satam bhattābhitaṃ abhihiṇiyati Ma

bhikkhave Devadattassa sabbasakkārasilo kam piṇiyetiṭṭha Xvāva-
 kivaṇ ca bhikkhave Devadattassa Ajātasattukumāro paṇcahi rāthā-
 cātehi sāyampatān upatthānaṃ gummisati paṇca ca thālipakassatān
 bhattābhāro abhināyissati hāni yeva bhikkhave Devadattassa
 patikankhā kusalesu dhammesu no vuddhi Seyyathāpi bhikkhave
 candassa kukkurassa nāṣāyaṃ pitum bhindeyyum, evaṃ hi so
 bhikkhave kuṭṭho bhuyo somuttāya candatara assa, evaṃ eva kṛo
 bhikkhave yāva kivaṇ ca Devadattassa Ajātasattukumāro paṇcahi
 rathasatehi sāyampatān upatthānaṃ gummisati paṇca ca thāli-
 pakassatān bhattābhāro abhināyissati hāni yeva bhikkhave
 Devadattassa patikankhā kusalesu dhammesu no vuddhi Attavaddhāya
 bhikkhave Devadattassa sabbasakkārasilo ko udapādi parābhavāya
 Devadattassa sabbasakkārasilo ko udapādi Seyyathāpi bhikkhave
 kadali attavaddhāya phalaṃ deti parābhavāya phalaṃ deti eva
 kṛo bhikkhave attavaddhāya Devadattassa sabbasakkārasilo ko udapādi
 parābhavāya Devadattassa sabbasakkārasilo ko udapādi Seyyathāpi
 bhikkhave veli attavaddhāya phalaṃ deti parābhavāya phalaṃ deti
 evaṃ eva kṛo udapādi Seyyathāpi bhikkhave assatā attavaddhāya
 gāhātī parābhavāya gābhāṃ gāhātī evaṃ eva kṛo udapādi

Phalaṃ ve kadaliṃ hanti phalaṃ veluṃ phalaṃ naṃ,
 sakkāro kappiṃsaṃ hanti gābhā assatāy yathā 'ti.

parānaṃ kabhānaṃ nāvaṃ nāvaṃ

Tena kṛo paṇa samāyena bhagavā mahātiṛ paṇiṣṣāya pavuṇto
 dhammaṃ desento mīmaṇo hoti sariyikāya paṇiṣṣāya Atha kṛo
 Devadatto utthāyāsaṃ ekasamaṃ uttāsaṃgaṃ kaṇitvā yena bhagavā
 ten' aṇṇaṃ paṇāmetvā bhagavantaṃ etad avoca juno dāni bhante
 bhagavā vuddho mahāloko addhagato vayo anuppatto, appossukko
 dāni bhante bhagavā dīttadānaṃ masukhavihāraṃ anuyutto, viharatu
 mama bhikkhusaṃghaṃ misajjatu, ahaṃ bhikkhusaṃghaṃ pari-
 harissāmi Alāṃ Devadatta mā te rucci bhikkhusaṃghaṃ pari-
 hatuṇ ti Dutiyaṃ pi kṛo Devadatto , tatthiyaṃ pi kṛo
 Devadatto bhagavantaṃ etad avoca juno dāni parihāyissāmi
 Sāriputtaṃ oggallaṇānaṃ pi kṛo ahaṃ Devadatta bhikkhusaṃghaṃ
 na misajjeyyaṃ, kṃ paṇa tuyaṃ chavassakheṭṭhapaṇakassa' ti Atha
 kṛo Devadatto sariyikāya mama bhagavā paṇiṣṣāya kṛo bhagavā
 apasādeti Sāriputtaṃ oggallaṇānaṃ vā ukkamsasīti kupito anattamaṇo
 bhagavantaṃ, abhinādetvā padakkhinaṃ katvā pakāmaṃ Ayaṇ ca

tarāhi Devadattassa bhagavatī pathamo āgāto abosi Atha kho
 bhagavā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave saṃghe Devadattassa aññā
 Rājaghe pakāsaniyakammam karoti pubbe Devadattassa aññā
 pakati abosi idāni aññā pakati, yam Devadatto kareyya kāyena vācāya
 na tena buddho vā dhammo vā saṃghe vā datthabbo, Devadatto 'va
 tena datthabbo' ti Evañ ca paṇa bhikkhave kātābham vyatthena
 datthabbo ti Esā natī Sumātu me bhanthe saṃghe Deva-
 Devadattassa Rājaghe pakāsaniyakammam karoti pubbe Deva-
 dattassa aññā tena datthabbo ti Vassāyasmato khamañi
 Devadattassa Rājaghe pakāsaniyassa kammassa kaniyam pubbe
 Devadattassa aññā tena datthabbo' ti so tumh assa so
 bhāseyya Katam saṃghe Devadattassa Rājaghe pakāsaniya-
 kaṃnam pubbe Devadattassa aññā tena datthabbo' ti Khamañi
 dhamāyāmi Atha kho bhagavā āyasmantaṃ Sāriputtaṃ
 āmanesi tena hi tvaṃ Sāriputta Devadattam Rājaghe pakāsehiñi
 Pubbe mayā bhanthe Devadattassa Rājaghe vanno bhāsito mahiddhiko
 Godhiputto mahānubhāvo Godhiputto ti, katthāham bhanthe Deva-
 dattam Rājaghe pakāsehiñi Nānu taya Sāriputta bhūto yeva
 Devadattassa Rājaghe vanno bhāsito mahiddhiko Godhiputto
 mahānubhāvo (Godhiputto ti Evañ bhanthe' ti Evañ eva kho
 tvaṃ Sāriputta bhūtam nēva Devadattam Rājaghe pakāsehiñi
 Evañ bhanthe' ti kho āyasa Sāriputto bhagavato paccaososi Atha
 kho bhagavā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave saṃghe Sāriputtaṃ
 āmanantaṃ Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa
 aññā pakati tena datthabbo' ti Evañ ca paṇa bhikkhave
 sammanantaṃ pathamaṃ Sāriputto yācantaṃ, yācanta vyatthena
 bhikkhūnaṃ patibaleṇa saṃghe nāpetabbo sumātu me bhanthe saṃghe
 yadi saṃgheṇa pattakallam saṃghe āyasmantaṃ Sāriputtaṃ
 sammaneyya Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa
 aññā pakati tena datthabbo ti Esā natī Sumātu me
 āyasmato so bhāseyya Sammato saṃghe Devadattassa aññā Sāriputto
 Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa aññā pakati
 tena datthabbo ti bhamañi dhamāyāmi Sammato āyasmā
 Sāriputto saṃbhanhi bhikkhūhi saddham Rājagaham pavasiñi
 Devadattam Rājaghe pakāseti pubbe Devadattassa aññā pakati
 tena datthabbo ti Tathā ye te manussā issiddhā appasanti

dubbuddhino te evam āhamsu ussayaḥ me samāna Sakyauputṭhā,
Devadattassa jābhassakāna ussayaṃti. Ye pana te manusā
saddhā pasanna paṇḍitā buddhimaṇṇo te evam āhamsu na kho idam
orakam bhavissati vathā bhagvā Devadattam Rājagahapākāṣāpoti

Ātha kho Devadatto yena Ājātasattukumāraro ten' upasamkamam,
upasamkamitvā Ājātasattukumāraṃ elad avoca pubbe kho kumārā
manussā digghāyukā, etarahi appāyukā, tñānam kho pan' etam vijjati
yam tvaṃ kumārō 'va samāno kālāṃ kaṇḍeyyāsi. 'Tena hi tvaṃ
kumāra pitaraṃ haṇtvā rājā hoḥi ahaṃ bhagavantaṃ haṇtvā buddho
bhavissāmi. Atha kho Ājātasattukumāraro ayyo kho Devadatto
mahiddhiko mahānubhāvo, jānevātī avo Devadatto 'ti tiṇṇyā
pothamikaṃ bandhivā divādivassa bhito ubbiggo ussahki uttasto
sahassā antepiṇṇā pāvisi. Addassam kho antepiṇṇe upacāraḥ
mahāmatā Ājātasattukumāraṃ divādivassa bhittam ubbiggaṃ ussam-
kam uttastam sahassā antepiṇṇāṃ pavasiṇṇam, divaṇa agghiesum
'Te vicimanta tiṇṇyā pothamikaṃ baddham divsā Ājātasattukumāraṃ
etaḍ avocaṃ kim tvaṃ kumārā katukāmo 'siti. Pitaraṃ hi haṇtvā-
kāmo ti Kenāsi ussāhito 'ti. Vvema Devadattena 'ti. Ekacce
mahāmatā evam matim akamsu kumārō ca haṇtvā Devadatto ca
sabbe ca bhikkhū haṇtvā 'ti. Ekacce mahāmatā evam matim
akamsu. Na bhikkhū haṇtvā, na bhikkhū kiñci aparajjhanti,
kumārō ca haṇtvā Devadatto ca 'ti ekacce mahāmatā evam matim
akamsu na kumārō haṇtvā na Devadatto, na bhikkhū haṇtvā,
rājā ārocetabbam, yathā rājā vakkhati tathā kaṇḍeyyā 'ti. Atha
rājā ārocetabbam, yathā rājā vakkhati tathā kaṇḍeyyā 'ti. Atha
mahāmatā evam matim akamsu kumārō ca haṇtvā Devadatto ca
mahāmatā evam matim akamsu. Na bhikkhū haṇtvā, na bhikkhū
kumārō ca haṇtvā Devadatto ca sabbe ca bhikkhū haṇtvā, na
Devadatto ca 'ti, ekacce mahāmatā evam matim akamsu na kumārō
haṇtvā, na Devadatto, na bhikkhū haṇtvā, rājā ārocetabbam,
yathā rājā vakkhati tathā kaṇḍeyyā 'ti. Kim bhane kaṇḍeyyā
buddho vā dhammo vā samgho vā. Naṇu bhagavata patigac' eva
Devadatto Rājagahapākāṣāpoto pubbe Devadattassa aṇṇā pakati

Devadatto Rājagahapākāṣāpoto pubbe Devadattassa aṇṇā pakati
tena datthabbo 'ti. Tathā ye te mahāmatā evam matim akamsu
kumārō ca haṇtvā Devadatto ca sabbe ca bhikkhū haṇtvā 'ti,
te abhahbhe akāsi. Ye te mahāmatā evam matim akamsu na

bhikkhu hantabba na bhikkhu kuddi aparajjhanti, kumāro ca hantabbo Devadatto ca' ti te nīce thāne thapesi. Ye te mahāmatā evam matim akāmsu na kumāro hantabbo na Devadatto, na bhikkhu hantabba, rañño arocetabbam, yathā jāḍa vakkhanti tathā karissāmā 'ti, te uce thāne thapesi. Atha kho rājā Māgadho Semyo Bimbisāro Ajātasattukumārāni etad avoca. Kissa mañ tvañ kumāra hantukāmo 'si? Rajen' amhi deva attiko' ti. Sace kho tvam kumāra rajjena attiko etam te rajjāni ti Ajātasattussa kumārassa rajjāni niyyādesi.

Atha kho Devadatto yena Ajātasattukumāro ten' upasāṃkamī upasāṃkamitvā' Ajātasattukumārāni etad avoca. Puise mahārāja ānāpeli ye samanāni Gotamāni jīvita voropessanti? Atha kho Ajātasattukumāro mañusse ānāpesi yathā bhane ayyo Devadatto āha tathā karothā' ti. Atha kho Devadatto ekam piisam ānāpesi āgacchāvuso, amukasmim okāse samāno Gotamo vīharati, tam jīvita voropetvā mañña āgacchā' ti tasmim magge dve piise thapesi yo mañña āgacchena eko piiso āgacchati tam jīvita voropetvā mañña āgacchathā' ti, tasmim magge cattāro piise thapesi mañña āgacchena dve piisā āgacchanti te jīvita voropetvā mañña āgacchathā' ti, tasmim magge solāsa piise thapesi ye mañña āgacchena āgacchanti te jīvita voropetvā āgacchathā' ti. Atha kho so eko piiso asicammam gahetvā dhāṇukālāpam samayhīva yena bhagvā ten' upasāṃkamī upasāṃkamitvā bhagvato avidure bhito ubbiggo ussanti uttaro patthaddhena kāyena attāsi. Addasā kho bhagvā tam piisam bhitaṃ ubbiggaṃ ussakkim uttaram patthaddhena kāyena thitaṃ divsā tam piisam etad avoca. Ehi āvuso mañ bhāyiti. Atha kho so piiso asicammam ekamāntam karitvā dhāṇukālāpam nibbhipitvā yena bhagvā ten' upasāṃkamī, upasāṃkamitvā bhagvato pādesu sitasā upatitvā bhagvāntam etad avoca. Accāro mañ bhante accāgaṃ yathā bālāni yathā mūḥhāni yathā akusālaṃ yam tvam dutthacitto vadhīkakacitto idh' upasāṃkamāro. Vato cā kho tvam āvuso accāyato divsā vathādhāmmamāni pīṭhacittāni te mayā upatthānāni vuddhāni hāsa āvuso āyassa vānīyo yo nāyāni te vato divsā yathādhāmmam pīṭhacittāni āyāni sūvāritāni āpīriti. Atha kho bhagvā tassā piisāni unupabbi-

katham kathesi seyyath' idam . danakatham silakatham saggakatham
 kāmānam ādinavam okāram samkilēsam nekkhamme ānussamsam
 pakāsesi pe dukkham samuḍḍayam nirodham maggaṃ
 seyyathāpi nāma suddham vattam apagatākālakam sammad eva
 rājānam patiganhēyya, evam eva tassa purisassa tasmim yeva āsane
 vīrajam vītamalam dhammacakkhum udapādi yam kiñci samuḍḍaya-
 dḍhammam sabbam tam nirodhadhamman ti Atha kho so puriso
 dīttadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogālhaddhammo
 tumavaikecho vīgatakathamkattho vesārājappatto aparappaccayo
 satthu sāsane abhikkantaṃ etaḍ avoca abhikkantaṃ bhante,
 abhikkantaṃ bhante, seyyathāpi bhante nikkujjitam vā ukkujjēyya,
 paticehannam vā vīvareyya, mūlhasa vā maggaṃ ācikkheyya,
 andhakāre vā telapajjotam dhāreyya cakkhumaṇto rūpam dakkhenti,
 evam eva bhagavata anekaparivāyena dhammo pakāsito . Es' āham
 bhante bhagvantaṃ saranam gacchāmi dhammaṃ ca bhikkhusamgaha-
 ca, upāsakam maṃ bhagavā dhāretu ajjatangge pānupetam saranam
 gatan ti Atha kho bhagavā tam purisam etaḍ avoca mā kho tvam
 āvuso imha maggena gaccha, imha maggena gacchāhi ānēna
 maggena uyyojesi Atha kho te dve purisā kim nu kho so eko puriso
 cūrena āgacchati patipatham gacchanta addassamsu bhagvantaṃ
 ānātaraṃ rukkhamaṇi nisinnam, disvāna yena bhagavā ten'
 upasamkamimsu, upasamkamitvā bhagvantaṃ abhivādetvā ekaman-
 tam nīsidimsu . Tesam bhagavā anupubbikatham kathesi -pe-
 aparappaccayā satthu sāsane bhagvantaṃ etaḍ avocum abhikkantaṃ
 bhante -pe- upāsake no bhagavā dhāretu ajjatangge pānupete saranam
 gate ti Atha kho bhagavā te purise etaḍ avoca mā kho tumhe
 āvuso imha maggena gacchitha, imha maggena gacchatha ti
 ānēna maggena uyyojesi Atha kho te cattāro purisā kim nu kho te
 ānēna maggena uyyojesi Atha kho te solasa purisā kim nu kho
 te atha purisā cūrena āgacchanti pānupete saranam gate ti
 Atha kho so eko puriso yena Devadatto ten' upasamkamī, upasam-
 kamitvā Devadattaṃ etaḍ avoca nāham bhante sakkomi tam
 bhagvantaṃ jīvita voropetum, mahiddhiko so bhagavā mahānubhāvo
 ti . Alam āvuso mā kho tvam samanam Gotamaṃ jīvita voropesi,
 abham eva samanam Gotamaṃ jīvita voropessāmi . Teṇa kho pana
 samayena bhagavā Gijjhakūtasā pabbatasā pacchāyāya cankamati.
 Atha kho Devadatto Gijjhakūtaṃ pabbataṃ abhinūhita mahantaṃ

silam pavijhi māya samanam Gotamam jivita voropessāmiti Dve pabbatakutā samāgantvā tam silam sampaticchimsu, tatopapātikā uppativā bhagavato pāde ruhram uppadesi. Atha kho bhagavā uddham ulloketvā Devadattam etad avoca bahum tayā moghapurisa apuñnam pasutam yam tvam dutthaacitto vadhakacitto tathāgatassa ruhram uppadesi. Atha kho bhagavā bhikkhū āmanesi. Idam bhikkhave Devadattena pathamam ānantalīkammam upacitam yam dutthaacitena vaddhakacitena tathāgatassa ruhram uppaditan ti. Assosum kho bhikkhū Devadattena kūa bhagavato vadho payutto 'ti, te 'dha bhikkhū bhagavato vīharassa paritoparito cankamanti uccāsaddā mahāsaddā sajjhāyam karontā bhagavato lakkhāvaiyaguttiyā. Assosi kho bhagavā uccāsaddam mahāsaddam sajjhāyasaddam, sutāna āyasmantam ānandam āmantesi kin nu kho so ānanda uccāsaddo mahāsaddo sajjhāyasaddo 'ti. Assosum kho bhante bhikkhū Devadattena kūa bhagavato vadho payutto 'ti, te 'dha bhante bhikkhū bhagavato vīharassa rakkhāvāranaguttiyā so eso bhagavā uccāsaddo mahāsaddo sajjhāyasaddo 'ti. Tena hī ānanda māmā vacanena te bhikkhū āmanthēhi satthā āyasmante āmanteritī. Eram bhante 'ti kho āyasmā ānando bhagavato patissutvā yena te bhikkhū ten' upasamkam, upasamkamitvā te bhikkhū etad avoca satthā āyasmante āmanteritī. Eram āvuso 'ti kho te bhikkhū āyasmato ānandassa patissutvā yena bhagavā ekamantam misidimsu. Ekamantam misime kho te bhikkhū bhagavā etad avoca. Atthānam etam bhikkhave anavakāso yo parupakkamena tathāgatam jivita voropēyā anupakkamena bhikkhave tathāgatā parimbhāyanti. Pañe' me bhikkhave satthāo santo samvijjamañā lokasum na cāham sāvakehi ānandassanato rakham pacca-simsāmi. Atthānam etam bhikkhave anavakāso yo parupakkamena tathāgatam jivita voropēyā, anupakkamena bhikkhave tathāgatā parimbhāyanti. Laccathā tumehe bhikkhave yathāvivāharam, rakkhivā bhikkhave tathāgatā ti.

tena kho pana samāyena Rājaghe Nālagu nāma hatthi cando hoti manussigghātako. Atha kho Devadatto Rājaggham pavasitvā hatthi-silam gantvā hatthibbande etad avoca mayam kho bhane tīyātāka nūna pūribhī nīrathāmyam uccē thāne thāpetum bhattam pi vattanum pi viddhippetum. Tena hi bhane yadī samano Gotamo māmā taccāham pūripūmo hoti tida māmā Nālagim hatthim muhāritvā māmā taccāham pūripūthēti ti. Eram bhante 'ti kho te hatthibbandi

[illegible]

Manussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti yāva pāpo ayaṃ Devadatto alakkhiko, yatra hi nāma samānassa Gotamassa evaṃ mahāiddhikassa evaṃ mahānubhāvassa vadhāya parakkamissatīti, Devadattassa jābhassakkāro parihāyī, bhagavato jābhassakkāro abhivaddhi. Tena kho pana samāyena Devadatto pahīnalābhassakkāro sapaṃso kulesu vināpētvāvināpētvā bhujjati. Manussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti kathāṃ hi nāma samāna Sakyaputtīyā kulesu vināpētvā-vināpētvā bhujjissanti, kassa sampānnaṃ na manāpam, kassa sādum na nuccatīti. Assosum kho bhikkhū tesaṃ manussānaṃ ujjhāyantaṃ khīyantaṃ vipācentānaṃ, ye te bhikkhū appicchaṃ te ujjhāyanti khīyanti vipācenti kathāṃ hi nāma Devadatto sapaṃso kulesu vināpētvā-vināpētvā bhujjissatīti. Bhagavato etaṃ atthānaṃ ārocesum, Saccaṃ kua tvaṃ Devadatta sapaṃso kulesu vināpētvāvināpētvā bhujjasi. Saccaṃ bhagavā Vigarhītvā dhammaṃ kathāṃ katvā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave bhikkhūnaṃ kulesu tikabhogaṇaṃ paññāpessāmi tayo atthavase paticca dunnāna-kunaṃ puggalaṇaṃ nigghāya pesalaṇaṃ bhikkhūnaṃ phāsuvihārya, mā pāpiccha pakkaṃ missāya saṃghaṃ bhindeyyum, kulānuddayaṃ ca. Ganabhojane yathādhammaṃ karetabbo' ti.

Attha kho Devadatto yena Kokāliko Katamoraṇakattissako Khandadeviyā putto Samuddadatto ten' upasamkamīti, upasamkamītvā Kokālikam Katamoraṇakattissakam Khandadeviyā puttam Samuddadattam etaṃ avoca etha mayā avuso samānassa Gotamassa saṃghabhedaṃ karissāma cakkaḃhedan ti. Evaṃ vutte Kokāliko Devadattam etaṃ avoca samāno kho avuso Gotamo mahāiddhiko mahānubhāvo Kathaṃ mayā samānassa Gotamassa saṃghabhedaṃ karissāma cakkaḃhedan ti. Etha mayā avuso samānaṃ bhedaṃ upasamkamītvā pañca vatthūni yācissāma bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santutthassa sallekhaṇassa dhutassā pasādikassa aparacayussa viyārambhassa vamaṇvādi. Imaṃ bhante pañca vatthūni anekapariyāyena appicchattāya santutthīyā sallekhaṇāya dhutattāya pasādikattāya aparacayāya viyārambhāya samvatthanti. Sādhi bhante bhikkhū yāvajjivaṃ ārañhakaṃ assu, yo gāmanantaṃ osareyya vajjāṃ nam phuseyya. Yāvajjivaṃ pindupattikā assu yo manantaṃ sādīceyya vajjāṃ nam phuseyya. Yāvajjivaṃ paṇḍitaṃ kubbhā assu, yo gahapaticivaṃ sādīceyya vajjāṃ nam phuseyya. Yāvajjivaṃ tukkhamaṇhikā assu, yo cānanaṃ upagaccheyya vajjāṃ nam phuseyya. Yāvajjivaṃ macchamaṇasaṃ na bhādeyyum, yo macchamaṇasaṃ bhādeyya vajjāṃ nam phuseyya' ti. Imaṃ samāno

[illegible]

Atha kho āyasma ānando pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattāci-
 varam ādāya Rājagaham pindāya pāvsi. Addassa kho Devadatto
 āyasmantaṃ Rājagaham pindāya carantaṃ, disvāna yeṇā-
 āyasma ānando ten' upasamakam, upasamakamivā āyasmantaṃ
 ānandaṃ etad avoca ajjātagge dān' ahaṃ āvuso ānanda aṇṇat'
 eva bhagavatā aṇṇat' eva bhikkhusamagghā uposatham karissāmi
 samagghakammam karissāmi. Atha kho āyasma ānando Rājagahie
 pindāya caritvā paccehābhāttaṃ pindapātāpātikānto yena bhagavā
 ten' upasamakam, upasamakamivā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamaṇi-
 tam nisi, ekamaṇtaṃ nismo kho āyasma ānando bhagavantaṃ
 etad avoca idhāham bhante pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattāci-
 varam ādāya Rājagaham pindāya pāvisi. Addassa kho maṃ bhante
 Devadatto Rājagahie pindāya carantaṃ, disvāna yeṇāham ten'
 upasamakam, upasamakamivā maṃ etad avoca ajjātagge sam-
 gghakammam karissāmi. Ayya bhante Devadatto samaggham bhū-
 dissati. Atha kho bhagavā etaṃ attham viditvā tāyam velāyam
 imāṃ udānaṃ udānesi

sukaram sādhuṃ sādhuṃ, sādhuṃ pāpāna dukkaram,
 pāpam pāpāna sukāram, pāpam ariyehi dukkaran ti
 bhānavāsiṃ mitthitaṃ dutiyam

Atha kho Devadatto tadah' uposathe utthāyāsanaṃ salaṅkam
 gāhesi mayam āvuso samānaṃ Gotamaṃ upasamakamivā pāca
 vattūmi yācimi. Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa
 yo macechamamsam khādeyya vājjam naṃ pūseyyā, ti. Imāmi
 samāno Gotamo nānūjānāti, te mayam imehi pācāhi vattūhi
 samādāya vattāma. Vassāyasmaṃto maṃ pāca vattūmi khamanti
 so salaṅkam gāhātū ti. Tena kho pana samayena Vesālīkā
 Vajjiputtakā pācamaṃtaṃ bhikkhusatāmi navakā c' eva honti
 upakātāniuno ca, te āyāmi dhammo ayaṃ vinayo idaṃ satthū sāsanaṃ
 ti salaṅkam gāhimsu. Atha kho Devadatto samaggham bhūditvā
 pāca maṃtaṃ bhikkhusatāmi ādāya yena Cāyāsisaṃ tena pakāmi
 Atha kho Sāriputtaṃoggallāna yena bhagavā ten' upasamakamimsu,
 upasamakamivā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamaṇtaṃ nisiṃsu
 Ikamaṇtaṃ nismo kho āyasma Sāriputto bhagavantaṃ etad avoca
 Devadatto bhante samaggham bhūditvā pācamaṃtaṃ bhikkhusatāmi
 idāya yena Cāyāsisaṃ tena pakānto ti. Na hi māma tuṃhākaṃ
 Sāriputtaṃ tesu navakesu bhikkhusu karuṇāma pi bhāvisati
 (accāhata tuṃhe Sāriputta pura te bhikkhū anuyāyasaṃ apajjān-

[illegible]

yo tassā bhagavato dhammam roceti so āgacchatu 'ti Atha kho Sāriputtamoggallāna tāni pañca bhikkhusatāni ādāya yena Veluvanaṃ ten' upasamkamamsu Atha kho Kokāliko Devadattam utthāpesi utthāhehi āvuso Devadatta, nita te bhikkhū Sāriputtamoggallānehi Nānu tvam āvuso Devadatta mayā vutto māvuso Devadatta Sāriputtamoggallāne vissasi pāpicchā Sāriputtamoggallāna pāpikānam icchānam vasaṃ gata' ti Atha kho Devadattassa taṭṭh' eva unham lohitam mukhato uggācchi

Atha kho Sāriputtamoggallāna yena bhagava ten' upasamkamamsu, upasamkamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ misidimsu Ekamantaṃ misimo kho āyasma Sāriputto bhagavantaṃ etad avoca sādhu bhanate bhedakānūvatṭakā bhikkhū puna upasam-pajjeyyuntī Alam Sāriputta mā te rucei bhedakānūvatṭakānaṃ-pajjeyyuntī Tena hi tvam Sāriputta bhedakānūvatṭake bhikkhū thullaccāyāṃ desāpehi Kattham pana te Sāriputta Devadatto patipajjīti 'Yath' eva bhanate bhagava bahud eva iatīnu bhikkhū dhammiyā kathāyā sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampāhanasetvā maṃ ajjesati vīgatābhīnamiddho kho Sāriputta bhikkhusamghe, patibhātu taṃ Sāriputta bhikkhūnaṃ dhammi-kathā, pīthi me āgīyati taṃ ahaṃ āyāmissāmi, evaṃ eva kho bhanate Devadatto patipajjīti Atha kho bhagava bhikkhū āmanātesī bhūtapubbam bhikkhāve aīmaṇāyatanāne mahāsarasī, taṃ nāgā upamissāyā vīharimsu, te taṃ sarasim ogāhetvā sonḍāyā bhissamulālam abbāhitvā suvikkhābhitam vikkhāletvā akaddamāni saṃkikhāditvā ajjoharanti 'Tesam taṃ vanaṃyā c' eva hoti balāyā ca na ca tatonidānaṃ mānaṃ vā nigacchanti māraṇamāttam vā dikkham 'Tesam yeva kho pana bhikkhāve mahānāgānaṃ amussikkhamānā tarunakā bhikkacchāpā te taṃ sarasim ogāhetvā sonḍāyā bhissamulālam abbāhitvā na suvikkhābhitam vikkhāletvā sakaddamānaṃ saṃkikhāditvā ajjoharanti 'Tesam taṃ n' eva vanaṃyā hoti na balāyā tatonidānaṃ ca māraṇam vā nigacchanti māraṇamāttam vā vā dikkham 'Evam eva kho bhikkhāve Devadatto mānaṃkubbam kapaṇo māssati Mahāvātāssa maṃhim vīkubbato bhissam ghasamānaṃsa madisu jaggato Bhinko 'va paṇkam abhibhakkhayitvā mānaṃkubbam kapaṇo māssati

Atthi hi bhikkhāve angeli samānāgato bhikkhū dūcīyān gantvā arāhate Katamhehi atthāhi Idha bhikkhāve bhikkhū sotā

ca hoti, sāveta ca, uggahetā ca, dhareta ca, vinīta ca, vināpetā ca, kusalo ca salitāsahitassa, no ca kalahanakālo Imehi kṛho bhikkhave

atthah' angeli samannāgato bhikkhu dūteyyam gantum arahati
Atthahi bhikkhave angeli samannāgato Sāriputto dūteyyam gantum
arahati Katamehi atthahi Idha bhikkhave Sāi putto sotā ca hoti,
sāveta ca, no ca kalahanakālo Imehi kṛho bhikkhave atthah'

Yo ve na vyādhati patvā paṇṇam uggavādhum
Na ca hūpeti vacanam na ca cchādeti ssaṇam
Asandiddho ca akkhātī pucchito ca na kuppati,
Sa ve tādisako bhikkhu dūteyyam gantum arahati

Atthahi bhikkhave asaddhammehi abhihūto pariyādinnaṇṇito
Devadatto āpāyiko nerayiko kappattho atekiccho Katamehi atthahi.
Iḍbhena bhikkhave abhihūto pariyādinnaṇṇito Devadatto āpāyiko
nerayiko kappattho atekiccho, aḍbhena bhikkhave, yasena
bhikkhave, ayasena bhikkhave, sakkaṇena bhikkhave, asaḍkaṇena
bhikkhave, pāpicchetaṇa bhikkhave pāpamittatāya bhikkhave
abhihūto atekiccho Imehi kṛho bhikkhave atthahi asaddhammehi
abhihūto atekiccho Sādhū bhikkhave bhikkhu uppannam ḍbhām
abhibhūya-abhibhūya vihareyya, uppannam aḍbhām, uppannam
ayasam, uppannam ayyasam, uppannam sakkaṇam, uppannam asaḍka-
ṇam, uppannam pāpicchataṇam, uppannam pāpamittatam abhibhūya-
abhibhūya vihareyya Kṛi ca bhikkhave bhikkhu atthavasam
abhibhūya aḍbhām abhibhūya-abhibhūya vihareyya, vihareyya,
paticea uppannam ḍbhām abhibhūya-abhibhūya vihareyya,
uppannam aḍbhām uppannam pāpamittatam abhibhūya-
abhibhūya vihareyya Yāṇ hi ssa bhikkhave uppannam ḍbhām
anabhibhūya viharato uppijeyyūm āsavā vigghātapariḍāḥa,
uppannam ḍbhām abhibhūya-abhibhūya viharato evam' sa te āsavā
vigghātapariḍāḥa na hoti Yāṇ hi ssa bhikkhave uppannam aḍbhām
• uppannam pāpamittatam anabhibhūya viharato uppijeyyūm
āsavā vigghātapariḍāḥa, uppannam pāpamittatam abhibhūya-abhi-
bhūya viharato evam' sa te āsavā vigghātapariḍāḥa na hoti Imam
kṛho bhikkhave bhikkhu atthavasam paticea uppannam ḍbhām
abhibhūya-abhibhūya vihareyya, vihareyya, uppannam aḍbhām •
uppannam pāpamittatam abhibhūya-abhibhūya vihareyya Tasmat
iha bhikkhave uppannam ḍbhām abhibhūya-abhibhūya viharissāma,
uppannam aḍbhām • uppannam pāpamittatam abhibhūya-abhi-
bhūya viharissāma' ti, evaṇ hi vo bhikkhave sikkhitābbaṇa ti Tthi!

bhikkhave asaddhammehi abhihūto pariyādānna-citto Devadatto
 āpāyiko nerayiko kappattho atekicccho. Katamēhi tñi Pāpcebhā,
 pāpamittā, oramatṭakena viśeṣādhigamēna antarāvosaṇam āpādi
 Imēhi kho bhikkhave tñi asaddhammēhi abhihūto atekicccho 'ti

Mā jātū koci lokasmiṃ pāpiceho udapajjathā,

Tad amunāpi jānātha pāpicchānam yathā gati

Pandito 'ti samāhīto bhāvitatto 'ti sammato

Jalam va yasasā atthā Devadatto 'ti me sutam

So pamādam annuno āsajjanam tathāgataṃ

Āvenerayam patto catuvāriyam bhayānakam

Aduttassā hi yo dubbho pāpakammam akubbatto

Tam eva pāpam phusati dutthacittam anādarām

Samuddam viśakumbhena yo māññeyya padūsitum

Na so tena padūseyya, bhasmā hi udadhi mabā

Evam evam tatthāgataṃ yo vāden' upahimsati

Samāgataṃ santacittam, vādo tamhi na tūhati

Tādisam mittam kubbetha tāñ ca sevebha pandito

Yassa maggaṇugo bhikkhu khayam dukkhassa pāpune 'ti

Attha kho āyasmaṃ Upāli yena bhagavā ten' upasamkammi, upasaṃ-
 kamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamanantaṃ misidī Ekamanantaṃ
 nisīmo kho āyasmaṃ Upāli bhagavantaṃ etad avoca samgharājā
 samgharājāyiti bhante vuccati Kittāvataṃ nu kho bhante samgharājā
 hoti no ca samghabhede, kittāvataṃ ca pana samgharājā c' eva hoti
 samghabhede c' ti Ekato Upāli eko hoti ekato dve catuttro anussā-
 veti salākāṃ gāhēti āvāṃ dhammo āyāṃ vmaṃyo idam sattuṃ sāsanaṃ
 imāṃ ganhathā imāṃ roceṭhā 'ti evam pi kho Upāli samgharājā
 hoti no ca samghabhede Ekato Upāli dve honti ekato dve pañcamo
 anussāveti ekato Upāli dve honti ekato tayo chaṭṭho anussāveti ,
 ekato Upāli tayo honti ekato tayo sattamo anussāveti , ekato
 Upāli tayo honti ekato cattho anussāveti salākāṃ gāhēti
 āvāṃ dhammo āyāṃ vmaṃyo idam sattuṃ sāsanaṃ imāṃ ganhathā
 imāṃ roceṭhā 'ti evam pi kho Upāli samgharājā hoti no ca samgha-
 bhede Ekato Upāli cattho honti ekato cattho anussāveti
 . evam kho Upāli samgharājā c' eva hoti samghabhede ca
 Navaṃvāṃ vā Upāli atthekāvaṃvāṃ vā Samgharājā c' eva hoti
 samghabhede ca Na kho Upāli bhikkhūni samghāṃ bhindati api
 , na bhedāya parakkamāsi, na sikkhamānā . , na sāmānere , na
 sāmānere , na upāsako , na upāsiko samghāṃ bhindati api ca

bhedāya parakkamanā Bhikkhu kho Upāli pakkaṭo sammānasam-
vāsako sammānassimāya tīho sammagham bhindatīti Samgghabhaddo
samgghabhaddo 'ti bhante vuccati Kittāvatā nu kho bhante samggho
bhuno hoti Idh' Upāli bhikkhu addhammam dharmo 'ti dipenti,
dhammam addhammo 'ti dipenti, avinayam vinayo 'ti d, vinayam
avinayo 'ti d, abhāsitaṃ alapaṭitaṃ tathāgatenā bhāsitaṃ lapaṭitaṃ
tathāgatenā 'ti d, bhāsitaṃ lapaṭitaṃ tathāgatenā abhāsitaṃ alapaṭitaṃ
tathāgatenā 'ti d, anāciṇṇam tathāgatenā āciṇṇam tathāgatenā 'ti
d, āciṇṇam tathāgatenā anāciṇṇam tathāgatenā 'ti d, apaṇātaṃ
tathāgatenā paṇātaṃ tathāgatenā 'ti d, paṇātaṃ tathāgatenā
apaṇātaṃ tathāgatenā 'ti d, anāpattiṃ āpattiṃ d, āpattiṃ anāpattiṃ
d, lahukam āpattiṃ gauka āpattiṃ d, garukam āpattiṃ lahukā
āpattiṃ d, sāvasesam āpattiṃ anavasesā āpattiṃ d, anavasesam
āpattiṃ sāvasesā āpattiṃ d, dutthullam āpattiṃ aduttullā āpattiṃ
d, aduttullam āpattiṃ dutthullā āpattiṃ dipenti Te imehi atthā-
rasaḥi vatthūhi apakāsaṃti āvenunuposatham karonti
āvenupāṭṭanam karonti āvenusamgghakammam karonti Kittāvatā
kho Upāli samggho bluno hoti Samgghasāmaggi samgghasāmaggi
bhante vuccati Kittāvatā nu kho bhante samggho samaggo hoti
Idh' Upāli bhikkhu addhammam adhammo 'ti dipenti, dhammam
dhammo 'ti dipenti, aduttullam āpattiṃ aduttullā āpattiṃ
dipenti Te imehi atthārasaḥi vatthūhi na apakāsaṃti na āvapakāsaṃti
na āvenunuposatham karonti na āvenupāṭṭanam karonti na āvenusam-
ghakammam karonti Kittāvatā kho Upāli samggho samaggo hoti.
Samaggam pana bhante samggham bhinditvā kappam pasavati
Samaggam kho Upāli samggham bhinditvā kappam pasavati
Samaggam kho Upāli samggham bhinditvā kappam pasavati
Samaggaṃ puṭṭam pasavati kappam saggambhi modati.
Sukha samgghassa samaggi samaggaṇaṃ c' anugaho
Samaggarato dhammattho yogakkhemā na dhammasati,
Samggham samaggaṃ katvāna kappam saggambhi modati.

Siyā nu kho bhante samgghabhaddako āpāyiko nerayiko kappattho
atekiceho 'ti Siyā Upāli samgghabhaddako āpāyiko nerayiko kappattho

1. Eṣam me sūtram Ekam samayam Bhagavā antara ca
Rājagaham antara ca Nālandam addhāna-maggā-patipanno hoti
mahāta bhikkhu saṃghena saddhim patācamattehi bhikkhu-saṭehi
Suppiyo pi kho paribbajako antara ca Rājagaham antara ca Nālandam

addhāna-maggā-patipanno hoti saddhim antevasiṃ. Brahmādatteṇa mānaveṇa. Tatiā sudam Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati Dhammassa aṇaṃ bhāsati Samgassā aṇaṃ bhāsati, Suppiyassa pana paribbajakassa antevasiṃ Brahmādatto mānavo aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati. Iti ha te ubho ācariyantevasi aññamaññassa yu-vipaccanika-vāda Bhagavantaṃ pīthito pīthito annabaddhā honti bhikkhu-samgahā ca

2 Atha kho Bhagavā Ambalatthikāyaṃ rājagāḥake eka-ratti-vāsam upagañchi paribbajako Ambalatthikāyaṃ rājagāḥake eka-ratti-vāsam upagañchi saddhim antevasiṃ. Brahmādatteṇa mānaveṇa. Tatiā pi sudam Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati Dhammassa aṇaṃ bhāsati Samgassā aṇaṃ bhāsati, Suppiyassa pana paribbajakassa antevasiṃ Brahmādatto mānavo aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati. Iti ha te ubho ācariyantevasi aññamaññassa yu-vipaccanika-vāda Bhagavantaṃ pīthito pīthito annabaddhā honti bhikkhusamgahā ca

3 Atha kho sambhulānaṃ bhikkhūnaṃ rattiyaṃ pacūsā-samayam paccutthitānaṃ mandala-māle sammisimānaṃ samnipatitānaṃ tānaṃ ayaṃ saṅkhiyā-dhammo udapādi, 'Acchariyam āvuso abbutam āvuso yāvaṃ c' idam teṇa Bhagavata jānataṃ passata ābataṃ samma-sambuddheṇa sattānaṃ nānādhimuttikataṃ suppatividdhā. Ayaṃ hi Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati Dhammassa aṇaṃ bhāsati Samgassā aṇaṃ bhāsati, Suppiyassa pana paribbajakassa antevasiṃ Brahmādatto mānavo aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsati Dhammassa aṇaṃ bhāsati Samgassā aṇaṃ bhāsati. Iti ha 'me ubho ācariyantevasi aññamaññassa yu-vipaccanika-vāda Bhagavantaṃ pīthito pīthito annabaddhā honti bhikkhu-samgahā cāti'

4 Atha kho Bhagavā tesam bhikkhūnaṃ imam saṅkhiyā-dhammam viditvā, yena mandala-mālo ten' upasamkamī, upasamkamitvā paritāpete āsane nisīdi. Nisajja kho Bhagavā bhikkhū āmaṇṇesi. Kāyaṃ nu 'ttha bhikkhāve etarahi kathāya sammisimā, ka ca pana vo antarākatthā vippakatā ti? Evaṃ vutte te bhikkhū Bhagavantaṃ etad āvocaṃ, 'Idha bhante amhākaṃ rattiyaṃ pacūsā-samayam paccutthitānaṃ mandalamāle sammisimānaṃ samnipatitānaṃ

ayam sankhya-dhammo udapadi "Acchariyam pe (3) anu-
baddha honti bhikkhusamghan cati," Ayam kho no bhan-te antai-

’

5 ‘Mamam va bhikkhave pare avanam bhaseyyum Dhammassa
va avanam bhaseyyum Samghassa va avanam bhaseyyum, tatra
tumhehi na aghato na appaccayo na cetaso anabhaddhi kaniya-
Mamam va bhikkhave pare avanam bhaseyyum Dhammassa va
avanam bhaseyyum Samghassa va avanam bhaseyyum, tatra ce
tumhe assatha kupita va anatthamaṇa va tumham yev’assa tena
antaayo Mamam va bhikkhave pare avanam bhaseyyum
Dhammassa va avanam bhaseyyum Samghassa va avanam bha-
seyyum, tatra ce tumhe assatha kupita va anatthamaṇa va api nu
tumhe paresam subhasitam dubbhasitam ajāneyyathāhi?’

‘No h’etam bhan-te’

‘Mamam va bhikkhave pare avanam bhaseyyum Dhammassa
va avanam bhaseyyum Samghassa va avanam bhaseyyum, tatra
tumhehi abhutam abhutam nibbhettabbam “Iti pi etam abhutam,
iti pi etam ataceham, n’atthi c’etam amhesu, na ca pan’etam amhesu
samvijjati”’

6 ‘Mamam va bhikkhave pare vana-m bhaseyyum Dhammassa
va vana-m bhaseyyum Samghassa va vana-m bhaseyyum, tatra
tumhe na ānando na somanassam na cetaso ubbilla-vitatta-m karaṇiyam
Mamam va bhikkhave pare vana-m bhaseyyum Dhammassa va
vana-m bhaseyyum Samghassa va vana-m bhaseyyum, tatra ce tumhe
assatha ānando sunnaṇa ubbilla-vita tumham yev’assa tena antaayo
Mamam va bhikkhave pare vana-m bhaseyyum Dhammassa va
vana-m bhaseyyum Samghassa va vana-m bhaseyyum, tatra tumhehi
bhutam bhutam patijānatabbam “Iti p’etam bhutam, iti p’etam
ta-ccham, atthi c’etam amhesu, samvijjati ca pan’etam amhesu”’

7 ‘Appamattakam kho pan’etam bhikkhave oramattakam
silamattakam yena putthujano Tathāgatas-sa vana-m vadamaṇo
vadeyya’ Katamam ca tam bhikkhave appamattakam oramattakam
silamattakam yena putthujano Tathāgatas-sa vana-m vadamaṇo
vadeyya’

8 Panatipattam pahāya panatipāta pativirato Samano Gotamo
mūta dādo mūta-sutt-ho luggi dāyapanno sabbapāna-bhūta-hita-m-
kam-pi vhiatiti” Iti va hi bhikkhave putthujano Tathāgata-sa
vana-m vadamaṇo vadeyya.

“Adinnādānam pahāya adinnādānaṁ pativirato Samano Gotamo
 dunnādāyaṁ duna-pātikanikhiṁ athenena suci-bhūtena attanaṁ vīharatīti”
 Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo
 vadeyya

“Abhivaścariyam pahāya bhavaścārī Samano Gotamo āhā-
 cārī virato methunaṁ gāma-dhamaṁ ti” Iti vā hi bhikkhave puthuj-
 jano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadeyya

9 “Alusa-vādam pahāya nusa-vādā pativirato Samano Gotamo
 sacca-vādī sacca-sandho theto paccayaliko avisaṁvādako lokassaṁti”
 Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo
 vadeyya

“Pisuna-vācam pahāya pisunāya vācāya pativirato Samano
 Gotamo, ito sutvaṁ na amutra akkhātā mmesam bhedaṁ, amutra vā
 sutvaṁ na mmesam akkhātā amūsam bhedaṁ Iti bhinnānam vā
 sandhātā sahitaṇaṁ vā anupādātā samaggāṭṭāmo samaggā-rato
 samaggā-nandi samaggā-karaṇim vācam bhāsitaṁ ti” Iti vā hi
 bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadeyya

“Pharusā-vācam pahāya pharusāya vācāya pativirato Samano
 Gotamo Yā sa vacā neṭā kanna-sukhā pemaṇiṇyā hadayam-
 gāmaṁ porī bahujana-kantā bahujana-maṇapā tathā-rupim vācam
 bhāsitaṁ ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ
 vadamaṇo vadeyya

“Sampappalāpam pahāya sampappalāpā pativirato Samano
 Gotamo kala-vādī bhūta-vādī attha-vādī dhamma-vādī vinaya-vādī
 muddhānavatim vācam bhāsitaṁ kaleṇa sāpadesaṁ pariyantaṁ vatiṁ
 attā-saṁbhūtaṁ ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ
 vadamaṇo vadeyya

10 “Bhāgama-bhūtagāma-samārambhā pativirato Samano
 Gotamo Eka-bhātiko Samano Gotamo rattuparato, vikkalabhogaṁ
 pativirato Samano Gotamo Nacca-gāta-vādita-viśuka-dassanaṁ pati-
 virato Samano Gotamo Māla-gandha-vilepana-dhāraṇa-mandana-
 vibhāsana-tthānaṁ pativirato Samano Gotamo Uccāsāyana-mahāsa-
 yanaṁ pativirato Samano Gotamo Jātāruparajata-patiggahanaṁ pati-
 virato Samano Gotamo Amaka-dhāna-patiggahanaṁ pativirato
 Samano Gotamo Amaka-mansa-patiggahanaṁ pativirato Samano
 Gotamo Itthi-kumāsika-patiggahanaṁ pativirato Samano Gotamo
 Dasī-dasa-patiggahanaṁ pativirato Samano Gotamo Ajelaka-
 pati-ggahanaṁ pativirato Samano Gotamo Kukkuṭa-sūkara-

paṭiggaḥanaṃ paṭivirato Samano Gotamo Hatthi-gaṇṭha-sa-vala-vi-paṭiggaḥanaṃ paṭivirato Samano Gotamo Khetta-vatthū-paṭiggaḥanaṃ paṭivirato Samano Gotamo Duteyya-paḥma-gaṇṇa-paṭivirato Samano Gotamo Ukkotana-valācana-nikatisāci-yogaṃ paṭivirato Samano Gotamo Chedana-vadhabandhana-viparāmosa-ālopa-sahasākāraṃ paṭivirato Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave puṭhujjano Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya

Cūla-Sīlāṃ nittitāṃ

11 “Yathā va paṇ’ eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇūpaṃ biyaggaṃa-bhūtagaṃa-samārambhaṃ anuyuttā vhiṇanti—seyyathidāṃ mūla-bijāṃ khaṇḍa-bijāṃ phalu-bijāṃ agga-bijāṃ biya-bijāṃ eva paṇcamāṃ—iti evaṇūpā biyaggaṃa-bhūtagaṃa-samārambhaṃ paṭivirato Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave puṭhujjano Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya

12 ‘Yathā va paṇ’ eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇūpaṃ samiddhikāya-paṭibhoggaṃ anuyuttā vhiṇanti—seyyathidāṃ amasamiddhāṃ pāna-samiddhāṃ vatthā-samiddhāṃ yāna-samiddhāṃ sayana-samiddhāṃ gaṇḍha-samiddhāṃ āmisa-samiddhāṃ—iti vā iti evaṇūpā samiddhi-kāya-paṭibhoggaṃ paṭivirato Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave puṭhujjano Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya

13 “Yathā va paṇ’ eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇūpaṃ visūkadassanaṃ anuyuttā vhiṇanti—seyyathidāṃ naccāṃ gītaṃ vāditaṃ pekkhāṃ pāṃsaraṃ vētāṃ kumbhathūnaṃ Sobhagaḥaraṃ candaḥāṃ vanaṃ dhopaṇaṃ haṭṭhi-yuddhaṃ assa-yuddhaṃ mahisa-yuddhaṃ usabha-yuddhaṃ aya-yuddhaṃ mendaka-yuddhaṃ kukkuta-yuddhaṃ vatthaka-yuddhaṃ danda-yuddhaṃ mutthi-yuddhaṃ nibbuddhaṃ nyayodhikāṃ balaḥgaṃa-seṇā-byūhaṃ anikadassanaṃ—iti vā iti evaṇūpā vituka-dassanaṃ paṭivirato Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave puṭhujjano Tathāgata-sa vanaṃ vadamaṇo vadeyya

14 Yathā va paṇ’ eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇūpaṃ jūta-pamaḍa-tthānaṃ yogaṃ anuyuttā vhiṇanti—seyyathidāṃ utthapadaṃ dāsa-padaṃ ākāsaṃ piritāra-patthanaṃ samutthāṃ bhāhikāṃ ghaṭitāṃ salāka-hatthāṃ akkhaṃaṃ pūṇḍarikaṃ vanaḥkaṃaṃ mokkhaṃaṃ cingūhikāṃ paṭṭāhikāṃ

ratibakam dhānukam akkharikam manesikam yathā-vajram—iti vā
iti evaṇṇa jūta-pamāda-tthānānuyogā pativirato Samano Gotamo ti”
Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgatasā vammam vadamaṇo

vadeyya

15 “‘‘‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-bāhiṃsā saddhā-
deyyā bhogāni bhūṇitvā te evaṇṇam uccāsāyana-mahāsāyanaṃ
anuyutta viharanti—seyyathidam āsaddam pullāṅkam gonakam citta-
kam patikam patāhikam tūlikam vikāṭikam uddalomaṃ ekanta-
lomā katthissam kosoyyāni kuttakāni hatthiattihāraṃ assatthāraṃ
ratthattihāraṃ ajma-pāveṇim kadālimigā-pavāra-paccattihāraṃ sa-
uttara-cehadam ubhatolobhakatūpaṭṭhānam—iti vā iti evaṇṇa
uccā-sāyana-mahāsāyana pativirato Samano Gotamo ti” Iti vā hi

bhikkhave puthujjano Tathāgatasā vammam vadamaṇo vadeyya.

16 “‘‘‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-brāhmaṇā suddhā-
deyyāni bhogāni bhūṇitvā te evaṇṇam mādāna-vibhūsaṇa-tthānā-
nuyogam anuyutta viharanti—seyyathidam uccāhadānam parimadda-
nam nabhāpānam sambāhanam ādāsam ājānam mālāvipānam
mukkhā-cūṇakam mukkhālepanam batthā-bandham sikkā-bandham
danḍakam nāhikam khaggam chāttam citrupāhanam unhisam māṇam
valā-vijam odāṇam vatthāni digha-dasāni—iti vā iti evaṇṇa
māndāna-vibhūsaṇa-tthānānuyogā pativirato Samano Gotamo ti”
Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgatasā vammam vadamaṇo

vadeyya

17 “‘‘‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-
deyyāni bhogāni bhūṇitvā te evaṇṇam tūcchāna-kātham anuyutta
viharanti—seyyathidam rāja-kātham coira-kātham mahāmattha-kātham
senā-kātham bhāya-kātham yuddha-kātham anna-kātham pāna-
kātham vatthā-kātham sāyana-kātham mālā-kātham gandha-kātham
nāti-kātham yāna-kātham gāma-kātham nigama-kātham nagara-
kātham janapada-kātham itthi-kātham (purisa-kātham) sūra-kātham
vissikha-kātham kummabattāna-kātham pūbba-peta-kātham nānatta-
kātham lokakkhāyikam samuddakkhāyikam itibhāvābhāva-kātham—
iti vā iti evaṇṇa tūcchāna-kāthāya pativirato Samano Gotamo
ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgatasā vammam vadamaṇo

vadeyya

18 “‘‘‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-bāhiṃsā saddhā-
deyyāni bhogāni bhūṇitvā te evaṇṇam viggāhika-kātham anuyutta
viharanti—seyyathidam Na, ita vānam umā dhamma-vināyam ājānāsi,
abhaṇṇam dhamma-vināyam ājānāmi, kim tvam mām dhamma-

vinayam ajāṁśasasi?—līcchā-patipanno tvaṁ asi, ahaṁ asmi samaṇa-patipanno—Sahitam me, asahitaṁ te—Pure vacanīyaṁ pacchā avaca, pacchāvacaṇīyampureeva—Avicinnam te viparāvatāṁ—Aropito te vādo, megghito 'si—Cara vādappanokkhāya, nibbēthehi vā sace pahositi'—iti vā iti evarūpāya vigāhika-kathāya pativirato Samano Gotamo ti " Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadamāno vadeyya

19 "Yathā vā paṇ' eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evarūpaṁ dūteyya-pahna-gamaṇa-nuyogam anuyutthā viharaṇti—seyyathidam raṇṇaṁ rajamaṇaṁ tātā nam khatiyānaṁ brāhmaṇānaṁ gahapatikānaṁ kumārānaṁ—'Idha gaccha, amutāgaccha, idaṁ hara, amutra idaṁ āharāti'—iti vā iti evarūpā dūteyya-pahna-gamaṇanuyogaṁ pativirato Samano Gotamo ti " Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadamāno vadeyya

20 "Yathā vā paṇ' eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te kubbakā ca honti lapakā ca nemitthikā ca mippesikā ca labbheṇa ca labhaṁ nigimsitāro—iti evarūpā kubbana-paṇā pativirato Samano Gotamo ti " Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadeyya

Majjhima-Sīlāṁ nittūtaṁ

21 'Yathā vā paṇ' eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evarūpāya tuaccahāna-vijjāya micchā-jivena jivikāṁ kappenti—seyyathidam angam nmittam uppadam supinaṁ lakkhanaṁ mūsikācchinnaṁ aggī-homaṁ dabbī-homaṁ tūsa-homaṁ kāna-homaṁ tandulā-homaṁ sappi-homaṁ tela-homaṁ mukkā-homaṁ lohitā-homaṁ anga-vijjā vattīhu-vijjā khatta-vijjā siva-vijjā bhūta-vijjā bhūti-vijjā ahi-vijjā visa-vijjā vicchika-vijjā mūsika-vijjā sakuna-vijjā vīryasa-vijjā pakkaṇijhānaṁ sara-paritānaṁ miga-cakkam—iti vā iti evarūpāya tuaccahāna-vijjāya pativirato Samano Gotamo ti " Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṁ vanaṁ vadamaṇo vadamāno vadeyya

22 'Yathā vā paṇ' eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evarūpāya tiraccāhāna-vijjāya micchā-jivena jivikāṁ kappenti—seyyathidam maṇi-lakkhaṇaṁ danda-lakkhaṇaṁ vāthi-lakkhaṇaṁ asi-lakkhaṇaṁ usu-lakkhaṇaṁ dhaṇu-lakkhaṇaṁ nam vuddha-lakkhaṇaṁ itthi-lakkhaṇaṁ puiṣa-lakkhaṇaṁ kumārānaṁ vuddha-lakkhaṇaṁ kumārī-lakkhaṇaṁ dāsi-lakkhaṇaṁ

hātthi-lakkhaṇaṃ aśsa-lakkhaṇaṃ mahisa-lakkhaṇaṃ usabha-lakkha-
naṃ go-lakkhaṇaṃ aṇa-lakkhaṇaṃ mēda-lakkhaṇaṃ kūkukūta-
lakkhaṇaṃ vatṭa-lakkhaṇaṃ godhā-lakkhaṇaṃ kumhika-lakkhaṇaṃ
laccāpā-lakkhaṇaṃ miga-lakkhaṇaṃ—iti vā iti evaṇupāya
tiracchāna-vijāya pativirato Sāmaṇo Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
puthujjāno Tathāgataśsa vaṇṇaṃ vadamaṇo vadeyya

23 “Yathā vā paṇ’ eke bhonto sanna-brahmaṇaṃ saddhā-
deyaṃ bhogaṇaṃ bhūṇitvā te evaṇupāya tiracchāna-vijāya micchā-
jivena jivikaṃ kappenti—seyyathidam ‘Kāṇhaṃ nuyyānaṃ bhavissati,
raṇhaṃ amiyānaṃ bhavissati—Abbhantaṇaṃ raṇhaṃ upayānaṃ
bhavissati, bāhiraṇaṃ apayānaṃ bhavissati—Bāhiraṇaṃ
raṇhaṃ upayānaṃ bhavissati, abbhantaṇaṃ raṇhaṃ apayānaṃ
bhavissati—Abbhantaṇaṃ raṇhaṃ jayo bhavissati, bāhiraṇaṃ
raṇhaṃ parājayo bhavissati—Bāhiraṇaṃ raṇhaṃ jayo bhavissati,
abbhantaṇaṃ raṇhaṃ parājayo bhavissati—Iti maśsa jayo bha-
viśati, maśsa parājayo bhavissati’—iti vā iti evaṇupāya tiracchāna-
vijāya micchājivā pativirato Sāmaṇo Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
puthujjāno Tathāgataśsa vaṇṇaṃ vadamaṇo vadeyya

24 “Yathā vā paṇ’ eke bhonto sanna-brahmaṇaṃ saddhā-
deyaṃ bhogaṇaṃ bhūṇitvā te evaṇupāya tiracchāna-vijāya micchājivā
vena jivikaṃ kappenti—seyyathidam ‘Canda-ggāho bhavissati, suriya-
ggāho bhavissati, nakkhatta-ggāho bhavissati Candima-suriyānaṃ
jathā-gaṇaṃ bhavissati, candima-suriyānaṃ uppatha-gaṇaṃ
bhavissati, nakkhattānaṃ patha-gaṇaṃ bhavissati, nakkhattānaṃ
uppatha-gaṇaṃ bhavissati Ukka-pāto bhavissati Disā-dāho
bhavissati Bhūmi-cālo bhavissati Deva-dundubhi bhavissati,
Candima-suriya-nakkhattānaṃ uggaṇaṃ oggaṇaṃ samkilesaṃ
vodaṇaṃ bhavissati Evaṃ-vipāko canda-ggāho bhavissati, evaṃ-
vipāko suriya-ggāho bhavissati, evaṃ-vipāko nakkhatta-ggāho
bhavissati, evaṃ-vipāko candima-suriyānaṃ patha-gaṇaṃ
bhavissati, evaṃ-vipāko candima-suriyānaṃ uppatha-gaṇaṃ
bhavissati, evaṃ-vipāko nakkhattānaṃ patha-gaṇaṃ bhavissati,
evaṃ-vipāko nakkhattānaṃ uppatha-gaṇaṃ bhavissati, evaṃ-
vipāko ukkāpāto bhavissati, evaṃ-vipāko disā-dāho bhavissati,
evaṃ-vipāko bhūmi-cālo bhavissati, evaṃ vipāko deva-dundubhi
bhavissati, evaṃ-vipākaṃ candima-suriya-nakkhattānaṃ uggaṇaṃ
oggaṇaṃ samkilesaṃ vodaṇaṃ bhavissati’—iti vā iti evaṇupāya
tiracchāna-vijāya micchājivā pativirato Sāmaṇo Gotamo ti ” Iti vā
hi bhikkhave puthujjāno Tathāgataśsa vaṇṇaṃ vadamaṇo vadeyya.

25 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samāna-brahmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya turaṇhāna-vijāya micchā-
 jīvena jīvikāṃ kappenti—seyyathidāṃ, Subbutthikā bhavissati,
 dubbutthikā bhavissati, subhikkhāṃ bhavissati, dubbhikkhāṃ
 bhavissati, khemāṃ bhavissati, bhāyaṃ bhavissati, loḷo bhavissati,
 ārogaṃ bhavissati, muddā, gānaṃ, saṃkhaṇaṃ kāveyyaṃ,
 lokāyatāṃ—iti vā iti evaṇupāya turaṇhāna-vijāya micchājīvā pati-
 virato Samāno Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave putthujāno
 Tathāgataṃ vanaṃ vadamaṇo vadeyya

26 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samāna-brahmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya turaṇhāna-vijāya micchā-
 jīvena jīvikāṃ kappenti—seyyathidāṃ āvāhaṇaṃ vivāhaṇaṃ saṃ-
 vadaṇaṃ vivadaṇaṃ saṃkuraṇaṃ vikuraṇaṃ subhagaṅgakararaṇaṃ
 vadaṇaṃ vivadaṇaṃ vuddha-gabbha-kāraṇaṃ jivhā-mittaddamaṇaṃ
 haṇṣaṇhaṇṣaṇaṃ hatthābhijappanaṃ kamaṇajappanaṃ ādasapahāṇaṃ
 kumārī-paṇhaṃ deva-paṇhaṃ ādiccupatthāṇaṃ Mahat-upatthāṇaṃ
 abbhujjāṇaṃ Sīr’-avhāyaṇaṃ—iti vā iti evaṇupāya turaṇhāna-
 vijāya micchājīvā pativirato Samāno Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
 putthujāno Tathāgataṃ vanaṃ vadamaṇo vadeyya

27 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samāna-brahmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya turaṇhāna-vijāya micchā-
 jīvena jīvikāṃ kappenti—seyyathidāṃ santi-kammaṃ paṇidhi-
 kammaṃ bhūri-kammaṃ vassa-kammaṃ vossā-kammaṃ vātthi-
 kammaṃ vātthi-parikkaṇaṃ ācamaṇaṃ paḥḥapaṇaṃ juhāṇaṃ vama-
 naṃ viṇeṇaṃ vuddha-viṇeṇaṃ adho-viṇeṇaṃ sīsa-viṇeṇaṃ
 kamaṇa-telaṃ netta-tappaṇaṃ natthi-kammaṃ aṇjaṇaṃ pacaṇjaṇaṃ
 -ālākiyaṃ salākakattikāṃ dāraṇa-tikkiccha mūla-bhesajjāṇaṃ anuppa-
 dāṇaṃ osadhinaṃ patimokkhi—iti vā iti evaṇupāya turaṇhāna-vijāya
 micchājīvā pativirato Samāno Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
 putthujāno Tathāgataṃ vanaṃ vadamaṇo vadeyya

‘Idaṃ kho taṃ bhikkhave appamattakāṃ oramattakāṃ sīla-
 matṭakāṃ yena putthujāno Tathāgataṃ vanaṃ vadamaṇo vadeyya.

Maha-Silam utthitam

28 Atthi bhikkhave aṇi’ eva dhamma gāmbhīra duddasi
 duranubodhaṃ santa paṇitā atakkāvacaṇā nupuna paṇḍitavadevānyā, ye
 Tathāgato sayam abhinna sacchikkatvā pavedeṭṭi, yehi Tathāgataṃ
 y’itthā-bhuccaṃ vanaṃ vanaṃ vadaṇāṇā vadeyyuṃ

'Kātane ca pana te bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranuobhā santā paṇitā utakkaṇeareṇ nupunā paṇḍitavedanīyā, ye Tathāgato sayam abhinā sacehikātvā pavedeṭi, yehi Tathāgatasā yathā-bhuccam vammam samā vadamānā vadeyyun ?

29 'Santi bhikkhave eke samāna-bāhmanā pubbaṇṭa-kappikā pubbaṇṭānuditthino, pubbaṇṭam ārabha aneḷa-vihitāni adhiṇvutṭi-padam abhivadanti atthādāsuhi vatthūhi 'Te ca bhonto samāna-padam abhivadanti atthādāsuhi vatthūhi 'Te ca bhonto samāna-bāhmanā kum āgammā kum ārabha pubbaṇṭa-kappikā pubbaṇṭānu-ditthino pubbaṇṭam ārabha aneḷa-vihitāni adhiṇvutṭi-padam abhi-vadanti atthādāsuhi vatthūhi ?

30 'Santi bhikkhave eke samāna-bāhmanā sassatavādā, sassatam attānaṇ ca lokāṇ ca paṇḍāpenti catūhi vatthūhi. 'Te ca bhonto samāna-bāhmanā kum āgammā kum ārabha sassatā-vādā sassatam attānaṇ ca lokāṇ ca paṇḍāpenti catūhi vatthūhi ?

31 'Idha bhikkhave ekacco samāno vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anyoggaṇ anvāya appamādam anvāya sammānānasikāram anvāya tathānūpam cetō-samādhim phusati yathā samāhite citte aneḷa-vihitam pubbe nivaṣam anussarati—seyyathidam ekam pi jātim dve pi jātim tisso pi jātiyo catasso pi jātiyo pañca pi jātiyo dasa pi jātiyo viṣaṭṭim pi jātiyo timsam pi jātiyo cattārisam pi jātiyo pañāsam pi jātiyo jāti-satam pi jāti-sahasam pi jāti-sata-sahasam pi aneḷam pi jāti-satāni aneḷam pi jāti-sahasam aneḷam pi jāti-sata-sahasam So tato cuto amutra upapādim 'Tatrapāsim evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-pāṭisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim 'Tatrapāsim evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-pāṭisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhūpa-panno" ti iti sākāram sa-uddesam aneḷa-vihitam pubbe nivaṣam anussarati 'So evam āha "Sassato attā ca loko ca vaṇḷho kūtāttho esikāttāyitthito, te ca satā sandhā-vantī samasaranti cavanāti upapajjanti, atthi tveva sassatī-samam 'Tam kissa hetu ? Aham pi ātappam anvāya padhā-nam anvāya anyoggaṇ anvāya appamādam anvāya sammā mānāsī-kāram anvāya tathā-rūpam cetō-samādhim phusāmi yathā samāhite citte aneḷa-vihitam pubbe nivaṣam anussarāmi—seyyathidam ekam pi jātim . pe aneḷam pi jāti-sata-sahasam Amutrāsim evam-nāmo pe idhūpāpanno ti iti sākāram sa-uddesam aneḷa-vihitam pubbe nivaṣam anussarāmi Imunā p'aham etam jānamī yathā sassato attā ca loko ca vaṇḷho kūtāttho esikāttāyitthito, te ca

nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

37 'Ime kho te bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nupunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

Pathama-bhānavāram

1 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā, ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabba ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi ?

2 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karahaci dīghassa addhuno accayena ayam loko samvattati Samvattamāno loko yebhuyyena sattā Ābhassara-samvattanikā honti Te tattha honti manomayā pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkha-carā subhatthāyino, cīram dīgham addhānam titthanti

3 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karahaci dīghassa adhuno accayena ayam loko vivattati Vivattamāne loke suññam Brahma-vimānam pātu-bhavati Ath' aññataro satto āyukkhayā vā puññakkhayā vā Ābhassara-kāyā cavitvā suññam Brahma-vimānam upapajjati So tattha hoti manomayo pīti-bhakkho sayam-pabho antalikkha-carā subhatthāyī, cīram dīgham addhānam titthati

4 'Tassa tattha ekakassa dīgha-rattam nibbusitattā anabhirati paritassanā uppajjati "Aho vata aññe pi sattā itthattam āgaccheyyūn" ti Atha aññatare pi sattā āyukkhayā vā puññakkhayā vā Ābhassara-kāyā cavitvā Brahma-vimānam upapajjanti tassa sattassa sahayyatam Te pi tattha honti manomayā pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkhacarā subhatthāyino, cīram dīgham addhānam titthanti

5 Tattha bhikkhave, yo so satto pathamam upapanno tassa evam hoti "Aham asmi Brahmā Mahā-brahmā abhihū anabhihūto aññad atthu-daso vasavattī issaro kattā nimmitā settho sañjitā vasi putā bhūta-bhavyānam Mayā ime sattā nimmitā Tam kissa hetu ? Mamam hi pubbe etad aho 'Aho vata aññe pi sattā itthattam āgaccheyyūn' ti Iti mamañ ca mano-pamdhū, ime ca sattā itthattam

āgatā ' ti Ye pi te sattā paccēhā upapannā tesam pi evam hoti
 "Avam kho bhavam Brahmā Mahā brahmā abhubbhū anabhubbhūto
 aññad-atthu-daso vasavattī issaro kattā nimmūtā settho sañjitā
 vasī pitā bhūtabhāvānam Iminā mayam bhotā Brahmunā nimmūtā
 Tam kissa hetu? Imam mayam hi addasūma idha pathamam upa-
 pannam, mayam pana amhā paccēhā upapannā ti '

6 'Tatra bhikkhave vo satto pathamam upapanno so dighāyu-
 kataro ca hoti vānnavantataro ca mahesakkhataro ca Ye pana te
 sattā paccēhā upapannā te appāyukatarā ca honti dubbannatarā ca
 appesakkhatarā ca Thānam kho pan' etam bhikkhave vijjati yam
 aññataro satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati Itthattam
 āgato samāno agārasmā anagāriyam pabbajati Agārasmā anagāri-
 yam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam
 anvāya appamādam anvāya sammā manasi-kāram anvāya tathā-
 rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte tam pubbe nivāsam
 anussarati tato param nānussarati So evam āha, 'Yo kho so
 bhavam Brahmā Mahā-brahmā abhubbhū anabhubbhūto aññad-atthu-daso
 vasavattī issaro kattā nimmūtā settho sañjitā vasī pitā bhūta-bhāvā-
 nam vena mayam bhotā Brahmunā nimmūtā so nicco dhuvo sassato
 aviparināma-dhammo sassati-samam tath eva thassati Ye pana
 mayam ahumha tena Brahmunā nimmūtā te mayam aniccā addhuvā
 appāyukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti '

'Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgama yam ārabbha
 eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam
 sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

7 'Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim
 ārabbha ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam
 asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

'Santi, bhikkhave, Khuddā-padosikā nāma devā Te ativelam
 hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannā viharanti Tesam ativelam
 hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannānam viharatam sati mussati,
 satiyā sammosā te devā tamhā kāyā cavantī

8 'Thānam kho pan' etam, bhikkhave, vijjati yam aññataro
 satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati, itthattam āgato samāno
 agārasmā anagāriyam pabbajati Agārasmā anagāriyam pabbajito
 samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya
 appamādam anvāya sammāmanasi-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-
 samādhim phusati yathā samāhite citte tam pubbe nivāsam anussarati,
 tato param nānussarati

9 'So evam āha "Ye kho te bhonto devā na Khuddā-padosikā te na ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannā viharanti Tesam na ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannānam viharatam sati na mussati satiyā asammosā te devā tamhā kāyā na cavanti, niecā dhuvā sassatā aviparimāma-dhammā sassati-samam tath' eva thassanti Ye pana mayam ahumha Khuddhā-padosikā te mayam ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannā viharimha Tesam no ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannānam viharatam sati mussati, satiyā sammosā eva mayam tamhā kāyā cutā aniccā addhuvā appāyukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti "

Idam bhikkhave dutiyam thānam yam āgama yam ārabha eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

10 'Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

Santi bhikkhave, Mano-padosikā nāma devā Te ativelam aññamaññam upanijjhāyanti Te ativelam aññamaññam upanijjhāyanti aññamaññamhi cittāni padūsentī Te aññamaññamhi paduttha-cittā kilanta-kāyā kilanta-cittā Te devā tamhā kāyā cavanti

11 'Thānam kho pan' etam bhikkhave, vijjati yam aññataṁ satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati, itthattam āgato samāno agāasmā anagāriyam pabbajati Agāasmā anagāriyam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammāmanasikāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhum phusati vathā samāhite citte tam pubbe nivāsam anussarati tato param nānussarati

12 So evam āha "Ye kho te bhonto devā na Mano-padosikā te na ativelam aññamaññam upanijjhāyanti Te na ativelam aññamaññam upanijjhāvantā aññamaññamhi cittāni nappadūsentī Te aññamaññamhi apaduttha-cittā kilanta-kāyā kilanta-cittā Te devā tamhā kāyā na cavanti niecā dhuvā sassatā aviparināma-dhammā sassati-samam tath eva thassanti Ye pana mayam ahumha Mano-padosikā te mayam ativelam aññamaññam upanijjhāyimha Te mayam ativelam aññamaññam upanijjhāyanta aññamaññamhi cittāni padūsimhi Te mayam aññamaññamhi paduttha-cittā kilanta-kāyā kilanti-cittā eva Mayam tamhā kāyā cutā aniccā addhuvā appāyukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti "

‘Idam bhikkhave, tatīyam thānam yam āgammā yam ārabbhā eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

13 ‘Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kim āgammā kim ārabbhā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano va takkī hoti vīmansi So takka-pariyāhatam vimansānucaritam sayam-patibhānam evam āha “Yam kho idam vuccati cakkhun ti pi sotān ti pi ghānan ti pi jīvā ti pi kāyo ti pi ayam attā anicco addhuvo asassato viparināma-dhammo Yañ ca kho idam vuccati cittañ ti vā mano ti vā viññānañ ti vā ayam attā nicco dhuvo sassato aviparināma-dhammo sassati-samam tath’ eva thassatīti ”

‘Idam, bhikkhave catuttham thānam yam āgammā yam ārabbhā eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

14 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī, sabbe te imeh’ eva catuhi vatthūhi etesam vā aññātarena, n’ atthi ito bahiddhā.

15 ‘Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisam-parāyā ti ” Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c’ assa paccattam yeva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā upunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

16 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā antānantikā, antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgammā kim ārabbhā antānantikā antānantam lokam paññāpentī catuhi vatthūhi ?

17 ‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya

sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte antasaññī lokasmim viharati So evam āha -
 “Antavā ayam loko parivatumo Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā-rūpam ceto-samādhim bhusāmi yathā samāhite citte anta-saññī lokasmim viharāmi Imināpāham etam jānāmi yathā antavā ayam loko parivatumo ti ”

‘Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

18 ‘Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte ananta-saññī lokasmim viharati So evam āha -
 “Ananto ayam loko apariyanto Ye te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Antavā ayam loko parivatumo’ ti tesam musā Ananto ayam loko apariyanto Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā-rūpam ceto-samādhim phusāmi yathā samāhite citte ananta-saññī lokasmim viharāmi Imināpāham etam jānāmi yathā ananto ayam loko apariyanto ti ”

‘Idam, bhikkhave, dutiyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

19 ‘Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte uddham-adho anta-saññī lokasmim viharati, tiriyam ananta-saññī So evam āha -
 “Antavā ca ayam loko ananto ca Ye te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Antavā ayam loko parivatumo’ ti tesam musā Ye pi te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Ananto ayam loko apariyanto’ ti tesam pi musā Antavā ca ayam loko ananto ca Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā rūpam ceto-samādhim phusāmi yathā samāhite citte uddham-adho anta-saññī lokasmim viharāmi tiriyam ananta-saññī Imināpāham etam jānāmi yathā antavā ca ayam loko ananto cāti ”

Idam bhikkhave tatiyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

20 'Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha antānantikā antānantam lokassa paññāpentī ?

'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā takkī hoti vīmansi So takka-pariyāhatam vimansānucaritam sayam-patibhānam evam āha "N'evāyam loko antavā na panānanto Ye te samana-brāhmanā evam āhamsu 'Antavā ayam loko parivatumo' ti tesam musā Ye pi te samana-brāhmanā evam āhamsu. 'Ananto ayam loko apariyanto' ti tesam pi musā Ye pi te samana-brāhmanā evam āhamsu 'Antavā ca ayam loko ananto cāti' tesam pi musā N'evāyam loko antavā na panānanto ti "

'Idam, bhikkhave, catuttham thānam yam āgama yam ārabha eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

21 'Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī, cabbe te imeh' eva catuhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n' atthi ito bahiddhā

22 'Yayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthāna evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti " Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhirā duddasā duranubodhā santā panitā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannam sammā vadamānā vadeyyum

23 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā, tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi ?

24 'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathābhūtam nappajānāti, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti Tassa evam hoti "Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi Ahañ c'eva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam

akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam, tattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā Yattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā tam mam' assa musā Yam mam' assa musā so mam' assa vighāto Yo mam' assa vighāto so mam' assa antarāyo ti ' Iti so musā-vāda-bhayā musā-vāda-parijegucchā n'ev' idam kusalan ti vyākaroti, na pana idam akusalan ti vyākaroti tattha tattha pañham puttho samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam "Evam pi me no Tathā ti pi me no Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

Idam bhikkhave pathamam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

25 'Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam ?

'Idha bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti Tassa evam hoti "Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi Ahañ ceva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam, tattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā Yattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā tam mam' assa upādānam Yam mam' assa upādānam so mam' assa vighāto Yo mam' assa vighāto so mam' assa antarāyo ti Iti so upādānabhayā upādāna-parijegucchā n'ev' idam kusalan ti vyākaroti na pana idam akusalan ti vyākaroti, tattha tattha pañham puttho samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam 'Evam pi me no Tathā ti pi me no Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

Idam bhikkhave duttam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

26 Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam ?

Idha bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti idam akusalan ti yathā-bhūtam nappa-

jānati. Tassa evam hoti “Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi. Ahañ c’eva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto idam akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam—santi hi kho pana samana-brāhmanā paṇḍitā nupunā kata-parappavādā vāla-vedhī-rūpā vobhindantā maññe caranti paññāgatena dittli-gatām—te mam tattha samanuyuñjeyyum samanugāheyyum samanubhāseyyum. Ye mam tattha samanuyuñjeyyum samanugāheyyum samanubhāseyyum tesāham na sampāyeyyam. Yesāham na sampāyeyyam so mam’ assa vighāto. Yo mam’ assa vighāto so mam’ assa antarāyo ’ ti. Iti so anuyoga-bhayā anuyoga-parijegucchā n’ev’ idam kusalan ti vyākarioti, na pan’ idam akusalan ti vyākarioti, tattha tattha pañham puttḥo samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam. “Evam pi me no. Tathā ti pi me no. Aññathā ti pi me no. No ti pi me no. No no ti pi me no ti.”

‘Idam, bhikkhave tatiyam thānam yam āgammā yam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham puttḥa samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam.

27 ‘Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kim āgammā kim ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham puttḥa samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam?’

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā mando hoti momūho. So mandattā momūhattā tattha tattha pañham puttḥo samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam. “‘Atthi paro loko?’ ti iti ce mam pucchasi, ‘Atthi paro loko’ ti iti ce me assa, ‘atthi paro loko’ ti iti te nam vyākareyyam. Evam pi me no. Tathā ti pi me no. Aññathā ti pi me no. No ti pi me no. No no ti pi me no. ‘N’atthi paro loko?’ ti pe. ‘Atthi ca n’atthi ca paro loko?’ N’ev’ atthi na n’atthi paro loko?—Atthi sattā opapātikā? N’atthi sattā opapātikā? Atthi ca n’atthi ca sattā opapātikā? N’ev’ atthi na n’atthi sattā opapātikā?—Atthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? N’atthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? Atthi ca n’atthi ca sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? N’ev’ atthi na n’atthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko?—Hoti Tathāgato param maraṇā? Na hoti Tathāgato param maraṇā? Hoti ca na hoti ca. Tathāgato param maraṇā? N’ev’ hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā? ti iti ce mam pucchasi, n’eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā.”

ti iti ce me assa, 'n'eva hoti na na hoti Tathāgato param maranā'
ti iti te nam vyākareyyam Evam pi me no Tathā ti pi me no
Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

'Idam, bhikkhave, catuttham thānam yam āgama yam ārabha
eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham
putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

28 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā
tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-
vikkhepam catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā
brāhmanā vā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā
vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam, sabbe te imeh' eva
catuhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

29 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthāna
evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissantī evam-abhi-
samarāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram
pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa
paccattam yeva nibbuti veditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ
ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam veditvā
anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā
santā panītā atakkāvacarā nipunā panditā-vedaniyā ye Tathāgato
sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-
bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

30 Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā adhicca-
samuppannikā, adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī
dvīhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama
kim ārabha adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ
ca lokañ ca paññāpentī ?

31 'Santi, bhikkhave, Asañña-sattā nāma devā, saññupādā ca
pana te devā tamhā kāyā cavanti Thānam kho pan' etam, bhikkhave,
vijjati yam aññataro satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati,
itthattam āgato samāno agārasmā anagāriyam pabbajati Agārasmā
anagāriyam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya
anuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasi-karām anvāya
tathā-rūpam ceto samādhim phusati yathā samāhite citte saññupādā
anussuati tato param nānussarati So evam āha "Adhicca-
samuppanno attā ca loko ca Tam kissa hetu' Aham hi pubbe
nāho-smi so mhi etarahi ahutvā sattattāya parinato ti "

‘Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

32 Dutīye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā takkī hoti vīmansi So takka-pariyāhatam vīmansiānucaritam sayam-patībhānam evam āha “Adhiacca-samuppanno attā ca loko cāti”

‘Idam, bhikkhave, dutīyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

33 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī, sabbe te imeh’ eva dvīhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n’atthi ito bahiddhā

34 ‘Tayīdam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c’ assa paccattam yeva nibbuti vīditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādīnavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam vīditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nīpunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānam sammā vadamānā vadeyyum

35 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānuditthino pubbantam ārabbhā aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā pubbānuditthino pubbantam ārabbhā aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti, sabbe te imeh’ eva atthādasahi vatthūhi etesam vā aññatarena, n’atthi ito bahiddhā

36 ‘Tayīdam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajā - uttaritaram

pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti vīditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam vīditvā anupādā vīmutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānam sammā vadamānā vadeyyum

37 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthino, aparantam ārabba aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabba aparanta-kappikā aparantā-nuditthino aparantam ārabba aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi ?

38 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā, uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabba uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi ?

“Rūpī attā hoti alogo param maranā saññi” ti nam paññāpentī
 “Arūpī attā hoti alogo param maranā saññi” ti nam paññāpentī
 “Rūpī ca arūpī ca pe “N’evārūpī nārūpī “Antavā attā
 hoti “Anantavā “Antavā ca anantavā ca “N’ev’ antavā
 nānantavā “Ekattā-saññi attā hoti “Nānattasaññi
 “Paritta-saññi “Appamāna-saññi “Ekanta-sukhī attā
 hoti “Ekanta-dukkhī “Sukha-dukkhī “Adukkham-
 asukhī attā hoti aroso param maranā saññi” ti nam paññāpentī

39 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatana saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave samanā va brāhmanā vā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī sabbe te mehi eva solasahi vatthūhi etesam vā aññatarena, n’atthi ito bahuddhā

40 ‘Tavidaṃ bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime dīttitthānā evaṃ-gahitā evaṃ-parāmatthā evaṃ-gatikā bhavissanti evaṃ-abhisamperiyyā ti Tañ ca Tathāgato pajānāti tato ca uttāntaram pajānāti tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c’ assa paccattam yeva nibbuti vīditā vedanānam samudayañ ca atthagamañ

nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahī vatthūhī ?

6 “Rūpī attā hoti arogo param maranā n'eva saññī nāsaññī ti” nam paññāpentī “Arūpī “Rūpī ca arūpī ca “N'eva rūpī nārūpī “Antavā “Anantavā “Antavā ca anantavā ca “N'ev' antavā nānantavā attā hoti arogo param maranā n'eva saññī nāsaññī” ti nam paññāpentī

7 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahī vatthūhī Ye ho keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī, sabbe te imeh' eva atthahī vatthūhī etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

8 ‘Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam veva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānam sammā vadamānā vadeyyum

9 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā ucchedavādā, sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahī vatthūhī Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā uccheda-vādā sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahī vatthūhī ?

10 Idha bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā evam-vādi hoti evam-ditthī “Yato kho bho ayam attā rūpī cātum-mahū-bhūtiko mātā-pettika-sambhavo, kāyassa bheda ucchujjati vinassati, na hoti param maranā, ettāvata kho bho ayam attā sammā samucchunno hoti” Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

11 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N eso n'atthi vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvata sammā samucchunno hoti Atthi kho bho añño attā dibbo rūpī

kāmāvacaro kabalīkārāhāra-bhakkho Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti ” Itth’ eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

12 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N’eso n’atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā dibbo rūpi manomayo sabbanga-paccangī ahīn-indriyo Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti ” Itth’ eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

13 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N’eso n’atthīti vadāmi Na ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso rūpa-saññānam samatikkamā patighasaññānam attha-gamā nānatta-saññānam amanasi-kārā ‘Ananto okāso’ ti ākāsānañcāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti ” Itth’ eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

14 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N’eso n’atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso ākāsānañcāyatanam samatikkamma ‘Anantam viññānam’ ti viññānañcāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti ” Itth’ eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

15 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N’eso n’atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso viññānañcāyatanam samatikkamma ‘N’atthi kiñcīti’ akiñcaññāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti ” Itth’ eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

16 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'so n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso viññānañcāyatanam samatikkamma 'N'atthi kiñcīti' akiñcaññāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Ta m aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchiyyati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

17 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso akiñcaññāyatanam samatikkamma 'San tam etam panītam etan' ti neva-saññā-nāsaññāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchiyyati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti " Itth' eke satto sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

18 'Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī, sabbe te imeh' eva sattahi vatthūhi etesam va aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

19 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti, "Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisampaiyā ti " Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaijanañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vmutto, bhikkhave Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nupunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato siyam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

20 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā dittha-dhamma-nibbāna-vādā, sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamaṃ kim ārabha dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi ?

21 'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā evamvādi hoti evam-ditthi "Yato kho bho ayam attā pañcahi kāmāgunehi samappito samangi-bhūto paricāreti, ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti" Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

22 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Kāmā hi bho aniccā dukkhā viparināma-dhammā tesam viparinām-aññatthābhāvā uppajjanti soka-parideva-dukkha-domanass-upāyāsā Yato kho bho ayam attā vivice' eva kāmehi vivicca akusala-dhammehi savitakkam savicāriyam vivekajam pīti-sukham pathamajjhānam upasampajja viharati, ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti" Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

23 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad eva tattha vitakkitaṃ vicāritaṃ etena etam olārikam akkhāyati Yato kho bho ayam attā vitakka-vicāriyam vupasama ajjhataṃ sampasādanam cetaso ekodi-bhāvam avitakkam avicāriyam samādhijam pīti-sukham dutiyajjhānam upasampajja viharati ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

24 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad eva tattha pīti-gataṃ cetaso ubbhallāvitattam etena etam olārikam akkhāyati Yato kho bho ayam attā pītiyā ca viṇāgā upekkhako ca viharati sato ca sampajāno sukhañ ca kāyena paṭisamvedeti van tam ariyā āeikkhanti 'upekkhako satumā sukha-vihāri' ti tatiyajjhānam upasampajja viharati ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti' Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

25 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad eva tattha sukham iti cetaso ābhogo etena etam olārikam akkhāyati Yato kho bho ayam attā sukhasa ca pahānī dukkhassa ca pahānī

pubb'eva somanassa-domanassānam atthagamā adukkham asukham upekkhā-sati-pārisuddhim catutthajjhānam upasampajja viharati ettāvatā kho bho ayam attā paramadittha-dhamma-nibbānam patto hotīti ' Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

26 'Ime kho te bhikkhave, samana-brāhmanā dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī sabbe te imeh' eva pañcahi vatthūhi etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

27 'Tayidaṃ, bhikkhave Tathāgato pajānāti "Ime ditthutthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti tato ca uttaritāram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati aparāmasato c' assa paccattam veva nibbuti vīditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam vīditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā pañitā atakkācavariā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānnaṃ sammā vadamānā vadeyyum

28 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānuditthino aparantam ārabba anekavihītāni adhiṇvuttīpadāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā va aparanta-kappikā aparantānuditthino aparantam ārabba anekavihītāni adhiṇvuttīpadāni abhivadanti, sabbe te imeh' eva catu-cattārisāya vatthūhi etesam vā aññatarena n'atthi ito bahiddhā

29 'Tayidaṃ, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthutthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritāram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti vīditā vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam vīditvā anupādā vimutto bhikkhave, Tathāgato

Ime kho te, bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā pañitā atakkāvacariā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānnaṃ sammā vadamānā vadeyyum

30 Ime kho te, bhikkhave samana brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparanta-tinudittthimo pubbantāparantam ārabha aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti dvī-satthuvā vatthūhi. Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparanta-tinudittthimo pubbantāparantam ārabha aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti, sabbe te mehi eva dvā-satthuvā vatthūhi etesam vā aññatarena natthi ito bahiddhā.

31 Tāvudim bhikkhave Tathāgato pajānāti. 'Ime ditttatthānā evam gahitā evam parimutthā evam gatikā bhavissanti evam-abhisampajāvā ti. Tañ ca Tathāgato pajānāti tato ca uttuntaram pajānāti tuñ ca pajānamam na parāmasati aparāmasato c assa peccattam veva nibbuti viditā vedanīnam samudayañ ca atthagamañ ca assīdañ ca ādinayañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto bhikkhave Tathāgato.

'Ime kho te bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā durambodhā santā panitā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīvā ye Tathāgato sayam abhūññā sacchi-katvā pavedeti, vchi Tathāgatassa yathā-bhuceam vannam sammā vadamānā vadeyyum.

32 'Tatra bhikkhave ye te samana brāhmanā sassatavādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva.

33 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva.

34 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva.

35 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā amarāvikkhepikā tattha tattha pañham putthā sāmānā vācāvikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva.

36 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

37 Tatra bhikkhave ve te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānudittthimo pubbantam ārabbha aneka-vīhitāni adhvutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

38 'Tatra bhikkhave ve te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

39 Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññi-vādā uddham āghatanā asaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

40 'Tatra, bhikkhave ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

41 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā ucchedavādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

42 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

43 Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthimo aparantam ārabbha aneka-vīhitāni adhvutti-pidāni abhivadanti catu-cattirī-āya vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

44 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānuditthino pubbantāparantam ārabha aneka-vihitam adhivutti-padāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedavitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

45 'Tatia bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

46 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

47 'Tatia bhikkhave, ye te samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

48 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vūcā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

49 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

50 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānuditthino pubbantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

51 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññī-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

52 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññī-vādā uddham āghatanā asaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

53 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññī-nāsaññī-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

54 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

55 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

56 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthino aparantam ārabba aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi, tad api phassa-paccayā

57 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānudittthino pubbantāparantam ārabba aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi tad api phassa-paccayā

58 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

59 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

60 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

61 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

62 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

63 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānudittthino pubbantam ārabba aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

64 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññā-vādā uddham āghatanā saññam attānam paññāpentī solasihi vatthūhi te vata aññatra phassā pati-samvedissantīti n'etam thānam vijjati

65 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññā-vādā uddham āghatanā asaññam attānañ paññāpentī

atthahi vatthūhi, te vata aññatra phassā pati-samvedissantīti n'etam thānam vijjati

66 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsannim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

67 'Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

68 'Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

69 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthino aparantam ārabha aneka-vihītāni adhivuttīpadāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

70 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānudittthino pubbantāparantam ārabha aneka-vihītāni adhivuttīpadāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

71 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, ye pi te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā, ye pi te samana-brāhmanā antānantikā, ye pi te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā, ye pi te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uccheda-vādā, ye pi te samana-brāhmanā-dittha-dhamma-nibbāna-vādā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā aparanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā pubbantāparantānudittthino pubbantāparantam ārabha aneka-vihītāni adhivuttīpadāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi, sabbe te चाहि phassāyatanehi phussa phussa patīsamvedenti, tesam vedanā-paccayā tanhā, tanhā-paccayā

upādānam upādāna-paccayā bhavo, bhava-paccayā jāti, jāti-paccayā jarā-maranam soka-parideva-dukkha-domanass'-upāyāsā sambhavanti Yato kho bhikkhave bhikkhu channam phassāyatanānam samudayañ ca attha-gamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam pajānāti ayam imehi sabbehi eva uttaritaram pajānāti

72 'Ye hi keci bhikkhave samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā vā aparanta-kappikā vā pubbantāparanta-kappikā vā pubbantāparantānuditthino pubbantāparantam ārabbha aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti sabbe te imehi' eva dvā-satthiyā vatthūhi anto-jāli-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti ettha parivāpannā anto-jāli-katā va ummujjamānā ummujjanti

Seyvathā pi, bhikkhave, dakkho kevatto vā kevattantevāsi vā sukhumacchikena jālena parittam udaka-daham otthareyya tassa evam assa "Ye kho keci massim udaka-dahe olārikā pānā sabbe te anto-jāli-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti, ettha parivāpannā anto-jāli-katā va ummujjamānā ummujjanti"—evam eva kho bhikkhave ve hi keci samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā vā aparanta-kappikā vā pubbantāparanta-kappikā vā pubbantāparantānuditthino pubbantāparantam ārabbha aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti, sabbe te imehi eva dvā-satthiyā vatthūhi anto-jāli-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti, ettha parivāpannā anto-jāli-katā va ummujjamānā ummujjanti

73 'Ucchinna-bhava-nettiko, bhikkhave, Tathāgatassa kāyo titthati Yāv assa kāyo thassati tāva nam dakkhinti deva-manussā Kāyassa bheda uddham jīvita-pariyādānā na dakkhinti deva-manussā

'Seyvathā pi bhikkhave amba-pundiya vantagehinnāya yāni kāmāni ambāni vantupanibandhanāni, sabbāni tāni tadanvayāni bhavanti—evam eva kho bhikkhave, ucchinna-bhavanettiko Tathāgatassa kāyo titthati Yāv' assa kāyo thassati tāva nam dakkhinti deva-manussā Kāyassa bheda uddham jīvita-pariyādānā na dakkhinti deva-manussā ti'

74 Evam vutte āyasmā Ānando Bhagavantam etad avoca Accharivam bhante abbhutam bhante Ko nāmo avam bhante dhamma-parivāvo ti'

Idasmāttha tvam Ānanda imam dhamma-parivāyam Atthajālan ti pi nam dhārehi Dhamma-jālan ti pi nam dhārehi Brahma-jālan ti pi nam dhārehi Ditthi-jālan ti pi nam dhārehi Anuttaro samgāma vijayo ti pi nam dhārehitī

Idam avoca Bhagavā, attamanā te bhikkhu Bhagavato bhāsitam abhinandun ti. Imasmim ca pana veyyakarānasmim bhaññamāne sahaṣṣi loka-dhātu akampitthāti

Brahmajāla-Suttam nittulam

SĀMAÑÑĀ-PHALA SUTTA

(Dīgha Nikāya)

1 Evam me sutam Ekam samayam Bhagavā Rājagahe viharati Jīvakassa Komarābhaccassa Amba-vane, mahatā bhikkhu-samghena saddhim addha-telasehi bhikkhusatehi Tena kho pana samayena rājā-Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tadahu 'posathe pannaiase Komudiyā cātumāsiniyā punnāya punnamāya rattiyā iājā-macca-parivuto upari-pāsāda-vaia-gato nisinnō hoti Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tadahu 'posathe udānam udānesi 'Ramanīyā vata bho dosinā-iatṭi, abhiūpā vata bho dosinā ratti, dassaniyā vata bho dosinā ratti pāsādikā vata bho dosinā iatṭi, lakkaññā vata bho dosinā ratti Kam nu kh'ajja samanā vā brāhmanam vā payirupāseyyāma, yam no payirupāsato cittam paṣideyyāti ?'

2 Evam vutte aññataro iājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Pūrano Kassapo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Pūranam Kassapam payirupāsatu, app eva nāma devassa Pūranam Kassapam payirupāsato cittam paṣideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahoṣi

3 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Makkhalī-Gosālo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Makkhalī-Gosālam payirupāsatu, app eva nāma devassa Makkhalī-Gosālam payirupāsato cittam paṣideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahoṣi

4 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Ajito Kesa-kambalo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto

Tam devo Ajitam Kesa-kambalam payirupāsatu, app eva nāma devassa Ajitam Kesa-kambalam payirupāsato cittam pasideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

5 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Pakudho Kaccāyano samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu, cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Pakudham Kaccāyanam payirupāsatu, app eva nāma devassa Pakudham Kaccāyanam payirupāsato cittam pasideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

6 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Sañjayo Belatthi-putto samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Sañjayam Belatthi-puttam payirupāsatu, app eva nāma devassa Sañjayam Belatthi-puttam payirupāsato cittam pasideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

7 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Nigantho Nāta-putto samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Nigantham Nāta-puttam payirupāsatu, app eva nāma devassa Nigantham Nāta-puttam payirupāsato cittam pasideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

8 Tena kho pana samayena Jivako Komārābhacca rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa avidure tunhī-bhūto nissimmo hoti Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Jivakam Komārābhaccam etad avoca 'Tvam pana samma Jivaka kim tunhī ti?'

'Ayam deva Bhagavā araham sammā-sambuddho ambhākam Amba-vane viharati, mahatā bhikkhu-samghena saddhim addhata-seli bhikkhu-satehi Tam kho pana Bhagavantam Gotanam evam kalvāno kitti-saddo abbhuggato' "Iti pi so Bhagavā araham sammā-sambuddho vijjā-carana-sampanno sugato loka-vidū anuttaro purisā-damma-sārathi satthā deva-manussānam buddho bhagavā ti" Tam devo Bhagavantam payirupāsatu, app eva nāma devassa Bhagavantam payirupāsato cittam pasideyyāti'

Tena hi samma Jivaka hatthi-yānāni kappāpehiti'

9 'Evaṃ devāti kho Jīvako Komārābhaccō rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa patissutvā pañca-mattāmi hatthimikā-satāmi kappāpetvā, rañño ca ārohanīyaṃ nāgaṃ, rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa pativedesi 'Kappitāmi kho te deva hatthiyānāmi vassa dāmi kālaṃ maññasīti' Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcasu hatthimikā-satesu paccekā itthiyo īropetvā ārohanīyaṃ nāgaṃ abhiruhitvā ukkāsu dhāriyamānāsu Rājagahambhā nivvāsi mahacca rājānubhāvena, vena Jīvakassa Komārābhaccassa Amba-vanam tena pāvāsi

10 Atha kho rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa avidūre Amba-vanassa ahuṃ eva bhayaṃ ahu chambitattam, ahu lomahanso Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto bhīto samviggo loma-hattha-jāto Jīvakaṃ Komārābhaccam etad avoca 'Kacci mam samma Jīvaka na vañcesi? Kacci mam samma Jīvaka na palambhesi? Kacci mam samma Jīvaka na paccatthukānaṃ desi? Kathaṃ hi nāma tāva mahato bhikkhu-saṃghassa addha-telasānaṃ bhikkhu-satānaṃ n' eva khīpita-saddo bhavissati na ukkhāsita-saddo na nigghoso ti? 'Mā bhāyi mahā-rāja Na tam deva vañcemi, na tam deva palambhāmi, na tam deva paccatthukānaṃ demī Abhikkama mahā-rāja Abhikkama mahā-rāja Ete mandala-māle dīpā jhāyantīti

11 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto yāvatikā nāgassa bhūmi nāgena gantvā, nāgū paccorohitvā pattiko va yena mandala-mālassa dvāriyaṃ ten' upasamkamī, upasamkamitvā Jīvakaṃ Komārābhaccam etad avoca 'Kahaṃ pana samma Jīvaka Bhagavā ti?

'Eso mahā-rāja Bhagavā Eso mahā-rāja Bhagavā majjhimaṃ thambhaṃ nissāya puratthābhimukho nisinnaṃ purakkhato bhikkhu-saṃghassāti'

12 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto yena Bhagavā ten' upasamkamī, upasamkamitvā ekam antaṃ atthāsī, ekam antaṃ thito kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī-bhūtaṃ tunhī-bhūtaṃ bhikkhu-saṃghaṃ anuviloketvā rahadam iva vippasanaṃ udānaṃ udānesi 'Iminā me upasamena Udāyi-bhaddo kumāro samannāgato hotu, yen' etarahi upasamena bhikkhu-saṃgho samannāgato ti'

'Agamā kho tvam mahā-rāja yathā pemaṃ ti?'

‘Piyo me bhante Udāyi-bhaddo kumāro Iminā me bhante upasamena Udāyi-bhaddo Kumāro samannāgato hotu, ven’ etarahi upasamena bhikkhu-samgho samannāgato ti’

13 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam abhivādetvā bhikkhu-samghassa añjalim panāmetvā ekam antam nisīdi, ekam antam nisinnō kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca ‘Puccheyyāṃ’ aham bhante Bhagavantam kañcid eva desam, sace me Bhagavā okāsam karoti pañhassa veyyākaranāyāti’

‘Puccha mahā-rāja yad ākankhasīti

14 ‘Yathā nu kho mānī bhante puthu-sippāyatanāni-seyyathīdam hatthārohā assārohā rathikā dhanuggahā celakā calakā pinda-dāvīkā uggā rāja-puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-vodhino dāsaka-puttā ālārikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārī rajakā pesa-kārā nalakārī kumbha-kārā ganakā muddikā yāni vā pañ’ aññāni pi evam-gatāni puthu-sippāyatanāni—te dīth’ eva dhamme sandīthikam sippa-phalam upajīvanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-pitaro sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittāmacce sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhaggikam dakkhinam patitthāpentī sovaggikam sukha-vipākam sagga-samvattanikam Sakkā nu kho bhante evam evam dīth’ eva dhamme sandītlukam sāmāñña-phalam paññāpetun ti?’

15 ‘Abhiñānāsi no tvam mahā-rāja imam pañham aññe samana-brāhmane pucchittho ti?’

‘Abhiñānāṃ’ aham bhante imam pañham aññe samana-brāhmane pucchitā ti’

‘Yathā katam pana te mahā-rāja vyākamsu, sace te agaru. bhāssasūti’

‘Na kho me bhante garu yatth’ assa Bhagavā nisinno Bhagavantā-rūpā vā ti’

‘Tena hi mahā-rāja, bhāssasūti’

16 ‘Ekam idāham bhante समयam yena Pūrano Kassapo ten’ upasamkamim Upasamkamitvā Pūranena Kassapena saddhim sammōdum sammōdanīvam katham sārāṇīyam vītisāretvā ekam antam nisīdim Ekam antam nisinnō kho aham bhante Pūranam Kassapam etad avoca ‘Yathā nu kho mānī bho Kassapa puthu-sippāyatanāni—seyyathīdam hatthārohā assārohā rathikā dhanuggahā celakā calakā pindadāvīkā uggā rāja-puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-vodhino dāsaka-puttā ālārikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārī

rajakā pesa-kāiā nala-kāiā kumbha-kārā ganakā muddhikā yāni vā pan' aññāni pi evam-gatāni puthu-sippāyatanāni—te ditth' eva dhamme sanditthikam sippa-phalam upajīvanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-piṭaṇṇo sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittā-macce sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhag-gikam dakkhinam patitthāpentī sovaggikam sukha-vipākam sagga-samvattanikam Sakkā nu kho bho Kassapa evam evam ditth' eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?”

17 ‘Evam vutte bhante Pūrāno Kassapo mam etad avoca “Karato kho mahā-rāja kārayato chindato chedā-payato pacato pācayato socayato kilamayato phandato phandāpayato pānam atimāpayato adinnam ādiyato sandhim chindato nillopam harato ekāgārikam karoto paripantho tittthato parādāram gacchato musā bhanāto, karoto na kariyati pāpam Khuia-pariyantena ce pi cakkhena yo imissā pathaviyā pāne eka-mamsa-khalam eka-mamsa puñjam kareyya n' atthi tato nīdānam pāpam, n' atthi pāpassa āgamo Dakkhinañ ce pi Ganga-tīram āgaccheyya hananto ghātento chindanto chedāpento pacanto pācento n' atthi tato nīdānam pāpam, n' atthi pāpassa āgamo Uttarañ ce pi Gangā-tīram gaccheyya dadanto dāpento yajanto yajāpento, n' atthi tato nīdānam puññam, n' atthi puññassa āgamo Dānena damena samyamena sacca-vajjena n' atthi puññam, n' atthi puññassa āgamo ti” Ittham kho me bhante Pūrāno Kassapo sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno akiriyam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya, labujam vā puttho ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Purāno Kassapo sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno akiriyam vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahosi “Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmanā vā vijite vasantā apasādetabbam maññeyyāti ?” So kho aham bhante Pūranassa Kassapassa bhāsitaṃ n' eva abhinandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikkosivā anattamāno anattamāna-vācam anicchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto utthāy' āsanā pakkāsim

18 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Makkhalī-Gosālo ten' upasamkamim, upasamkamitvā Makkhalī-Gosālena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisinnā kho aham bhante Makkhalī-Gosālam etad avoca “Yathā nu kho imāni, bho Gosāla, puthu-sippāyatanāni seyyathidam hatthāroha pe Sakkā nu kho bho

Gosāla evam eva dīṭṭh eva dhamme sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?

19 'Evam vutte bhante Makkhali-Gosālo mam etad avoca "N' atthi mahā-rāja hetu n' atthi paccayo sattānam samkilesāya abetu-apaccayā sattā samkilesanti N' atthi hetu n' atthi paccayo sattānam visuddhiyā abetu-apaccayā sattā visujjhanti N' atthi attakāre n' atthi para-kāre n' atthi purisa-kāre, n' atthi balam n' atthi viriyam n' atthi purisa-thāmo n' atthi purisa-parakkamo Sabbe sattā sabbe pānā sabbe bhūtā sabbe jīvā avasā abalā aviriyā nivatī-sangati-bhāva-parinatā chass evābhijātisu sukha-dukkham patisamvedenti Cuddasa kho pan imāni yoni-pamukha-satasahassāni satthiñ ca satāni cha ca satāni pañca ca kammuno satāni pañca ca kammāni tīni ca kammānikamme ca addha-kamme ca dvatthi patipadā dvatthi antarā-kappā ehalābhijātiyo attha purisa-bhūmiyo ekūna-paññāsa ājīva-sate ekūna-paññāsa paribbājaka-sate, ekūna-paññāsa nāgāvāsa-sate vīse indriya-sate timsa niriya-sate chattimsa rajo-dhātuvo satta saññi-gabbhā satta asaññi-gabbhā satta niganthi-gabbhā satta devā satta mānusa satta pesācā satta sarā, satta patuvā satta patuvā-satāni satta papātā satta papāta-satāni satta supinā satta supina-satāni cullāsiti mahā-kappuno sata-sahassāni yāni bāle ca pandite ca sandhāvitvā samsarivā dukkhass antam karissanti Tattha n' atthi Imināham sīlena vā vatena vā tapena vā brahma-cariyena vā aparipakkam vā kammam paripācassāmi, paripakkam vā kammam phussa phussa vyanti-karissāmīti H evam n' atthi dona-mite sukha-dukkhe pariyaṇta-kate samsāre n' atthi hāyana-vaddhane n' atthi ukkamsāvakamse Seyyathā pi nāma sutta-gule khitte nibbethiya-mānam eva phaleti, evam eva bāle ca pundite ca sandhāvitvā samsarivā dukkhass antam karissantīti

20 Ittham kho me bhante Makkhali-Gosālo sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam puttho samāno samsāra-suddhim vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho ambam vyākareyya evam eva kho bhante Makkhali-Gosālo sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam puttho samāno samsāra-suddhim vyākāsi Tassa mayham bhante etad aho si "Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmaṇam vā vijite vasantam apasādetabbam maññeyyāti" So lloham bhante Makkhali-sa Gosālassa bhāsitaṃ n' eva abhinandun n' putthosim anabhinanditvā appatikkosivā anattamano anattamāna-vācam anucchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto uttiṭṭhāsanā pakkāmm

21 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Ajito Kesakambali ten’ upasamkamim, upasamkamitvā Ajitena Kesakambalinā saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisinnō kho aham bhante Ajitam Kesa-kambalim etad avoca “Yathā nu kho imāni bho Ajita puthu-sippā-yatanāni seyyathīdam hatthārohā pe Sakkā nu kho bho Ajita evam eva ditth’ eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññā-petun ti ?”

22 ‘Evam vutte bhante Ajito Kesa-kambali mam etad avoca “N’ atthi mahā-rāja dinnam n’ atthi yittham n’ atthi hutam, n’ atthi sukata-dukkatānam kammānam phalam vipāko, n’ atthi ayam loko n’ atthi paro loko n’ atthi mātā n’ atthi pitā, n’ atthi sattā-opapātikā, n’ atthi loke samana-brāhmanā sammaggaṭā sammā-patippannā ye imaṇi ca lokam paraṇi ca lokam sayam abhiññā sacchikatvā pavedenti Cātum-mahābhūṭiko ayam puriso, yadā kālam karoti pathavī pathavi-kāyam anupeti anupagacchati, āpo āpo-kāyam anupeti anupagacchati, tejo tejo-kāyam anupeti anupagacchati, vāyo vāyo-kāyam anupeti anupagacchati, ākāsam indriyāni samkamanti Āsandipaṇcamā purisā matam ādāya gacchanti, yāva ālāhanā padāni paññāpentī, kāpotakāni atthiṇi bhavanti, bhassantāhutiyō Dattupaññattam yad idam dānam, tesam tuccham musā vilāpo ye keci atthika-vādam vadanti Bāle ca pandite ca kāyassa bheda ucchiṇṇanti vinassanti, na honti param maraṇā ti”

23 ‘Ittham kho me bhante Ajito Kesa-kambali sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno uccheda-vādam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Ajito Kesa-kambali sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno uccheda-vādam vyākāsi Tassa mayham bhante etad aho si “Katham hi nāma mādiso samanam vā brāhmanam vā vjite vasantam apasādetabbham maññeyyāti ?” So kho aham bhante Ajitassa Kesakambalissa bhāsitam n’ eva abhunnandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikkositvā anattamanā anattamanavācam anicchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmmim

24 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Pakudho Kaccāyano ten’ upasamkamim, upasamkamitvā Pakudhena Kaccāyena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisinnō kho aham bhante Pakudham Kaccāyanam etad avoca “Yathā nu kho imāni bho Kaccāyana

puthu-sippāyatanāni seyyathīdam hatthārohā pe Sakkā nu bho Kaccāyana evam eva dīthe va dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ? ’

25 ‘Evam vutte bhante Pakudho Kaccāyano mam etad avoca “Satt’ ime mahā-rāja kāyā akatā akata-vidhā anummītā anummātā vañjhā kūtatthā esikatthāyittitā Te na mījanti na viparimamanti na aññamaññam vyābādhenti nālam aññamaññassa sukhāya vā dukkhāya vā sukha-dukkhāya vā Katame satta ? Pathavi-kāyo āpo-kāyo tejo-kāyo vāyo-kāyo sukhe dukkhe jīva-sattame Ime satta kāvā akatā akata-vidhā anummītā anummātā vañjhā kūtatthā esikatthāyittitā Te na mījanti na viparimamanti na aññam-aññam vyābādhenti nālam aññam-aññassa sukhāya vā dukkhāya vā sukha-dukkhāya vā Tattha n’ atthi hantā vā ghātetā vā sotā vā sāvetā vā viññātā vā viññāpetā vā Yo pi tinhena satthena sīsam chindati na keci kiñci jīvītā voropeti sattannam yeva kāyānam antarena satthavivaram anupatatīti ”

26 Ittham kho me bhante Pakudho Kaccāyano sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno aññena aññam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākāreyya labujam vā putthe ambam vyākāreyya evam eva kho me bhante Pakudho Kaccāyano sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno aññena aññam vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahoṣi “Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmanā vā vijite vasantam apasādetabbam maññeyyāti ? ’ So kho aham bhante Pakudhassa Kaccāyanassa bhāsitam n’ eva abhīmanam na patikkosim anabhinanditvā appatikkositvā anattamano anattamana-vācam anicchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmmim

27 ‘Ekam idāham bhante samayam vena Nigantho Nātaputto ten’ upa-samkamim, upasamkamitvā Niganthena Nāta-puttena saddhim sammomodim sammodaniyam katham sārāniyam vītisāretvā ekam antam nisīdim. Ekam antam nisīno kho aham bhante Nigantham Nāta-puttam etad avoca ‘Yathā nu kho imāni bho Aggi-vessana puthu-sippāyatanāni seyyathīdam hatthārohā Sakkā nu kho bho Aggi-vessana evam eva dīthe eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?

28 ‘Evam vutte bhante Nigantho Nāta-putto mam etad avoca ‘Idha mahā-rāja nigantho cātu-yāma-samvāra-samvuto hoti Kathaṃ ca mahā-rāja nigantho cātu-yāma-samvāra-samvuto hoti ? Idha mahā-rāja nigantho sabba-vārī-vāro ca hoti, sabba-vārī-yuto ca, sabba-

vāī-dhuto ca, sabba-vārī-phuttho ca Evam kho mahā-rāja nigantho cātu-yāma-samvara-samvuto hoti Yato kho mahā-rāja nigantho evam cātu-yāma-samvara-samvuto hoti, ayam vuccati mahā-rāja nigantho gatatto ca yatatto ca thitatto cāti ”

29 Ittham kho me bhante Nigantho Nāto-putto sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno cātu-yāma-samvaram vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Nigantho Nātaputto sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno cātu-yāma-samvaram vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahoṣi “Katham hi nāma mādiso samanam vā bhāhmanam vā vijite vasantam apasū-detabbam maññeyyāti ?” So kho aham bhante Niganthassa Nātaputtassa bhāsitaṃ n’ eva abhūnandim na patikkosim, anabhūnanditvā appatikkosivā anattamanā anattamana-vācam anicchāretvā tam eva vācam anugāhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmaṃ

30 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Sañjāyo Belatthi-putto ten’ upasamkamam, upasamkamitvā Sañjayena Belattha-puttena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekamantaṃ nisīdim Ekamantaṃ nisīno kho aham bhante Sañjāyam Belatthi-puttaṃ etad avoca “Yathā nu kho imāni bho Sañjāya puthu-sippāyatanāni seyyathīdaṃ hatthārohā Sakkā nu kho bho Sañjāya evam eva dittth’ eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?”

31 ‘Evam vutte bhante Sañjāyo Belatthi-putto maṃ etad avoca . “Atthi paro loko’ ti iti ce taṃ pucchasi, ‘atthi paro loko’ ti iti ce me assa, ‘atthi paro loko’ ti iti te naṃ vyākareyyam. Evam pi me no Tathā ti pi me no Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ‘N’ atthi paro loko’ ? ti pe ‘Atthi ca n’ atthi ca paro loko ? N’ ev’ atthi na n’ atthi paro loko ?—Atthi sattā opapātikā ? N’ atthi sattā opapātikā ? Atthi ca n’ atthi ca sattā opapātikā ? N’ ev’ atthi na n’ atthi sattā opapātikā ?—Atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko ? N’ atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko ? Atthi c’ n’ atthi ca sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko ? N’ ev’ atthi na n’ atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko ?—Hoti Tathāgato param maraṇā, na hoti Tathāgato param maraṇā ? Hoti ca na hoti ca Tathāgato param maraṇā ? N’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā ?’ ti iti ce maṃ pucchasi, ‘n’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā’ ti iti ce me assa, ‘N’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā’

ti iti te nam vyākareyyam Evam pi me no Tathā ti pi me no
Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti ”

32 ‘Ittham kho me bhante Sañjayo Belatthi-putto sanditthikam
sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam vyākāsi Seyyathā pi
bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho
ambam vyākareyya, evam eva kho me bhante Sañjayo Belatthi-
putto sanditthikam sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam
vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahosi “Ayañ ca imesam
samana-brāhmanānam sabba-bālo sabba-mūlho Katham hi nāma
sanditthikam sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam vyākariṣṣa-
titi ?” Tassa mayham bhante etad ahosi “Katham hi nāma mādiso
samanam vā brāhmanam vā vjite vasantam apasādetabbam
maññeyyāti ?” So kho aham bhante Sañjayassa Belatthi-puttassa
bhāsitaṃ n’ eva abhinandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikko-
sitvā anattamāno anattamāna-vācam amicchāretvā tam eva vācam
anugganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmicim

33 ‘So ’ham bhante bhagavantam pi pucchāmi “Yathā nu
kho imāni bhante puthu-sippāyatanāni—seyyathidam hatthāroha
assāroha rathikā dhanuggahā celakā calakā pinda-dāvika uggā rāja-
puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-yodhino dāsaka-puttā
ālārikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārā rajakā pesa-kārā
nala-kārā kumbha-kārā ganakā muddikā yāni vā pan’ aññāni pi
evam-gatāni puthu-sippāyatanāni,—te ditt’ eva dhammesanditthikam
sippa-phalam upajivanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-
pitāro sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittāmacce
sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhaggikam dakkhinam
patitthāpentī sovaggikam sukha-vipākam sagga-samvattanikam
Sakkā nu kho me bhante evam eva ditt’ eva dhamme sanditthikam
sāmaññaphalam paññāpetun ti ?”

‘Sakkā nu kho mahā-rāja Tena hi mahā-rāja tam yev’ ettha
patipucchā-sāmi yathā te khameyya tathā nam vyākareyyāsi

34 ‘Tam kim maññasi mahā-rāja ? Idha te assa puriso dāso
kamma-kāro pubbutthāyī pacchā-nipātī kim-kāra-patissāvī manāpā-
cārī piva-vādī mukhulloko. Tassa evam assa “Acchariyam vata
bho abbhutam vata bho puññānam gati puññānam vipāko Ayam hi
rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto manusso, aham pi manusso
Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcahi kāma-gunehi
sumapputto sumangi-bluto paricāreti devo maññe, aham pan’ amhi
ssa dāso kamma-kāro pubbutthāyī pacchā-nipātī kim-kāra-patissāvī

manāpa-cārī piya vādi mukhullokako So vat assāham puññāni karevvaṃ Yan nūnāham kesa-massum ohāretvā kāsāvāmi vatthāmi acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajevvaṃ ti” So apatena samavena kesa-massum ohāretvā kāsāvāmi vatthāmi acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajevva So evaṃ pabbajito samāno kāyena samvuto viharevva vācāya samvuto viharevva manasā samvuto viharevva ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhūrato paviveke Tam ce te purisā evaṃ āroceyyuṃ “Yagghe deva jāneyyāsi yo te puriso dāso kammakāro pubbutthāvi paccā-nipātī kimkāra-patissāvī manāpa-cārī piya-vādi mukhullokako so deva kesa-massum ohāretvā kāsāvāmi vatthāmi acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajito So evaṃ pabbajito samāno kāyena samvuto viharati vācāya samvuto viharati manasā samvuto viharati ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhūrato paviveke ti Api nu tvam evaṃ vadeyyāsi “Etu me bho so puriso, punad eva hotu dāso kammakāro pubbutthāvi paccā nipātī kim-kāra-patissāvī manāpa-cārī piya-vādi mukhullokako ti’

35 ‘No h etam bhante Atha kho nam mayam eva abhivādeyyāma pi paccuttheyyāma pi āsanena pi nimantevvyāma abhinimantevvyāma pi nam cīvata-pindapāta-senāsana-gilāna-paccaya-bhesajja-parikkhārehi dhammikam pi ’ssa rakkhā-varana-guttim samvadaheyyāmaṃti

‘Tam kim maññasi, mahā-rāja’ Vadi evaṃ sante hoti vā sandittukam sāmāñña-phalam, no vā ti?’

‘Addhā kho bhante evaṃ sante hoti sandittukam sāmāñña-phalam ti’

‘Idam kho te mahā-rāja mayā pathamam ditt’ eva dhamme sandittukam sāmāñña-phalam paññattan ti’

36 ‘Sakkā pana bhante aññam pi evaṃ eva ditt’ eva dhammo sandittukam sāmāñña-phalam paññāpetun ti?’

‘Sakkā mahā-rāja Tena hi mahā-rāja tam yev’ ettha pati-pucchassūmi, yathā te kameyya tathā nam vyākareyyāsi’ Tam kim maññasi mahā-rāja? Idha te assa puriso kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako Tassa evaṃ assa “Acchariyam vata bho abbhutam vata bho Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto manusso, aham pi manusso Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcali kāmagunchi samappito samangi-bhūto paricāreti devo maññe, aham pan’ amhi ’ssa kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako So v’assāham puññāni kareyyam Yan nunāham

kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajeyyan ti” So aparena samayena appam vā bhoga-kkhandham pahāya mahantam vā bhoga-kkhandham pahāya appam vā ñāti-parivattam pahāya mahantam vā ñāti-parivattam pahāya kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajeyya So evam pabbajito samāno kāyena samvuto vihareyya vācāya samvuto vihareyya manasā-samvuto vihareyya ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhirato paviveke Tam ce te purisā evam āroceyyum “Yagghe deva jāneyyāsi, yo te puriso kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako, so deva kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajito So evam pabbajito samāno kāyena samvuto viharati vācāya samvuto viharati manasā samvuto viharati ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhirato paviveke ti” Api nu tvam evam vadeyyāsi “Etu me bho so puriso, punad eva hotu kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako ti?”

37 ‘No h’ etam bhante Atha kho nam mayam eva abhivadeyyāma pi paccuttheyyāma pi āsanena pi nimanteyyāma abhimananteyyāma pi nam cīvāra-pīṇḍapāta-senāsangilāna-paccaya-bhesajja-parikkhārehi dhammīkam pi ’ssa rakkhā-vāna-guttim samvidhaheyyāmāti’

‘Tam kim maññasi mahā-rāja? Yadi evam sante hoti vā sanditthīkam sāmāñña-phalam, no vā ti?’

‘Addhā kho mam bhante evam sante hoti sanditthīkam sāmāñña-phalam ti’

‘Idam kho te mahā-rāja duttiyam dīthi’ eva dhamme sanditthīkam sāmāñña-phalam paññattan ti’

38 ‘Sakkā pana bhante aññam pi dīthi’ eva dhamme sanditthīkam sāmāñña-phalam paññāpetum imehi sanditthīkehi sāmāñña-phalehi abhikantataraṇi ca paṇitatarāṇi cāti?’

‘Sakkā mahā-rāja Tena hi mahā-rāja sunohi sādhu-kam manasi-karohi bhāsi-sāmīti’

Evam bhante ti kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavato paccassosi Bhagavā etad avoca

39 ‘Idha mahā-rāja Tathāgato loka uppajjati, araham sammā-sambuddho vijjā-carana-sampanno sugato loka-vidu anuttaro purisa-damma sārathī satthā deva-manussānam buddho bhagavā So imam lokam sudevakam samvākam sabrahmakam sassamana-brāhmaṇim piyūṇaṃ sudeva-manussaṃ sayam abhiññā sacchikatvā pavedeti So

dhammam deseti ādikalyāṇam majjhe kalyāṇam pariyosāna-kalyāṇam sāttham savyañjanam, kevala-paripunnam parisuddham brahmacariyam pakāseti

40 'Tam dhammam sunāti gahapati vā gahapati-putto vā aññataiasmim vā kule paccājāto So tam dhammam sutvā Tathāgate saddham patilabhati So tena saddhā-patilābhena samannāgato iti patisamekkhati "Sambādho gharāvāso rajo patho, abbhokāso pabbajjā Na idam sukāram agāram ajjhāvasatā ekanta-paripunnam ekantaparisuddham samkhalikkhitam brahmacariyam caritum Yan nunāham kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyyan ti" So aparena samayena appam vā bhoga-kkhandham pahāva mahantam vā bhoga-kkhandham pahāya, appam vā ñātiparivattam pahāya mahantam vā ñātiparivattam pahāya kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajjati

41. 'Evam pabbajito samāno pātimokkha-samvara-samvuto viharati ācāra-gocara-sampanno anumattesu vajjesu bhayadassāvī samādāya sikkhati sikkhāpadesu kāya-kamma-vaci-kammena samannāgato kusalena parisuddhājīvo sīla-sampanno indriyesu gutta-dvāro sati-sampajaññena samannāgato santuttho

42. 'Kathaṇ ca mahā-rāja bhikkhu sīla-sampanno hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu pānātipātā pahāya pānātipātā pativirato hoti, mhiṭa-dando mhiṭa-sattho lajji dayā-panno sabba-pāna-bhūta-hitānukampī viharati Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Adinnādānam pahāya adinnādānā pativirato hoti dinnā-dāyī dinnā-pātikankhī atthenena suci-bhūtena attanā viharati Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Abrahmacariyam pahāya brahmacārī hoti ārā-cārī virato methunā gāma-dhammā Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

43 'Musā-vādam pahāya musā-vādā pativirato Samāno Gotamo sacca-vādī sacca-sandho theto paccayiko avisamvādako lokassa Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Pisunā-vācam pahāya pisunāya vācāya pativirato hoti, ito sutvā na amutra akkhātā imesam bhedāya, amutra vā sutvā na imesam akkhātā amūsam bhedāya Iti bhinnānam va sandhātā sahitaṇam va anuppādātā samaggārāmo samaggarato samagga-nandī samaggakaraṇam vācam bhāsītā Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Pharusā-vācam pahāya pharusāya vācāya pativirato hoti. Yā sā vācā nelā kannā-sukhā pemaṇiyā hadayamgamā porī bahujana-

kantā bahujaṇa-manāpā tathārūpim vācam bhāsītā hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Samphappalāpam pahāya samphappalāpā paṭivirato hoti kāla-vādī bhūta-vādī attha-vādī dhamma-vādī vinaya-vādī, nīdhānavatim vācam bhāsītā kālena sāpadesam pariyantavatim attha-samlūtam Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

44 'Bijagāma-bhūtagāma-samārambhā paṭivirato hoti Ekabhattiko hoti rattūparato, virato vikāla-bhojanā Nacca-gītā-vāditavisūka-dassanā paṭivirato hoti Mālā-gandha-vilepana-dhāraṇa-mandana-vibhūsanatthānā paṭivirato hoti Uccāsayaṇa-mahāsayaṇā paṭivirato hoti Jātarūpa-rajata-patiggahanā paṭivirato hoti Āmakadhañña-patiggahanā paṭivirato hoti Āmaka-mansa-patiggahanā paṭivirato hoti Itthi-kumāraka-patiggahanā paṭivirato hoti Dāsī-dāsa-patiggahanā paṭivirato hoti Ajelaka-patiggahanā paṭivirato hoti Kukkuṭa-sūkara-patiggahanā paṭivirato hoti Hatthi-gavāssa-valavā-patiggahanā paṭivirato hoti Khetta-vatthu-patiggahanā paṭivirato hoti Dūteyya-pahūna-gamanānuyogā paṭivirato hoti Kaya-vikkayā paṭivirato hoti Tulākūta-kansakūta-mānakūtā paṭivirato hoti Ukkotana-vañcana-nikati-sāci-yogā paṭivirato hoti Chedana-vadha-bandhana-viparāmosa-ālopa-sahasākārā paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

45 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitva te evarūpam bijagāma-bhūtagāma-samārambham anuyuttā viharanti—seyyathīdam mūla-bijam khanda-bijam phalu-bijam agga-bijam bijabijam eva pañcamam—iti evarūpā bijagāma-bhūtagāma-samārambha paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

46 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam sannidhikāra-paribhogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam anna-sannidhim pāna-sannidhim vattha-sannidhim yāna-sannidhim sayana-sannidhim gandha-sannidhim āmisa-sannidhim—iti vā iti evarūpā sannidhi-kāra-paribhogā paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

47 "Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam visūka-dassanam anuyuttā viharanti—seyyathīdam naccam gītam vāditam pekkham ukkhānam pāṇisaram vetālam kumbha-thūnam Sobhanagarakam candālam vamsam dhopanam hatthi-yuddham assa-yuddham mahisa-yuddham usabha-yuddham aja-yuddham mendaka-yuddham kukkuṭa-

yuddham vattaka-yuddham danda-yuddham mutthi-yuddham nibbuddham uyyodhukam balaggam senā-byūham anika-dassanam—iti vā iti evarūpā visūkadassanā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

48 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam jūta-pamādatthānānuyogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam atthapadam dasa-padam ākāsam parihāra-patham santikam khalikam ghatikam salāka-hattham akkham pangacīram vankakam mokkhaçikam cingulikam pattālhakam ratham dhanukam akkharikam manesikam vathā-vajjam—iti vā iti evarūpā jūta-pamāda-tthānānuyogā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

49 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam uccāsayana-mahāsayanam anuyuttā viharanti—seyyathīdam āsandim pallankam gonakam citta-kam patikam patalikam tūlikam vikatikam uddha-lomim ekantalomim katthiissam koseyyam kuttakam hatthattharam assattharam rathattharam ajinappavenim kadali-miga-pavara-paccattharanam sauttara-cchadam ubhato-lohitakūpadhānam—iti vā iti evarūpā uccāsayana-mahāsayanam pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

50 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam mandana-vibhūsana-thānānuyogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam uccādanam parimaddanam nahāpanam sambāhanam ādāsam añjanam mālā-vilepanam mukha-cunnakam mukhalepanam hattha-bandham sikhā-bandham dandakam nālikam khaggam chattam citrupāhanam unhīsam manim vāla-vījanum odātāni vatthāni dighadasāni—iti vā iti evarūpā mandana-vibhūsana-tthānānuyogā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

51 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam tiracchāna-katham anuyuttā viharanti—seyyathīdam rāja-katham cora-katham mahāmatta-katham senā-katham bhaya-katham yuddha-katham anna-katham pāna-katham vattha-katham sayana-katham mālā-katham gandha-katham nāti-katham yāna-katham gāma-katham nigama-katham nagara-katham janapada-katham itthi-katham purisa-katham sūra-katham visikhā-katham kumbatthāna-katham pubba-peta-katham vānatta-katham lokakkhāyikam samuddakkhāyikam itibhavābhava-katham—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-kathāya pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

52 'Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpaṃ viggāhika-katham anuṇuttā viharanti—seyyathīdam 'Na tvam imaṃ dhamma-vinayaṃ ājānāsi aham imaṃ dhamma-vinayaṃ ājānāmi kim tvam imaṃ dhamma-vinayaṃ ājānissasi?—Micchā-paṭipanno tvam asi aham asmi sammā-paṭipanno—Sahitam me asahitan te—Pure vacanīyaṃ pacchā avoca pacchā vacanīyaṃ pure avoca—Avicinnaṃ te viparāvattam—Āropito te vādo niggaḥito si—Cara vādappamokkhāya nibbethehi vā sace pahosīti —iti vā iti evarūpāya viggāhika-kathāya pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim.

53 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā to evarūpaṃ dūteyya-pahina-gamanā-nuṇogam anuṇuttā viharanti—seyyathīdam raññaṃ rāja-mahāmattānam khattiyānam brāhmanānam gahapatikanam kumārānam—Idha gaccha amutrāgaccha idam hara amutra idam āharāti—iti vā iti evarūpā dūteyya-pahina-gamanānuṇogā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim

54 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te kuhakā ca honti lapakā ca nemuttikā ca nippesikā ca lābhena ca lābham mājumstāro—iti evarūpā kuhana-lapanā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim.

55 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam angam nimittam uppādam supinam lakkhanam mūsikācchinnam aggi-homam dabbi-homam thusa-homam kana-homam tandula-homam sappi-homam tela-homam mukha-homam lohita-homam anga-vijjā vatthu-vijjā khatta-vijjā siva-vijjā bhūta-vijjā bhūri-vijjā ahi-vijjā visa-vijjā veechika-vijjā mūsika-vijjā sakuna-vijjā vāyasa-vijjā pakkajjhānam sara-parittānam muga-cakkam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim

56 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam manu-lakkhanam danda-lakkhanam vattha-lakkhanam asi-lakkhanam usu-lakkhanam dhanu-lakkhanam iyudha-lakkhanam itthi-lakkhanam purisa-lakkhanam kumārī-lakkhanam kumārī-lakkhanam dāsī-lakkhanam dāsī-lakkhanam itthi-lakkhanam assī-lakkhanam mahisa-lakkhanam usabha-lakkhanam so-lakkhanam ujā-lakkhanam mende-lakkhanam kukkuta-lakkha-

nam vattaka-lakkhanam godhā-lakkhanam kannikā-lakkhanam kacchapa-lakkhanam miga-lakkhanam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

57 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Raññam niyyānam bhavissati, raññam aniyyānam bhavissati—Abbhantarānam raññam upayānam bhavissati, bāhirānam raññam apayānam bhavissati—Bāhirānam raññam upayānam bhavissati, abbhantarānam raññam apayānam bhavissati—Abbhantarānam raññam jayo bhavissati, bāhirānam raññam parājayo bhavissati—Bāhirānam raññam jayo bhavissati, abbhantarānam raññam parājayo bhavissati—Iti imassa jayo bhavissati, imassa parājayo bhavissati '—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

58 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Canda-ggāho bhavissati, suriya-ggāho bhavissati, nakkhatta-ggāho bhavissati Candima-suriyānam patha-gamanam bhavissati, candima-suriyānam uppatha-gamanam bhavissati, nakkhattānam patha-gamanam bhavissati, nakkhattānam uppatha-gamanam bhavissati Ukkā-pāto bhavissati. Disā-dāho bhavissati Bhūmi-cālo bhavissati Deva-dundubhi bhavissati Candima-suriya-nakkhattānam uggamanam ogamanam samkilesam vodānam bhavissati Evam-vipāko canda-ggāho bhavissati, evam-vipāko suriya-ggāho bhavissati, evam-vipāko nakkhatta-ggāho bhavissati, evam-vipāko candima-suriyānam patha-gamanam bhavissati, evam-vipāko candima-suriyānam uppatha-gamanam bhavissati, evam-vipāko nakkhattānam patha-gamanam bhavissati, evam-vipāko nakkhattānam uppatha-gamanam bhavissati, evam-vipāko ukkāpāto bhavissati, evam-vipāko disā-dāho bhavissati, evam-vipāko bhūmi-cālo bhavissati, evam-vipāko deva-dundubhi bhavissati, evam-vipākam candima-suriya-nakkhattānam uggamanam ogamanam samkilesam vodānam bhavissati"—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

59 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Subbutthikā bhavissati, dubbutthikā bhavissati, subhikkham bhavissati, dubbhikkham

bhavissati, khemam bhavissati, bhayam bhavissati, rogo bhavissati, ārogyam bhavissati," muddā, gananā, samkhānam, kāveyyam, lokāyatam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

60 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam āvāhanam vivāhanam samvadanam vivadanam samkīranam vīkīranam subhaga-karanam dubbhaga-karanam viruddha-gabbha-karanam jivhā-nittaddanam hanusamhananam hatthābhijappanam kanna-jappanam ādāsapañham kumāri-pañham deva-pañham ādiccupatthānam Mahat-upatthānam abbhujjālanam Sīr'-avhāyanam—iti vā evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim-

61 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam santi-kammam paṇḍitakammam bhūri-kammam (bhūti-kammam) vassa-kammam vossakammam vatthu-kammam vatthu-paṭikīranam ācamanam nahāpanam juhanam vamanam virecanam uddha-virecanam adho-virecanam sīsa-virecanam kanna-telam nettatappanam natthu-kammam añjanam paccañjanam sālākiyam sallakattikam dāraka-tikicchā mūla-bhesajjānam anuppādānam osadhīnam patimokkho—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

62 'Sa kho so mahā-rāja bhikkhu evam sīla-sampanno na kuto ci bhayam samanupassati yad idam sīla-samvarato Seyyathā pi mahā-rāja khattiyo muddhāvasitto nihitapaccāmitto na kuto ci bhayam samanupassati yad idam paccatthikato, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam sīlasampanno na kuto ci bhayam samanupassati yad idam sīla-samvarato So iminā ariyena sīlakkhandhena samanāgato ajjhātam anavaṃja-sukham patisamvedeti Evam kho mahā-rāja bhikkhu sīla-sampanno hoti

63 'Kathaṃ ca mahā-rāja bhikkhu indriyesu guttadvāro hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu cakkhunā rūpam disvā na nimittaggāhī hoti nānuvāṇjanaggāhī Yatvādhīkaranam enam cakkhundriyam asamvutam viharantam abhiṃjhā-domanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssavevvum tassa samvarāya patipajjati, rakkhati cakkhundriyam, cakkhundriye samvaram āpajjati Sotena saddam sutvā pe. ghānena gandham ghlātvā pe jivhāya rasam sāyitvā . pe

kāyena photthabbam phusitvā pe manasā dhammam viññāya na nimittaggāhī hoti nānuvyañjanaggāhī Yatvādhikaraṇam enam manindriyam asamvutam viharantam abhiṇṇā-domanassā pāpakā akusalā dhamma anvāssaveyyum tassa samvarāya patipajjati rakkhati manindriyam, manindriye samvaram āpajjati So iminā ariyena indriyasamvarana samannāgato ajjhātam avyāseka-sukham patisamvedeti Evam kho mahārāja bhikkhu indriyesu gutta-dvāro hoti

64 'Kathaṇ ca mahā-rāja bhikkhu sati-sampajaññena saman-nāgato hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu abhikkante patikkante sampajāna-kārī hoti, ālokite vilokite sampajānakārī hoti, sammūṇjite pasārīte sampajāna-kārī hoti, samghāti-patta-civara-dhārano sampajāna-kārī hoti, asīte pite khāyite sāyite sampajāna-kārī hoti, uccārapassāva-kamme sampajāna-kārī hoti, gate thite nisinne sutte jāgarite bhāsīte tunhī-bhāve sampajāna-kārī hoti Evam kho mahā-rāja bhikkhu sati-sampajaññena samannāgato hoti

65. 'Kathaṇ ca mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti kāya-parihārikena cīvarena kucchi-parihārikena pinda-pātena, so yena yen' eva pakkamati samādāy eva pakkamati Seyyathā pi mahā-rāja pakkhī sakuno yena yen' eva deti sa-patta-bhāro va deti, evam eva mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti kāyaparihārikena cīvarena kucchi-parihārikena pindapātena, so yena yen' eva pakkamati samādāy' eva pakkamati Evam kho mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti

66 'So iminā ca ariyena sīla-kkhandhena samannāgato iminā ca ariyena indriya-samvarena samannāgato iminā ca ariyena sati-sampajaññena samannāgato imāya ca ariyāya santutthiyā saman-nāgato vivittam senāsanam bhajati, araññaṃ rukkha-mūlam pabbatam kandaram giri-guham susānam vana-pattham abbhokāsam palālu-puñjam So pacchābhātam pinda-pāta-patikkanto nisīdati pallam am ābhuyitvā ujum kāyam paṇidhāya parimukham satim upatthāpetvā

67 'So abhiṇṇham loke pahāya vigaṭābhijjhena cetasā viharati abhiṇṇhāva cittam parisodheti Vyāpāda-padosam pahāya avyāpam - otto viharati, sabba-pāna-bhūta-hiṇṇukampī vyāpāda-dadosam cittaṃ parisodheti Thīnamuddham pahāya vigaṭa-thīna-muddho viharati āloka-saṇṇī sato sampajino thīna-middhī cittaṃ parisodheti Uddhacca-kukkuṭo im pahāya anuddhato viharati Uppādanā-vūpe sato cittaṃ uddhacca-kukkuṭo cittaṃ parisodheti

tinna-vicikicchho vīharatī, akathamkathī kusalesu dhammesu vicikicchāya cittaṃ paṇisodhetī

68 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso nam ādāya kammante payojeyya, tassa te kammantā samujjheyum, so yāni ca porāṇāni na-mūlāni tāni ca vyanti-kareyya, siyā c’ assa uttarim avasittham dārābharanāya Tassa evam assa “Aham kho pubbe nam ādāva kammante payojesim, tassa me te kammantā samujjhimsu, so ’ham yāni ca porāṇāni na-mūlāni tāni ca vyanti-akāsim, atthi ca me uttarim avasittham dārābharanāyātī” So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

69 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso ābādhu ko assa dukkhito bālha-gilāno bhattañ c’ assa nacchādeyya, na c’ assa kāye balamattā So aparena samayena tamhā ābādhā mucceyya bhattañ c’ assa chādeyya siyā c’ assa kāye balamattā Tassa evam assa “Aham kho pubbe ābādhiko aho sim dukkhito bālha-gilāno bhattañ ca me nacchādesi na ca me asi kāye balamattā, so ’mhi etarahi tamhā ābādhā mutto bhattañ ca me chādeti atthi ca kāye balamattā ti” So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

70 ‘Sevyathā pi mahā-rāja puriso bandhanāgāre baddho assa. So aparena samayena tamhā bandhanā mucceyya sotthinā avyayena, na c’ assa kiñ ci bhogānam vayo Tassa evam assa “Aham kho pubbe bandhanāgāre baddho aho sim so ’mhi etarahi tamhā bandhanā mutto sotthinā avyayena, n’ atthi ca me kiñ ci bhogānam vayo ti” So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

71 ‘Sevyathā pi mahā-rāja puriso dāso assa anattādhīno parādhīno na yena kāmam gamo So aparena samayena tamhā dāsa vyā mucceyya attādhīno aparādhīno bhujisso yena kāmam gamo Tassa evam assa “Aham kho pubbe dāso aho sim anattādhīno parādhīno na yena kāmam gamo so ’mhi etarahi tamhā dāsavyā mutto attādhīno aparādhīno bhujisso yena kāmam gamo ti” So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

72 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso sādhanō sabhogō kantā-raddhānamaggam patipajjeyya dubbhikkham sappatibhayaṃ So aparena samayena tam kantāram nitthareyya, sotthinā gāmantam anupīpuneyya khemam appatibhayaṃ Tassa evam assa “Aham kho pubbe sādhanō sabhogō kantāraddhānamaggam patipajjam dubbhikkham sappatibhayaṃ, so ’mhi etarahi tam kantāram nitthamo sotthinā gāmantam anupatto khemam appatibhayaṃ” ti So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

73 ‘Evaṃ eva kho mahā-rāja bhikkhu yathā mama yathā rogam vathā bandhanāgāram yathā dūsaṃyam yathā kantāradhānamaggam me pañca nīvarane appahīne attāmi samanupassati Seyyathā pi mahā-rāja ānanyam vathā ārogyam vathā bandhanā mokkham vathā bhujssam vathā khemanta-bhūmmi evam eva kho mahārāja bhikkhu me pañca nīvarane pahīne attāmi samanupassati

74 ‘Tass me pañca nīvarane pahīne attāmi samanupassato pāmujjam jāyati pamuditassa pīti jāyati, pīti-manassa kāyo passambhati passaddha kāyo sukham vedeti, sukhino cittam samādhīyati. So vivicc’ eva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkam savicāram vivekajam pīti-sukham pathamajjhānam upasampajja viharati So mama eva kāyam vivekajena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa vivekajena pīti-sukhena apphutam hoti.

75 ‘Seyyathā pi mahā-rāja dakkho nahāpako vā nahāpak-antevāsi vā kansa-thāle nahāniya-cunnāmi ākūtvā udakena paripphosakam paripphosakam sannevva, sā ssa nahāniya-pindi snehānugatā sneha-paretā santara-bāhirā phutā snehena na ca paggharanī, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu mama eva kāyam vivekajena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa vivekajena pīti-sukhena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-rāja sandittukam sāmāñña-phalam purimehi sandittikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca pañītatarañ ca

76 ‘Puna ca param mahā-rāja bhikkhu vitakka-vicāranam vūpasamā ajjhattam sampasādanam cetaso ekodibhāvam avitakkam avicāram samādhijam pīti-sukham dutiyajjhānam upasampajja viharati So mama eva kāyam samādhijena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa samādhijena pīti-sukhena apphutam hoti

77 ‘Seyyathā pi mahā-rāja udaka-rahado ubbhīdodako, tassa n’ ev’ assa puratthimāya disāya udakass’ āya-mukham, na pacchimāya disāya udakass’ āya-mukham, na uttarāya disāya udakass’ āya-mukham, na dakkhimāya disāya udakass’ āya-mukham devo ca kālena kālam sammā dhāram anupavecceheyya Atha kho tamhā udaka-rahadā sīta-vāri-dhārā ubbhijjīva tam eva udaka-rahadam sītena vārinā abhisandeyya parisandeyya paripūreyya paripphareyya, nāssa kiñci sabbāvato udaka-rahadassa sītena vārinā apphutam assa Evaṃ eva kho mahā-rāja bhikkhu mama eva kāyam samādhijena pīti-sukhena

abhisandeti pari-sandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa samādhijena pīti-sukhena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

78 ‘Puna ca param mahā-rāja bhikkhu pītiyā ca virāgā ca upekhako ca viharati sato ca sampajāno, sukhañ ca kāyena patisamvedeti yan tam ariyā ācikkhanti “upekhako satimā sukha-vihārī” ti tatiyajjhānam upasampajja viharati So imam eva kāyam nippītikena sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa nippītikena sukhena apphutam hoti

79 ‘Seyyathā pi mahā-rāja uppalāniyam padumāniyam pundarikāniyam app ekaccāni uppalāni vā padumāni vā pundarikāni vā udake-jātāni udake-samvaddhāni udakā ’nuggatāni anto-nimuggāposīni, tāni yāva c’ aggā yāva ca mūlā sītena vārinā abhisannāni parisannāni paripūrāni paripphutthāni, nāssa kiñci sabbāvatom uppalānam vā padumānam vā pundarikānam vā sītena vārinā apphutam assa Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu imam eva kāyam nippītikena sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa nippītikena sukhena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

80 ‘Puna ca param mahā-rāja bhikkhu sukhassa ca pahānā dukkhassa ca pahānā pubb’ eva somanassa-domanassānam atthagamā adukkhāni asukhāni upekhā-sati-pārisuddhim catutthajjhānam upasampajja viharati So imam eva kāyam parisuddhena cetasā pariyodātena pharitvā nisinno hoti, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa parisuddhena cetasā pariyodātena apphutam hoti

81 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso odātena vatthena sa-sīsam pārupitvā nisinno assa, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa odātena vatthena apphutam assa, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu imam eva kāyam parisuddhena cetasā pariyodātena pharitvā nisinno hoti, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa parisuddhena cetasā pariyodātena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

82 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte nāna-dassanāya cittam abhinīharati abhininnāmeti So evam pajānāti Ayum kho me kāyo rūpi cātum-mahā-bhūtiko mātā-pettikā-

sambhavo odana-kummās-upacayo anicc'-ucchadana-parimaddana-bhedana-viddhansana-dhammo. idaṇ ca pana me viññānam ettha sitam ettha patibaddhan ti "

83 'Seyyathā pi mahā-rāja maṇi veluriyo subho jātumā atthanso suparikkamma-kato accho vippasanno anāvilo sabbākāra-sampanno, tatra suttam āvutam nīlam vā pītam vā lohutam vā odātam vā pandu-suttam vā Tam eva cakkhumā puriso hatthe karitvā paccavekkheyya "Ayaṃ kho maṇi veluriyo subho jātumā atthanso suparikkamma-kato accho vippasanno anāvilo sabbākāra-sampanno, tatr' idam suttam āvutam nīlam vā pītam vā lohutam vā odātam va pandu-suttam vā ti " Eṃam eva kho mahā-rāja bhikkhu evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammanīye thite ānejjappatte ñāna-dassanāya cittam abhinīharatī. So evaṃ pajānāti "Ayaṃ kho me kāvo rūpi cātuma-mahā-bhūtiko mātūpettika-sambhavo odana-kummās-upacayo anicc'-ucchadana-parimaddana-bhedana-viddhansana-dhammo idaṇ ca pana me viññānam ettha sitam ettha patibaddhan ti "

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca paṇītataraṇ ca.

84 'So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammanīye thite ānejjappatte manomayam kāyam abhinimmināya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So imamahā kāyā aññam kāyam abhinimmināti rūpim manomayam sabbanga-paccangim ahindriyam

85 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso muñjamaḥ isikam pavāheyya Tassa evaṃ assa "Ayaṃ muñjo ayaṃ isikā, añño muñjo aññā-isikā, muñjamaḥ tv' eva isikā pavālhā ti " Seyyathā pi pana mahā-rāja, puriso asī kosiyaṃ pavāheyya Tassa evaṃ assa "Ayaṃ asī ayaṃ kosi, añño asī añño kosi, kosiyaṃ tv' eva asī pavālhā ti " Seyyathā pi pana mahā-rāja puriso ahiṃ karandū uddhareyya Tassa evaṃ assa "Ayaṃ ahi ayaṃ karando añño ahi añño karando, karandā tv' eva ahi ubbhato" ti Eṃam eva kho mahā-rāja bhikkhu evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammanīye thite ānejjappatte manomayam kāyam abhinimmināya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So imamahā kāyā aññam kāyam abhinimmināti rūpim manomayam sabb-anga-paccangim ahindriyam.

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca paṇītataraṇ ca

86 'So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkīlese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte iddhi-vidhāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-vīhutam iddhi-vidham paccanubhotī—eko pi hutvā bahudhā hotī, bahudhā pi hutvā eko hotī, avibhāvam tiro-bhāvam tiro-kuddam tiro-pākāiam tiro-pabbatam asajjamāno gacchatī seyyathā pi ākāse, pathaviyā pi ummujja-nimmujjam karotī seyyathā pi udake, udake pi abhujjamāno gacchatī seyyathā pi pathaviyam, ākāse pi pallankena kamatī seyyathā pi pakkhī sakuno, ime pi candīma-suriye evam mahiddhike evam mahānubhāve pāninā parimasatī parimajjati, yāva Brahma-lokā pi kāyena vā samvatteti

87 'Seyyathā pi mahā-rāja dakkho kumbha-kāro vā kumbha-kārantevāsī vā suparikkammakatāya mattikāya yam yad eva bhājana-vīkatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya Seyyathā pi pana mahā-rāja dakkho danta-kāro vā danta-kārantevāsī vā suparikkammakatasmim dantasmim yam yad eva danta-vīkatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya seyyathā pi pana mahā-rāja dakkho suvanna-kāro vā suvanna-kārantevāsī vā suparikkammakatasmim suvannasmim yam yad eva suvanna-vīkatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkīlese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte iddhi-vidhāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-vīhutam iddhi-vidham paccanubhotī—eko pi hutvā bahudhā hotī, bahudhā pi hutvā eko hotī, avi-bhāvam tiro-bhāvam tiro-kuddam tiro-pākāram tiro-pabbatam asajjamāno gacchatī seyyathā pi ākāse, pathaviyā pi ummujja-nimmujjam karotī seyyathā pi udake, udake pi abhujjamāno gacchatī seyyathā pi pathaviyam, ākāse pi pallankena kamatī seyyathā pi pakkhī sakuno, ime pi candīma-suriye evam mahiddhike evam mahānubhāve pāninā parimasatī parimajjati, yāva Brahmāloka pi kāyena vā samvatteti

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimela sanditthikela sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarañ ca

88 'So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkīlese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte dībbāya sota dhituvā cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dībbāya sota-dhituvā vi-uddhāya atikkanta-mānusi-kāya ubho sadde sunāti, dibbe ca mānuse ca ye dūre santike ca

89 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso addhāna-magga-patipanno so suneyya bheri-saddam pi mutinga-saddam pi sankha-panava-dendima-saddam pi Tassa evam assa “Bheri-saddo” iti pi, “mutinga-saddo” iti pi “sankha-panava-dendima-saddo” iti pi Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte dībbāya sota-dhātuyā cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dībbāya sota-dhātuyā visuddhāya atikkanta-mānusiḱāya ubho sadde sunātī, dībbe ca mānuse ca, ye dūre santike ca

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarañ ca

90 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte ceto-pariāñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So para-sattānam para-puggalānam cetasā ceto paricca pajānātī—

sa-rāgam vā cittam sa-rāgam cittan ti pajānātī,
 vīta-rāgam vā cittam vīta-rāgam cittan ti pajānātī,
 sa-dosam vā cittam sa-dosam cittan ti pajānātī,
 vīta-dosam vā cittam vīta-dosam cittan ti pajānātī,
 sa-moham vā cittam sa-moham cittan ti pajānātī,
 vīta-moham vā cittam vīta-moham cittan ti pajānātī,
 samkhittam vā cittam samkhittam cittan ti pajānātī,
 vikkhittam vā cittam vikkhittam cittan ti pajānātī,
 mahaggatam vā cittam mahaggatam cittan ti pajānātī,
 amahaggatam vā cittam amahaggatam cittan ti pajānātī,
 sa-uttaram vā cittam sa-uttaram cittan ti pajānātī,
 anuttaram vā cittam anuttaram cittan ti pajānātī,
 samāhītam vā cittam samāhītam cittan ti pajānātī,
 asamāhītam vā cittam asamāhītam cittan ti pajānātī,
 vimuttam vā cittam vimuttam cittan ti pajānātī,
 avimuttam vā cittam avimuttam cittan ti pajānātī

91 ‘Seyyathā pi mahārāja itthī va puriso vā daharo vā yuvā mandana-jātiko ādāse vā parisuddhe pariyodāte acche vā udakapatte sakam mukha-nimittam paccavekkhamāno sakanikam vā sakanikan ti jāneyya akanikam vā akanikan ti jāneyya, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte

ceto-pariyaññāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So para-sattānam para-puggalānam cetasā ceto paricca pajānāti—

sa-rāgam vā cittam sa-rāgam cittan ti pajānāti,
 vīta-rāgam vā cittam vīta-rāgam cittan ti pajānāti,
 sa-dosam vā cittam sa-dosam cittan ti pajānāti
 vīta-dosam vā cittam vīta-dosam cittan ti pajānāti,
 sa-moham vā cittam sa-moham cittan ti pajānāti,
 vīta-moham vā cittam vīta-moham cittan ti pajānāti,
 samkhittam vā cittam samkhittam cittan ti pajānāti,
 vikkhittam vā cittam vikkhittam cittan ti pajānāti.
 mahaggatam vā cittam mahaggatam cittan ti pajānāti,
 amahaggatam vā cittam amahaggatam cittan ti pajānāti,
 sa-uttaram vā cittam sa-uttaram cittan ti pajānāti
 anuttaram vā cittam anuttaram cittan ti pajānāti,
 samāhutam vā cittam samāhutam cittan ti pajānāti,
 asamāhutam vā cittam asamāhutam cittan ti pajānāti,
 vimuttam vā cittam vimuttam cittan ti pajānāti,
 avimuttam vā cittam avimuttam cittan ti pajānāti

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimelū sanditthikehū sāmāñña-phalehū abhikkantatarañ ca paṇitatarāñ ca

92 So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkīlese mūdū-bhūte kammaniye thūte ānejjappatte pubbe-nivāsānussatī-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-vīhutam pubbe-nivāsam anussaratī seyyathīdam ekam⁷ pi jātim dve pi jātiyo tisso pi jātiyo catasso pi jātiyo pañca pi jātiyo dasa pi jātiyo vīsati pi jātiyo timsam pi jātiyo cattārisam pi jātiyo paññāssam pi jātiyo jāti-satam pi jāti-sahassam pi jāti-satasahassam pi āneke pi samvatta-kappe āneke pi vivatta-kappe āneke pi samvatta-vivatta-kappe ‘Amutrāsīmi evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedī evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim Tatrāpāsīmi evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedī evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhupapanno ti itī sākāram sa-uddesam aneka-vīhutam pubbe nivāsam anussaratī

93 Seyyathī pi mahā-rāja puriso sakamhā gāmā aññam gāmum gaccheyya tamhā pi gāmā aññam gāmam gaccheyya, tamhā pi gāmī sakam yeva gāmam pacchāgaccheyya Tassa evam assa’
 Ahum kho sīlamhā gāmā amum gāmam āgañem, tatra evam

atthāsīm evam nisīdīm evam abhāsīm evam tunhī ahoṣīm, tamhā pi gāmā amum gāmam āgañeīm, tatrāpi atthāsīm evam nisīdīm evam abhāsīm evam tunhī ahoṣīm, so 'mhi tamhā gāmā sakam yeva gāmam paccāgato ti' Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte pubbe-nivāsānussati-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī. So aneka-vihitam pubbe-nivāsam anusarati-seyyathā idam ekam pi jātim dvo pi jātiyo tisso pi jātiyo catasso pi jātiyo pañca pi jātiyo dasa pi jātiyo visatim pi jātiyo timsam pi jātiyo cattārisam pi jātiyo paññāsam pi jātiyo jāti-satam pi jāti-sahassam pi jāti-sata-sahassam pi aneke pi samvatta-kappe aneke pi vivatta-kappe aneke pi samvatta-vivatta-kappe "Amutrāsīm evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim Tatrapāsīm evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhupapanno" ti iti sākāram sa-uddesam aneka-vihitam pubbe nivāsam anussarati

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarāñ ca pañitatarāñ ca.

94 'So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte sattānam cutūpapāta-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dibbena cakkhunā visuddhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavamāne upapajja-māne, hīne pañite suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammupage satte pajānātī "Ime vata bhonto sattā kāya-duccaritena samannāgatā vaci-duccaritena samannāgatā mano-duccaritena samannāgatā ariyānam upavādakā micchā-ditthikā micchā-ditthi-kamma-samā-dānā Te kāyassa bheda param maranā apāyam duggatim vinipātam nīrayam upapannā Ime vā pana bhonto sattā kāya-sucaritena samannāgatā vaci-sucaritena samannāgatā mano-sucaritena samannāgatā ariyānam anupavādakā sammā-ditthikā sammā-ditthi-kamma samādānā, te kāyassa bheda param maranā sugatim saggam lokam upapannā ti" Iti dibbena cakkhunā visuddhena atikkanta-mānusa-kena satte passatī cavamāne upapajjamāne, hīne pañite suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammupage satte pajānātī

95 'Seyyathā pi mahā-rāja majjhe singhātake pāsādo, tattha cakkhumā puriso thito passeyya manusse geham pavisante pi nikkha-

mante pi rathiyā vithi sañcarante pi majjhe pi singhātake nissimne Tassa evam assa “Ete manussā geham pavisantī ete nikkhamantī ete rathiyā vithi sañcarantī ete majjhe singhātake nissinnā ti” Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte sattānam cutūpapāta-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dibbena cakkhunā vīsuddhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavamāne upapajjamāne, hīne panīte suvanne dubbanne sugate duggate yathākammapage satte pajānātī “Ime vata bhonto sattā kāya-duccarītena samannāgatā vaci-duccarītena samannāgatā mano-duccarītena samannāgatā ariyānam upavādakā micchā-ditthikā micchā-ditthi-kamma-samādānā Te kāyassa bheda param maranā apāyam duggatim vinīpātā nīrayam upapannā Ime vā pana bhonto sattā kāya-sucarītena samannāgatā vaci-sucarītena samannāgatā mano-sucarītena samannāgatā ariyānam anupavādakā sammā-ditthikā sammā-ditthi-kamma-samādānā, te kāyassa bheda param maranā sugatim saggam lokam upapannātī” Iti dibbena cakkhunā vīsuddhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavamāne upapajjamāne, hīne panīte suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammapage satte pajānātī

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

96 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte āsavānam khaya-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So “idam dukkha” ti yathā-bhūtam pajānātī, “āyam dukkha-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānātī, “āyam dukkha-nirodha” ti yathā-bhūtam pajānātī, “āyam dukkha-nirodha-gāminī patipadā” ti yathā-bhūtam pajānātī, “ime āsavā” ti yathā-bhūtam pajānātī, “āyam āsava-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānātī, “āyam āsava-nirodho” ti yathā-bhūtam pajānātī “āyam āsava-nirodha-gāminī patipadā” ti yathā-bhūtam pajānātī Tassa evam jānato evam passato kāmāsavā pi cittam vimuccatī bhavāsavā pi cittam vimuccatī avijjāsavā pi cittam vimuccatī, “Vimuttasmim vimuttam” iti ñānam hotī, “Khīnā jātī vusitam brahmacariyam katam karaniyam nāparam utthattāyātī” pajānātī

97 ‘Sevathā pi mahā-rāja pabbata-samkhepe udaka-rahado accho vippasanno anāvilo, tattha cakkhumā puriso tire thito passeyya sippi-sumbukam pi sakkhara-kathalam pi maccha-gumbam pi carantūm pi tittthantam pi Tassa evam assa “Āyam kho udaka-rahado

accho vippasanno anāvilo tatr' ime sippi-sambukā pi sakkhara-kathalā pi maccha-gumbā pi caranti pi titthanti pīti ” Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane viga-tupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte āsavānam khayañānāya cittam abhinīharati abhininnāmeti So “imam dukkha” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-nirodho” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-nirodha-gaṇiṇi patipādā” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ime āsavā” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam āsava-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam āsava-nirodho” ti yathā-bhūtam pajānāti, ayam “ āsava-nirodha-gaṇiṇi patipādā” ti yathā-bhūtam pajānāti Tassa evam jānato evam passato kāmāsavā pi cittam vimuccati bhavāsavā pi cittam vimuccati avijjāsavā pi cittam vimuccati, “Vimuttasmim vimuttam” iti ñānam hoti, “Khīnā jāti vusitam brahmacariyam katam karanīyam nāparam itthattāyāti” pajānāti

‘Idam kho mahā-rāja sandittikam sāmāñña-phalam purimehi sandittikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca paṇitatarāṇ ca Imamhā mahā-rāja sandittikehi sāmāñña-phalehi aññam sandittikam sāmāñña-phalam uttaritaram vā paṇitataram vā n’ atthīti ’

98 Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca ‘Abhikkantam bhante, abhikkantam bhante Seyyathā pi bhante nikkujjītam vā ukkujjeyya paticchannam vā viva-reyya mūlhassa vā maggam ācikkheyya andhakāre vā tela-pajjotam dhāreyya cakkhumanto rūpāni dakkhīntīti, evam eva Bhagavatā aneka-pariyāyena dhammo pakāsito So aham bhante Bhagavantam saranam gacchāmi dhammaṇ ca bhikkhusamghaṇ ca, upāsakam mam Bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saranam gatam Accayo bhante accagamā yathā-bālam yathā-mūlham yathā-akusalam, so ’ham pītaram dhammikam dhamma-rājānam issariyassa kāranā jīvītā voropesim Tassa me bhante Bhagavā accayam accayato patiganhātu āyatim samvarāyāti ’

99 ‘Taggha tvam mahā-rāja accayo accagamā yathā bālam yathā-mūlham yathā-akusalam, yam tvam pītaram dhammikam dhamma-rājānam jīvītā voropesi Yato ca kho tvam mahā-rāja accayam accayato disvā yathā dhammam patikarosi, tan te mayam patiganhāma Vuddhi h’ esa mahā-rāja ariyassa vinaye, yo accayam accayato disvā yathā dhammam patikaroti āyatim samvaram āpajjatīti ’

100 Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca. 'Handa ca dāni mayam bhante gacchāma, bahu-kiccā mayam bahu-karaniyā ti'

'Yassa dāni tvam mahā-rāja kālam maññasīti'

Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavato bhāsitam abhinanditvā anumoditvā utthay' āsanā Bhagavantam abhivādetvā padakkhinam katvā pakkāmi

101 Atha kho Bhagavā acira-pakkantassa rañño Māgadhassa Ajātasattu Vedehi-puttassa bhikkhu āmantesi 'Khatāyam bhikkhave rājā, upahatāyam bhikkhave rājā Sacāyam bhikkhave rājā pitaram dhammikaṃ dhammarājānaṃ jīvītā na voropessatha, imasmim yeva āsane viraṃ vīta malam dhamma-cakkhum uppajjissathāti'

Idam avoca Bhagavā, attamanā te bhikkhū Bhagavato bhāsitam abhinandun ti

Sāmañña-phala-suttam nittitā

LAKKHANA-SUTTANTA

(Dīgha Nikāya)

Evam me sutam

1 Ekam samayam Bhagavā Sāvattṭhiyam viharatī Jetavane Anāthapindikassa ārāme Tatra kho Bhagavā bhikkhū āmantesi 'Bhikkhavo' ti 'Bhadante ti te bhikkhū Bhagavato paccassosum Bhagavā etad avoca

Dvattims' imāni bhikkhave Mahā Purisassa Mahā-Purisa-lakkha-nāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gatiyo bhavanti anaññā Sace agāram ajjhāvasatī, Rājā hotī Cakkavattī dhammiko dhammarājā caturanto vijitāvī janapada-tthāvariya-ppatto satta-ratana-samannāgato Tass imāni satta ratanāni bhavanti, seyya-thīdam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam manī-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamam Paro sahasam kho pan assa puttā bhavanti sūrā vīraṅga-rūpā paraseṇa-ppamaddanā So imam pathavim sāgara-pariyantam adandena asatthena dhammena abhivijīva ajjhāvasatī Sace kho pana agārasmā anagāriyam pabbajatī araham hotī Sammā-Sambuddho loke vivatta-cchaddo

2 Katamāni ca tāni bhikkhave Mahā Purisassa dvattimsa Mahā Purisa-lakkhanāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gatiyo honti anaññā ? Sace agāram ajjhāvasatī, Rājā hotī Cakkavattī

.. . . pe . Sace kho pana agārasmā anagāriyam pabbajati,
araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-cchaddo.

‘Idha bhikkhave Mahā Puriso suppatitthita-pādo hoti Yam pi
bhikkhave Mahā Puriso suppatitthita-pādo hoti, idam pi bhikkhave
Pahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

‘Puna ca param bhikkhave Mahā Purisassa hetthā pāda-tesu
cakkāni jātāni honti saḥassārāni sanemikāni sanābhikāni sabbākāra-
paripūrāni suvibhatt-antarāni Yam pi bhikkhave Mahā Purisassa
.. . pe . idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkha-
nam bhavati

‘Puna ca param bhikkhave Mahā Puriso āyata-panhi hoti pe

‘Digh-anguli hoti pe

‘Mudu-taluna-hattha-pādo hoti pe

‘Jāla-hattha-pādo hoti pe

‘Ussankha-pādo hoti . pe

‘Eni-jangho hoti pe

‘Thitako va anonamanto ubhohi pāni-talehi jannukāni pari-
masati parimajjati pe .

‘Kosohita-vattha-guyho hoti . pe

‘Suvanna-vanno hoti kañcana-sannibha-ttaco pe

‘Sukhuma-cchavi hoti sukhumattā chaviyā rajojallam kāye na
upalippati . pe

‘Ekeka-lomo hoti, ekekāni lomāni loma-kūpesu jātāni
pe . .

‘Uddhagga-lomo hoti, uddhaggāni lomāni jātāni nīlāni añjana-
vannāni kundala-vattāni padakkhināvattaka-jātāni pe

‘Brahm-ujju-gatto hoti pe

‘Satt-ussado hoti . pe

‘Siha-pubbaddha-kāyo hoti pe

‘Cit-antaramso hoti pe

‘Nigrodha-parimandalo hoti, yāvatakv assa kāyo tāvatakv assa
vyāmo, yāvatakv assa vyāmo tāvatakv assa kāyo pe

‘Samavatta-kkhandho hoti pe

‘Rasaggas-aggī hoti pe

‘Siha-hanu hoti pe

‘Cattārīsa-danto hoti pe

‘Sama-danto hoti pe

'Arivara-danto hoti	pe
'Susukka-dātho hoti	pe
'Pahūlā-jivho hoti	pe
'Brahma-ssaro hoti	pe
'Karavīka-bhānī hoti	pe
'Abhinīla-netto hoti	pe
'Go-pakhumo hoti	pe

'Unnā bhamuk-antare jātā hoti odātā mudu-tūla sannibhā Yam pi bhikkhave Mahā Purisassa unnābhamuk antare jātā hoti odātā mudu-tūla-sannibhā, idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

'Puna ca param bhikkhave Mahā Puriso unhisa-siso hoti Yam pi bhikkhave Mahā Puriso unhisa-siso hoti, idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

3 'Imāni kho tāni bhikkhave dvattimsa Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gativo bhavanti anaññā Sace agāiam ajjhāvasati, Rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhammarāja caturanto vijitāvī janapada-tthāvariya-ppatto sattaratana-samannāgato Tass' imāni satta ratanāni bhavanti sevyathidam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam mani-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamam Paro sahasam kho pan' assa puttā bhavanti sūrā vī-anga-rūpā parasena-ppamaddanā So imam pathavim sāgara-pari-vantam adandena asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati Sace kho panāgārasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-ecchaddo Imāni kho te bhikkhave Mahā Purisassa dvattimsa Mahā Purisa-lakkhanāni bāhīrakā pi isavo dhārenti, no ca kho te jānanti "Imassa kammassa katattā idam lakkhanam patilabhatīti"

4 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātīm purimam bhavam purimam nīketam pubbe manussa-bhūto samāno dalha-samādāno ahoṣi kusalesu dhammesu avatthita-samādāno, kāya-sucarite vacī-sucarite mano-sucarite, dāna-samvibhāge sīla-samādāne uposathūpavāse matteyyatāya petteyyatāya sāmāññatāya brāhmaññatāya kule jetthūpacāyitāva aññataraññataresu ca adhikusalesu dhammesu so tissa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipulattā tīva-sa bhodī param maranā sugatīm saggam lokam uppajjati So tūthi aññe deve dasahi thānehi adhuganhāti, dibbena āyūnā dibbena

vannena dībbena sukhena dībbena yasena dībbena adhipateyyena dībbehi rūpehi dībbehi saddehi dībbehi gandhehi dībbehi rasehi dībbehi photthabbehi So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Purisa-lakkhanam patilabhati, suppatitthita-pādo hoti, samam pādam bhūmiyam nikkhipati, samam uddharati, samam sabbāvantehi pāda-talehi bhūmim phusati.

5 'So tena lakkhanena samannāgato sace agāram ajjhāvasati Rājā hoti Cakkavatti dhammiko dhamma-rāja caturanto vijitāvī janapada-tthāvariya-ppatto satta-ratana-samannāgato Tass' imāni satta ratanāni bhavanti, seyyathīdam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam mani-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamam Paro sahasam kho pan' assa puttā bhavanti sūrā vīr-anga-rūpā parasena-ppamaddanā So imam pathavim sāgara-pariyantam akhīlam animittam akantakam iddham phitam khemam sīvam nīrabbudam adandena asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati Rājā samāno kim labhati? Avikkhambhīyo hoti kenaci manussa-bhūtena paccatthikena paccāmittena Rājā samāno idam labhati Sace kho panāgārasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivattacchaddo Buddho samāno labhati? Avikkhambhīyo hoti abbhantarehi vā bāhīrakehi vā paccatthikehi vā paccāmittehi rāgena vā dosena vā mohena vā Samanena vā Brāhmanena vā Devena vā Mārena vā Brahmunā vā kenaci vā lokasmim Buddho samāno idam labhati'

Etam attham Bhagavā avoca

6 Tatth' etam vuccati

Sacce ca dhamme ca dame ca samyame
soceyya-sīlālay-uposathesu ca,
Dāne ahimsāya asāhase rato
dalham samādāya samattam ācari
So tena kammena divam samakkamī,
sukhañ ca khiddā-ratiyo ca ānubhi
Tato cavitvā punar āgato idha
samehi pādehi phusī va sundaram
Vyākamsu veyyañjanikā samāgatā
'Samappatitthassa na hoti khambhanā,
Gihissa vā pabbajitassa vā puna
tam lakkhanam bhavati tadattha-jotakam
Akkhambhīyo hoti agāram-āvasam
parābhūbhū sattubhi sattu-maddano,

Manussa-bhūtena na hoti kenaci,
 sukhambhiyo tassa phalena kammuno
 Sace ca pabbajjam upeti tādiso
 nekkhamma-chandābhirato vicakkhano,
 Aggo na so gacchatī jātu gabbham
 nar-uttamo, esa hi tassa dhammatā ti '

7 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātīm purimam bhavam purimam niketam pubbe manussa-bhūto samāno bahujana-sukhāya ahosi, ubbegam uttāsam bhayam apanuditā dhammikañ ca rakkhāvarana-guttim samvidhātā sapaṇvārañ ca dānam adāsi, so tassa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipulattā kāyassa bhedā param maranā sugatim saggam lokam uppajjati pe So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Puṇḍra-lakkhanam patilabhati Hetthā pāda-tesu cakkāni jātāni honti sahaṣṣārāni sanemikāni sanābhikāni sabbākāra-paripūrāni suvibhattanotarāni

8 'So tena lakkhanena samannāgato, sace agāram ajjhāvasati Rājā hoti Cakkavattī pe Rājā samāno kim labhati? Mahā-parivāro hoti, mahā 'ssa hoti parivāro brāhmaṇa-gahapatikā negama-jānapadā ganaka-mahāmattā anīkatthā dovārikā amaccā pāṇisajjū rājāno bhogiyā kumārā Rājā samāno idam labhati Sace pana agāriasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-cehaddo Buddho samāno kim labhati? Mahā-parivāro hoti, mahā 'ssa hoti parivāro bhikkhū bhikkunīyo upāsakā upāsikāyo devā manussā asurā nāgā gandhabbā Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

9 Tatth' etam vuccati

Pure puratthā purimāsu jātisu,
 manussa-bhūto bahunnam sukhāvaho
 Ubhega-uttāsa-bhayāpanūdano
 guttisū rakkhāvaranesu ussuko
 So tena kammena divam samakkamī
 sukhañ ca khuddā-ratiyo ca ānubhi
 Tato cavitvā punar āgato idha,
 cakkāni pādesu duvesu vindati,
 Samanta-nemīni sahaṣṣārāni ca
 Vyākamsu veyyāñjanikā samāgatā
 Disvī kumāram sata-puñña-lakkhanam,
 Parivāṇavā heṣṣati sattū-maddano

Tathā hi cakkāmi samanta-nemīni
 Sacc na pabbajjam upeti tādiso,
 Vatteti cakkam pathavim pasūsati,
 tassānuyuttā idha bhavanti khattiyā,
 Mahā-yasam samparivārayanti nam
 Sacc ca pabbajjam upeti tādiso
 Nekkhamma-chandābhurato vicakkhano
 deva-manussāsura-sakka-rakkhasā
 Gandhabba-nāgā vihagā catu-ppadā,
 anuttaram deva-manussa-pūjitam
 Mahā-yasam samparivārayanti nan ti '

10 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātum purimam bhavam purimam niketam pubbe manussa-bhūto samāno pānāti-pātā pabhāya pānātipātā pativirato ahosi, nihita-dando nihita-sattho lajji dayūpanno sabba-pāna-bhūta-hitānukampī vihāsi, so tassa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipullattā kāyassa bhedā param maranā sugatim saggam lokam uppajjati . . pe . So tato cuto itthattam āgato samāno imāni tīni Mahā Purisa-lakkhanāni patilabhati, āyata-panhī ca hoti dīgh-angulī ca Brahmujju-gatto ca

11 'So tēhi lakkhanehi samannāgato, sacc agāram ajjhāvasati, Rājā hoti Cakkavattī pe . Rājā samāno kim labhati? Dīghā-yuko hoti ecatthitiko, dīgham āyum pāleti, na sakkā hoti antarā jīvītā voropetum kenaci manussa-bhūtena paccatthikena paccāmittena Rājā samāno idam labhati pe Buddho samāno kim labhati? Dīghāyuko hoti ecatthitiko, dīgham āyum pāleti, na sakkā hoti antarā jīvītā voropetum paccatthikehi paccāmittehi Samanena vā Brāhmanena vā Devena vā Mārena vā Brahmunā vā kenaci vā lokasmim Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

12 'Tatth' etam vuccati

Marana-vadha-bhayattano vidivvā
 pativirato param maranāy' ahosi
 Tena sucaritena saggam agamā,
 sukata-phala-vipākam anubhosi
 Caviya punar idh' āgato samāno,
 patilabhati idha tīni lakkhanāni,
 Bhavati vipula-dīgha-pānuko
 Brahmā viy'ujju subho sujāta-gatto,

Subhujo susu susanthito sujāto
 Mudu-talun-anguliy assa honti
 Dīghā tīhi purisa-varagga-lakkhanehi
 cira-yapanāya kumāram ādisanti
 Bhavatī yadī gihī ciram yāpetī,
 cirataram pabbajati yadī tato hī,
 Yāpayati vas-iddhi-bhāvanāya
 itī dīghāyukatāya tan nimittan ti

13 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purīnam jātim purīnam bhavam purīnam nīketam pubbe manussa-bhūto samāno dātā ahoṣi paṇitānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehanīyānam pānānam, so tassa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipullattā kāyassa bheda param maranā sugatim saggam lokam upajjati pe So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Purisa-lakkhanam patilabhati, satt-ussado-hoti Satt' ussādā honti, ubhosu hatthesu ussādā honti, ubhosu pādesu ussādā honti, ubhosu ansakūtesu ussādā honti, khandhe ussado hoti

14 'So tena lakkhanena sammannāgato sace agāram ajjhāvasati Rājā hoti Cakkavattī pe Rājā samāno kim labhati? Lābhī hoti paṇitānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehanīyānam pānānam Rājā samāno idam labhati pe Buddho samāno kim labhati? Lābhī hoti paṇitānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehanīyānam pānānam Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

15 Tatth' etam vuccati

Khajja-bhojjam atha leyya-sāyiyam
 uttamagga-rasa-dāyako ahu
 Tena so sucaritena kammunā
 Nandane ciram abhippamodati
 Satta-v-ussade idhādhiḡacchati,
 hattha-pāda-mudutañ ca vīdati
 Āhu vyañjana-nimitta-kovidā
 khajja-bhojja-rasa-lābhītāya
 Na tam gihissa pi tadattha-jotakam,
 pabbajjam pi tad adhiḡacchati,
 Khajja-bhojja-rasa-lābhīr uttamam
 āhu sabba-gihī-bandhana-ccādan ti

NOTES

Khaggaṛisāna Sūta—*Vide Mahāvastu*, i, pp 357-358, *Cf Dhammapadu*, vs 345, 328, 329, *Jātaka*, i, p 93, *Dham* vs 20 and 142

Mum Sutta—It is the Pali counterpart of the Mum Gāthā recommended by Asoka in his Bhabru Edict *Cf Dham*, v 353

Tirokudda-Petavatthu—*Vide* Law, B C, *The Buddhist Conception of Spirits*, 2nd Ed, pp 17-49

Scrissala Vatthu—*Vide* Law, B C, *Heaven and Hell in Buddhist Perspective*, pp 83-85

Sumedhā—For translation, see Mrs Rhys Davids' *Psalms of the Sisters*, pp 165 ff *Cf Aṅguttara Nikāya*, ii, p 7, *Jāt*, ii, p 310, *Dīpavamsa*, iii, 5, etc, for a mythical ancestor of Sumedhā

Vessantara Jātaka (Gāthās)—A fine specimen of descriptive poetry It contains some details as to fauna and flora

Sāriputtāpadānam—For the meaning of the word 'Apadāna' *vide* Law, B C, *History of Pali Literature*, p 302 The *Sāriputtāpadāna* is included in the *Therāpadāna* which contains biographies of 547 theras See Eduard Müller's article, '*Les Apadānas du sud*,' in the *Proceedings of the Oriental Congress at Geneva*, 1894, p 167, and also refer to the *Encyclo Rel and Eth*, i, p 603

Mahāvamsa—*Dutiyapariṣhedo*—The race of Mahāsammata *Cf Dīp*, iii, 6, *Tatīyapariṣhedo* gives an account of the First Council, *Catutthapariṣhedo* gives an account of the Second Council, *Vide* J P T S, 1888, p 14, *Vinaya Texts*, S B E, p 396, *Pañcamapariṣhedo* gives an account of the Third Council, *Dvādasapariṣhedo* deals with the conversion of different countries to Buddhism, *Terasapariṣhedo* (The coming of Mahinda to Laṅkā), *Catuddasapariṣhedo* (Entry into the Capital), *Pañcadasapariṣhedo* (Acceptance of the Mahāvihāra), *Soḷasapariṣhedo* (Acceptance of the Cetiyapabbata Vihāra), *Sattarasapariṣhedo* (Arrival of the Relics), *Viṣatīpariṣhedo* (Nibbāna of the Thera), *Sattaviṣatīpariṣhedo* (Consecration of the Lohapāsāda), *Atthaviṣatīpariṣhedo* (The obtaining of the wherewithal to build the Great Thūpa)

Tettimsatīpariṣhedo—*Vide* Law, B C, *Geographical Essays*, I, Chap IV on *Damila* and *Damīlarattha*

Telakatāhagāthā—For English translation and Notes by Law, B C, *Vide* *Indian Culture*, Vol V, p 25 It is a *sataka* in Pālī The charm of the

style of composition lies in the balanced rhythm of the lines and alliterations, a literary art that may be seen developing itself through the stanzas of such earlier poems as Ratana Sutta in the Khuddaka-pāṭha and Sutta Nipāta and the Narasiḥagāthā presupposed by the Jātaka Commentaries. The story of this poem can be traced in the Mahāvamsa, the Rasavāhinī and the Saddhammālaṅkāra. The verses represent the religious meditation and exhortations of a great theria named Kalyāṇiya who was condemned to be cast into a cauldron of boiling oil on suspicion of his having been accessory to an intrigue with the queen-Consort of King Kalamī Tissa who reigned at Kelamya in 306-207 B C. As for a discussion of the *sataka* type of poetry, vide Law, B C, History of Pali Literature, pp 623-624

Bhikkhu-Pātimokkham—Vide Law, B C, A History of Pali Literature, pp 48 foll., Kern, Manual of Indian Buddhism, pp 85-88, So-sor-thorpa edited and translated by Mahamahopadhyaya Dr Satish Chunder Vidvābhūṣana and Dr N Dutta Early Monastic Buddhism, I, Chap XVIII. The Pātimokkha is a register of sins containing 227 articles. The number of Pātimokkha rules varies in different countries. The articles were read out in the meetings and the assembled brothers and sisters were asked to confess the offences if committed by them.

Mahāvagga (*Vinaya-piṭaka*)—For the meanings of Vinaya and Piṭaka, see Law, B C, A History of Pali Literature, pp 43 foll., Vinaya Texts (S B E), Pts I & II.

Dhammacakkhi-parivattana Sutta—Vide Law, B C, Concepts of Buddhism, Chap IV, for a correct idea of four noble truths.

Udullaraḡga (*Vinaya-piṭaka*)—Vide Vinaya Texts (S B E), Pts II & III.

Brahmajālasutta of the *Dīgha Nikāya* is very important in the history of Buddhism. Vide Law, B C, A History of Pali Literature, Vol I, pp 81 foll., Barua, B M, Pre-Buddhist Indian Philosophy, pp 282 foll., 295-303, 306-332 foll. Introduction to the Brahmajāla Sutta (Dialogues of the Buddha, S B B, II, by T W Rhys Davids) is worth perusal.

Sāmaññaphala-sutta of the *Dīgha Nikāya* or the Discourse on the reward of Buddhist mode of holy life. For a brief summary, vide Law, B C, A History of Pali Literature, Vol I, pp 84-86. For heretical teachers, vide Law, B C, Historical Gleanings, Chap III. Introduction to the Sāmaññaphala Sutta, by T W Rhys Davids (Dialogues of the Buddha, S B B, II), is very important.

The *Jetavana Sutta* of the *Dīgha Nikāya* mentions in detail thirty-two *saṃgha* the possessor whereof is marked as a great man or superman. It is taken up by Rhys Davids in his Dialogues of the Buddha, Pt III,

p. 134 It contains in a framework of prose a series of didactic stanzas elegant in composition and restrained in tone The enumeration of some of the moral principles bears a close resemblance to that in Asoka's Dhamma Rhys Davids points out that this Sutta seems gravely ironical in the contrast it makes between the absurdity of the marks and the beauty of the ethical qualities they are supposed in the sutta to mean As for the sacrifice of the gift of Dhamma vide Anguttara, I, 91, Mahāvaṃsa, Chap XXXII, 42

PART I

India, etc, etc

1941

- 1 Sabbesu bhutesu maddiyya dandam
avibethavāya aññatāya pi tesam
na putte na iccheyya kuto sahāya,
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 2 Samāggaṭṭassa bhavati sneho,
snehānayaṃ dukkhaṃ idaṃ pahoti,
adhiyaṃ snehayaṃ pekkhamāno
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 3 Mitte suhaje anukampamāno
hāpeti atthaṃ puttibaddhaṇṇito,
etaṃ bhayaṃ saṇṭhave pekkhamāno
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 4 Vānso visālo vasaṇo viṇṇito
puttesu dāresu ca yaṃ apakāsi,
vānasaḍkāḷito va asaḷḷamāno
eko care pe
- 5 Abbo araññamhi yathā abaddho
yemiccakam gacchati gocariya,
vinūṇo nāro seṭṭhaṃ pekkhamāno
eko care
- 6 Amantāṇā hoti sahāyamaḷḷhe
vāse thāne gāmane cālikāya,
anubhijjhitaṃ seṭṭhaṃ pekkhamāno
eko care
- 7 Khiddā rati hoti sahāyamaḷḷhe
puttesu ca vipulāṃ hoti pemaṃ
piyāyaṇṇapayogaṃ vijigucchamāno
eko care
- 8 Cātuddiso appatigho ca hoti
santuṣṣamāno itaritarena,
parissayaṇaṃ sahitā acchambhi
eko care

- 9 Dussangaha pabbajita pi eke
 atho gahatthā gharāṃ āvasanta,
 apposukko paraputtēsu hutvā
 10 Oropayitvā gihivijānaṃ
 sammānāpato yathā kovlāo
 chetvāna vīro ghibbānaṃ
 11 Sace labbhettha nīpakāṃ saḥāyaṃ
 saddhūmceiaṃ sādhuvihāri dhiṃ,
 abbhībhūyā sabbāṃ parissayāṃ
 careyya ten' attamaṇo satimā
 12 No ce labbhettha nīpakāṃ saḥāyaṃ
 saddhūmceiaṃ sādhuvihāri dhiṃ,
 rājā va rattihaṃ vijitāṃ pabāyā
 13 Addhā passamsāṃ saḥāyasampadam
 setthā sammā sevītābbaḥ saḥāyā,
 ete aladdhā anavajjabhojī
 14 Divsā suvaṃassa pabbassasāṃ
 kammārāputtēna sumittihitāṃ
 samghatāmaṇāṃ dūve bhujasmin
 15 Evaṃ dutiyena saḥā māma' assa
 vācābhāṣo abhisajjantā vā,
 etāṃ bhāyaṃ āyatim pekkhamāṇo
 16 Kāmā hi eteṣā madhura manoramā
 virūpai rūpeṇa mathenti citāṃ,
 ādīnavāṃ kāmāggunēsu divsā
 17 Iti ca gando ca upaddavo ca
 ,
 rogo ca sallāṇi ca bhayaṇi ca m'etāṃ,
 etāṃ bhāyaṃ kāmāggunēsu divsā
 18 Sitāṇi ca unhaṇi ca, khudāṃ pipāsāṃ,
 vātātāpe damasārinisāpe ca

samvatta-vivattaṃ catthāsaṃ pi samvatta-vivattaṃ "Amuttāsaṃ evaṃ-nāmo evaṃ-gotto evaṃ-sukha-dukkha-patisamvedī evaṃ-āyū-paiyaṃto So tato cuto amuttā upapādim-
 Tāta-pāsaṃ evaṃ-nāmo evaṃ-gotto evaṃ-vanno evaṃ-āhāto evaṃ-sukha-dukkha-patisamvedī evaṃ-āyū-paiyaṃto So tato cuto idhūpa-
 panno" ti iti sakkāsaṃ sa-uddesaṃ pubbe nivāsaṃ anussasati So evaṃ āha "Sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattā esikattāyitthito, te ca satā sandhāvanti saṃsaraṇti cavaṇti upapajjanti, attāhi tveva
 sassati-saṃsaṃ Tāṃ kissa heṭi? Aham hi āpapaṃ anāyā pe . . tathā-rūpaṃ ceto-samādhiṃ phussaṃ yathā samāhite cittaṃ anekā-
 vibhūtiṃ pubbe nivāsaṃ anussasāmi—seyyabhidam dasa pi samvatta-vivattaṃ pe catthāsaṃ pi samvatta-vivattaṃ Amuttāsaṃ
 evaṃ-nāmo pe idhūpapaṃno ti iti sakkāsaṃ sauddesaṃ anekā-
 vibhūtiṃ pubbe nivāsaṃ anussasāmi Imma pūhāṃ etaṃ jāṇāmi
 yathā sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattā esikattāyitthito, te ca satā sandhāvanti saṃsaraṇti cavaṇti upapajjanti, attāhi tveva sassati-
 saṃsaṃ ti "

Idam bhikkhave tatīyaṃ thānaṃ yaṃ āgamaṃ yaṃ ārabha eke
 samana-bāhinaṃ sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca
 samana-bāhinaṃ sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca
 paññāpenti

34 'Catutthe ca bhonto samana-bāhinaṃ kiṃ āgamaṃ kiṃ
 ārabha sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti?
 Idha bhikkhave ekacco samano vā bāhinaṃ vā takki hoti
 vimaṇsi So takka-paiyābhaṃ vinassānucaritaṃ sayāṃ-paṭi-
 bhānaṃ evaṃ āha "Sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattā esikattā-
 yitthito, te ca satā sandhāvanti saṃsaraṇti cavaṇti upapajjanti, attāhi-
 tveva sassati-saṃsaṃti "

Idam bhikkhave catuttham thānaṃ yaṃ āgamaṃ yaṃ ārabha
 eke samana-bāhinaṃ sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca
 paññāpenti

35 'Ime kho te bhikkhave samana-bāhinaṃ sassata-vādā
 sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti catuhi vattūhi Xe hi
 keci, bhikkhave, samanaṃ vā brahmanaṃ vā sassata-vādā sassataṃ
 attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti, sabbe te imeh' eva catuhi vattūhi
 etesaṃ vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

36 'Tayidam bhikkhave Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthāna-
 evaṃ-gahitā evaṃ-patāmatthā evaṃ-gatikā bhavissanti evaṃ-abhisam-
 parāyaṃ ti " Tāṃ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaraṃ pajānāti,
 taṃ ca pajānaṃ na parāmasati, aparāmasato c'assa paccaṭṭaṃ yeva

mūbuti viditā, vedanānam samuḍḍayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca missarañ ca yathā-bhūtam viditvā anupāda vīnuto,

bhikkhave, Tathāgato

37 'Ime kho te bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranu-bodhā santā panitā atakkaṇvagarā upunā pandita-vedaṇiyā ye Tathāgato sayam abhinñā saacchi-katvā pavedeṭi, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamaṇā vadeyyum

Pāthama-bhānavāram

1 'Santi, bhikkhave, eke samāna-brāhmaṇā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā, ekaccaṃ sassatam attānañ ca lokāñ ca paññāpenti catuhi lokāñ ca paññāpenti catuhi vatthūhi Te ca bhonto samāna-brāhmaṇā kim āgamaṃ kim ārabha ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccaṃ sassatam ekaccaṃ asassatam attānañ ca lokāñ ca paññāpenti catuhi

2 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karaṇāci dighassa addhuno accayena ayaṃ loko samvattati Samvattamaṇo loko yebhuyyena satā Abhassara-samvattamikaṃ honti Te tathā honti manomaya pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkha-carā subhātthāyino, ciṃ digham addhānam tittanti

3 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karaṇāci dighassa addhuno accayena ayaṃ loko vivattati Vivattamaṇe lokaṃ suññaṃ Brahma-vimānaṃ pātu-bhavaṭi Ath' aññatāro satto āyukkhayaṃ vā puññakkhayaṃ vā Abhassara-kāyā cavitvā suññaṃ Brahma-vimānaṃ upapajjati So tathā hoti manomayo pīti-bhakkho sayam-pabho antalikkha-carō subhātthāyī, ciṃ digham addhānam tittati

4 'Tassa tathā ekakassa digba-īttam nibbusitattā anabhināti paritassanā uppajjati "Aho vata aññe pi satā itthattam āgaccheyun" ti Atha aññatāre pi satā āyukkhayaṃ vā puññakkhayaṃ vā Abhassara-kāyā cavitvā Brahma-vimānaṃ upapajjanti tassa satāssa sahavyatāṃ Te pi tathā honti manomaya pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkhacarā subhātthāyino, ciṃ digham addhānam tittanti

5 'Tatra, bhikkhave, yo so satto pāthamaṃ upapanno tassa evaṃ hoti Ahaṃ ahaṃ Mahā-Brahma abhūvā anabhibhūto uññad atthu-daṃ vasavatti issāro kattā nimmitā seṭṭho saññitā vasi pīti bhūta bhavyānaṃ Mayā me satā nimmitā Tam kissa hetu? Vimaṃ hi pubbe etad ahoṣi 'Aho vata aññe pi satā itthattam Vajjehveyun' ti Iti mameva ca mano-pamiddhi, me ca satā itthattam